Sfinţii trei ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan

(30 ianuarie)

Astăzi îi sărbătorim împreună pe Sfinţii trei ierarhi ca pe cei mai mari învăţători şi păstori ai Bisericii din toată istoria creştinătăţii. Viaţa lor sfântă şi

învăţăturile lor alcătuiesc dreptarele Ortodoxiei, vrednice de toată lauda şi încrederea. Este o dovadă limpede că e o rătăcire să nu crezi ca ei. Ei arată la treapta cea mai înaltă „calea cea împărătească“ în Biserica ortodoxă. Prăznuim astăzi tocmai roadele pe care multa lor strădanie le-a adus Bisericii Mântuitorului Iisus Hristos. Pe fiecare îl cinstim şi individual, pe Sfântul Vasile la 1 ianuarie, pe Sfântul Grigorie Teologul la 19 şi 25 ianuarie, iar pe Sfântul Ioan Gură de Aur la 13 noiembrie şi la 27 ianuarie. Însă în timpul împăratului Alexie I Comneanul (1081-1118) slăvirea lor a ajuns o pricină de dezbinare între credincioşi, considerând pe unul mai mare decât pe ceilalţi. Dar sfinţii s-au arătat mai întâi câte unul, apoi toţi trei laolaltă înţeleptului episcop Ioan din cetatea Evhaitelor. Deci, ascultând porunca sfinţilor, episcopul Ioan a rânduit pomenirea laolaltă a Sfinţilor trei Ierarhi la 30 ianuarie.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 5
Canon de rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria la sărbătoarea Sfinților trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur 7
Canon de rugăciune către la sărbătoarea Sfinților trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur (1) 14
Canon de rugăciune la sărbătoarea Sfinților trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur (2) 22
În această lună, ziua a treizecea - Sfinții părinții noştrii şi marii ierarhi, Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul şi Ioan Gură de aur (Minei) ... 33
Acatistul Sfinților trei ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan 74
Rugăciune către Sfinții trei ierarhi 90
Paraclisul Sfinților trei ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur 91
Imnografie 106
Viețile Sfinților - Soborul Sfinților Părinților noştri şi marilor dascăli şi ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur 107
Sinaxar - Pomenirea Sfinților noştri părinți şi mari dascăli ai lumii şi ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur .. 116
Sfinții trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan – Predici şi editoriale 120

Părintele Ilie Cleopa - Predică la Sfinții trei Ierarhi.....121
Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfinților trei Ierarhi Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de.....130
Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur.....130
Cântare de laudă la Sfinții trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan Gură de Aur 131
Mitropolitul Augustin de Florina: Cei trei Ierarhi, model de luptători.....133
Părintele Arsenie Boca despre cum arată un episcop adevărat.....138
Părintele Vasile Vasilache - Predică la Sfinții trei Ierarhi.....142
Părintele Sofian - Predică la Sfinții trei Ierarhi - Cum să le vorbim altora despre Dumnezeu? 153
Părintele Constantin Necula - Priveghere la Sfinții Trei Ierarhi, cuvânt către teologi.....164
Părintele Nicolae Tănase - Predică la sărbătoarea Sfinților trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur.....167
Părintele Ion Cârciuleanu - Predică la sărbătoarea Sfinților trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur.....170
Părintele Gheorghe Neamțiu - Sfinții trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan - Voi sunteți lumina lumii.....176
Părintele Mihai Tegzeş - Sfinții trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan - Noi: sare şi lumină a lumii.....182
Părinții Ioan Abadi şi Alexandru Buzalic - Sfinții trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan.....187
Rugăciune după Sfânta Tereza Pruncului Iisus.....190
Părintele Liviu Alexandrescu - Predică la Duminica Sfinților trei Ierarhi .191
Sfinții trei Ierarhi ca modele de slujire.....195
Arhim. Andrei Coroian - Sfinții Trei Ierarhi ca modele de slujire.....195
Părintele Mihai-Andrei Aldea: De unde începe şi cum se face lucrarea de propovăduire (mărturisire)? Cum putem să-i iubim pe cei aflați în rătăciri şi păcate grele? Cum poți să cazi din Adevăr chiar fără să ştii? 199
IPS Serafim de Pireu - Mesaj către tinerii teologi, la praznicul Sfinților trei Ierarhi, dascăli ai lumii.....220
Teofan, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei - Predică la Sfinții trei Ierarhi 222

Sfinții trei mari Dascăli ai lumii și Ierarhi: Vasile, Grigorie și Ioan: Taina prieteniei sau zidul întărit și unimii în Hristos versus "taina dezbinării"...228
Sfinții trei Ierarhi și prietenia duhovnicească.....234
Sfinților trei Ierarhi, învățătorii adevăratei teologii: "Să învățăm cu toții să iubim și ne apărăm Biserica. S-o protejăm de atacurile celor ce voiesc s-o distrugă!".....246
Arhim. Melchisedec, starețul Mănăstirii Putna - Scurt cuvânt la sărbătoarea Sfinții trei Ierarhi, după Sfânta Liturghie (2014).....247
Doxologia: Arhim. Mihail Daniliuc: „Hristos moare fără Biserică, dar și Biserica moare fără Hristos".....248
Pr. Vasile Gordon - Predică la Sărbătoarea Sfinților trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.....252
O minune de ziua Sfinților trei Ierarhi povestită de bătrânul Iustin Pârvu 257
Părintele Nicolae-Cristian Câdă - Credința vie și lucrătoare a Sfinților trei Ierarhi.....259
Oana Dobrin - Sfinții trei Ierarhi.....262
Istorioară – Să mulțumim prin cuvânt și prin faptă.....266
Mărgăritare ale Sfinților trei Ierarhi.....268
Icoane.....270

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

Matei 5, 14-19

14. Voi sunteţi lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă.
15. Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic şi luminează tuturor celor din casă.
16. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.
17. Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.
18. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate.
19. Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici şi va învăţa aşa pe oameni, foarte mic se va chema în Împărăţia Cerurilor; iar cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema în Împărăţia Cerurilor.

Apostol

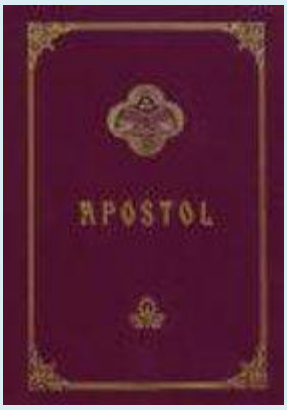

Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel

Evrei 13, 7-16

Fraţilor,

7. Aduceţi-vă aminte de mai marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa.

8. Iisus Hristos, ieri şi azi şi în veci, este acelaşi.

9. Nu vă lăsaţi furaţi de învăţăturile străine cele de multe feluri; căci bine este să vă întăriţi prin har inima voastră, nu cu mâncăruri, de la care n-au avut nici un folos cei ce au umblat cu ele.

10. Avem altar, de la care nu au dreptul să mănânce cei ce slujesc cortului.

11. Într-adevăr, trupurile dobitoacelor - al căror sânge e adus de arhiereu, pentru împăcare, în Sfânta Sfintelor - sunt arse afară din tabără.

12. Pentru aceea şi Iisus, ca să sfinţească poporul cu sângele Său, a pătimit în afara porţii.

13. Deci dar să ieşim la El, afară din tabără, luând asupra noastră ocara Lui.

14. Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie.

15. Aşadar, prin El să aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică rodul buzelor, care prea slăvesc numele Lui.

16. Iar facerea de bine şi într-ajutorarea nu le daţi uitării; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu.

Canon de rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

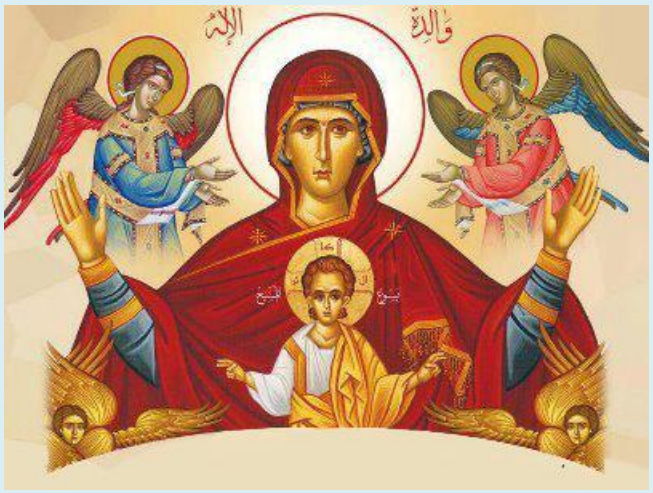

Cântarea 1

Irmosul: Veniţi popoarelor să cântăm cântare lui Hristos Dumnezeu, Celui ce a despărţit marea şi a trecut pe poporul pe care l-a eliberat din robia egiptenilor; că S-a Prea slăvit.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe mine, cel ce cu dreaptă credinţă te mărturisesc pe tine, Curată, cu sufletul şi cu gura, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, din nevoile cele cumplite, din boli şi din greşeli, tu mă izbăveşte, Preacinstită.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Tot adâncul harurilor întru tine am cunoscut că s-a pus; pentru aceasta alergând cu osârdie la dumnezeiescul tău acoperământ, Născătoare de Dumnezeu, ne izbăvim.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pentru noi cei ce te lăudăm pe tine, Preacurată, roagă pe Cel ce S-a Întrupat din prea curatele şi cinstitele tale sângiuri, ca să ne izbăvim de greşeli şi de boli amarnice.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Toţi credincioşii pe tine te-am câştigat laudă, adăpost şi întărire, bucurie şi mântuire sufletelor, nădejde şi zid, Ceea ce eşti de Dumnezeu dăruită.

Cântarea a 3-a

Irmosul: Întăreşte-ne pe noi întru Tine, Doamne, Cel ce prin Lemn ai omorât păcatul şi frica Ta o sădeşte în inimile noastre, ale celor ce Te lăudăm pe Tine.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Cu rugăciunile tale, Curată, pe Dumnezeu pe Care L-ai născut, fă-L Milostiv robilor tăi, celor ce aleargă la acoperământul tău şi cu credinţă se închină Naşterii tale.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Fecioară Prealăudată, ascultă graiurile sufletului meu, pe care din adâncul inimii le aduc ţie şi din patimi şi din nevoi izbăveşte-mă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Toată viaţa mea îndrepteaz-o, Fecioară, nădejdea şi folositoarea mea izbăvindu-mă de ispite şi de cumplitele primejdii, pururea Fecioară.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Ca ceea ce ai purtat în braţele tale pe Înţelepciunea lui Dumnezeu cea Ipostatnică, Născătoare de Dumnezeu, roagă-te ca să se izbăvească din nevoi şi din rătăcire cei ce te laudă pe tine.

Cântarea a 4-a

Irmosul: Auzit-am, Doamne, glasul iconomiei Tale şi Te-am prea slăvit pe Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

De vătămările sufletului meu şi de bolile trupului dăruieşte-mi dezlegare, Stăpână, ceea ce ai născut pe Dumnezeu.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe mine cel vânturat de patimi, de cugete şi de furtunile vieţii, întăreşte-mă întru nădejde şi în credinţă, Fecioară.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Din nevoi, din furtună şi din primejdii scapă-mă, Maica lui Dumnezeu, prin rugăciunile tale, ceea ce eşti singura Prealăudată.

Cântarea a 5-a

Irmosul: Dătătorule de lumină şi Făcătorule al veacurilor, Doamne, povăţuieşte-ne cu lumina Poruncilor Tale; că afară de Tine pe alt dumnezeu nu ştim.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Armă nebiruită împotriva a multe feluri de ispite avându-te, de tot necazul vrăjmaşilor ne izbăvim pururea noi, cei ce te mărturisim pe tine Născătoare de Dumnezeu, Curată.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Ceea ce eşti mai presus decât Heruvimii, Plinirea Legii ai născut, pe Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, Cel ce S-a Întrupat din tine; pe Acela fă-L Milostiv pentru robii tăi.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Ceea ce ai purtat în braţele tale pe Făcătorul tuturor, pe Acela cu rugăciunile tale fă-L Milostiv nouă, celor ce din inimă scăpăm acum la tine.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Din strâmtorare, din sufletul meu cel copleşit de dureri, rugăciune aduc eu ticălosul, ţie, Singura care ai născut pe Cuvântul, Pricinuitorul îndurărilor; îndură-te şi mă miluieşte.

Cântarea a 6-a

Irmosul: De adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat. Din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Liman de mântuire ştiindu-te pe tine, plutind pe noianul vieţii cel plin de griji, te chem pe tine, Stăpână: fii cârmaciul sufletului meu.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Îmbrăcatu-m-am în haina nebuniei mele, rău pătimind; ci tu, Maică, pururea Fecioară, ceea ce ai născut pe Dumnezeu, dă-mi veşmântul bucuriei.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Din trăirea cea sfinţită, trândăvind, am căzut eu, ticălosul. Ci, mă ridică, Binecuvântată Preacurată, la Poruncile Fiului tău îndreptându-mă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Învredniceşte-mă de dumnezeieştile milostiviri, Ceea ce ai născut pe Cuvântul cel Preamilostiv, care cu Scump Sângele Său a mântuit pe oameni din stricăciune.

Cântarea a 7-a

Irmosul: Cei trei tineri au defăimat porunca cea fără de Dumnezeu de a cinsti chipul cel de aur în câmpul Deira şi aruncaţi în mijlocul focului, răcorindu-se, au cântat: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe Cruce fiind Răstignit Cel ce S-a Întrupat din tine, Născătoare de Dumnezeu, a rupt zapisul lui Adam. Pe Acela acum roagă-L, Preacurată, să se izbăvească de primejdii toţi cei ce cu credinţă strigă: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Nădejde bună şi aşteptare a credincioşilor eşti Stăpână şi acum te rugăm să dăruieşti noianul milostivirii tale, tuturor celor ce nădăjduiesc întru tine şi strigă Fiului tău: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

De întunericul cel cumplit al vieţii fiind ţinut, pe Cel ce s-ar întrista împreună cu mine şi împreună ar suferi nu l-am agonisit. Cu strălucirea ta, Fecioară, dezleagă-mi negura greşelilor şi luminează-mă pe mine, cel ce cânt: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Frumoasa haină a poruncilor celor de mântuire, în care prin botez m-am îmbrăcat, am întunecat-o cu nepăsarea eu, ticălosul; iar acum alerg la tine, Fecioară, cerând ca iarăşi să mă îmbrac, prin tine, în haina curăţiei.

Cântarea a 8-a

Irmosul: Pe Dumnezeu, Cel ce S-a pogorât în cuptorul cel de foc, la tinerii iudei şi văpaia în rouă a prefăcut-o, lăudaţi-L făpturile ca pe Domnul şi prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Îmi slăbeşte mintea, acum căzând întru adâncurile nelegiuirii şi pentru aceasta am fost înconjurat de felurite rele. Ci tu, Fecioară, vindecă-mă, îmbrăcându-mă cu Lumina nepătimirii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Turn tare de încredere şi temei, apărătoare şi ocrotitoare, pe tine agonisindu-te, acum ne mântuim, lăudând naşterea ta, Preacurată şi prea înălţând-o întru toţi vecii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Al Nemuririi izvor prea limpede te ştim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară; ca ceea ce ai născut pe Cuvântul Tatălui celui fără de moarte, Care izbăveşte de moarte pe toţi cei ce-L prea înalţă pe El în veci.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Izvor de tămăduiri izvorăşti pururea nouă, credincioşilor, Preacurată; harul acestuia din destul luând acum, lăudăm naşterea ta, Fecioară şi o prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmosul: Pe Dumnezeu Cuvântul, Cel din Dumnezeu, Care cu nespusă înţelepciune a venit să înnoiască pe Adam, cel cumplit căzut prin mâncarea pierzării, Întrupându-Se în chip de negrăit din Sfânta Fecioară, pentru noi credincioşii, cu un gând întru cântări Îl slăvim.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

De Dumnezeu fericită Fecioară, toată nădejdea mea îmi pun cu osârdie întru tine; miluieşte-mă, Maica Vieţii celei Adevărate şi te roagă, Preacurată, să se umple de desfătarea cea de-a pururea cei ce cu credinţă şi cu dreptate, întru cântări, pe tine te măresc.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Arătându-te, Fecioară, luminează întunericul sufletului meu, cu strălucirile cele fără de materie ale luminii tale, ceea ce eşti uşa dumnezeieştii lumini şi învredniceşte-ne, Preacurată, ca să fie izbăviţi de focul cel veşnic cei ce cu credinţă şi cu dragoste, întru cântări, pe tine te măresc.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

În pântecele tău S-a Sălăşluit Fiul şi Om Desăvârşit S-a făcut; pe Acela mai înainte de veci Tatăl din pântece L-a născut şi izvor de haruri pe tine, Maica lui Dumnezeu, te-a arătat nouă, celor ce cu credinţă ne închinăm Naşterii tale celei de Negrăit.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Văzând, Stăpână, pe cei îmbolnăviţi şi cu sufletul şi cu trupul şi loviţi de patimi cumplite, tămăduieşte-i cu milostivirea ta, dezlegându-i acum de supărările care-i necăjesc, ca toţi, neîncetat, cu cântări să te mărim.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Sufletul meu cel smerit, care, ca o corabie fără cârmaci, se afundă în zbuciumul valurilor ispitelor vieţii şi sub povara păcatelor se vede în primejdie să ajungă în adâncul iadului, întâmpină-l Fecioară, de Dumnezeu Născătoare, cu mireasma rugăciunilor tale, linişte dându-i şi din primejdii smulgându-l. Că tu eşti liman neînvîforat; roagă-te Fiului tău şi Dumnezeu să-mi dăruiască mie iertare de greşeli, că pe tine te am nădejde eu, netrebnicul, robul tău.

Canon de rugăciune către la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur (1)

Troparul Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, glasul al 4-lea: Ca cei ce aţi fost întocmai la obicei cu apostolii şi lumii învăţători, rugaţi-vă Stăpânului tuturor să dăruiască pace lumii şi sufletelor noastre mare milă.

Troparul Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, glasul 1: Pe cei trei prea mari luminători ai Dumnezeirii Celei de trei ori mai strălucitoare decât soarele, pe cei ce învăpăiază lumea cu Razele dumnezeieştilor dogme; pe râurile cele cu miere curgătoare ale înţelepciunii, care adapă toată făptura cu apele cunoştinţei de Dumnezeu: pe marele Vasile şi pe Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul, împreună cu strălucitul Ioan cel cu limbă de aur, toţi cei iubitori de cuvintele lor, adunându-ne, cu cântări să-i cinstim; că aceştia pururea se roagă Treimii pentru noi.

Cântarea 1

Irmosul:

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ce recunoştinţă? Ce răsplătire potrivită va fi adusă de noi, oamenii, făcătorilor noştri de bine, prin care suntem îndrumaţi să săvârşim binele?

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Limbile ritoriceşti şi măiestriile, meşteşugirile şi toată puterea cuvintelor, acum la un gând să se pornească şi să cinstească, la rândul lor, pe cei ce le-au cinstit.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nimic osebit al lor nu au căutat a dobândi pe pământ, cugetătorii de cele cereşti; ci, păzitori şi apărători ai obştii s-au arătat. Pentru aceasta şi laudelor obşteşti să se învrednicească.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe tine, cea îndeobşte iubitoare de cinstea firii noastre, Ceea ce eşti cu totul fără prihană, toţi te mărim, cu o singură gură şi cu o singură simţire.

Cântarea a 3-a

Irmos: Pe piatra credinţei întărindu-mă, lărgit-ai gura mea asupra vrăjmaşilor mei, că s-a veselit duhul meu a cânta: nu este sfânt ca Dumnezeul nostru şi nu este drept afară de Tine, Doamne.

Stih: ***Sfinte ierarhe Vasile, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Trâmbiţa cea mare a Bisericii, făclia care luminează toată lumea, propovăduitorul a cărui vestire cuprinde toate marginile, Sfântul Vasile cel cu nume mare, adună pe credincioşi la prăznuirea aceasta.

Stih: ***Sfinte ierarhe Grigorie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cel strălucitor prin viaţă şi prin fapte, cel strălucit prin cuvânt şi prin dogme, care, ca un alt soare, străluceşte mai mult decât toate stelele, mult lăudatul teolog, astăzi este fericit de toţi.

Stih: ***Sfinte ierarhe Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Iată lumina lumii luminează lumea; iată sarea pământului îndulceşte pământul; iată pomul vieţii aduce roade de nemurire, Sfântul Ioan Gură de Aur; cei ce nu voiţi să muriţi, veniţi de vă desfătaţi.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Cel ce dintru nefiinţă întru fiinţă toate le-a făcut şi fire a dat tuturor celor făcute, Acela ştie a schimba şi firile cele date, precum voieşte. Pentru aceasta se şi aude că Fecioara a născut; cine nu se va minuna?

Cântarea a 4-a

Irmosul: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Domnul, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine, tot omul. Pentru aceasta, cântăm Ţie: Slavă Puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cuvântători ai înţelepciunii celei părinteşti fiind, aţi câştigat felul de a vă conduce de la înţelepciunea dumnezeiască, măriţilor. Pentru aceasta pe cea dintâi aţi supus-o celei din urmă, ca pe o roabă, prea înţelepţeşte.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Iubitorilor de înţelepciune, de iubiţi pe cei înţelepţi, înţelepţiţi-vă şi toţi cei ce cinstiţi cuvintele, învăţaţi-vă a grăi, împlinind mai departe trăirea după pravilă şi privind la cele înalte.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Ca o ploaie târzie, care în cele din urmă este sosită la vreme, Făcătorul apelor şi al veacurilor în pântecele tău a picurat, Ceea ce eşti cu totul fără prihană, răcorind la vreme pe cei lipsiţi.

Cântarea a 5-a

Irmos: Lumina celor întunecaţi...

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu pe Izvorul harurilor Tale, Cel nicidecum împuţinat din pricina deşertării, Întreg L-ai dat Sfinţilor Tăi să-L bea, Iubitorule de oameni; Care adapă toată lumea cu dumnezeieştile pâraie ce curg din gura lor.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ce-mi foloseşte aurul? De ce folos îmi este bogăţia, mărirea şi puterea, care se risipesc ca fumul în aer? Toate să piară; să le spulbere pe toate vântul! Bogăţia cea mult dorită pentru mine este una singură: treimea învăţătorilor, cea frumos grăitoare.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Curge ambrozia şi nectarul ca un râu şi dă celor flămânzi hrană nemuritoare şi celor însetaţi băutură nestricăcioasă: Apă Vie în veci, care ţine vii pe cei ce o beau; săturaţi-vă toţi de Viaţa cea îmbelşugată.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Avut-a tărie asupra noastră răutatea, dar nu până în sfârşit; că a slăbit după ce Fecioara a născut pe Cel Puternic întru Tărie; Care S-a Îmbrăcat cu slăbiciunea trupului şi pe cel puternic întru răutate l-a omorât.

Cântarea a 6-a

Irmos: Întru adâncul greşelilor fiind învăluit, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat; scoate-mă din stricăciune, Dumnezeule.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Trei însuşiri de seamă împreună aţi teologhisit în Treime: Nenaşterea Tatălui, Naşterea Fiului şi Purcederea Sfântului Duh.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Astăzi s-a făcut luminată mântuire casei acesteia; că doi sau trei fiind adunaţi laolaltă întru numele lui Hristos, cinstindu-L, în mijlocul lor este de faţă.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nemăsurat este adâncul pământului faţă de înălţimea cerului; dar cereasca dragoste a înălţat de pe pământ pe Sfinţi, mai presus de ceruri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Izvor nou, Fecioară şi pricină a Tainelor avându-te cei trei de Dumnezeu grăitori, cu temeiuri noi, numire ce pare nouă ţi-au aflat.

Condac, glasul al 2-lea.**Podobie:** Pe propovăduitorii cei tari şi de Dumnezeu vestitori, căpetenia ucenicilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea bunătăţilor Tale şi în odihnă; că chinurile acelora şi moartea ai primit, mai vârtos decât roada, Unule, Cel ce ştii cele din inimă.

Pe Sfinţii propovăduitori şi dumnezeieşti vestitori, pe căpetenia învăţătorilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea şi odihna bunătăţilor Tale. Că ai primit ostenelile acelora şi moartea mai vârtos decât arderile de tot; Cel ce Însuţi prea măreşti pe Sfinţii Tăi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui păgân, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos, Cel ce bine este cuvântat şi Preaslăvit, a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri Roua Duhului.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Se biruieşte, fericiţilor şi fuge netemeinica semeţie de mai dinainte a eresurilor; şi ceară topită de faţa focului se arată toată învăţătura cea prefăcută, lovindu-se de cuvintele voastre cele cu foc insuflate.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

De mincinoasele bârfeli ale elinilor s-au ferit şi numai mijlocul puternic de a îndupleca pe oameni au ales; în acest fel cei trei au dat Putere Adevărului şi au biruit în cuvinte toată adunarea credincioşilor şi au înduplecat-o la credinţă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Întru tine toată proorocia s-a odihnit şi plinire a luat, umplând de mirare pe cei ce grăiesc şi din tine minuni chiar mai luminate decât proorociile izvorăsc, Preacurată, vădind înţelepţi pe cei ce le tâlcuiesc.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu, Care S-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evrei şi văpaia întru răcoreală a prefăcut-o, ca pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Înţelegem cu evlavie şi slăvim o Singură Fire deopotrivă de Cinstită, o Unime şi o Treime nesfârşit de Puternică, Care toate le chiverniseşte cu judecăţi prea înalte; că aceşti Trei de Dumnezeu purtători aşa au aşezat să slăvim. Cu aceia împreună şi noi ne închinăm în veci.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Unitu-s-au cei trei grăitori de Dumnezeu, Sfinţii trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu, cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur, care au unit Treimea şi întru toate au păstrat nedespărţită Firea dumnezeiască; şi mărire nedespărţită de la Treime primind, cheamă spre laudă pe cei ce O înalţă pe Ea în veci.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Luând firea noastră, ne-a dat-o pe a Sa Făcătorul de bine şi a făcut aceasta, dar n-a pătimit, Fecioara; că îndumnezeieşte, dar nu Se coboară până la stricăciune; ci, mai vârtos, chiar pătimind de bunăvoie, prin Patimă patimile a dezlegat, precum cei trei părinţi ne-au povăţuit întru cele de Taină.

La Cântarea a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta, pe Născătoarea de Dumnezeu, cea prea lăudată, o slăvim.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe cei trei, între ierarhi, mari luminători.***

Iată ţarina şi turma voastră, pentru care prea mari dureri aţi răbdat, adunându-se laolaltă şi pe voi trei deopotrivă primindu-vă, are ca laudă de obşte unirea voastră cea prea dulce.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe cei trei luminători ai Bisericii lui Hristos.***

Nu sabie cu două tăişuri, ci cu trei, pune harul înainte împotriva vrăjmaşilor săi; o sabie din cer lucrată, pe trei laturi ascuţită, care pururea s-a luptat pentru Dumnezeirea cea Întreit Strălucitoare.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe cei ce au împodobit Biserica lui Hristos.***

Prea măriţilor, trăirea voastră a fost în ceruri, chiar de pe când purtaţi trup nepătat; iar acum, locuind în ceruri în chip lămurit, rugaţi-vă, ca noi cei ce trăim pe pământ să gândim şi să facem cele de sus.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe Cea mai cinstită şi mai prea mărită decât Oştile cele de sus.***

Mă strâmtorează lărgimea măririlor tale, Stăpână, înăbuşindu-mi cuvântul, din pricina mulţimii lor şi ciudat lucru mi se întâmplă că mă uluiesc de belşugul lor. Pentru aceasta slăvim pe Cel ce atât de mult te-a mărit pe tine.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe marii luceferi cei purtători de lumină, turnurile Bisericii cele neclintite, într-un glas să-i lăudăm noi, cei ce ne îndulcim laolaltă de bunătăţile, de cuvintele şi de darul lor. Pe înţeleptul Ioan Gură de Aur şi pe marele Vasile, împreună cu Sfântul Grigorie, strălucitul teolog; către care să şi glăsuim, strigând din inimă: Prea măriţilor trei ierarhi, rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli celor ce cu dragoste prăznuiesc sfântă pomenirea voastră.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Luând înţelepciune de la Dumnezeu ca nişte alţi trei apostoli ai lui Hristos, cu cuvântul cunoştinţei aţi întocmit dogmele, pe care mai înainte de cuvinte meşteşugite le-au aşezat pescarii, întru cunoştinţă, cu Puterea Duhului. Că aşa se cădea credinţei noastre celei drepte să ajungă la întocmire. Pentru aceasta toţi strigăm către voi: rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască celor ce prăznuiesc, cu dragoste, sfântă pomenirea voastră.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Sufletul meu cel smerit, care, ca o corabie fără cârmaci, se afundă în zbuciumul valurilor ispitelor vieţii şi sub povara păcatelor se vede în primejdie să ajungă în adâncul iadului, întâmpină-l Fecioară, de Dumnezeu Născătoare, cu mireasma rugăciunilor tale, linişte dându-i şi din primejdii smulgându-l. Că tu eşti liman neînviforat; roagă-te Fiului tău şi Dumnezeu să-mi dăruiască mie iertare de greşeli, că pe tine te am nădejde eu, netrebnicul, robul tău.

Canon de rugăciune la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur (2)

Troparul Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, glasul al 4-lea: Ca cei ce aţi fost întocmai la obicei cu apostolii şi lumii învăţători, rugaţi-vă Stăpânului tuturor să dăruiască pace lumii şi sufletelor noastre mare milă.

Troparul Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, glasul 1: Pe cei trei prea mari luminători ai Dumnezeirii Celei de trei ori mai strălucitoare decât soarele, pe cei ce învăpăiază lumea cu Razele dumnezeieştilor dogme; pe râurile cele cu miere curgătoare ale înţelepciunii, care adapă toată făptura cu apele cunoştinţei de Dumnezeu: pe marele Vasile şi pe Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul, împreună cu strălucitul Ioan cel cu limbă de aur, toţi cei iubitori de cuvintele lor, adunându-ne, cu cântări să-i cinstim; că aceştia pururea se roagă Treimii pentru noi.

Cântarea 1

Irmos: Pe Faraon cel ce era purtat în carele de război, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni de demult, lovind în chipul Crucii şi despărţind marea. Şi pe Israel cel fugărit, care mergea pe picioare, l-a mântuit, pe cel ce cânta cântare lui Dumnezeu.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu este lucru potrivit cu râvna omenească ceea ce încerc să fac acum; ci, Înţelepciunea care şade pe Scaunul Tău, Iubitorule de oameni, să-mi ajute mie, dându-mi har de cuvânt; ca prin el să pot mări pe aceia, pe care Ea Însăşi, mai înainte, bine i-a mărit.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Bunătatea Ta şi multa bogăţie a iubirii Tale de oameni, Stăpâne, s-a revărsat ca un pahar plin şi a curs, spre a arăta şi acum pe cei ce sunt puşi înainte spre laudă, ca pe alţi îngeri în trup.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Făpturilor cereşti laude se cuvine; iar celor dumnezeieşti numai cântarea îngerească le este potrivită; că îndumnezeiţi au fost, prin împărtăşire, ca cei ce au avut întru sine vieţuind şi grăind pe Dumnezeu cel Adevărat şi după fire Unul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pomenirea drepţilor cu laude o săvârşeşte de Dumnezeu insuflata adunare, cu care şi Maica lui Dumnezeu, ca o conducătoare tare a lor, cu cuviinţă împreună se prea măreşte; fiind mai presus de rânduiala cea de la sfârşit şi de cea de la început şi de cea de la mijloc şi împărtăşindu-se de bună laudă.

Catavasie: Pământul cel roditor de adâncime uscat l-a trecut, oarecând, soarele; căci ca un zid s-a închegat apa de amândouă părţile, trecând poporul marea pedestru şi lui Dumnezeu cu plăcere cântând: să cântăm Domnului căci cu Slavă S-a prea slăvit.

Cântarea a 3-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu priceperea şi ai întemeiat pământul peste ape, întăreşte-mă pe piatra poruncilor Tale, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Îndreptătorii obiceiurilor şi chivernisitorii sufletelor; izbăvitorii cei de obşte ai oamenilor, care şi chipurile faptelor şi ale cuvintelor ne-au arătat nouă; învăţătorii cei străluciţi ai vieţii cu strălucire să fie lăudaţi.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Duhul lui Dumnezeu a umplut pe Sfântul Vasile de ştiinţă; din limbile cele de foc Sfântul Grigorie a avut una şi foc de cuvinte înalte a suflat; iar gura lui Hristos în Sfântul Ioan a grăit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe înţelepciunea veacului de acum, nimicită cu adevărat, nebunia propovăduirii o are supusă sieşi şi ca o roabă slujindu-i, că darul înţelepciunii pe învăţători, ritori îi arată.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cel ce S-a Sălăşluit în pântecele Preacuratei Fecioare, face sufletele Sfinţilor celor purtători de Dumnezeu, locaş Luişi şi ne tâlcuieşte nouă, prin gurile lor, Tainele cele cu privire la Maica Sa.

Catavasie: Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine, întăreşte Doamne, Biserica Ta, pe care ai câştigat-o cu Scump Sângele Tău.

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte ierarhe Vasile, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Stâlp de foc povăţuitor poporului credincios şi arzând pe vrăjmaşii credinţei, mântuind neamurile cele ce-l urmau cu tărie, marele Vasile aşa s-a arătat; deci să îndrăznească şi să biruiască Biserica lui Hristos, îmbogăţită fiind cu un

apărător ca acesta.

Stih: ***Sfinte ierarhe Grigorie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Desfătare limbii şi dulceaţă la tot auzul a ajuns cuvântul tău, Sfinte Grigorie; mana vieţii, roua dulceţii, mierea din piatră, îngerilor cerească pâine; care îndeamnă a se sătura de nesăţioasa ei dulceaţă şi care umple de desfătare pe cei ce se împărtăşesc cu ea.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Râul darurilor Duhului s-a umplut până la revărsare şi faţa cea frumoasă a pământului se udă ca dintr-un izvor de desfătare, din gura cea de aur; veselind şi îngrăşând toată cetatea lui Hristos, cu săltările dumnezeieştilor valuri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Fire simplă, îngăduind împreunarea şi arătându-se mai presus de amestecare, cei trei de Dumnezeu purtători învăţători au mărturisit în Fiul tău, Stăpână, două voinţe şi două lucrări, cunoscând pe Cel ce este în două firi.

Catavasie: Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase; că ieşind din Chivotul Sfinţirii Tale, din Maică nevătămată, în Biserica Slavei Tale Te-ai arătat ca Prunc în braţe purtat şi s-au umplut toate de lauda Ta.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe înţelepţii cunoscători ai lucrurilor celor dumnezeieşti şi omeneşti, care cu iubire de adevăr firile celor ce sunt ni le-au lămurit nouă şi ne-au făcut cunoscut tuturor pe Ziditorul acestora, precum se cuvine, cu glasuri de mulţumire să-i răsplătim.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Amărăciunea şi gustul cel rău al leacurilor celor spre mântuire le-au îndulcit dumnezeieştii tămăduitori ai sufletelor, cu farmecul, cu meşteşugirile şi cu darurile înţeleptelor cuvinte; îndulciţi-vă toţi dreptcinstitorii de Dumnezeu şi veselindu-vă, mântuiţi-vă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tace tot cuvântul, când propovăduitorii de Dumnezeu grăiesc de cele dumnezeieşti şi Legea cea nouă se ridică mai presus de cea veche, punând înainte cinstitele tăbliţe ale celor legiuite în ea; după care se îndrumează toată adunarea credincioşilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pe făpturile cele nemuritoare le-a întrecut firea muritoare, întru sfinţenie şi Fecioara a covârşit pe Îngerii cei fără de trup, ca una ce a născut pe Dumnezeu, Împăratul Îngerilor; către Acela a privi nu le este cu putinţă.

Catavasie: Când a văzut Isaia, în vedenie, pe Dumnezeu pe Scaun Preaînalt, de Îngerii Slavei înconjurat, a strigat: vai mie, ticălosul! că am văzut mai înainte pe Dumnezeu Întrupat, pe Cel ce stăpâneşte pacea şi lumina cea neînserată.

Cântarea a 6-a

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi Te rog, ridică-mă din adâncul răutăţilor; căci către Tine am strigat şi mă auzi, Dumnezeul mântuirii mele.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Treimea în Unime, Dumnezeu a O numi ne-am învăţat şi Unimea, Treime a O lăuda am primit de la părinţi; şi am învăţat a ne închina unei Firi în Trei Ipostasuri.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cuvântul era întru început la Tatăl, împreună fără de început şi Duhul împreună cu Fiul era, dar din Tatăl; O Dumnezeire Neamestecată şi de aceeaşi Fire, precum grăiesc dumnezeieştii propovăduitori.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Unesc şi despart pe cele ce cu unire sunt despărţite: Unul Nedespărţit înţeleg şi Trei îmi închipui; pe trei dascăli de Dumnezeu purtători primesc, care aşa m-au învăţat să cred.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Fără maică mai înainte de trup a fost şi fără de tată după Întrupare; şi este Fiu al Tatălui şi al Maicii, Cel ce se cheamă aşa; amândouă acestea sunt mai presus de minte; că la Dumnezeu sunt cu putinţă cele mai minunate dintre lucruri.

Catavasie: Strigat-a Ţie bătrânul, văzând cu ochii mântuirea, care a venit popoarelor de la Dumnezeu: Hristoase, Tu eşti Dumnezeul meu.

Condac, glasul al 2-lea.**Podobie:** Pe propovăduitorii cei tari şi de Dumnezeu vestitori, căpetenia ucenicilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea bunătăţilor Tale şi în odihnă; că chinurile acelora şi moartea ai primit, mai vârtos decât roada, Unule, Cel ce ştii cele din inimă.

Pe Sfinţii propovăduitori şi dumnezeieşti vestitori, pe căpetenia învăţătorilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea şi odihna bunătăţilor Tale. Că ai primit ostenelile acelora şi moartea mai vârtos decât arderile de tot; Cel ce Însuţi prea măreşti pe Sfinţii Tăi.

Cântarea a 7-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat de demult în Babilon. Pentru aceasta, tinerii în cuptor, cu picioare sprintene, ca într-o grădină verde dănţuind, cântau: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Stâlpi de fapte bune şi de înţelepciune, văzuţi şi auziţi, care tac şi strigă, au fost grăitorii de Dumnezeu, în cuvânt şi în faptă, îndemnându-ne a striga: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Graiurile lui Dumnezeu care tună de sus, în chip minunat, strălucirile fulgerelor şi cuvintele voastre, înţelepţilor, primind, cântăm laolaltă cu voi şi împreună cu voi grăim: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din limbile cele de piatră va fi aruncată grindina, care va sfărâma învăţăturile cele putrede, de va îndrăzni cineva să stea în mijlocul grăitorilor de deşertăciune, negrăind cu dreptate: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.
Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Întru tine, Fecioară, S-a Sălăşluit şi după naştere Fecioară te-a lăsat Cel ce schimbă stihiile şi preface firile, precum voieşte. Către care strigăm, împreună cu tine, cea cu totul fără prihană: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Catavasie: Pe Tine, Cel ce ai răcorit în foc pe tinerii cei ce Dumnezeu Te-au numit şi în Fecioară nestricată Te-ai Sălăşluit, Dumnezeu Cuvântul, Te lăudăm, cântând cu dreaptă credinţă: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe care Dumnezeu i-a împreunat într-o unire deopotrivă de cinstită, cei ce îi laudă să nu-i despartă; ci, socotindu-i întocmai întru aceleaşi daruri, întocmai

să-i şi învrednicească de laude, dulce cântând: tineri binecuvântaţi, preoţi lăudaţi, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Puternicii şi nebiruiţii ostaşi ai Dumnezeirii şi adevăraţii apărători ai adevărului, cercetând bine adâncurile Duhului, au scos de acolo minunatele cunoştinţe despre Dumnezeu şi au învăţat a cânta: popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

De pe cer doi luminători prea mari luminează unul după altul partea de sub soare; iar de pe pământ mai luminat luminează toată lumea trei prea mari luminători: Sfinţii trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur; aceştia strălucesc deopotrivă unul cu altul şi cântând împreună: popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pentru noi a fost Întruparea şi Cinstitele Patimi; pentru noi Dumnezeu împreună cu morţii a fost; dar, ca Cel ce a fost liber de patimi, moarte n-a gustat; ci, numai cu trupul cel muritor s-a împărtăşit şi de Patimi şi de moarte. Pe Acesta Îl prea înălţăm întru toţi vecii.

Catavasie:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

În focul cel mistuitor uniţi fiind tinerii, cei ce au fost cei dintâi în cinstirea de Dumnezeu, dar de văpaie nefiind vătămaţi, cântare dumnezeiască au cântat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul şi prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

La Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe cei trei păstori ai Preasfintei Treimi.***

Virtutea Treimii s-a Înălţat şi toate le-a umplut de Slavă: o altă văpaie a strălucit nouă cu întreite lumini, ca o răsfrângere de lumină a Ei, pe cereştii povăţuitori în Taine. Prin care ne îndreptăm către dumnezeiasca cugetare cea înaltă, noi, cei drept cinstitori de Dumnezeu.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe cei trei mari luminători, de trei ori mai luminoşi decât soarele.***

Nu este un al doilea între aceştia trei; că fiecare îşi poartă vrednicia lui, nimeni întâiul părând şi pe cei deopotrivă cu cinstirea înfrângând; ci, mai vârtos îşi împart unul altuia biruinţa, cu mare bucurie. Că nu încape între dânşii îndrăzneala pizmuirii, care strică buna înţelegere.

În loc de: Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, Stăpânia Dumnezeirii Celei în Trei Ipostasuri şi Nedespărţită.***

Dreapta cinstire de Dumnezeu care a arătat pe părinţi fii ai Săi întâi-născuţi, naşte printr-înşii fii, după Lege, fără prihană şi desăvârşiţi prin Duhul, Cel ce a grăit întru dânşii; aceştia cer să se păzească pacea până în sfârşit, pe care de la dânşii au moştenit-o.

În loc de: Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Stih: ***Măreşte, suflete al meu, pe Cea mai cinstită şi mai prea mărită decât Oştile cele de sus.***

Fiu al Dumnezeului Celui Viu a propovăduit pe Fiul tău, Maică Fecioară, căpetenia înţelepţilor dascăli, nu de trup şi de sânge fiind povăţuită în această

Taină, ci de descoperirea Tatălui. Pentru aceasta, învăţând să te cunoaştem pe tine Fecioară şi Maică şi Născătoare de Dumnezeu, te-a mărit.

Catavasie:

Stih: ***Născătoare de Dumnezeu, nădejdea creştinilor, acoperă, apără şi păzeşte pe cei ce nădăjduim în tine.***

În Lege, în umbră şi în Scriptură închipuire vedem noi credincioşii; toată partea bărbătească ce deschide pântecele, Sfânt lui Dumnezeu este. Deci pe Cuvântul Cel mai înainte Născut, pe Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel Întâi-Născut din Maică, fără ispită bărbătească, Îl slăvim.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe marii luceferi cei purtători de lumină, turnurile Bisericii cele neclintite, într-un glas să-i lăudăm noi, cei ce ne îndulcim laolaltă de bunătăţile, de cuvintele şi de darul lor. Pe înţeleptul Ioan Gură de Aur şi pe marele Vasile, împreună cu Sfântul Grigorie, strălucitul teolog; către care să şi glăsuim, strigând din inimă: Prea măriţilor trei ierarhi, rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli celor ce cu dragoste prăznuiesc sfântă pomenirea voastră.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Luând înţelepciune de la Dumnezeu ca nişte alţi trei apostoli ai lui Hristos, cu cuvântul cunoştinţei aţi întocmit dogmele, pe care mai înainte de cuvinte

meşteşugite le-au aşezat pescarii, întru cunoştinţă, cu Puterea Duhului. Că aşa se cădea credinţei noastre celei drepte să ajungă la întocmire. Pentru aceasta toţi strigăm către voi: rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască celor ce prăznuiesc, cu dragoste, sfântă pomenirea voastră.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Sufletul meu cel smerit, care, ca o corabie fără cârmaci, se afundă în zbuciumul valurilor ispitelor vieţii şi sub povara păcatelor se vede în primejdie să ajungă în adâncul iadului, întâmpină-l Fecioară, de Dumnezeu Născătoare, cu mireasma rugăciunilor tale, linişte dându-i şi din primejdii smulgându-l. Că tu eşti liman neînviforat; roagă-te Fiului tău şi Dumnezeu să-mi dăruiască mie iertare de greşeli, că pe tine te am nădejde eu, netrebnicul, robul tău.

În această lună, ziua a treizecea - Sfinţii părinţii noştrii şi marii ierarhi, Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul şi Ioan Gură de aur (Minei)

Sfântul sfinţitul mucenic Ipolit papă al Romei (slujba lui s-a aşezat să se cânte la Pavecerniţă, precum înainte se arată)

La Vecernia cea mică

Stihirile pe 4, glas 4.

Podobie: Ca pe un viteaz...

La înălţimea dragostei lui Hristos suindu-te Vasile, ai văzut tainele cele nespuse, şi dumnezeieşti, care le-ai descoperit, şi le-ai arătat noroadelor, ca un înţelept propovăduitor al bunei credinţe. Pentru aceasta roagă-te să se

izbăvească de stricăciune şi de nevoi, cei ce urmează cu credinţă învăţăturilor tale cuvioase.

Legăturile eresurilor le-ai dezlegat cuvioase, cu înţelepciunea cuvintelor şi învă-ţăturilor tale, şi într-o unire ai adunat, pe cei cu bună înţelegere ai dreptmăritoarei credinţe, care laudă pe Hristos, Grigorie pe care roagă-l, să izbăvească de stri-căciune şi de nevoi, pe cei ce primesc cu credinţă, învăţăturile tale cele de Dumnezeu grăitoare.

Temelie nesurpată, Hristos te-a întărit Bisericii sale Părinte cuvioase, pe tine care o ai păzit pe ea neclătită şi nebiruită de asuprelile vrăjmaşilor de, Dumnezeu grăitorule Hrisostoame; şi te rogi ca să se mântuiască de patimile cele stricătoare de suflet, cei ce sunt însetaţi de cuvintele tale şi de noianul cunoştinţelor.

Pe cei aleşi ai Treimii şi florile cele mirositoare, şi prea frumoase ale grădinii celei nestricăcioase, ca pe cei ce sunt ca nişte raze ale soarelui celui înţelegător, şi luminează pământul cu dumnezeieştile sale străluciri, să-i lăudăm. Pe marele Ioan, împreună şi pe dumnezeiescul de Dumnezeu cuvântătorul Grigorie, şi pe Vasile cel cu minte înaltă.

Slavă..., glas 6.

Oamenii lui Dumnezeu şi credincioase slugi, slujitorii Domnului, bărbaţii dorirlor, vasele alegerii, stâlpii şi întăririle Bisericii, ai împărăţiei moştenitorilor, nu tăceţi a striga pentru noi către Domnul.

Şi acum..., a Născătoarei

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată, care ai odrăslit rodul vieţii, ţie ne rugăm: Roagă-te Stăpână, cu Sfinţii ierarhi, şi cu toţi sfinţii, să se miluiască su-fletele noastre.

La Stihoavnă

Stihirile, glas 6:

Podobie: A treia zi ai înviat...

Darul a biruit, credinţa s-a întărit, umplutu-s-a toate de cunoştinţa lui Dumnezeu, prin apostoli şi prin învăţători, şi cu mântuirea ne-am îmbogăţit.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi se vor bucura întru aşternuturile sale.

Pe tăinuitorii cereşti, şi învăţătorii omeneşti, adunările cele dimpreună, ale darurilor celor de multe feluri, care cu îndreptările au biruit tot cuvântul ereticilor, pe cei trei sfinţi i-a minunat Domnul.

Stih: Preoţii tăi Doamne se vor îmbrăca întru dreptate, şi cuvioşii tăi se vor bucura.

Vasile dumnezeiască minte, Grigorie dumnezeiescul glas, Ioan luminătorul a toată lumea, cei trei prea înalţi următori ai Treimii şi slujitori, împreună să se laude.

Slavă..., glas 6.

Drepte slugi bune şi credincioase, buni lucrători ai viei lui Hristos! Voi şi greutatea zilei aţi purtat, şi talantul cel dat vouă l-aţi înmulţit, şi celor ce au venit după voi, nu le-aţi pizmuit. Pentru aceasta uşile cereşti vouă s-au deschis. Deci intrând întru bucuria Făcătorului, rugaţi-vă pentru noi sfinţilor învăţători.

Şi acum..., a Născătoarei

Nimenea din cei ce aleargă la tine, nu iese ruşinat de la tine Preacurată Născătoare de Dumnezeu Fecioară. Ci cere har şi ia dar spre folosul cererii.

Troparul, glas 4: Ca cei ce aţi fost întocmai la obicei cu apostolii şi lumii învă-ţători. Stăpânului tuturor rugaţi-vă, pace lumii să dăruiască şi sufletelor noastre mare milă.

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei Învierii

Taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută, prin tine, Născătoare de Dumnezeu, celor de pe pământ s-a arătat: Dumnezeu întrupându-Se, întru unire neame-stecată, şi Crucea, de bunăvoie, pentru noi luând; prin care, înviind pe cel întâi zidit, a mântuit din moarte sufletele noastre.

Ectenia mică şi otpustul.

La Vecernia cea mare

După obişnuitul Psalm cântăm: Fericit bărbatul... Slava dintâi.

La Doamne strigat-am... Stihirile, pe 8 glas 4.

Podobie: Ca pe un viteaz...

Organele Darului, alăutele Duhului, trâmbiţele cele bine vestitoare ale propovăduirii, tunetele cele înfricoşate şi vrednice de auzit, care de sus au glăsuit, şi slava lui Dumnezeu o au arătat marginilor, pe cei trei propovăduitori ai marii Treimi, pe Ioan, şi pe Vasile după vrednicie, împreună şi pe Grigorie să-i cinstim.

Apărătorii Treimii, păzitorii bunei credinţe, care după cei doisprezece sunt trei apostoli. Râurile cele din Eden, ce izvorăsc apă vie, şi faţa pământului o adapă cu dumnezeieşti curgeri de viaţă. Stihiile cele mari, care au alcătuit credinţa ca şi o făptură după datorie să se cinstească.

Nu sunt graiuri zice, nici cuvinte grăite, ale cărora să nu se audă glasurile lor, că în tot pământul şi marea a străbătut vestirea dumnezeieştilor, şi înţelepţilor învăţători ai făpturii. Pentru aceasta mai ales, cu dumnezeieştile lor aşezăminte se cuprinde, şi se adună împreună marginile în dreapta credinţă.

Organele Duhului, trâmbiţele adevărului pe ritorii Cuvântului, să-i lăudăm cu glasuri de cântări, cei ce urmăm învăţăturilor lor, rugându-ne lor ca celor ce au îndrăzneală către Domnul, să dăruiască lumii pace întărită pururea, şi nouă tuturor iertare.

Alte Stihiri ale Sfinţilor Ierarhi, glas î.

Podobie: Prea lăudaţilor mucenici...

Pe tăinuitorii cei duhovniceşti, trâmbiţele cele cuvântătoare ale lui Dumnezeu, pe dumnezeieştile oglinzi, astăzi după vrednicie să-i lăudăm, pe marele Vasile,

şi pe dumnezeiescul şi suflătorul de foc Grigorie, şi pe Ioan cel adevărat cu gura de aur, care a vărsat nouă râurile cele aurite de învăţături. (de două ori.)

Dreapta credinţei, gândul cel dumnezeiesc şi priveghetor, râul cel izvorâtor de aur, pe prea luminaţii şi cinstiţii luminători, pe primitorii Darului Duhului, pe stâlpii cei neclintiţi, pe întăririle Bisericii, după vrednicie cu cântări să-i lăudăm.

Organele Duhului, trâmbiţele dumnezeiescului tunet, fulgerele propovăduirii. Lu-minători prea luminaţi auriţi, şi purtători de dumnezeiască lumină, de trei ori fericite Vasile, prea înţelepte Grigorie, prea aurite şi prea cinstite Ioane, rugaţi-vă lui Hristos, ca să mântuiască pe cei ce vă cinstesc pe voi.

Slavă..., glas 6.

Trâmbiţele Duhului cele de taină, pe purtătorii de Dumnezeu părinţi astăzi să-i lăudăm, care au cântat în mijlocul Bisericii, cântare teologică bine alcătuită, Treimii uneia celei neschimbate, şi fiinţei şi Dumnezeirii. Pe surpătorii lui Arie, şi apărătorii ortodocşilor. Care se roagă totdeauna Domnului, să miluiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei.

Cine nu te va ferici pe tine Preasfântă Fecioară ? Sau cine nu va lăuda Preacurată naşterea ta ? Că Cel ce a strălucit fără de ani din Tatăl, Fiul unul născut, acelaşi din tine cea curată a ieşit, negrăit întrupându-se. Din fire Dumnezeu fiind, şi cu firea om făcându-se pentru noi. Nu în două feţe fiind despărţit, ci în două firi neamestecat fiind cunoscut. Pe acela roagă-l Curată cu totul fericită, să se mân-tuiască sufletele noastre.

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei, şi citirile.

De la a doua lege citire:

Cap. 1. Vers 8.

Zis-a Moise către fiii lui Israil: Vedeţi, am dat înaintea voastră pământul, intrând moşteniţi pe dânsul, care s-a jurat Domnul părinţilor voştri, lui Avraam, lui Isaac, şi lui Iacov, să le dea lor, şi seminţiei lor după dânşii. Şi am zis vouă în vremea aceea, zicând: Nu voi putea singur să vă port pe voi. Că domnul Dumnezeu v-a înmulţit pe voi, şi iată sunteţi astăzi ca stelele Cerului mulţime. Domnul Dumnezeul părinţilor noştri să vă adauge pe voi, ca să fiţi cu miile îndoiţi, şi să vă binecuvânteze pe voi, precum am grăit vouă. Şi am luat dintre voi oameni înţelepţi, şi ştiuţi, şi pricepuţi, şi i-am pus pe ei să stăpânească peste voi, peste mii mai mari, şi peste sute, şi peste cincizeci, şi peste zece, şi logofeţi judecătorilor voştri. Şi am poruncit judecătorilor voştri în vremea aceea, zicând: Socotiţi între fraţii voştri, şi judecaţi cu dreptate între om şi între fratele lui, şi între nemernicul lui. Să nu cunoşti faţa la judecată. Pe cel mic şi pe cel mare să judeci, să nu te sfieşti de faţa omului: Căci judecata a lui Dumnezeu este.

De la a doua lege citire:

Cap. 1, Vers 14.

Zis-a Moise către fiii lui Israil: Iată al Domnului Dumnezeului tău este Cerul, şi Cerul Cerului, pământul şi toate câte sunt pe dânsul. Însă pe părinţii voştri a voit Domnul a-i iubi pe dânşii, şi a ales seminţia lor după dânşii, pe voi mai vârtos decât toate limbile, în ziua aceasta. Şi vă tăiaţi împrejur învârtoşarea inimii voastre, şi cerbicia voastră să nu o mai învârtoşaţi de acum. Că Domnul Dumnezeul vostru acesta este Dumnezeul dumnezeilor, şi Domnul domnilor. Dumnezeu mare, şi tare, şi înfricoşat, care nu caută în faţă, nici ia mită. Cela ce face judecată nemernicului şi săracului, şi văduvei, şi iubeşte pe cel nemernic, şi dă lui pâine şi haină. De Domnul Dumnezeul tău să te temi, şi Lui unuia să slujeşti, şi de Dânsul să te lipeşti, şi întru numele lui să te juri. Acela este lauda ta, şi acela este Dumnezeul tău, cela ce ţi-a făcut ţie aceste lucruri mari şi prea slăvite, care au văzut ochii tăi.

De la Înţelepciunea lui Solomon citire:

Cap. 3. Vers 1.

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui Dumnezeu, şi nu se va atinge de dânsele munca. Părutu-s-a întru ochii celor nepricepuţi a muri, şi s-a socotit pedepsire ieşirea lor. Şi mergerea de la noi sfărâmare, iar ei sunt în pace. Că înaintea feţei oamenilor de vor lua şi muncă, nădejdea lor este plină de nemurire. Şi întru puţin fiind pedepsiţi, cu mari bunătăţi se vor dărui. Căci Dumnezeu i-a ispitit pe dânşii, şi i-a aflat luişi vrednici. Ca aurul în topitoare i-a lămurit pe ei, şi ca pe o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Şi în vremea cercetării sale vor străluci, şi ca scânteile pe paie vor fugi. Judeca-vor limbi, şi vor stăpâni noroade, şi va împărăţi într-înşii Domnul în veci. Cei ce nădăjduiesc spre dânsul, vor înţelege adevărul, şi cre-dincioşii în dragoste vor petrece cu dânsul. Că dar şi milă este întru cuvioşii lui, şi cercetare întru aleşii lui.

La Litie

Stihirile, glas 2, singur glasul.

A lui Nil Xantopol.

Veniţi slujitorii cereştii Treimi, să lăudăm treimea cea pământească, a dumnezeieştilor ierarhi, pe Grigorie cel ce are numele cuvântării de Dumnezeu, pe Vasile cel ce poartă numele împărăţiei, şi pe Ioan cel ce are cu adevărat numele darului, adâncurile înţelepciunii Duhului, apele oceanului, izvoarele cele ce pururea izvorăsc apă vie curgătoare, pe mărgăritarii cei străluciţi, pe luminătorii cei pământeşti, cârmele Bisericii, pomii cei luminat roditori, pe ispravnicii darului, gura Hristosului meu, şi apărătorii Treimii; care de la dânsa fără mijlocire sunt străluciţi, şi se roagă neîncetat pentru sufletele noastre. Cărbunii cei aprinşi din focul cel nesuferit, noi cei luminaţi printr-înşii, cu credinţă să-i lăudăm. Că aceştia cu împreunarea cea cu dânsul luminându-se, luminători lumii s-au făcut, putere de viaţă săracilor s-au arătat, pe Tatăl, şi pe Fiul, şi pe Duhul Sfânt, cu bună credinţă propovăduind, către care şi noi să zicem: Bucură-te a Treimii de Dumnezeu înţelepţită treime.

Glas 6.

Praştia lui David cea întreit împletită, funia cea de mătase roşie a lui Solomon, biciul Cuvântului cel întreit împletit, pe înţelepţii ierarhi, pe marele Vasile, pe dumnezeiescul Grigorie, pe Ioan Gură de aur, cu credinţă să-i lăudăm. Că pe Goliat cel netrupesc, cu piatra cea din capul unghiului surpându-l, credinţa

întru unire o au adus, cu sângele lui Hristos cel roşu îngrădindu-o. Şi pe începătorii eresurilor, cei ce precupeţesc cele dumnezeieşti, de la îngrăditurile turmei lui Hristos celei dumnezeieşti, departe i-au gonit prin cuvintele sale, şi până acum credinţa o întăresc, şi se roagă Domnului să miluiască sufletele noastre.

Glas 8

Arătatu-s-a darul lui Dumnezeu tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi prin învă-ţături, ca să ne împodobim obiceiurile, şi deprinderile mai bune să le facem, şi cu raza cunoştinţei de Dumnezeu mintea să ne luminăm. Pentru aceasta să strigăm: Treime Sfântă, Doamna tuturor, pentru rugăciunile acestor trei păstori ai tăi, turma ta aceasta în pace o păzeşte, întărită şi fără de întristare, şi o izbăveşte ca un Iubitor de oameni.

Glas 6.

Treime Sfântă, şi căreia ne închinăm, slavă înţeleptei rânduielii tale. Că pe trei mari luminători oamenilor din oameni le-ai dăruit, care îi luminează cu lumina cunoştinţei tale, şi le dau strălucire, cu raza mântuitoarelor şi cinstitelor tale voiri. Prin care lumea cu lumina cunoştinţei îmbogăţindu-se, cu a ta slavă se luminează, şi la fericită împărăţia ta se sileşte a merge. Ale acestor dumnezeieşti învăţături îndemnându-ne pe noi, să le ascultăm. Tu şi rugăciunile lor cele pentru noi ascultă-le, ca un Dumnezeu prea îndurat, şi mântuieşte sufletele noastre, ca un Iubitor de oameni.

Slavă..., glas 6.

Pe ierarhii lui Hristos, şi lauda părinţilor, turnurile credinţei, pe învăţătorii credin-cioşilor şi păzitorii, adunându-ne o iubitorilor de praznic, cu laude de cântări să-i lăudăm zicând:
Bucură-te luminătorul Bisericii Vasile înţelepte, şi stâlpul cel neclintit.
Bucură-te minte cerească, prea mare arhiereule teologule Grigorie.
Bucură-te Ioane Gură de aur, cel cu totul de aur, luminate învăţătorule al pocăinţei. Ci o părinţi de trei ori fericiţi, nu încetaţi pururea a vă ruga lui Hristos, pentru cei ce săvârşesc cu credinţă şi cu dragoste, prea sfinţită şi dumnezeiască pomenirea voastră.

Şi acum..., a Născătoarei

Pe ceea ce este podoaba fecioarelor şi bucuria îngerilor, pe una de Dumnezeu Născătoarea şi îngrădirea cea tare a credincioşilor, adunându-ne o iubitorilor de praznic, cu cântări de laude să o lăudăm, zicând: Bucură-te Fecioară Maică curată, sfeşnice ca aurul strălucitor, şi uşă cerească. Bucură-te cortul sfinţeniei, ceea ce ai încăput pe Dumnezeu în pântecele tău Preacurată. Bucură-te ceea ce eşti mai presus decât toate cetele cereşti fără asemănare. Pentru aceasta Maică fără bărbat Stăpână, nu înceta păzind pe robii tăi, cei ce te laudă pe tine pururea cu credinţă şi cu dragoste, şi se închină naşterii tale celei fără sământă.

La Stihoavnă

Stihirile, glas 5.

Podobie: Bucură-te cămara...

Bucură-te, treime de Arhierei, turnurile cele mari ale Bisericii, stâlpii bunei cre-dinţe, întărirea credincioşilor, căderea ereticilor, cei ce aţi păscut pe poporul lui Hristos cu dumnezeieşti învăţături, şi l-aţi crescut cu multe feluri de bunătăţi, propovăduitorii cei luminaţi ai Darului, care aţi pus aşezăminte de lege plinirii lui Hristos, îndreptătorii, la cele de sus, cei ce sunteţi intrările Raiului, pe Hristos rugaţi-l, ca să trimită sufletelor noastre mare milă.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă, şi se vor bucura întru aşternuturile lor.

Bucură-te, treime de Arhierei, îngeri pământeşti, cei pe Cer umblători, mântuirea lumii, bucuria oamenilor şi învăţătorii lumii, apărătorii Cuvântului, doctorii cei prea iscusiţi ai bolilor sufleteşti şi trupeşti. Râurile Duhului cele pururea cur-gătoare, care cu cuvintele aţi adăpat toată faţa pământului. De Dumnezeu grăitoare trepte, dumnezeieştilor cei cu cuvinte de aur, pe Hristos rugaţi-l, ca să trimită sufletelor noastre mare milă.

Stih: Preoţii tăi Doamne se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii tăi se vor bucura.

Bucură-te, treime de Arhierei, soarele cerului celui pământesc, razele şi luminile cele de la lumina cea întreit strălucitoare, vederea celor întunecaţi,

florile cele cu bun miros, mai frumoase decât ale Raiului, teologule şi înţelepte Vasile, şi Gură de aur. Tăbliţele Duhului, lespezile cele de Dumnezeu scrise, sânii cei ce izvorâţi laptele mântuirii, podoaba înţelepciunii. Pe Hristos rugaţi-l, să dea sufletelor noastre mare milă.

Slavă..., glas 6.

Să trâmbiţăm cu trâmbiţă de cântări, să săltăm în cele de praznic, şi să dănţuim bucurându-ne, întru prea cinstită prăznuirea învăţătorilor noştri. Împăraţii şi domnii să alerge împreună, şi pe Arhierei să-i laude cu cântări, ca pe cei ce au izvorât trei râuri prea mari de învăţături ale Duhului, bine curgătoare şi pururea vii. Păstorii şi învăţătorii, pe sfinţii tăinuitori cei întreiţi ai cinstitei Treimi, adunându-ne să-i lăudăm. Cei iubitori de înţelepciune, pe cei înţelepţi, preoţii pe păstorii, păcătoşii pe folositorii, săracii pe îmbogăţitorii, cei din necazuri pe mângâietorii, călătorii pe cei împreună călători, cei ce sunt pe mare pe ocârmuitorii. Toţi pe cei ce pretutindenea întâmpină cu căldură, pe dumnezeieştii ierarhi lăudându-i, aşa să zicem: Preasfinţi învăţători, sârguiţi de scoateţi pe credincioşi din smintelile lumii, şi ne scăpaţi pe noi de muncile cele de veci.

Şi acum..., a Născătoarei, a lui Ghermano patriarhul

Să trâmbiţăm cu trâmbiţă de cântări, că privind de sus Împărăteasa a toate Maica Fecioara, cu binecuvântări încununează pe cei ce o încununează pe ea. Împăraţii şi domnii să alerge împreună, şi pe împărăteasa să o laude întru cântări, pe ceea ce a născut pe împăratul, cel ce pe cei ţinuţi de moarte mai întâi, a-i izbăvi cu iubirea de oameni bine a voit. Păstorii şi învăţătorii, pe Preacurată Maica Păstorului celui bun, adunându-ne să o lăudăm. Pe sfeşnicul cel cu raze de aur, norul cel de lumină purtător, pe cea mai presus decât Heruvimii, sicriul cel însufleţit scaunul Stăpânului cel în chipul focului, năstrapa cea de aur de mană primitoare, pe tabla Cuvântului cea purtătoare de viaţă. Scăparea tuturor creştinilor, cu cântări de Dumnezeu cuvântătoare lăudându-o, aşa să zicem: Palatule al Cuvântului, învre-dniceşte-ne pe noi cei smeriţi Împărăţiei Cerurilor, că nimica nu este cu neputinţă mijlocirii tale.

La binecuvântarea pâinilor.

Tropar, glas 1: Pe aceşti trei luminători mai mari ai Dumnezeirii celei întreit strălucitoare, pe cei ce luminează lumea cu razele dumnezeieştilor învăţături. Pe râurile înţelepciunii cele cu miere curgătoare, care adapă toată făptura cu apele cunoştinţei de Dumnezeu, pe marele Vasile, şi de Dumnezeu Cuvântătorul Grigorie, împreună cu slăvitul Ioan, cel cu limba şi cu cuvinte de aur, toţi cei iubitori de cuvintele lor, adunându-ne cu cântări să-i cinstim, că aceştia Treimii pururea se roagă pentru noi.

Alt **Tropar**, glas 4: Ca cei ce aţi fost întocmai la obicei cu apostolii şi lumii învăţători. Stăpânului tuturor rugaţi-vă, pace lumii să dăruiască şi sufletelor noastre mare milă.

Şi Născătoare de Dumnezeu Fecioară... O dată.

Şi citire a Cuvântului.

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul... Troparele sfinţilor,

Slavă..., Şi acum..., al Născătoarei.

După întâia Catismă, Sedealna glas 5.

Podobie: Cuvântul cel împreună...

Ca pe o podoabă împărătească a Bisericii lui Hristos, pe Vasile toţi să-l lăudăm, comoara învăţăturilor cea neîmpuţinată, că cu adevărat el ne-a învăţat pe noi, să cinstim Sfânta Treime cea unită în fiinţă, şi despărţită în Ipostasuri.

Slavă..., altă Sedealnă, glas 4.

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Luminători prea luminaţi ai Bisericii lui Hristos, lumea aţi luminat cu învăţăturile voastre, părinţi de Dumnezeu înţelepţiţi, uscând eresurile tuturor celor rău cre-dincioşi, şi stingând tulburările hulitorilor cele în chipul văpăii. Pentru aceasta ca nişte ierarhi ai lui Hristos, rugaţi-vă să ne mântuiască pe noi.

Şi acum..., a Născătoarei

Fecioară prea lăudată, Maica lui Hristos Dumnezeu, Marie dumnezeiască Mireasă, şi care nu ştii de nuntă, folositoarea credincioşilor, izbăveşte de toată primejdia, şi de toată nevoia. Stăpână Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste aleargă la acoperământul tău, una dumnezeiască Mireasă.

După a doua Catismă, sedealna.

Podobie: Pentru mărturisirea...

Stâlp al Bisericii ai fost, avuţie nefurată a bunei credinţe te-ai arătat, de Dumnezeu Cuvântătorule Grigorie, luminându-ţi viaţa ta cu nepătimirea, şi descoperind dogmele Treimii, Părinte prea cuvioase! Roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să dăru-iască nouă mare milă.

Slavă..., altă Sedealnă, glas 4.

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

În grădina Scripturilor, ca nişte albine zburând voi înţelepţilor, aţi adunat bine din florile cele mai alese, şi mierea învăţăturilor voastre, o aţi pus înaintea tuturor credincioşilor împreună, spre îndulcirea lor. Şi pentru aceasta tot cel ce se îndulceşte, cu veselie strigă: Folosiţi iarăşi şi după moarte, celor ce vă laudă pe voi fericiţilor.

Şi acum..., a Născătoarei

Cu întreitele valuri ale patimilor, eu nepriceputul fiind învăluit. Preacurată, te chem pe tine cu căldură. Nu mă trece cu vederea pe mine ticălosul, ca să pier, ceea ce ai născut adâncul milei. Că afară de tine altă nădejde nu am; deci să nu mă arăt vrăjmaşilor bucurie şi râs, eu cel ce mă nădăjduiesc spre tine. Pentru că poţi câte voieşti, ca ceea ce eşti Maica Dumnezeului tuturor.

După Polieleu, Sedealna, glas 5.

Podobie: Cuvântul cel împreună...

Grădina cuvintelor Scripturilor celor de Dumnezeu insuflate, pe cel ce ne-a pově-ţuit pe noi la pocăinţă, care multe ispite a răbdat; pe Gură de aur credincioşii, ca cei ce ne-am învăţat de la dânsul să-l cinstim după datorie; că se roagă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., altă Sedealnă, glas 4.

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Prăznuieşte astăzi Biserica, cinstită prăznuirea celor trei învăţători. Că aceia au întărit Biserica cu dumnezeieştile lor învăţături.

Şi acum..., a Născătoarei

Ceea ce eşti apărătoare nebiruită celor necăjiţi, şi caldă sprijinitoare celor ce nădăjduiesc spre tine, izbăveşte-mă din nevoi; că tu eşti ajutătoarea tuturor.

Apoi Antifonul dintâi al glasului al patrulea.

Prochimen, glasul al 4-lea: Preoţii tăi Doamne se vor îmbrăca întru dreptate, şi cuvioşii tăi se vor bucura.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune, şi cugetul inimii mele pricepere.

Toată suflarea...

Evanghelia de la Ioan: Zis-a Domnul: Eu sunt uşa...

După ***Psalmul 50***

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea, şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc, şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie Unuia am greşit, şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit, cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite. Întoarce faţa Ta de către păcatele mele, şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta, şi Duhul Tau cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale, şi cu Duh stăpânitor mă întăreşte. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale, şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă..., glas 2.

Pentru rugăciunile ierarhilor tăi, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Stih: ***Miluieşte-ne Dumnezeule după marea mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegile noastre.***

Şi **Stihira**, glas 6.

Vărsatu-s-a har în buzele voastre cuvioşilor Părinţi, şi aţi fost păstori Bisericii lui Hristos, învăţând oile cele cuvântătoare, să creadă în Treimea cea de o fiinţă, într-o Dumnezeire.

Canoanele trei ale Născătoarei de Dumnezeu cu irmosul pe 6, şi ale sfinţilor două pe 8.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

facere a lui Teofan

Cântarea 1-a

Irmos: Veniţi noroadelor să cântăm cântare lui Hristos Dumnezeu, celui ce a despărţit marea, şi a trecut pe norodul, pe care l-a scăpat din robia egiptenilor; că s-a prea mărit.

Pe mine, cel ce cu bună credinţă te mărturisesc pe tine Curată, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu prea cinstită, de nevoile cele cumplite, şi de bolile sufletului, şi ale trupului, şi de greşeli tu mă mântuieşte.

Tot adâncul darurilor întru tine pus l-am cunoscut. Pentru aceasta alergând cu osârdie Născătoare de Dumnezeu la dumnezeiescul tău acoperământ, ne mântuim.

Pentru noi, cei ce te lăudăm pe tine Preacurată, roagă, pe cel ce s-a întrupat din prea curatele şi cinstitele tale sângiuri, ca să ne izbăvim de greşeli şi de boală amară.

Toţi credincioşii pe tine câştigându-te laudă, scăpare şi întărire şi bucurie şi mân-tuirea sufletelor, nădejde şi zid, ceea ce eşti de Dumnezeu dăruită.

Canonul Sfinţilor

Facere a lui Ioan Evhaitului

Cântarea 1-a

Irmos: Irmos: Veniţi noroadelor să cântăm cântare lui Hristos Dumnezeu, celui ce a despărţit marea, şi a trecut pe norodul, pe care l-a scăpat din robia egiptenilor; că s-a prea mărit.

Ce mulţumire? Ce răsplătire cuviincioasă de la noi oamenii, se va aduce făcătorilor noştri de bine ? Prin care a face bine ne îndreptăm.

Limbile ritoriceşti şi măiestriile şi meşteşugurile, şi toată puterea cuvintelor, acum spre un temei să se pornească şi pe cei ce au cinstit cu răsplătire să-i cinstească.

Al său osebit nimic nu au suferit a câştiga pe pământ cugetătorii de cele cereşti; şi păzitorii de obşte, şi folositori s-au arătat. Pentru aceasta şi laudelor de obşte să se învrednicească.

A Născătoarei

Pe tine cea în totul iubitoare de cinstea firii noastre, Ceea ce eşti cu totul fără prihană, toţi te slăvim, o gură făcându-ne şi o unire.

Alt Canon al Ierarhului

Facere a aceluiaşi Ioan

Cântarea 1-a

Irmos: Pe gonaciul Faraon.

Nu este începerea aceasta lucrul nevoinţei omeneşti, ci înţelepciunea care şade pe scaunul tău Iubitorule de oameni, să-mi ajute mie. Dar de cuvânt dându-mi, ca să pot mări pe aceştia, pe care singură mai înainte bine i-a prea slăvit.

Ca un pahar prea plin Stăpâne, bunătatea ta şi multă bogăţia iubirii tale de oameni se varsă, şi a curs, ca pe alţi îngeri să arate în trup, şi pe aceştia ce sunt puşi înainte acum spre laudă.

Slavă...

O în Cer se cădea celor cereşti să le fie şi laudele, şi îngerească cântare cuvioasă celor dumnezeieşti, că dumnezei sunt după împărtăşire aceştia, care pe Dumnezeu cel adevărat din fire şi Unul îl au întru sine vieţuind şi grăind.

Şi acum..., a Născătoarei

Pomenirea drepţilor, de Dumnezeu înţelepţită adunare cu laude o săvârşeşte, cu care împreună şi Maica lui Dumnezeu, ca un cap al lor cu cuviinţă împreună se prea slăveşte, rânduiala cea din sfârşit, şi cea dintâi, şi cea din mijloc ţinând, şi bu-nei laude împărtăşindu-se.

Catavasie: Pământul cel roditor de adâncime, uscat l-a trecut oarecând soarele; căci ca un zid s-a închegat apa de amândouă părţile, trecând poporul marea pedestru şi lui Dumnezeu cu plăcere cântând: să cântăm Domnului, căci cu Slavă S-a prea slăvit.

Cântarea a 3-a

Irmos: Întăreşte-ne pe noi întru tine Doamne, cela ce prin lemn ai omorât păcatul şi frica ta o sădeşte în inimile noastre, celor ce te lăudăm pe tine.

Cu rugăciunile tale Curată, pe Dumnezeu, care ai născut, fă-l milostiv robilor tăi, celor ce aleargă la acoperământul tău, şi cu credinţă se închină naşterii tale.

Fecioară prea lăudată ascultă graiurile sufletului meu care dintru adâncul inimii le aduc ţie, şi din patimi şi din nevoi mântuieşte-mă.

Toată viaţa mea îndreptează-o Fecioară, nădejdea şi folosinţa mea, de ispite şi de cumplite primejdii mântuindu-mă pururea Fecioară.

Ca ceea ce ai purtat în braţe pe înţelepciunea lui Dumnezeu cea cu un Ipostas Născătoare de Dumnezeu, roagă-te ca să se mântuiască din nevoi şi de rătăcire, cei ce te laudă pe tine.

Alt Canon

Irmos: Pe piatra credinţei întărindu-mă, lărgit-ai gura mea asupra vrăjmaşilor mei, că s-a veselit duhul meu a cânta: nu este sfânt ca Dumnezeul nostru şi nu este drept afară de Tine, Doamne.

Trâmbiţa cea mare a Bisericii, făclia care luminează lumea, propovăduitorul cel ce cuprinde cu vestirea marginile, Vasile cel cu nume mare îndeamnă adunarea aceasta.

Cel luminat din viaţă şi din fapte, cel luminat din cuvânt şi din învăţături, care întru toate străluceşte mai presus de toţi ca alt soare, mai mult decât stelele, mult-lăudatul teolog astăzi se fericeşte.

Iată lumina lumii luminează lumii, iată sarea pământului îndulceşte pământul, iată pomul vieţii rodurile nemuririi aduce, Sfântul Gură de aur, cei ce nu voiţi să muriţi, veniţi de vă îndulciţi.

A Născătoarei

Cela ce din nefiinţă întru fiinţă toate le-a făcut, şi fire a dat tuturor celor făcute, acelaşi şi firile cele date a le schimba ştie, precum voieşte, de unde se aude şi aceasta, că Fecioara a născut; cine nu se va minuna ?

Alt Canon

Irmos: Cel ce ai întărit Cerurile cu pricepere şi ai întemeiat pământul peste ape, întăreşte-mă pe piatra Bisericii, Hristoase, că nu este sfânt afară de Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Îndreptătorii obiceiurilor, şi chivernisitorii sufletelor, mântuitorii cei de obşte ai oamenilor, care chipurile faptelor şi ale cuvintelor ne-au arătat nouă, învăţătorii vieţii cei luminaţi, luminat să se laude.

Duhul lui Dumnezeu a umplut pe Vasile de ştiinţă, şi din limbile cele de foc a avut una Grigorie, şi cu foc a suflat cuvintele cele înalte. Şi gura lui Hristos în Ioan a grăit.

Slavă...

Pe înţelepciunea veacului de acum deşartă cu adevărat o are nebunia propovăduirii, şi supusă eişi, şi ca o roabă slujindu-i. Că darul înţelepciunii pe învăţători ritori îi arată.

Şi acum..., a Născătoarei

Cel ce s-a sălăşluit în pântecele curatei Fecioare, sufletele sfinţilor celor purtători de Dumnezeu lăcaş luişi le face, şi prin gurile lor tainele cele pentru Maica sa ne spune nouă.

Catavasie: Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine, întăreşte, Doamne, Biserica Ta, pe care o ai câştigat cu Scump Sângele Tău.

Sedealna, glas 8:

Podobie: Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe luminătorii cei mari şi luminaţi, stâlpii Bisericii cei nemişcaţi, cu un glas să-i lăudăm noi, cei ce ne îndulcim de bunătăţile şi de cuvintele lor, împreună şi de dar. Pe înţeleptul Gură de aur, şi pe marele Vasile, împreună cu Grigorie luminatul teolog; către care să şi grăim, din inimă strigând; Prea mari trei Ierarhi, rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste, sfântă pomenirea voastră.

Slavă...

Înţelepciune luând de la Dumnezeu, ca alţi apostoli trei ai lui Hristos, cu cuvântul cunoştinţei aţi aşezat învăţăturile, care mai înainte cu cuvinte netâlcuite, le-au alcătuit pescarii întru cunoştinţă cu puterea Duhului. Că şi aşa se cădea credinţei noastre celei drepte să aibă alcătuire. Pentru aceasta toţi strigăm către voi: Rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Şi acum..., a Născătoarei

Sufletul meu cel smerit Fecioară, care în viforul ispitelor lumeşti acum este înecat, ca şi cum ar fi corabia fără ocârmuitor, ceea ce eşti cu totul fără prihană, şi de sarcina păcatelor se arată nedeşertat. Şi în fundul iadului a cădea este silit, întâmpină-l de Dumnezeu Născătoare cu călduroasă rugăciunea ta, şi-l mântuieşte, dându-i limanul tău cel cu bună linişte, ca cu credinţă să strig către tine : Roagă-te Fiului tău şi Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască mie; că pe tine te am nădejde eu netrebnicul robul tău.

Cântarea a 4-a

Irmos: Auzit-am Doamne auzul rânduielii tale, şi te-am prea slăvit pe tine, Unule Iubitorule de oameni.

De vătămările sufletului meu, şi de bolile trupului, dăruieşte-mi dezlegare, Stăpână, ceea ce ai născut pe Dumnezeu.

De asupreală, de vifor, şi de primejdii, scapă-mă Maica lui Dumnezeu, prin rugăciunile tale, ceea ce una eşti prea lăudată.

Pe mine cel vânturat de patimi şi de gânduri, şi de întreitele valuri ale vieţii, întru nădejde şi în credinţă Fecioară întăreşte-mă.

Pe mine cel învăluit de valurile lumeşti, scoate-mă Fecioară, la limanul tău îndre-ptându-mă.

Alt Canon

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Doamne, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine tot omul. Pentru aceea strig Ţie: Slavă Puterii Tale, Doamne.

Învăţaţi din înţelepciunea cea de jos fiind voi, îndreptare de la cea dumnezeiască slăviţilor aţi câştigat. Pentru aceasta pe aceea ca pe o roabă aceştia prea înţelepţeşte o aţi supus.

Iubitorilor de înţelepciune, de iubiţi pe cei înţelepţi, înţelepţiţi-vă, şi a grăi vă învăţaţi, toţi cei ce vă miraţi de cuvinte, adeverinţa lucrării, şi a privirii la cele de sus de acolo învăţându-vă.

A Născătoarei

Ploaia cea târzie, care mai pe urmă s-a făcut timpurie, Făcătorul apelor şi al veacurilor, în pântecele tău a picurat, ceea ce eşti cu totul fără prihană, la vremea sa răcorind pe cei lipsiţi.

Alt Canon

Irmos: Tu eşti Tăria mea, Doamne, Tu şi Puterea mea, Tu Dumnezeul meu, Tu Bucuria mea, Cel ce n-ai lăsat Sânurile Părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat; pentru aceasta cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă Puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stâlp de foc povăţuind pe poporul cel credincios, şi arzând pe vrăjmaşii credinţei, şi neamurile cele ce urmau cu tărie mântuindu-le, marele Vasile s-a arătat, să îndrăznească, şi să biruiască Biserica lui Hristos, îmbogăţită fiind cu un apărător ca acesta.

Desfătare limbii, şi a tot auzul dulceaţă cuvântul tău a fost Grigorie, mană de viaţă, roua dulceţii, miere din piatră, îngerească pâine cerească, care îndeamnă fără saţiu a se sătura de dulceaţa ei, şi umple de dulceaţă pe cei ce se împărtăşesc ei.

Slavă...

Râul darurilor celor duhovniceşti s-a umplut până şi la vărsare, şi bună faţa păm-ântului ca un izvor de desfătare din gura cea de aur adapă, veselind şi îngrăşând toată cetatea lui Hristos, cu pornirile dumnezeieştilor valuri.

Şi acum..., a Născătoarei

Firea singură prin sine suferind întru sine împreunare, şi arătându-se mai presus de amestecare în Fiul tău Stăpână, cei trei de Dumnezeu purtători învăţători au mărturisit, din două voi, şi din două lucrări, îndoit a fi după fire arătându-l.

Catavasie: Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase; că ieşind din chivotul Sfinţirii Tale din Maică nepătată, în Biserica Slavei Tale Te-ai arătat, ca un Prunc în braţe purtat. Şi s-au umplut toate de lauda Ta.

Cântarea a 5-a

Irmos: Dătătorule de lumină, şi Făcătorul veacurilor Domnul, întru lumina poruncilor tale povăţuieşte-ne pe noi, că afară de tine pe alt Dumnezeu nu ştim.

Armă nebiruită împotriva a multe feluri de ispite avându-te, de toată silnicia vrăjmaşilor scăpăm pururea, cei ce te ştim pe tine, curată Născătoare de Dumnezeu.

Ceea ce eşti mai presus decât Heruvimii, plinirea legii ai născut, pe Unul născut Fiul lui Dumnezeu, cel ce s-a întrupat din tine. Pe care roagă-l pentru robii tăi.

Ceea ce ai purtat în braţele tale pe Făcătorul tuturor, pe acesta fă-l milostiv nouă cu rugăciunile tale, celor ce din inimă acum la tine scăpăm.

Din strâmtorare şi din sufletul meu cel dureros, rugăciune aduc eu ticălosul, ţie Uneia ceea ce ai născut pe Cuvântul pricinuitorul îndurărilor, îndurându-te mântuieşte-mă.

Alt Canon

Irmos: Lumina celor întunecaţi...

Tu izvorul darurilor tale cel neîmpuţinat nicicum cu deşertarea, Iubitorule de oameni, l-ai dat sfinţilor tăi, să bea din destul, care toată lumea ai adăpat, cu dumnezeieştile curgeri cele din pântecele lor.

Ce-mi trebuieşte aurul? De ce folos îmi este bogăţia? Şi slava şi boieria, care ca fumul se risipesc în văzduh? Toate să piară, toate vântul să le spulbere. Mie bogăţie una mult dorită îmi este treimea învăţătorilor, cea împodobit vorbitoare.

Curge râul cu mursă şi dumnezeiască băutură, curge celor flămânzi mâncare nemuritoare, şi celor însetaţi băutură nestricăcioasă, apă vie în veci, şi care ţine vii, pe cei ce o beau; toţi de viaţa cea mult curgătoare săturaţi-vă.

A Născătoarei

Avea răutatea tărie asupra noastră, dar nu până în sfârşit, că a slăbit după ce a năs-cut Fecioara pe cel puternic întru tărie, care a luat slăbiciunea trupului, şi pe cel puternic întru răutate l-a omorât.

Alt Canon

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti Lumină Neapusă şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine ticălosul? Ci, mă întoarce şi la Lumina Poruncilor Tale îndreptează căile mele, rogu-mă.

Pe înţelepţii ştiutori de lucrurile cele dumnezeieşti şi omeneşti, care firile, cele ce sunt, le-au arătat nouă cu iubirea adevărului, şi pe Ziditorul acelora toţi a-l cunoaşte au făcut, precum s-a căzut, cu glasuri de mulţumire să-i lăudăm.

Amărăciunea şi iuţimea leacurilor celor spre mântuire, o a îndulcit cu înţelepte învăţăturile şi meşteşugurile şi darurile cuvintelor, dumnezeieştii tămăduitori ai sufletelor; îndulciţi-vă toţi iubitorii de bine, şi veselindu-vă vă mântuiţi.

Slavă...

Tace tot Cuvântul, propovăduitorii de Dumnezeu grăind cele dumnezeieşti; şi ţine mai sus decât legea veche cea nouă, punând înainte întru sine cinstitele tăbliţe ale puitorilor de lege. Cu care se numără şi toată adunarea credincioşilor.

Şi acum..., a Născătoarei

Pe firea cea nemuritoare o a întrecut cea muritoare întru sfinţenie, şi Fecioara Doamna pe îngerii cei fără trupuri i-a covârşit, ca ceea ce a născut pe Dumnezeu Împăratul îngerilor, la care a privi, nu este lor cu putinţă.

Catavasie: Când a văzut Isaia, cu închipuire pe Dumnezeu pe Scaun Preaînalt, de Îngerii Slavei înconjurat, a strigat: o, eu, ticălosul! Că am văzut mai înainte pe Dumnezeu Întrupat, Lumina cea Neînserată, pe Cel ce Stăpâneşte pacea.

Cântarea a 6-a

Irmos: Întru adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii tale cel neurmat, din stricăciune Dumnezeule scoate-mă.

Liman de mântuire ştiindu-te pe tine, înotând prin noianul vieţii cel mult îngrijat, chemu-te pe tine Stăpână, fii îndreptătoare sufletului meu.

Îmbrăcatu-m-am în haina nebuniei mele, rău pătimind Maică pururea Fecioară. Ci tu care ai născut pe Dumnezeu, dă-mi veşmântul bucuriei.

Cu viaţa cea sfinţită am căzut prin lene eu ticălosul. Ci mă ridică, binecuvântată Preacurată, la porunca Fiului tău îndreptându-mă.

Învredniceşte-mă dumnezeieştilor milostiviri, Ceea ce ai născut pe Cuvântul cel prea milostiv, care cu sângele său, pe oameni din stricăciune i-a mântuit.

Alt Canon

Irmos: Întru adâncul păcatelor căzând, Bunule, ca proorocul Iona din chit, strig Ţie: scoate din stricăciune viaţa mea, Iubitorule de oameni.

Cuvântând de Dumnezeu, aţi arătat trei osebiri în Treime: Nenaşterea Tatălui şi naşterea Fiului şi ieşirea a singur Duhului.

Astăzi s-a făcut casei acesteia prea luminată mântuire; pe doi, şi pe trei adunaţi în numele lui Hristos cinstindu-i, în mijlocul lor este de faţă.

Nemăsurat este adâncul pământului spre înălţimea Cerului, dar de pe pământ pe sfinţi i-a înălţat mai pe sus de ceruri cereasca dragoste.

A Născătoarei

Izvor nou şi pricină tainelor Fecioară avându-te, cei trei de Dumnezeu grăitori, cu temeiuri noi, numire nouă cuvioasă ţie ţi-a adus.

Alt Canon

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi mă ridică dintru adâncul răutăţilor, rogu-mă, căci către Tine am strigat şi mă auzi Dumnezeul mântuirii mele.

Treimea în unime, Dumnezeu a o numi ne-am învăţat şi unimea întreită a o lăuda am luat de la părinţi, şi am cunoscut a ne închina unei firi în trei staturi.

Cuvântul era întru început la Tatăl, împreună fără început, şi Duhul lui Dumnezeu, şi Dumnezeu era împreună veşnic, o Dumnezeire singură prin sine de o fiinţă şi întocmai în fire, precum grăiesc dumnezeieştii învăţători.

Slavă...

Împreunez şi despart cele ce sunt cu împreunare despărţite, una nedespărţită o am în minte, şi trei cunosc, pe trei învăţători de Dumnezeu purtători primesc, care aşa m-au învăţat pe mine să cred.

Şi acum... a Născătoarei

Fără mamă mai înainte de trup a fost, şi fără Tată după întrupare. Fiul Tatălui şi al Maicii, care acestea amândouă mai presus de minte se cheamă, că lui Dumnezeu se cuvin minunile cele prea mărite.

Catavasie: Strigat-a Ţie bătrânul, văzând cu ochii Mântuirea care a venit popoa-relor de la Dumnezeu: Hristoase, Tu eşti Dumnezeul meu.

Condac, glas 2.

Podobie: Pe propovăduitorii cei tari...

Pe sfinţii învăţători, şi de Dumnezeu vestitori, căpetenia învăţătorilor tăi Doamne, i-ai primit întru desfătarea bunătăţilor tale şi odihnă. Că ostenelile

acelora şi moartea ai primit, mai vârtos decât toată jertfa, Cel ce însuţi prea măreşti pe sfinţii tăi.

Icos: Cine este îndestulat să-şi deschidă buzele sale, şi să-şi mişte limba spre cei ce suflă cu foc prin puterea Cuvântului, şi a Duhului. Însă atâta îndrăznesc a zice: Că toată firea omenească o au covârşit aceşti trei cu darurile cele multe şi mari, şi cu lucrarea şi cu privirea la cele de sus, întrecând pe cei ce sunt luminaţi întru amândouă. Pentru aceasta cu prea mari daruri i-ai învrednicit pe aceştia, ca pe nişte slugi credincioase ale tale, Unule, cela ce prea măreşti pe sfinţii tăi.

Sinaxar

În această lună în ziua a treizecea, pomenirea celor dintru sfinţi părinţilor noştri, şi a toată lumea dascăli: Vasilie cel mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul şi Ioan Gură de aur.

Stih: Cu dreptate este împreună a cinsti pe cei trei luceferi,
Care în lume au izvorât lumina cea în trei străluciri.
Toţi suntem în drept a aduce obştească cântare.
Celor ce au vărsat tuturor obşteşte Darul cel mare.
O rândunea nu face primăvară cântând,
Însă primăvara sufletelor o fac trei privighetori fiind.
Treimea străluceşte făptura cea gândită,
Iar treimea aceasta pe tine cea văzută.
Cei vechi cinstirea lui Dumnezeu au fost pierzând.
Nebuneşte soarele şi luna cinstind.
Căci de frumuseţea şi grăbirea lor se minunau,
Şi ca unor dumnezei cu nedreaptă cinstire se închinau.
Iar de la aceşti trei luceferi ce s-au ivit,
Noi întru cinstirea lui Dumnezeu am sporit.
Căci cu bunătatea vieţii şi înduplecarea cuvintelor arătat,
Pe toţi a cinsti pe unul Ziditorul i-au plecat.
Pe făptura aceasta văzută este alcătuind,
Focul, aerul, apa şi firea pământului fiind,
Însă iarăşi cei ce alcătuiesc lumea cea mare,
Şi credinţa către Dumnezeu ca pe o altă făptură tare.
A stihiilor Treime închipuind,

De nimic pământesc sunt grijind.
Şi pământească înţelegere nicidecum prin cuvinte au fost având,
Căci Grigorie prin înţelesul Cuvântului foc este răsuflând.
Care spre înălţime a alerga înduplecă pe toţi.
Încă şi pe cei iarăşi din patimi slăbănogiţi.
Răsuflare oarecare cuvintele lui Vasile sunt,
Curgerea apelor iarăşi pilduind.
Singur cel cu gura şi cu inima aurit,
Pe cei topiţi de patimi i-a însufleţit.
Aşa toată firea muritorilor spre înălţime îndemnându-o,
De pe pământ cu ale lor cuvinte sunt ridicându-o.
În luna lui Ianuarie în a treizecea zi.
Strălucirea cea în trei sori aurită străluci

Pricina acestei sărbători întru acest chip a fost: În zilele împăratului Alexie Comnin, care luase sceptrul împărăţiei după Botaniat, s-a făcut ceartă în Constantinopol între oamenii cei mai de cinste, şi îmbunătăţiţi.

Că unii cinsteau mai mult pe marele Vasile, zicând: Că este înalt la cuvânt, ca cela ce a cercat cu cuvântul firea celor ce sunt, şi la fapte puţin nu cu îngerii asemănându-l, şi nici prea lesne ierta. Ci era greu la fire, nici un lucru pământesc la sine având; pogorând mai jos pe dumnezeiescul Gură de aur, ca şi cum ar fi fost oarecum potrivnic lui Vasile, pentru că era lăsător, şi trăgător la pocăinţă.

Iar alţii înălţau pe dumnezeiescul acesta Gură de aur, căci era mai deschis la învăţătură, şi cu dulceaţa graiului îndreptă pe toţi, şi îi chema spre pocăinţă, şi-l cinstea mai sus decât pe marele Vasile şi pe Grigorie, atât pentru mulţimea cuvintelor celor cu miere curgătoare, cât şi pentru puterea şi adâncimea gândului.

Alţii iarăşi erau daţi spre dumnezeiescul Grigorie, ca şi cum ar fi întrecut pe toţi, cei de demult vestiţi la învăţătura elinească, şi pe ai noştri, cu înălţimea, înfrumuseţarea şi cuviinţa cuvintelor şi zicea că acesta biruia, şi-l suiau mai presus decât pe aceia, într-atâta cât se întâmplase de se împerechease oamenii. Şi unii se ziceau ioaniteni, alţii vasiliteni şi alţii grigoriteni.

Deci certându-se în cuvinte cu numele acestora, şi aşa zicându-se, mai apoi după câţiva ani se arătară sfinţii aceştia, întâi unul câte unul, după aceea şi câte trei împreună, aievea, nu în vis, Arhiereului ce păstorea atunci cetatea Evhaitenilor, marelui Ioan, care era om şi la altele înţelept foarte, şi părtaş şi de învăţătura elinească, precum se văd scrierile lui şi ajungând la vârful bunătăţilor.

Deci grăiră cu un glas către dânsul: ***Noi, precum vezi, la Dumnezeu una suntem, şi nici o împotrivire sau vrajbă întru noi nu este; ci fiecare în vremea sa, porniţi fiind de Duhul Sfânt, am scris învăţăturile cele ce sunt de mântuirea oamenilor, şi cele ce am învăţat am dat. Şi nu este întru noi cel dintâi, şi cel de al doilea, ci de vei zice de unul, cei doi urmează. Drept aceea scoală-te de porunceşte celor ce se ceartă, să nu se împerecheze pentru noi. Că nevoinţa noastră aceasta a fost, şi până am fost vii, şi după ce ne-am săvârşit din viaţă; ca să împăcăm, şi să aducem lumea la unire. Şi încă ne şi împreunează la o zi precum se cade, aşa ne fă praznicul. Şi fă în ştire şi celor de pe urmă, cum că noi suntem una la Dumnezeu. Adeverind că şi noi vom ajuta împreună la mântuirea acelor ce ne fac pomenirea; că şi nouă ni se pare a avea la Dumnezeu oarece îndrăznire.***

Acestea zicând se părea că se suie iarăşi la ceruri cu nespusă lumină străluciţi; şi chemându-se unul pe altul pe nume. Iar minunatul acela om, adică Ioan Evhaitul, după ce se sculă, făcu precum sfinţii i-au poruncit, potolind mulţimea şi pe cei ce se prigoneau. Căci era omul întru bunătăţi vestit, şi a dat Bisericii lui Dumnezeu praznicul acesta a-l prăznui.

Şi ia vezi mintea acelui om; Că aflând pe luna aceasta a lui ianuarie, că-i avea pe câte trei, adică la întâia zi pe marele Vasile, la douăzeci şi cinci pe dumnezeiescul Grigorie, şi la douăzeci şi şapte pe dumnezeiescul Gură de aur, i-a împreunat iarăşi la treizeci a acestei luni, împodobindu-le slujba cu canoane şi tropare, şi cu cuvinte de laudă precum li se cădea.

Care precum mi se pare şi cu voia lor s-a făcut. Căci cât spre laude nici o lipsă n-au, într-atâta cât au întrecut pe toate câte s-au făcut de atunci încoace şi câte se vor face. Deci erau sfinţii aceştia la statul trupului lor, şi la chipul feţei într-acest fel;

⇒ *Adică, dumnezeiescul Gură de aur era scurt foarte şi subţire, mare la cap, cu nasul plecat, galben cam albineţ, adâncate ghioacele ochilor avându-le şi băşicile acestora mari, care făcea căutătura veselă, de-i strălucea faţa, măcar că la altă închipuire se arăta mâhnit, fruntea mare, şi fără păr, cu multe sbârcituri, având şi urechile mari, barba mică şi rară, cu puţin păr cărunt împodobită, fălcile trase înlăuntru, de postul cel desăvârşit.*

Atâta însă trebuie a zice despre dânsul, că cu cuvântul a întrecut pe toţi filozofii elinilor, şi osebit la greutatea noimelor, adică celor cunoscute de gând, şi la cea prea lesne înflorire a graiului, şi atâta a tâlcuit, şi a descoperit dumnezeiasca Scriptură. Şi cu evanghelicească propovăduire a folosit, ca nimeni altul cât de n-ar fi fost acesta (măcar că este cu cutezare a o zice) ar fi trebuit ca iarăşi să vină Hristos pe pământ. Iar la fapta bună şi la lucrare, şi vedere, atâta s-a făcut cât a întrecut pe toţi, făcându-se izvor de milostenie, şi de dragoste, şi de învăţătură. Deci a trăit acesta şaizeci şi trei de ani, păstorind Biserica lui Hristos şase ani.

⇒ *Iar marele Vasile era la trup foarte lung, şi drept la stat, uscăţiv şi lipsit de carne, negru la faţă, cu nasul plecat, sprâncenele rotunde, şi făcut la frunte cam posomorât, asemănând omului gânditor şi cu griji multe, zbârcit puţinel la obraz şi lungăreţ. Cu tâmplele adâncate, cam păros la trup, cu barba lungă de ajuns, jumătate căruntă.*

Acesta cu cuvintele nu numai pe înţelepţii cei ce s-au aflat în zilele lui, ci şi pe cei vechi a întrecut, că petrecând toată învăţătura şi meşteşugul dăscăliei, întru toate se putea, numai puţin nevoindu-se la practica filozofiei, şi sporindu-se cu dânsa spre cunoştinţa celor ce sunt, (adică tuturor lucrurilor cereşti şi pământeşti). S-a suit în scaunul Arhieriei de când era de patruzeci de ani, şi cinci ani a condus Biserica.

⇒ *Iar Sfântul Grigorie cuvântătorul de Dumnezeu, era la statul trupului om de mijloc, puţinel cam gălbinicios şi vesel la faţă, lat la nas, cu sprâncenele drepte, căutătura blândă şi veselă, la un ochi era mai mâhnit. Care era cam tras de un semn de lovitură ce avea la pleoapa din sus, barba nu era prea lungă, iar deasă destul şi tocmită şi pe margine afumată; pleşuv, alb la păr.*

Şi aceasta se cade a zice cineva de dânsul, că de ar fi trebuit a se face vreo icoană sau stâlp înfrumuseţat cu toate bunătăţile, acesta marele Grigorie ar fi fost; întrecând cu strălucirile vieţuirii sale pe cei iscusiţi în practică. Şi atâta cunoştinţă teologică avea, cât toţi se biruiau de înţelepciunea sa, cea în cuvinte şi în dogme. Drept aceea a câştigat şi numele a se chema cuvântător de Dumnezeu. Şi a păstorit Biserica Constantinopolului ani doisprezece; vieţuind pe pământ optzeci de ani.

Cu rugăciunile acestor trei ierarhi, Hristoase Dumnezeul nostru, şi cu ale tuturor sfinţilor, surpă şi risipeşte ridicările eresurilor, şi pe noi la unire şi paşnică aşezare ne păzeşte, şi cereştii tale împărăţii ne învredniceşte. Că binecuvântat eşti în vecii vecilor, Amin.

Tot în această zi, pomenirea Sfântului sfinţit mucenic Ipolit, papa Romei, şi a celor împreună cu dânsul: Chensurin, Avras, ce-i zicea şi Hrisi, Filicos, Maxim, Erculin, Venerie, Stirachin, Mina, Comod, Ermi, Mavru, Evsevie, Rustic, Monagrie, Amandin, Olimpie, Chiprie. Teodor, Tribun, Maxim preotul, Arhilai diaconul, Chirin episcopul şi Savain.

Stih: Ipolit cu îndrăzneală în mare intrând,
Ca un cal săltător în câmp şes fiind.
Chensurin grumazul la sabie întinzând,
Ca o cute de brici a nevoitorilor fiind.
Măruntaiele lui Savain le ard cu aprinse făclii.
Ai nemilostivirii prea vicleni fii.
Hrisi aruncată fiind în adânc cu adevărat,
La cămara cerească mireasă de curând gătită s-a apropiat.

Acest sfinţit Sinod era pe vremea împărăţiei lui Claudie, domnind Vicarie Ulpie Romul; şi Chensurin fiind magistru şi iubit de împăratul, cinstea pe Hristos întru ascuns, şi apăra pe creştini; deci vădindu-se, a fost pus la închisoare, unde înviind pe un mort, a înduplecat pe toţi ostaşii ce se aflase acolo de faţă ca să creadă în Hristos, cărora din porunca tiranului, li s-au tăiat capetele, şi împreună cu ale acelora şi al fericitei Hrisi, şi al slujitorului Savain. Care mai înainte au suferit multe munci, pentru că slujeau sfinţilor, şi ştergeau sângiurile lor, şi-i mângâiau.

Despre acestea înştiinţându-se papa Ipolit, de râvnă dumnezeiască mişcat, a venit şi a mustrat pe tiranul în faţă. Iar el aprinzându-se de mânie, mai întâi l-a muncit, împreună cu cei ce urmau lui preoţi, şi diaconi, şi episcopului. Apoi legându-le mâinile şi picioarele, i-au aruncat întru adâncurile mării, şi aşa s-au săvârşit.

Tot în această zi, chinuirea Sfântului mucenic Teofil cel nou.

Stih: Lui Teofil i se taie capul cel prea iubit,
Căci a săruta dumnezeii barbarilor n-a voit

Acesta era din Constantinopol pe vremea împărăţiei împăratului Constantin şi al Irinei, fiind senator. Deci rânduit fiind general la locul Chivirioţilor, s-a dus cu flota având cu sine şi pe alţi doi generali, spre ajutor, care îl şi pizmuiau. Deci după ce au venit saracinii, împotriva acelui loc, el a ieşit întru întâmpinarea lor cu flota şi cu ceilalţi doi generali. Şi mai întâi a năvălit cu puterea sa, şi intrând în mijlocul saracinilor, a învins. Iar ceilalţi doi, pizmuindu-l l-au lăsat singur şi au fugit. Atunci saracinii înconjurându-l, l-au prins, şi ducându-l la locul lor, l-au pus la închisoare; iar după patru ani scoţându-l din închisoare l-au silit ca să se lepede de Hristos, şi neplecându-se i-au tăiat capul.

Tot în această zi, Sfântul noul mucenic Teodor Mitilineanu, care a mărturisit în Mitilina, la anul o mie şapte sute patru, prin sugrumare s-a săvârşit.

Stih: Teodor prea cu înţelepciune mărturisind.
Şi cu înţelepciune nestricăcioasă cunună a fost primind.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Cântarea a 7-a

Irmos: Chipul cel de aur în câmpul Deira cinstindu-se, cei trei tineri au defăimat porunca cea prea fără de Dumnezeu, şi fiind aruncaţi în mijlocul focului, răco-rindu-se au cântat: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Pe Cruce pironindu-se, Cel ce s-a întrupat din tine Născătoare de Dumnezeu, a rupt înscrisul lui Adam. Pe care acum roagă-l Preacurată, ca să se mântuiască de nevoi toţi, cei ce cu credinţă strigă: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Nădejde bună şi folositoare credincioşilor eşti Stăpână; şi acum te rugăm, ca să dăruieşti adâncul milostivirii tale tuturor, celor ce nădăjduiesc spre tine, şi Fiului tău strigă: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Cu întunericul cel cumplit al vieţii fiind ţinut, pe cel ce s-ar scârbi împreună şi împreună l-ar durea nu am agonisit. Cu strălucirea ta Fecioară, dezleagă-mi negura greşelilor, şi luminează-mă pe mine cel ce cânt: Bine eşti cuvântat Dumnezeul pă-rinţilor noştri.

Frumoasă haina poruncilor celor de mântuire, în care prin Botez m-am îmbrăcat, o am înnegrit cu lenea eu ticălosul; ci acum alerg la tine Fecioară, cerând ca iarăşi să mă îmbrac prin tine în haina curăţiei.

Alt Canon

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu a tiranului celui călcător de lege înaltă văpaie a ridicat, iar Hristos a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri roua Duhului, Cel Binecuvântat şi Preaslăvit.

Biruiască-se, fericiţilor, şi fuge nestătătoarea semeţie cea mai dinainte a eresurilor, şi ceară topită de faţa focului, toată învăţătura cea străină se arată, lovindu-se de cuvintele voastre cele cu foc insuflate.

De bârfelile cele elineşti, cele mincinoase s-au ferit, şi una îndemnarea cea puternică întru oameni au ales, prin care aceşti trei întărind adevărul, aşa toată adu-narea credincioşilor o biruiesc cu cuvintele, şi o aduc la credinţă.

A Născătoarei

Întru tine toată proorocia s-a plinit, şi sfârşit a luat, de care se minunează cei ce grăiesc, şi din tine mai luminate minuni şi decât proorociile izvorăsc, Curată, care arată înţelepţi, pe cei ce tâlcuiesc.

Alt Canon

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat în Babilon oarecând; pentru aceasta tinerii în cuptor cu bucuros picior, ca într-o grădină verde săltând, au cântat: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stâlpi care tac şi strigă văzuţi, şi auziţi ai faptei bune şi ai înţelepciunii, de Dum-nezeu grăitorii s-au făcut cu fapta şi cu cuvântul, a striga poruncind: Bine este cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Glasurile lui Dumnezeu, care ne tună nouă de sus minunat, şi strălucirile fulgerelor şi cuvintele voastre prea înţelepţilor primindu-le noi, împreună cu voi cântăm: Bine este cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă...

Grindine se aruncă din limbile cele de pietre zvârlitoare, sfărâmând învăţăturile cele putrede, de îndrăzneşte cineva în mijlocul grăitorilor de deşertăciune, cele drepte nespunând; bine este cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Şi acum..., a Născătoarei

Întru tine Fecioară s-a sălăşluit, şi după naştere Fecioară te-a lăsat, Cel ce preface stihiile. Născătoare de Dumnezeu Marie Preacurată, către care strigăm împreună cu tine, ceea ce eşti cu totul fără prihană: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Catavasie: Pe Tine, Cel ce ai răcorit în foc pe tinerii cei ce Dumnezeu Te-au numit şi în Fecioară nepătată Te-ai Sălăşluit, Dumnezeu Cuvântul, Te lăudăm cântând cu dreaptă credinţă: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu care s-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evreieşti şi văpaia întru răcoreală o a prefăcut, ca pe Domnul lăudaţi-l lucrurile, şi-l prea înălţaţi întru toţi vecii.

Îmi slăbeşte mintea acum, căzând întru adâncurile necinstirii, cât de aici cu feluri de rele sunt cuprins. Ci tu Fecioară vindecă-mă, cu lumina nepătimirii îmbrăcându-mă.

Turn tare de putere şi temei, şi păzitoare şi folosinţă pe tine agonisindu-te, cu credinţă ne mântuim acum, şi lăudăm naşterea ta Preacurată şi o prea înălţăm întru toţi vecii.

Nemuririi izvor prea limpede te ştim pe tine Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ca pe ceea ce ai născut pe Cuvântul Tatălui, celui fără de moarte, care ne mântuieşte de moarte pe noi pe toţi cei ce-l prea înălţăm pe El în veci.

Izvor de tămăduiri pururea izvorăşti nouă credincioşilor Preacurată, al cărui dar din destul luând acum, lăudăm naşterea ta Fecioară, şi o prea înălţăm întru toţi vecii.

Alt Canon

Irmos: Pe Dumnezeu care s-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evreieşti şi văpaia întru răcoreală o a prefăcut, ca pe Domnul lăudaţi-l lucrurile, şi-l prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cunoaştem cu bună credinţă, şi slăvim o fire întocmai cinstită, o unime şi Treime, fără măsură puternică, care toate le chiverniseşte cu judecăţi prea înalte, că aşa au aşezat a mări aceşti trei de Dumnezeu purtători; cu care împreună ne închinăm ei în veci.

Unitu-s-au trei grăitori de Dumnezeu, care au unit Treimea, şi nedespărţită întru toate o au păzit întru dumnezeiasca fire, şi o slavă nedespărţită de la dânsa au luat, care cheamă spre laudă, pe cei ce o înalţă pe ea în veci.

A Născătoarei

Luând firea noastră, ne-a dat pe a sa Făcătorul de bine, făcut-a numai, iară n-a pătimit Fecioară; că face, dar nu spre stricăciune aşază, mai vârtos şi pătimind de bunăvoie, prin patimă patimile a dezlegat, precum aceşti trei părinţi pe noi de taină ne-a învăţat.

Alt Canon

Irmos: De şapte ori cuptorul, muncitorul haldeilor l-a ars nebuneşte cinstitorilor de Dumnezeu; iar văzându-i pe aceştia cu o Putere mai bună mântuiţi, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: tineri bine-L cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Pe care Dumnezeu i-a împreunat într-o unire întocmai cinstită, omul cel lăudător să nu-i despartă, ci întocmai socotindu-i întru aceleaşi daruri, întocmai şi laudelor să-i învrednicească, dulce cântând: Tineri binecuvântaţi, preoţi lăudaţi, noroade prea înălţaţi-l întru toţi vecii.

Apărătorii cei dimpreună ai Dumnezeirii, cei puternici şi nebiruiţi şi ajutătorii adevărului cei nemincinoşi, adâncurile Duhului bine cercându-le, cunoştinţele de Dumnezeu, cele cuvioase lui Dumnezeu, de acolo le-au alcătuit, şi au învăţat a cânta: Noroade prea înălţaţi-l pe El în veci.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

În Cer doi luminători prea mari prin luarea unuia de la altul luminează toată partea cea de sub soare, iar de pe pământ mai luminat luminează toată lumea trei prea mari luminători, strălucind întocmai între sine şi cântând împreună: Noroade prea înălţaţi pe Hristos în veci.

Şi acum..., a Născătoarei

Pentru noi au fost întruparea şi cinstitele patimi, pentru noi Dumnezeu cu morţii a fost, şi moarte n-a gustat, ca cel slobod de patimi, iar împărtăşirea trupului celui muritor se zice că şi patimii s-a împărtăşit şi morţii; pentru care Îl prea înălţăm întru toţi vecii.

Catavasie:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

În focul cel mistuitor uniţi fiind tinerii, cei ce au fost cei dintâi în cinstirea de Dumnezeu, dar de văpaie nefiind vătămaţi, cântare Dumnezeiască au cântat:

Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul şi-L preaînălţaţi întru toţi vecii.

La **Cântarea a 9**

nu cântăm: Ceea ce eşti mai cinstită... Ci cântăm, Stihirile.

La Irmos şi la Troparele Canonului Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, zicem Stihira aceasta:

Stih: Măreşte suflete al meu pe cea mai cinstită decât oştile cele de sus, pe Preacurata Fecioară de Dumnezeu Născătoarea.

Pe Dumnezeu Cuvântul cel din Dumnezeu, care cu negrăită înţelepciune a venit să înnoiască pe Adam, cel căzut rău prin mâncare întru stricăciune, din Sfânta Fecioară negrăit întrupându-se pentru noi credincioşii, cu un gând întru laude îl mărim.

De Dumnezeu fericită Fecioară, toată nădejdea mea îmi pun cu osârdie spre tine, mântuieşte-mă Maica vieţii celei adevărate, şi te roagă Preacurată, să se sature de desfătarea cea de-a pururea, cei ce cu credinţă şi cu dragoste întru cântări pe tine te măresc.

Arătându-te Fecioară, luminează întunericul sufletului meu cu strălucirile cele fără materie ale luminii tale, ceea ce eşti uşa dumnezeieştii lumini, şi învredniceşte Curată, să se izbăvească de focul cel veşnic, cei ce cu credinţă şi cu dragoste întru cântări pe tine te măresc.

În pântecele tău s-a sălăşluit Fiul, şi om desăvârşit s-a făcut, pe care mai înainte de veci Tatăl l-a născut, şi izvor de Daruri pe tine Maica lui Dumnezeu te-a arătat nouă, celor ce ne închinăm cu credinţă naşterii tale celei negrăite.

Pe cei bolnavi şi cu sufletul şi cu trupul, şi căzuţi în patimi cumplite, văzându-i Stăpână, tămăduieşte-i cu bunătatea ta, şi-i izbăveşte din întristările ce-i supără, ca toţi cu cântări neîncetat să te mărim.

Alt Canon

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta, pe Născătoarea de Dumnezeu, cea Prealăudată, o slăvim.

Stih: ***Măreşte suflete ai meu pe aceşti trei între Ierarhi mari luminători.***

Iată lucrarea voastră şi turma, pentru care mari dureri aţi răbdat, întru una adunându-se, şi împreună pe voi trei primindu-vă, laudă deobşte are prea dulce unirea voastră.

Stih: ***Măreşte suflete al meu pe aceşti trei luminători ai Bisericii. lui Hristos.***

Nu sabie cu două ascuţişuri, ci cu trei ascuţişuri. Darul pune împotriva luptătorilor săi, o sabie din Cer lucrată, de trei puteri ascuţită, care pururea s-a luptat pentru o Dumnezeire întreit strălucitoare.

Stih: ***Măreşte suflete al meu, pe cei ce au împodobit Biserica lui Hristos.***

Viaţa voastră, şi trup purtând încă nespurcat, în ceruri a fost prea lăudaţilor, în care acum prea curat locuind, cereţi, ca noi cei ce locuim pe pământ, cele de sus să gândim, şi să le facem.

A Născătoarei

Stih: ***Măreşte suflete al meu pe Cea mai cinstită şi mai prea mărită decât oştile cele de sus.***

Strâmtează-mă pe mine lărgimea măririlor tale Fecioară Stăpână, care îmi îneacă cuvântul din îmbulzeală, şi cu prea slăvire mi se întâmplă de nu mă pricep, de multa putere. Pentru aceasta mărim pe Cela ce atâta te-a mărit pe tine.

Alt Canon

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai

Desfătat decât Cerurile; pentru aceasta, pe tine, de Dumnezeu Născătoare, începătoriile Cetelor îngereşti şi omeneşti te mărim.

Stih: ***Măreşte suflete al meu pe trei păstori ai Preasfintei Treimi.***

Înălţatu-s-a bunătatea Treimii şi toate le-a umplut de slavă, altă rază întreit luminată arătându-ne nouă asemenea cu strălucirea ei, pe cereştii de taine învăţători. Prin care la dumnezeiasca ei privire noi cei bine credincioşi ne îndreptăm.

Stih: ***Măreşte suflete al meu pe aceşti trei mari luminători ai luminii celei întreit luminătoare.***

Nu este al doilea întru aceşti trei, că fieştecare cinstea sa întru sineşi poartă, nici unul mai întâi fiind, şi pe cei întocmai cu cinstea covârşindu-i, şi îşi împărtăşeşte mai vârtos unul altuia biruinţa bucurându-se, că nu încape între dânşii îndrăzneala pizmuirii, care strică unirea gândului.

În Ioc de Slavă...: ***Măreşte suflete al meu stăpânia Dumnezeirii celei în trei Ipostasuri, şi nedespărţite.***

Buna credinţă, care a arătat pe părinţi fii ai săi întâi născuţi, naşte printr-înşii fii luminii după lege, şi fără prihană, săvârşiţi prin Duhul, cel ce a grăit viaţă între dânşii, şi cere să se păzească pacea până în sfârşit, care printr-înşii o a moştenit.

În loc de Şi acum...: ***Măreşte suflete al meu, pe Cea mai cinstită şi mai prea slăvită decât oştile cele de sus.***

Fiu al lui Dumnezeu celui viu, căpetenia înţelepţilor învăţători a propovăduit pe Fiul tău, din descoperirea Tatălui, nu de la trup şi de la sânge aceasta învăţându-se, Maica lui Dumnezeu. Pentru aceasta pe tine Născătoare de Dumnezeu, şi Fecioară şi Maică te-a slăvit.

Catavasie, cu pripeala Născătoarei de Dumnezeu.

În Lege, în umbră şi în Scriptură închipuire vedem noi credincioşii: toată partea bărbătească ce deschide pântecele, Sfânt lui Dumnezeu este. Deci, pe Cuvântul

Cel mai Înainte Născut, Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel Întâi Născut din Maică, fără de ispită bărbătească Îl slăvim.

Luminânda

Podobie: Cel ce ai împodobit Cerul...

Pe vasele luminii, pe fulgerele cele revărsătoare de raze, pe Vasile cel mare, pe Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul, şi pe Ioan Gură de aur, să-i lăudăm acum toţi.

Slavă... asemenea:

Dumnezeire una. Părinte, Fiule şi Duhule, pentru rugăciunile lui Vasile, Grigorie şi ale lui Ioan, şi ale Curatei Născătoarei de Dumnezeu, să nu mă desparţi pe mine de slava ta.

Şi acum... A Născătoarei

Stâlpul cel cu foc înfăşurat, şi cetate cu douăsprezece ziduri, scaun cu picături de soare, şederea împăratului, minune necuprinsă de minte cum cu lapte ai hrănit pe Stăpânul.

La Laude

Stihirile pe 4, glas 2.

Podobie: Cu ce cununi de laudă...

Cu ce cununi de laude, vom încununa pe învăţătorii cei despărţiţi cu trupurile, şi împreunaţi cu Duhul? Pe mai marii, de Dumnezeu purtătorii, cei întocmai cu numărul şi slugile Treimii, pe luminătorii cei ce au luminat lumea; stâlpii Bisericii. Pe care cu cununi de laudă ca pe nişte biruitori i-a încununat Hristos Dumnezeul nostru, cel ce are mare milă.

Cu ce podoabe de cântări, vom încununa pe purtătorii de Dumnezeu ? Pe cei ce au fost cereşti tăinuitori, şi propovăduitori dreptei credinţe? Pe cuvântătorii de Dumnezeu cei prea aleşi. Pe marele şi de sfinţenie tăinuitorul Vasile, pe

dumne-zeiescul şi de Dumnezeu grăitorul Grigorie, şi pe Ioan cel cu limba cu totul de aur. Pe care i-a prea mărit Treimea după vrednicie. Domnul cel ce are mare milă.

Cu ce cuvinte de laudă vom încununa pe ierarhii? Pe cei întocmai apostolilor cu darul, şi întocmai cinstiţi cu facerile de bine. Pe surpătorii păgânătăţii, pe mântuitorii şi îndreptătorii cu cuvântul, şi cu fapta. Pe păstorii cei prin credinţă următori lui Hristos. Pe îngerii cei pământeşti, şi oamenii cei cereşti. Pe care i-a cinstit Hristos Domnul slavei, cel ce are mare milă.

Cu ce cununi de laude vom încununa pe cel cu cuvinte de aur? Împreună cu Vasile pe Grigorie, cinstitele lăcaşuri ale Duhului. Pe apărătorii credinţei cei tari, stâlpii Bisericii, întărirea credincioşilor, mângâierea tuturor păcătoşilor. Izvoarele cele ce izvorăsc apă, din care bând, ne îndulcim la suflete, cerşind iertare de greşeli şi mare milă.

Slavă..., glas 2.

Astăzi sufletele pământenilor se înalţă de la cele pământeşti, astăzi cereşti se fac întru pomenirea sfinţilor, că uşile cereşti se deschid, şi nouă cele ce sunt ale Stăpânului se arată. Cuvintele cuvinte propovăduiesc, şi limbile minuni laudă. Iar noi către Mântuitorul strigăm: Slavă ţie Hristoase Dumnezeule, că pace credin-cioşilor printr-aceştia s-a făcut.

Şi acum..., a Născătoarei, asemenea.

Astăzi Hristos în Biserică se aduce. Astăzi sub lege se face, cel ce a dat lui Moise legea, oştile îngereşti s-au minunat, în braţele bătrânului văzând, pe cela ce ţine împreună toate. Simeon de cucernicie şi de bucurie umplându-se, a strigat: Acum mă slobozeşte Mântuitorule din viaţa cea trecătoare, la odihna cea neîmbă-trânitoare, că te-am văzut, şi m-am veselit.

Slavoslovia cea mare. Ecteniile şi Otpustul.

Şi se ung fraţii cu untul-de-lemn, de către preot.

Ceasul întâi şi cel desăvârşit Otpust.

(Vezi:) Tipicurile, şi învăţăturile cele cuviincioase pentru sfinţii trei ierarhi, când se întâmplă în Duminicile Triodului, adică a Vameşului, a păcătosului ce s-a pocăit, a lăsatului de carne şi în săptămâna brânzei, aici adică de faţă nu le-am pus, după cum le-am arătat în alte tomuri, şi până acum, ci atât pentru aceşti trei Ierarhi, cum şi pentru înainte prăznuirea întâmpinării, pentru praznicul întâmpinării şi pentru odovania lor. Pentru Aflarea cinstitului cap al Mergătorului înainte. Pentru Sfinţii patruzeci de mucenici. Pentru înainte prăznuirea Buneivestiri. Pentru praznicul Buneivestiri, şi pentru odovania ei, până când se întâmplă în sfânta şi marea Sâmbătă, caută tipicul la Triod, ori în ce zi s-ar întâmpla aceste mai sus pomenite praznice. Acolo vei afla pe larg învăţătura pentru, toate, că cu neputinţă este a fi biserică fără Triod.

Acatistul Sfinţilor trei ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan

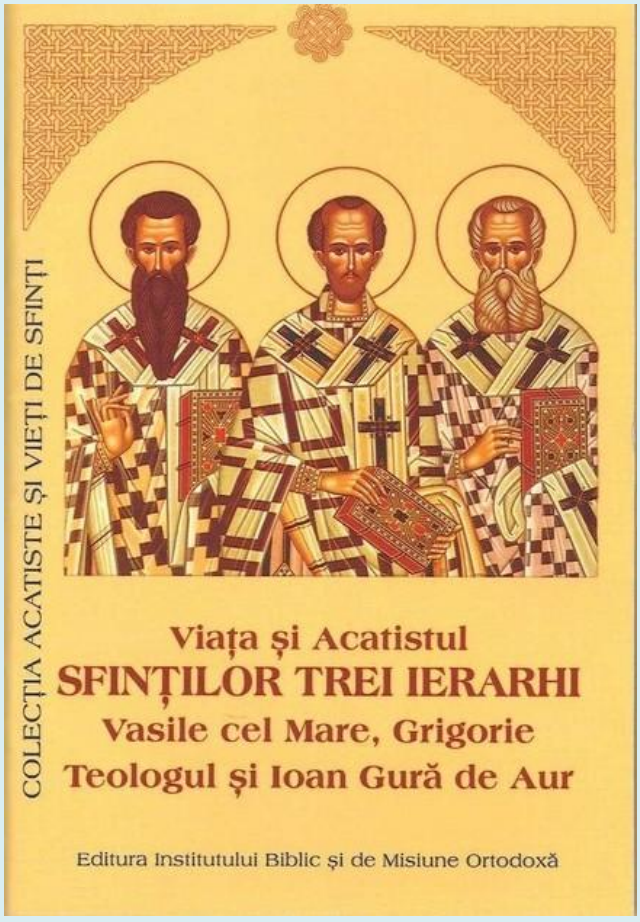

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, Care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, Care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Pe apărătorii şi luminătorii Bisericii creştineşti, pe învăţătorii cei mari şi înfrânătorii zâzaniilor diavoleşti, pe surpătorii eresurilor, pe stâlpii cei neclintiţi ai Bisericii, podoabele cele mai alese ale ierarhilor şi întocmai cu apostolii, şi ai lumii învăţători, pe marele Vasile cel cu dumnezeiască minte; pe Grigorie, cel cu dulce glas şi pe Ioan luminătorul a toată lumea, să-i lăudăm credincioşii din toată inima şi să le cântăm: ***Bucură-te, treime de arhierei mult lăudată!***

Icosul 1

Cine este destoinic a-şi deschide buzele şi a-şi mişca limba, spre a o lăuda, cum se cuvine pe această treime de arhierei? Însă, deşi nu vom putea face aceasta, totuşi nu putem tăcea şi îi aducem aceste laude:
Bucuraţi-vă, aleşii Sfintei Treimi, flori mirositoare ale grădinii celei nestricăcioase;

Bucuraţi-vă, îngeri pământeşti şi oameni cereşti;
Bucuraţi-vă, marilor arhierei cei luminaţi la minte de Sfânta Treime;
Bucuraţi-vă, că aţi covârşit firea omenească cu darurile cele multe;
Bucuraţi-vă, stâlpi neclintiţi ai Biserici;
Bucuraţi-vă, credincioase slugi ale Sfintei Treimi;
Bucuraţi-vă, mărgăritare strălucite ale Bisericii lui Hristos;
Bucuraţi-vă, cei mai destoinici luminători ai pământenilor;
Bucuraţi-vă, apărătorii dreptei credinţe în Hristos;
Bucuraţi-vă, surpătorii eresurilor şi îndreptătorii adevăratelor învăţături;
Bucuraţi-vă, cârmuitorii Biserici şi pomi luminaţi roditori ai fructelor celor mai alese;
Bucuraţi-vă, treime de arhierei mult lăudată!

Condacul al 2-lea

Pe aceşti trei mari ierarhi ai Bisericii lui Dumnezeu cel slăvit în Sfânta Treime, se cuvine să-i cinstim ca pe unii ce au primit de la Dumnezeu mari daruri şi aleşi talanţi: pe Vasile, cel ce a ruşinat păgânătatea împăratului Iulian apostatul; cel ce a mustrat pe împăratul Valent arianul, cel ce a înfricoşat pe eparhul ce nedreptăţise la judecată pe o vaduvă săracă, şi a botezat pe evreul Ioasaf cu toată casa lui; pe Grigorie, mare ritor şi vrednic patriarh al Bisericii Constantinopolului, cel ce a întrecut cu înţelepciunea pe toţi cei mai învăţati din timpul acela şi pe Ioan Gură de Aur, cel ce cu învăţăturile sale a covârşit pe cei mai luminaţi şi mai aleşi grăitori ai lumii. Se cuvine să-i lăudăm şi să zicem lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Multă nevoinţă având Sfinte ierarhe Vasile pentru credinţa dreptslăvitorilor creştini, ai mustrat cu îndrăzneală pe împăratul Valent, pentru că a îmbrăţişat învăţătura eretică a lui Arie, luând multe biserici ale dreptslăvitorilor şi prefăcându-le în biserici ariene. Tu, sfinte, n-ai putut suferi purtarea acestui împărat, iar noi, pentru tăria credinţei tale şi îndrăzneala ce ai avut, te întâmpinăm cu aceste cuvinte de laudă:
Bucură-te, ierarhe Vasile, aparătorule şi întăritorule al învăţăturii Sfintei Treimi;
Bucură-te, înalt şi luminat cugetător al teologiei;
Bucură-te, albină, care ai adunat din învăţăturile timpului aceluia toată mierea învăţăturilor dreptmăritoare;

Bucură-te, furnică muncitoare, care necontenit ai adunat la sânul Bisericii hrana învăţăturilor dumnezeieşti;
Bucură-te, izvor de apă limpede, răcoritoare şi dătătoare de viaţă a explicării Evangheliei lui Hristos;
Bucură-te, căci cu acele ape ai adăpat poporul dreptcredincios;
Bucură-te, paharul curăţiei cel plin de curată băutură;
Bucură-te, gura înţelepciunii ce spulberă hulele ereticilor;
Bucură-te, podoaba Bisericii lui Hristos;
Bucură-te, mustrătorule al împăraţilor Iulian şi Valent;
Bucură-te, mare ierarhe al lui Hristos, Vasile!

Condacul al 3-lea

Patria ta, Sfinte ierarhe Vasile, a fost Pontul, născut din părinţi temători de Dumnezeu, Vasile şi Emilia. Crescut în învăţături adevărat creştineşti, ai străbătut tot felul de înţelepciune, dobândind de la Dumnezeu vrednicia arhierească, pentru care ai mulţumit în tot timpul lui Dumnezeu, cântându-I laude: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Păstorind Biserica ei poporul creştinesc totdeauna cu vrednicie şi cu dreptate ai fost la Soborul al doilea, ce s-a ţinut în Constantinopol, mare apărător al dreptei credinţe. Tăind şi sfâşiind cu sabia duhului toate învăţăturile eretice, ai dovedit că în adevăr eşti un stâlp neclintit al Bisericii lui Hristos şi un mare ierarh vrednic de numele de cuvântător al lui Dumnezeu, cel slăvit în Sfânta Treime: Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh-Dumnezeu; pentru care toţi te cinstim cu aceste laude:
Bucură-te, Părinte ierarhe Grigorie, mintea cea prea lăudată a dreptei credinţe;
Bucură-te, lumină strălucitoare care luminezi cu învăţăturile tale toată lumea creştinească;
Bucură-te, lumină strălucitoare care luminezi lumea cu limba ta cea binegrăitoare şi care îngrădeşti cu muţenie limbile celor bârfitori;
Bucură-te, plugarule ce ari cu plugul gurii tale inimile, spre a da roade bune lui Hristos;
Bucură-te, arătătorule al adevăratului Dumnezeu, Cel lăudat în Sfânta Treime;
Bucură-te, căci cu praştia dumnezeieştilor tale cuvinte ai spulberat neghina eresurilor;
Bucură-te, bunule păstor, care ai păscut oile cele cuvântătoare în livada credinţei Sfintei Treimi;

Bucură-te, organ dulce glăsuitor şi alăută bine alcătuită;
Bucură-te, fluier cuvântător şi vioară dulce răsunătoare;
Bucură-te, stea prea luminoasă, ce luminezi toată lumea cu învăţăturile dogmelor creştineşti;
Bucură-te, îndulcitorul inimilor credincioşilor;
Bucură-te, mare ierarhe şi teologule Grigorie!

Condacul al 4-lea

Înţelepciune de sus având, Sfinte ierarhe Grigorie, te-ai suit pe scaunul cel mai înalt al patriarhilor marii cetăţi a împăratului Constantin, de unde ai păscut oile cele cuvântătoare întru cuviinţă şi dreptate. Luminat şi împodobit fiind cu tot meşteşugul cuvântării de Dumnezeu, ai întrecut pe toţi ritorii de atunci şi ai lăudat în toată viaţa ta pe Dumnezeu, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Ca un înger sau arhanghel stai înaintea Sfintei Treimi, Părinte Ioane Gură de Aur, ca cel ce din pruncie ai cunoscut mai bine decât mulţi bătrâni pe singurul adevăratul Dumnezeu şi te-ai îndeletnicit cu adevăratele şi sfintele învăţături creştineşti, ajungând a cunoaşte toată filozofia şi toate ştiinţele celor mai învăţaţi dascăli ai vremii aceleia. Pentru că ai lăudat şi ai prea slăvit în tot timpul vieţii tale pe Bunul Dumnezeu, noi îţi aducem aceste laude:
Bucură-te, că te-ai născut din părinţi binecredincioşi, Secund Stratilatul şi Antuza, vrednica ta mamă;
Bucură-te, că din fragedă vârstă ai fost dat la învăţătura ştiintelor având dascăli pe Libanie şi Andragatie;
Bucură-te, că în puţină vreme pe toţi semenii tăi i-ai ajuns şi i-ai întrecut cu învăţăturile;
Bucură-te, cel ce ai primit Sfântul Botez cu mare bucurie, aducând la dreapta credinţă şi pe mulţi alţii;
Bucură-te, că pe Antimie filozoful l-ai dovedit în învăţături spre uimirea tuturor;
Bucură-te, că şi el îndată a cerut Sfântul Botez;
Bucură-te, că episcopul Atenei, auzind că tu ai făptuit întoarcerea lui Antimie, mult s-a bucurat;
Bucură-te, că poporul creştinilor a lăudat pe Dumnezeu pentru faptele tale cele bune;
Bucură-te, că de patriarhul Antiohiei, Meletie, ai fost ridicat la rangul preoţiei;
Bucură-te, că şi hirotonia de diacon şi de preot le-ai primit cu multă smerenie;

Bucură-te, cel care cu sorţii episcopilor şi cu voinţa împăratului Arcadie ai fost chemat la scaunul cel mai înalt al Patriarhiei Constantinopolului, după moartea patriarhului Nectarie;
Bucură-te, mare ierarhe Ioane Gură de Aur!

Condacul al 5-lea

După moartea părinţilor tăi, sfinte, toată averea rămasă ţie, împărţind-o la săraci, robilor dându-le libertate şi rudele lăsând, ai slujit Domnului ziua şi noaptea. Ca monah în mănăstire, ca cleric, diacon, preot, arhiereu şi patriarh ostenindu-te mult, ai scris cărţi despre preoţie, despre bunătate şi blândeţe, despre smerenie şi milostenie, despre pace, adevăr şi dreptate, toate pline de dovezi, întărindu-le cu însăţi viaţa cea aspră ce ai dus; pentru aceea noi, minunându-ne de răbdarea şi de umilinţa ta, îndrăznim a te lăuda şi a cânta cu tine lui Dumnezeu: **Aliluia!**

Icosul al 5-lea

Ca nişte albine zburătoare aţi umblat în grădina Scripturilor credinţei, voi trei mari ierarhi ai lui Hristos, adunând miere din tot felul de flori, pe care aţi pus-o înaintea tuturor credincioşilor spre îndulcire, povăţuindu-i la pocăinţă, descoperindu-le şi explicându-le dogma Sfintei Treimi, cea unită în fiinţă dar despărţită în Ipostasuri. Pentru aceasta noi creştinii va rugăm să primiţi aceste cântări de laude:
Bucuraţi-vă, marilor arhierei, despărţiţi cu trupurile, dar uniţi cu duhul;
Bucuraţi-vă, raze strălucitoare ale lui Hristos, Soarele dreptăţii, Cel ce a luminat toată lumea cu învăţăturile Sale;
Bucuraţi-vă, părinţi vrednici ai Biserici creştineşti, ce aţi fost la un obicei cu apostolii;
Bucuraţi-vă, râuri cu ape răcoritoare, ce aţi adăpat ţarinile sufletelor creştinilor cele însetate de adevăratele învăţături;
Bucuraţi-vă, trei ierarhi lăudaţi de toţi cei ce cred într-un Dumnezeu slăvit în Sfânta Treime;
Bucuraţi-vă, organe bine glăsuitoare ale Bisericii lui Hristos Dumnezeului nostru;
Bucuraţi-vă, slugi alese, care aţi înmulţit talanţii cei daţi vouă de Domnul Hristos spre păstrare;
Bucuraţi-vă, că uşile cereşti vouă vi s-au deschis;
Bucuraţi-vă, doctori iscusiţi aleşi de Dumnezeu spre a vindeca bolile sufleteşti ale creştinilor celor slabi în credinţă;

Bucuraţi-vă, luminătorii lumii, cei împodobiţi de Dumnezeu cu vrednicia arhierească;
Bucuraţi-vă, albine adunătoare de tot felul de învăţături, din grădina Sfintei Scripturi;
Bucuraţi-vă, treime de arhierei mult lăudată!

Condacul al 6-lea

Propovăduitori şi stâlpi întăritori ai Bisericii lui Hristos şi ai poporului creştinesc aţi fost Sfinţior trei ierarhi. Învăţând şi povăţuind pe toţi creştinii adevărata credinţă, înfruntând pe cei ce căutau să semene neghine eretice în ogoarele inimilor dreptslăvitorilor creştini, aţi lovit cu praştia cuvintelor voastre în toate învăţăturile cele potrivnice, înălţând fruntea dreptei credinţe şi cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Prin curăţia vieţii tale cea asemenea îngerilor te-ai ridicat la dumnezeieşti înălţimi şi străbătând cetele heruvimilor, ai descoperit dogmele Treimii, pe care, ca pe cel mai preţios odor, le-ai lăsat Bisericii ca pe o comoară scumpă şi nejefuită, Vasile. Pentru aceasta te rugăm să primeşti de la noi nevrednicii laudele acestea:
Bucură-te, lauda cea strălucită a arhiereilor;
Bucură-te, dumnezeiescule învăţător al dogmelor;
Bucură-te, următorul cel credincios al apostolilor;
Bucură-te, stâlpul cel prea luminat al Bisericii;
Bucură-te, al Treimii ager şi osârdnic apărător;
Bucură-te, arătătorule luminat al celor cereşti;
Bucură-te, ocârmuitorul corăbiei celei duhovniceşti;
Bucură-te, îndreptătorul celor chemaţi la vrednicia preoţească;
Bucură-te, luminătorule ceresc al celor îmbrăcaţi cu darul arhieriei;
Bucură-te, prea înţeleptule povăţuitor al pustniciei;
Bucură-te, cel ce trezeşti pe cei păcătoşi la pocăinţă;
Bucură-te, mângâietorul celor ce adorm în dreapta credinţă;
Bucură-te, mare ierarhe Vasile!

Condacul al 7-lea

Prin Vasile cel mare, trâmbiţa cea dulce glăsuitoare, care a cântat în Biserica arhiepiscopală a Cezareii din Capadocia, laudele cuvenite lui Hristos Dumnezeului nostru, învăţând pe toţi dogmele Sfintei Treimi şi lăsând Biserici bogăţii

alese şi scumpe, din care şi noi împărtăşindu-ne, aducem lui Dumnezeu laude şi cântări: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Deschizând cu dumnezeiască cuviinţă Scripturile, ai scos din ele învăţături temeinice, Sfinte Grigorie, îndulcind cu ele inimile credincioşilor cu adevărat, mai mult decât mierea şi ai învăţat pe toţi creştinii a se închina Treimii întru o unime şi unimi în Treime. Pentru aceasta şi noi te cinstim cu aceste laude:
Bucură-te, ierarhe Grigorie, înălţimea dumnezeieştilor daruri ale lui Hristos, Dumnezeului nostru;
Bucură-te, cald propovăduitor al dumnezeiescului dor;
Bucură-te, izvorul cuvântării de Dumnezeu şi râul cel limpede al înţelepciunii;
Bucură-te, fluier păstoresc, ce ai biruit trâmbiţele ritorilor;
Bucură-te, cercetătorul adâncului, care ai dobândit frumuseţile vorbelor;
Bucură-te, privighetorule al darului şi gura cea înaltă a duhului;
Bucură-te, păzitorul turmei celei cuvântătoare a lui Hristos;
Bucură-te, smulgătorul neghinelor eretice şi vânătorul lupilor îmbrăcaţi în piei de oaie;
Bucură-te, semănătorul cel minunat al dogmelor;
Bucură-te, izgonitorul celor defăimători de Dumnezeu;
Bucură-te, că chipul Mântuitorului Hristos l-ai avut în toată viaţa ta, înaintea ta;
Bucură-te, mare ierarhe şi teologule Grigorie!

Condacul al 8-lea

De Dumnezeu grăitorule, Sfinte ierarhe Grigorie, pe limbile cele veninoase şi vătămătoare ale ereticilor pornite împotriva lui Dumnezeu le-ai ars cu duhul cuvântărilor gurii tale, grăind slava lui Dumnezeu; şi cu scrisorile tale, însemnând fiinţa cea prea puternică a Sfintei Treimi celei nevăzute, ai tăiat din rădăcină eresurile cele spinoase, luminat descoperind învăţăturile cele drept-slăvitoare şi cântând lui Dumnezeu laude: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Femeia eparhului Antiohiei împreună cu soţul ei erau orbiţi de învăţături eretice şi căzând ea într-o boală grea şi neputându-se vindeca de nimeni, auzind de tine, Sfinte Ioane, că faci semne multe şi minunate, a rugat pe bărbatul său să o aducă la tine. Acela aducând-o, a lăsat-o la uşa bisericii, neîndrăznind ca eretic a o aduce înăuntru, rugându-se episcopului şi ţie, Sfinte Ioane, pentru a le da ajutorul vostru cel puternic. Deci ieşind, le-ai spus să lepede eresul şi să

primească adevărata credinţă; iar ei făgăduind, ai poruncit tu, sfinte, să aducă apă, rugând apoi pe episcop să toarne acea apă în chipul cruci peste ea şi îndată după turnare, s-a vindecat femeia ca şi cum n-ar fi fost bolnavă. La această minune atât ei, cât şi toţi cei ce erau de faţă, au prea slăvit pe Dumnezeu. Ereticii lepădându-se de învăţăturile lor cele rătăcite şi întorcându-se la adevărata credinţă, s-au numărat între dreptmăritorii creştini; iar noi îţi aducem laudele acestea:

Bucură-te, Ioane Gură de Aur, tăbliţă scumpă cu aur ferecată;
Bucură-te, organ dulce răsunător, de Dumnezeu insuflat;
Bucură-te, gura cea aleasă împodobită cu cuvinte de aur;
Bucură-te, îmbogăţitorul Bisericii cu scrieri minunate şi prea scumpe;
Bucură-te, pierzătorul eresurilor elineşti şi evreieşti;
Bucură-te, că femeia aceea auzindu-te înalt vorbind a fost luminată de Dumnezeu şi te-a numit "Gură de Aur";
Bucură-te, că puţul învăţăturilor tale adâncit fiind, ai dat creştinilor funii minunate, ca să ajungă la apele învăţăturilor tale;
Bucură-te, că de toate Bisericile eşti numit "Gură de Aur";
Bucură-te, tămăduitorul femeii eparhului;
Bucură-te, că te-ai asemănat Botezătorului Ioan cu numele şi cu viaţa ta aspră;
Bucură-te, că şi tu, Sfinte Ioane, ca şi Ioan Botezătorul, ai predicat popoarelor pocăinţa;
Bucură-te, că şi tu, ca şi Ilie Tezviteanul, cu credinţa, cu rugăciunile şi cu postul te-ai îndeletnicit în toată viaţa ta de 63 de ani;
Bucură-te, mare ierarhe Ioane Gură de Aur!

Condacul al 9-lea

În vremea preoţiei tale, sfinte mare ierarhe Ioane, predicând în Biserică şi înalt ritorisind, celor neînvăţaţi erau neînţelese unele din cuvintele tale. Atunci o femeie din popor, care asculta cu mare evlavie învăţăturile duhovniceşti, a ridicat glas în popor şi a zis: "Învăţătorule duhovnicesc sau mai bine Gură de Aur, adâncă este apa puţului sfintelor tale învăţături, dar funia minţii noastre fiind scurtă, să ajungă la apă nu poate" şi de atunci tot poporul ţi-a dat numirea de "Gură de aur"; deci şi noi minunându-ne de darurile cu care Dumnezeu te-a împodobit, te lăudăm pe tine şi lui Dumnezeu cântăm: **Aliluia!**

Icosul al 9-lea

Împăratul Valent sprijinind pe arieni multe biserici ortodoxe le-a dat acelora, spre mâhnirea adevăraţilor creştini şi pe tine, Sfinte Vasile, mult te-au amărât

cu prigonirile, căci acest împărat, când a venit în Cezareea şi tu l-ai întâmpinat cu pâine şi sare, el a poruncit de ţi-a dat fân din hrana cailor lui. Şi tu, Sfinte Grigorie, fiind născut din oameni de bun neam şi drepţi, Grigorie şi Nona, ai dobândit o creştere adevărat creştinească şi ai răzbătut, ca nimeni altul, tot meşteşugul şi ştiinţa învăţăturilor, făcându-te tâlcuitor şi dascăl lumii, cinstind cu cuvinte de laudă pe marele Vasile, pe tatăl tău Grigorie, pe fratele tău Chesarie şi pe sora ta Gorgonia, la înmormântările lor. Iar tu, Părinte Ioane Gură de Aur, ai dat sfaturi dumnezeieşti poporului încredinţat ţie spre păstorie, dându-te pe tine singur pidă de nevoinţă, de cumpătare şi de răbdare, mâncând deseori puţină zeamă de orz şi dormind puţin, nu stând pe pat, ci deseori şezând pe scaun. Fiind ales şi chemat la scaunul patriarhal din Constantinopol, ai mustrat pe Eudoxia împărăteasa, pentru că a răpit o vie a unei văduve sărace, ce se numea Calitropia, care striga cerându-şi dreptul ei. Şi tu sfinte ai sfătuit pe împărătească să nu fie lucrul străin luat cu sila; de care sfaturi ea neţinând seama, a fost asemănată de tine cu Izabela, soţia împăratului Ahav, şi ţi-ai atras mânia ei, exilându-te; dar ai fost adus iar pe scaun şi, a doua oară ai fost exilat prin mijlocirea unor episcopi invidioşi care se purtau mai mult silniceşte decât creştineşte. Deci noi, minunându-ne de viaţa voastră sfântă, şi de faptele voastre, ne sârguim a vă aduce laude bine meritate:

Bucură-te, ierarhe Vasile, sprijinitorul şi apărătorul binecredincioşilor creştini;

Bucură-te, curajosule mustrător al împăratului Valent, părtinitorul arienilor;

Bucură-te, cel ce ai suferit mânia împăratului pentru pâinea neagră cu care l-ai întâmpinat, pentru că cu acelea se hrănea poporul;

Bucură-te, vrednicule ierarhe, mare îndreptător al Bisericii lui Hristos;

Bucură-te, Grigorie, care cu agera ta minte ai răzbătut toate ştiintele şi adâncurile filozofiei;

Bucură-te, că tu, sfinte, toate dogmele le-ai lămurit învăţând pe toţi creştinii adevărata teologie;

Bucură-te, cel ce ai fost dascăl de dreaptă învăţătură tuturor creştinilor;

Bucură-te, cel ce ai lăudat pe marele Vasile, la moartea căruia ai plâns cu lacrimi de adevărată frăţie;

Bucură-te, Ioane Gură de Aur, mustrătorul celor răpitori ai lucrului săracului asuprit şi amărât;

Bucură-te, cel ce ai fost surghiunit de împărăteasa Eudoxia pentru asemănarea ei cu Izabela, soţia lui Ahav;

Bucură-te, că ai suferit şi pornirea cea răutăcioasă a unor episcopi nerecunoscători;

Bucură-te, Ioane cel aspru prigonit şi dus în exil tocmai în Armenia, unde ai fost chemat la ceruri de Domnul Hristos;
Bucură-te, mângâietorule al episcopului Chiriac, cel asemenea exilat;
Bucură-te, treime de arhierei mult lăudată!

Condacul al 10-lea

Mari învăţători şi deobşte izbăvitori oamenilor şi îndreptători ai obiceiurilor v-aţi arătat sfinţilor, înţelepţi şi împodobiţi de Dumnezeu: Vasile cel mare, cel ce arătat ai cuvântat cu înţelepciune tare şi neschimbată, îngrozind pe eparhul şi mustrând pe împăratul Valent; Grigorie Teologul, cel ce ai fost desfătarea limbii, dulceaţa auzului, mângâierea inimii şi îngerească pâine de suflete hrănitoare; şi Ioane Gură de Aur, răul darurilor celor duhovniceşti, umplut până la vărsare, organ aurit al predicilor, al pocăinţei, milosteniei, smereniei, umilinţei, al privegherilor, al iubirii de aproapele şi apărătorul celor asupriţi şi nedreptăţiţi. Noi, împreună cu voi, dorim a cânta lui Dumnezeu laude: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Darul lui Dumnezeu ţi-a descoperit, Sfinte Vasile, faptele bune ale prezbiterului Anastasie, la care ai mers cu clerul arhiepiscopalei tale biserici, spre a cunoaşte viaţa acestui vrednic preot, care vieţuind într-un sat, cu femeia sa Teognia, petreceau viaţa lor întru curăţie, socotită fiind ea, ca o ţarină neroditoare; iar Anastasie a fost luminat de Dumnezeu şi ştiind cu duhul că ierarhul său Vasile voieşte să-l cerceteze, a zis soţiei sale: " Eu mă voi duce la câmp, să lucrez pământul, iar tu sora mea, în ceasul al nouălea aprinzând lumânări, vei ieşi întru întâmpinarea Sfântului Vasile, arhiepiscopul nostru". Deci făcând Teognia aşa, cum zisese Anastasie, a întâmpinat pe Sfântul Vasile, care cunoscând cu duhul că Anastasie este în casă, l-a chemat şi el ieşind întru întâmpinarea Sfântului şi sărutându-i picioarele i-a zis : "De unde mie aceasta, că a venit arhiereul Domnului la mine?". Iar Sfântul Vasile i-a zis:" Bine că te-am aflat, să mergem în biserică şi să facem dumnezeiasca slujbă". Mergând toţi în biserică a poruncit Sfântul Vasile lui Anastasie să slujească Sfânta Liturghie, zicându-i:" Cu toate lucrurile tale cele bune, să ai şi ascultare". Şi când slujea Anastasie, Sfântul Vasile şi ceilalţi care erau vrednici, au văzut, în vremea înălţării sfintelor şi înfricoşătoarelor Taine, pe Preasfântul Duh în chip de foc pogorându-Se şi pe Anastasie înconjurându-l. De aceste fapte minunate noi mirându-ne te întâmpinăm, Sfinte Vasile, cu aceste frumoase laude:
Bucură-te, ierarhe Vasile cel luminat la minte de Dumnezeu;
Bucură-te, cunoscătorul vieţii şi al faptelor bune ale prezbiterului Anastasie;

Bucură-te, că după Sfânta slujbă ai binevoit a fi ospătat în casa vrednicului preot;
Bucură-te, cel ce ai ştiut cu duhul că Teognia nu-i este lui soţie, ci soră şi aşa i-ai zis să o numească;
Bucură-te, sfinte, care ai cercetat într-un bordei, din casa lui Anastasie, pe un bolnav stricat de lepră, pe care îl îngrijeau preotul şi sora lui;
Bucură-te, milostive, că şi tu ai voit să slujeşti o noapte pe acel om bolnav, ce era deseori mânios şi ocărâtor, spre a te face părtaş la plata dumnezeiască;
Bucură-te, că toată noaptea ai petrecut-o cu acel bolnav în bordei, stând în rugăciune, iar a doua zi pe bolnav l-ai scos din bordei întreg şi sănătos;
Bucură-te, că Sfântul Efrem Sirul, rugându-se lui Dunmezeu, a avut o vedenie minunată : un stâlp de foc, al cărui cap ajungea la cer şi un glas din cer i-a zis: "Efreme, Efreme, în ce chip vezi pe acest stâlp de foc, în acest fel este Vasile";
Bucură-te, că sfântul acesta Efrem, după vedenia aceasta, s-a dus la Cezarea Capadociei în ziua Arătării Domnului, cu un tălmaci fiindcă el nu cunoştea greceşte şi te-a văzut pe tine, Sfinte Vasile, mergând la biserică cu multă evlavie;
Bucură-te, că tu sfinte, cunoscând cu duhul că Efrem Sirul este în biserică, ai poruncit arhidiaconului tău să se ducă să-l cheme la tine în Sfântul altar;
Bucură-te, că acela se apăra prin tălmaci că nu ar fi el cel chemat, ci un altul poate; însă tu sfinte ai zis arhidiaconului "mergi şi spune străinului monah: Doamne Efrem, vino şi intră în Sfântul altar, că te cheamă arhiepiscopul"; şi apoi l-ai hirotonit diacon zicându-i să spună ecteniile în limba grecească, ceea ce Efrem a îndeplinit;
Bucură-te, mare ierarhe Vasile!

Condacul al 11-lea

Bună mireasmă lui Hristos făcându-te, Sfinte ierarhe Vasile, toată lumea ai umplut de mirosul cel plăcut al Sfintei Evanghelii; şi îmbrăcând veşmântul luminat al arhieriei, ai slujit cu toată vrednicia Biserica lui Hristos Dumnezeul nostru; iar noi minunându-ne de viaţa ta cea îngerească, cântăm împreună cu tine lui Dumnezeu: **Aliluia!**

Icosul al 11-lea

Păstorind Biserica patriarhală a Constantinopolului timp de 12 ani până la soborul al doilea, te-ai retras la moşia ta Arianz, unde ai petrecut o viaţă de sfinţenie, până la vârsta de optzeci de ani, când Domnul te-a chemat din viaţa aceasta pământească la împărăţia cea cerească şi acolo te bucuri de ostenelile

tale şi de luptele ce ai avut pentru buna întărire a Bisericii lui Hristos, având mulţumirea că la retragerea ta de pe scaunul patriarhal, ai lăsat numai o biserică eretică în Constantinopol, iar pe cele ce mai înainte fuseseră date arienilor, le-ai readus la starea de mai înainte a dreptcredincioşilor. Deci noi, cinstind pomenirea ta, te lăudăm cu aceste cântări de laudă:

Bucură-te, ierarhe Grigorie, mintea cea luminată de Dumnezeu;
Bucură-te, chimval răsunător în toată lumea, a cuvintelor tale teologhiceşti;
Bucură-te, curăţitorul şi stârpitorul neghinelor eretice;
Bucură-te, plugarule, care ai arat pământurile sufleteşti ale creştinilor;
Bucură-te, semănătorule al grâului dumnezeiesc, care hrăneşte şi satură omenirea creştină;
Bucură-te, adăpătorul celor însetaţi de apa cea vie a Sfintei Evanghelii;
Bucură-te, alăuta darului cea de Dumnezeu vestitoare;
Bucură-te, întăritorul cel adevărat al dogmelor părinţilor celor dreptcredincioşi;
Bucură-te, cârmaci bine priceput al corabiei Bisericii creştineşti;
Bucură-te, râu plin de apele darului;
Bucură-te, noule David, cel ce ai cântat laude alese lui Dumnezeu, Cel slăvit în Sfânta Treime;
Bucură-te, mare ierarhe şi teologule Grigorie!

Condacul al 12-lea

Nou Samuel te-ai arătat, Sfinte Grigorie Teologule, cu curăţia vieţii tale şi cu marea ta înţelepciune; împodobit fiind şi cu darul oratoriei, ai fost ca un nou David cântând cu fluierul cel păstoresc al cuvântării de Dumnezeu, încât s-a putut spune despre tine că, dacă s-ar fi aflat vreo icoană şi vreun chip împodobit, acela ai fi tu, Sfinte Grigorie; pentru care şi noi cântăm lui Dumnezeu împreună cu tine: **Aliluia!**

Icosul al 12-lea

După atâtea veacuri trecute gândindu-ne şi noi, Sfinte Ioane, la izgonirea ta de pe tronul patriarhal al Constantinopolului şi citind cele scrise de tine episcopului Chiriac cel asemenea izgonit, ne mirăm de mintea ta cea luminată şi de cuvintele de mângâiere scrise de tine acelui episcop, care pot sluji tuturor creştinilor la cazuri de necazuri şi supărări. Tu, Sfinte Ioane Gură de Aur, ai scris episcopului Chiriac acestea : "Vino să-ţi scot rana mâhnirii şi să-ţi risipesc negura cugetului. Furtuna ce a venit asupra Bisericii este amară şi grea, iar corăbierii, neputând face nimic pentru încetarea furtunii, stau încremeniţi, plâng, se tânguiesc, se roagă şi aşteaptă sau pieirea lor în valurile mării, sau

încetarea furtunii. Nu te mâhni, frate Chiriac, că eu când am fost izgonit din Constantinopol, nu mă îngrijeam de nimic, că ziceam întru mine: de este voia împărătesei să mă izgonească, izgonească-mă. De va vrea să mă fierăstruiască, am pildă pe profetul Isaia. De va vrea să mă arunce în mare, îmi voi aduce aminte de profetul Iona. De îi este voia să mă bage în groapă, am pe Daniil băgat în groapa leilor. De va vrea să mă ucidă cu pietre, am pe Ştefan întâiul mucenic, ce a pătimit aceasta. De va vrea să-mi ia capul, am pe Ioan Botezătorul. De va vrea să-mi ia averea, de o am, s-o ia, căci gol am ieşit din pântecele mamei mele, gol mă voi şi duce din viaţă. De aş fi plăcut oamenilor, nu aş fi sluga lui Hristos; iar proorocul David mă înarmează: Grăit-am mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat". Iar noi citind aceste cuvinte ne minunăm şi-ţi aducem aceste laude:

Bucură-te, minte înaltă de Dumnezeu insuflată;

Bucură-te, organ de aur ce ai cuvântat mai frumos decât toţi înţeleptii lumii;

Bucură-te, că în timpul surghiunului tău multe suferinţe şi amaruri ai avut;

Bucură-te, că de la Comane, unde ai fost îngropat, după 33 de ani, moaştele tale au fost aduse la Constantinopol;

Bucură-te, că nu ai voit a te lăsa ridicat până când împăratul Teodosie nu ţi-a trimis epistola sa;

Bucură-te, că aducându-ţi-se moaştele tale la Constantinopol au fost întâmpinate de împăratul şi de toţi sfetnicii cei mai însemnaţi ai împărăţiei;

Bucură-te, că moaştele tale au fost duse în biserica Sfântului apostol Toma;

Bucură-te, că de acolo au fost aşezate în biserica Sfintei Irina unde au fost puse pe tronul patriarhal;

Bucură-te, că de la biserica Sfintei Irina moaştele tale fiind puse cu racla într-o caretă împărătească, au fost duse la biserica Sfinţilor Apostoli;

Bucură-te, că în acea biserică patriarhală moaştele tale au fost îngropate în Sfântul altar;

Bucură-te, că un bolnav suferind de nepuţinţă a încheieturilor, atingându-se de racla moaştelor tale s-a izbăvit cu totul de boală;

Bucură-te, mare ierarhe Ioane Gură de Aur!

Condacul al 13-lea (de 3 ori)

Viaţa voastră cea sfântă, slujbele cele împodobite, cuvântările voastre cele mai alese şi mai scumpe decât toate avuţiile lumii, scrierile voastre, ce sunt ca nişte tezaure de cel mai mare preţ, v-au făcut să fiţi pentru toată lumea creştină cei mai vrednici de toată cinstirea şi venerarea noastră, fiind luaţi de cei mai vrednici păstori ai Bisericii ca pilde de viaţă curată şi sfântă, de mari şi

neîntrecuţi luminători şi apărători ai dreptei credinţe, ai vieţii celei nemateriale, ai suferinţelor şi asupririlor la care aţi fost supuşi de oameni cu cugete rele ce nu vă puteau privi bine din cauza pornirii inimii lor celor lacome şi invidioase; dar voi, sfinţilor, pe toate le-aţi suferit cu credinţă în Dumnezeu, cu înţelepciune, cu răbdare, cu postul, cu rugăciunile şi cu viaţa voastră cea nematerială, pentru care noi, minunându-ne de tăria sufletelor voastre, îndrăznim a vă aduce laude, cântând cu voi lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi iarăşi se zic:

Icosul 1

Cine este destoinic a-şi deschide buzele şi a-şi mişca limba, spre a o lăuda, cum se cuvine pe această treime de arhierei? Însă, deşi nu vom putea face aceasta, totuşi nu putem tăcea şi îi aducem aceste laude:
Bucuraţi-vă, aleşii Sfintei Treimi, flori mirositoare ale grădinii celei ne-stricăcioase;
Bucuraţi-vă, îngeri pământeşti şi oameni cereşti;
Bucuraţi-vă, marilor arhierei cei luminaţi la minte de Sfânta Treime;
Bucuraţi-vă, că aţi covârşit firea omenească cu darurile cele multe;
Bucuraţi-vă, stâlpi neclintiţi ai Biserici;
Bucuraţi-vă, credincioase slugi ale Sfintei Treimi;
Bucuraţi-vă, mărgăritare strălucite ale Bisericii lui Hristos;
Bucuraţi-vă, cei mai destoinici luminători ai pământenilor;
Bucuraţi-vă, apărătorii dreptei credinţe în Hristos;
Bucuraţi-vă, surpătorii eresurilor şi îndreptătorii adevăratelor învăţături;
Bucuraţi-vă, cârmuitorii Bisericii şi pomi luminaţi roditori ai fructelor celor mai alese;
Bucuraţi-vă, treime de arhierei mult lăudată!

Condacul 1

Pe apărătorii şi luminătorii Bisericii creştineşti, pe învăţătorii cei mari şi înfrânătorii zâzaniilor diavoleşti, pe surpătorii eresurilor, pe stâlpii cei neclintiţi ai Bisericii, podoabele cele mai alese ale ierarhilor şi întocmai cu apostolii, şi ai lumii învăţători, pe marele Vasile cel cu dumnezeiască minte; pe Grigorie, cel cu dulce glas şi pe Ioan luminătorul a toată lumea, să-i lăudăm credincioşii din toată inima şi să le cântăm:
Bucură-te, treime de arhierei mult lăudată!

Rugăciune către Sfinţii trei ierarhi

Sfinţilor ierarhi ai lui Hristos, lauda Bisericii: Vasile înţelepte - stâlp al credinţei, Grigorie prea laminate - minte cerească, Ioane Gură de Aur – propovăduitorul înflăcărat al pocăinţei, voi cei ce aţi fost dăruiţi Bisericii în vremuri de cumpănă pentru a descoperi credinţa cea adevărată, primiţi această smerită rugăciune pe care o înălţăm către voi, sfinţilor.

Dăruiţi-ne nouă, păcătoşilor, adevărata cunoaştere şi învăţaţi-ne cum se cuvine să trăim noi, cei ce purtăm cu nevrednicie numele de creştin.

Sârguiţi-vă, sfinţilor, să-i scoateţi pe credincioşi din smintelile acestei lumi ticăloase, aşa cum odinioară aţi făcut cu cei pe care i-aţi păstorit. Fiţi deci călăuzele noastre către cer!

Mijlociţi cu rugăciunile voastre pe lângă Dumnezeu, să ne dăruiască iertare, smerenie şi înţelepciune!

Voi, cei care trăiţi în cer, rugaţi-vă, sfinţilor, ca şi noi, cei ce trăim pe pământ, să le gândim şi să le facem pe cele de sus.

Fiţi alături de noi, Sfinţilor trei Ierarhi, în viaţa aceasta şi după moarte, ca şi noi să ne împărtăşim de fericirea cea veşnică. Amin!

Paraclisul Sfinţilor trei ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

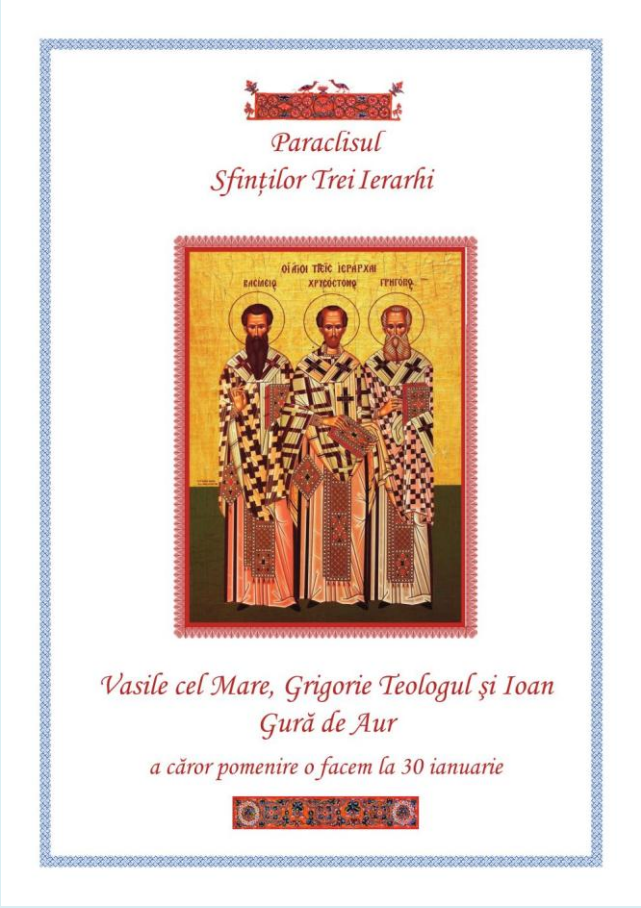

a căror pomenire o facem la 30 ianuarie

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]
Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare:

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi:

Psalmul 142:

Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

şi iarăşi:

Auzi-mă, Doamne, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău. Auzi-mă, Doamne, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău. Duhul Tău cel Bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia, Aliluia, Adluia. Slavă Ţie, Dumnezeule.
Adluia, Aliluia, Adluia. Slavă Ţie, Dumnezeule.
Aliluia, Aliluia, Adluia. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparele, asemenea

Podobie: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule.

Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Ca cei ce sunteţi iconomi ai Bisericii şi corifei ai dumnezeieştilor daruri: Vasile, Grigorie şi Ioan Hrisostomul, stinge-ţi ierarhilor focul din al meu suflet şi îndepărtaţi tulburarea întreitelor patimi şi îndreptaţi-mă la vieţuirea cea după virtute spre darurile Duhului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Acelaşi sau troparul hramului bisericii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (Al Maicii Domnului)

Niciodată nu vom tăcea, de Dumnezeu Născătoare, a vesti puterile tale noi, nevrednicii. Că, de nu ai fi stat înainte rugându-te pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea primejdii? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? De la tine Stăpână nu ne vom depărta, că pe robii tăi pururea îi izbăveşti din toate nevoile.

Psalmul 50

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea, şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc, şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie Unuia am greşit, şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit, cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite. Întoarce faţa Ta de către păcatele mele, şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta, şi Duhul Tau cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale, şi cu Duh stăpânitor mă întăreşte. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale, şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi voit jertfă, Ţi-aş

fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul

Cântarea I

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea egiptenilor izbăvit, israeliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Asemenea Domnului a-ţi ajuns pe toţi izbăvindu-i, înţelepţilor ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan pe noi acum ocrotindu-ne pururea.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Viaţa ascunsă în Dumnezeu a-ţi împărtăşit-o în biserici neîncetat şi ne-aţi ridicat pe noi la viata dumnezeiasca, surpand pe diavolul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Fiind iconomi ai lui Dumnezeu din cursa vrăjmaşului, înţelepţilor ierarhi Vasile, Grigorie, Ioane pe noi pe toţi izbăviţi-ne sfinţilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

De chinuri cumplite sunt încercat, o Maică a Domnului eu netrebnicul robul tău, degrabă mă întâmpină, Fecioară şi uşurează-mi durerea cu mila ta.

Cântarea a III-a

Irmos: Doamne Cela ce-ai înălţat bolta cea cerească şi ai zidit Biserica, Tu întăreşte-mă întru dragostea Ta, marginea doririlor şi credincioşilor întărire, Unule de oameni Iubitorule.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Înţelepţilor doctori ai lui Hristos Dumnezeu vindecaţi durerile noastre călăuzindu-ne spre vieţuirea în Duh, ca să primim şi cununa cea neveştejită din mâna Stă-pânului.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Înţelepţilor noştri arhierei revărsaţi apa vieţii veşni ce celor ce vă laudă şi pe popo-rul ales călăuziţi la limanul cel de mântuire ca rod nestricat în veac.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe voi, sfânta treime de ierarhi vă slăvim căci din încercări şi din rele multe ne izbăviţi pe noi, pe toţi ce venim să ne închinăm cu căldură acoperământului vostru măriţilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preacurată Marie, ceea ce eşti sfeşnicul mult luminător care străluceşte ca aurul îndepărtează degrab norul păcatelor mele şi mă luminează cu razele harului.

Apoi aceste **stihiri:**

Izbăviţi-ne de tot necazul şi vătămarea pe noi care vouă ne rugăm de Dumnezeu purtătorilor, Sfinţilor Părinţi ai Bisericii.

Caută cu milostivire de Dumnezeu Născătoare spre necazul cel cumplit al trupului meu şi vindecă durerea sufletului meu.

[Preotul: Ectenia "Miluieşte-ne pe noi, Doamne"]

Sedealna, glas 2: Păstori învăţaţi şi calzi ocrotitori fiind pe voi vă avem: Vasile, Grigorie şi Ioan Hrisostomul, izbăvire dintru ispitele cele cumpli te, dintru nevoi şi turnuri întărite de Duhul Sfânt.

Cântarea a IV-a

Irmos: Auzit-am Doamne Taina iconomiei Tale, înţeles-am lucrurile Tale şi am prea slăvit Dumnezeirea Ta.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

O, cereştilor ierarhi sufletele noastre călăuziţi-le spre cuvântul adevărului pentru înţelegerea Scripturilor.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

O, Părinţi ai Bisericii roadele dreptăţii şi ale harului le lucraţi, sădind în trupul meu bunele seminţe ale Duhului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vă mărim pe voi, sfinţilor pentru mântuirea noastră rugându-vă, Ioane şi Grigorie şi cu înţeleptul Vasile.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preacurată Fecioară, ceea ce eşti slava lumii ridică-mă din adâncul răutăţilor, slavei cereşti învrednicindu-mă.

Cântarea a V-a

Irmos: Luminează-ne pe noi, Doamne, cu poruncile Tale şi cu braţul Tău cel înalt, pacea Ta dă-ne-o nouă, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Sfinţilor ierarhi colo sus în cer văzându-ne, cu părintească dragoste rânduiţi ca întru cinste să trăim noi nevrednicii.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

O, prea fericite Vasile şi Grigorie şi cu Ioan Hrisostomul, îngrădiţi gurile rele ce grăiesc cu potrivnic duh.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Izvor înţelept este graiul vostru sfinţilor, căci luminează cu arătarea lui minţile noastre şi sfinţeşte Biserica.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Vindecă degrab, Preacurată neputinţele, dintr-al meu suflet şi tulburările cele cumplite le alungă cu pacea ta.

Cântarea a VI-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Lăcaşuri cuvântătoare sunteţi voi, o, Grigorie şi Sfinte Vasile şi Ioan cel cu Gură de Aur, căci slujitori ai Treimii făcându-vă ne sunteţi acoperământ, dăruind vin-decare bolnavilor.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Cu harul dumnezeiesc ierarhilor şi cu a Mângâietorului hrană îndepărtaţi slă-biciunile minţii şi neputinţele firii, le uşuraţi ca cei ce v-aţi arătat lucrători ai vir-tuţilor Domnului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Unirea celor de jos cu cei de sus nevăzut liturghisindu-o în taină v-aţi arătat slujitori ai Treimii; pentru aceasta rugaţi-vă Domnului slăviţilor arhierei, să ne ierte pe noi ca un Milostiv.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Mireasă dumnezeiască-ndreptează spre a ta liniştire, a mea viaţă şi izbăveşte din toată ispita de strâmtorare şi boală pe robii tăi, în sufletul meu aprinzând negrăita lumină a Duhului.

Apoi aceste **stihiri:**

Izbăviţi-ne de tot necazul şi vătămarea pe noi, care vouă ne rugăm de Dumnezeu purtătorilor, Sfinţilor Părinţi ai Bisericii.

Caută cu milostivire de Dumnezeu Născătoare spre necazul cel cumplit al trupului meu şi vindecă durerea sufletului meu.

[Preotul: Ectenia "Miluieşte-ne pe noi, Doamne"]

Preotul: Ectenia "Miluieşte-ne pe noi, Doamnezeule",

Condacul, glas 2: Păzitoarea creştinilor nebiruită, rugătoare către Făcătorul neîn-cetată, nu trece cu vederea glasurile de rugăciune ale păcătoşilor, ci sârguieşte ca o bună spre ajutorul nostru, care cu credinţă strigăm ţie: Grăbeşte spre rugăciune şi te sileşte spre mijlocire, pururea păzind Născătoare de Dumnezeu pe cei ce te cinstesc pe tine.

Înţelepţilor arhierei ai bisericii şi slăviţilor luminători ai creştinilor, nu încetaţi a vă ruga în ceruri pentru noi, Vasile de Dumnezeu insuflate şi tu Ioane Hrisostome împreună cu Grigorie cel numit Teologul, ca pacea ce covârşeşte toată mintea s-o primim noi ocrotiţi fiind de-a pururea.

Prochimen, glas 4: În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la marginile lumii cuvin-tele lor.

Stih: Cerurile spun slava lui Dumnezeu, şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria.

În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la marginile lumii cuvintele lor.

După **Evanghelie**, glas 2:

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile ierarhilor Tăi, Milostive curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stihira de după Evanghelie, glas 6: (Toată nădejdea noastră)

Stih: ***Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale şterge fărădelegea mea.***

O, stâlpi ai Bisericii, cuvântătoare lăcaşuri şi guri ale Domnului vă rugăm cu sfin-ţii toţi izbăviţi-ne din nevoi şi de boli pe noi robii voştri, ierarhe Vasile şi cu Gri-gorie cel prea înţelept împreună cu Ioan Hrisostomul, pentru noi cerând de la Dumnezeu să ne dăruiască iertare de păcate, ca un bun de Dumnezeu iubitorilor şi învăţătorilor.

[Preotul: Rugăciunea "Mântuieşte Dumnezeule poporul tău...". Strana: Doamne miluieşte (de 12 ori).]

Cântarea a VII-a

Irmos: Feciorii lui Israil strămutaţi din Iudea în Babilon oarecând văpaia au călcat-o cu credinţa Treimii şi-n cuptor au cântat răcorindu-se. Bine eşti cuvântat Dumne-zeul părinţilor.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Raza dumnezeirii v-a străpuns ierarhilor cu iubirea Sa şi inimile voastre biserici prea curate ale Domnului s-au făcut, împărtăşindu-ne pe noi de hrana cea cerească.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Trupul, mintea şi sufletul luminaţi-le sfinţilor, cei prea înţelepţi cu scrierile voastre prin vorbe înţelepte însuflate de Dumnezeu, ca să petrecem ne-ncetat cu inimă curată.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Risipiţi deznădejdea şi furtuna ispitelor ce mă-nconjură ca Domnul să-nnoiască făptura cea zidită după chipul Său nemuritor, o, înţelepţilor ierarhi fiţi mie întărire.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Curăţeşte, Curată cu puterea ta sufletul meu cel întinat mai alb decât zăpada făcându-mă pe mine Născătoare de Dumnezeu ca să îţi strig neîncetat cântarea îngerească.

Cântarea a VIII-a

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Voi care sunteţi învăţători înfrânării şi slăviţi iconomi ai Treimii pe noi îmbrăcaţi-ne cu haina cea de nuntă.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Daţi-mi odihnă, învăţători ai credinţei, mie celui luptat de păcate şi durerea din suflet degrab, tămăduiţi-o.

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh Dumnezeu.

Liturghisire întru Hristos a iubirii pentru oameni având în viaţă sfinţeşte-ne mintea şi trupul vindecaţi-l.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Să-mi curăţeşti de Dumnezeu Născătoare, a mea minte stricată de patimi şi fii lângă mine în ziua judecăţii.

Stih: ***Să lăudam bine să cuvântăm şi să ne închimăm Domnului cântându-i şi prea înălţându-L întru toţi veci.***

Irmos: Pe Împăratul ceresc pe care îl laudă îngereştile cete cântaţi-L şi prea înălţaţi-L noroade totdeauna.

[Preotul: Pe Născătoarea de Dumnezeu şi Maica Luminii întru cântări cinstindu-o să o slăvim.]

Cântarea a IX-a

Irmos: Fecioară Preacurată cei mântuiţi prin tine de Dumnezeu Născătoare te mărturisim cu netrupeştile cete pe tine mărindu-te.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

Mirelui prieteni şi slugi credincioase, în bucuria Stăpânului aţi intrat de neputinţe şi boală pe noi scăpându-ne.

Stih: ***Sfinţilor ierarhi, rugaţi-vă pentru noi.***

O, ritori ai Treimii cu raza credinţei ne luminaţi pe noi, Sfinţilor ierarhi spre ceruri mâinile voastre pururea ridicând.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O, candele aprinse de focul iubirii dumnezeieşti, ierarhilor înţelepţi, cu stropi din apa cea vie înrouraţi-ne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

În chip viclean vrăjmaşul amarnic mă luptă sădind în mintea mea poftele trupului ci tu, Fecioară, ajută-mi ca să-l înfrâng pe el.

Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii,

care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Megalinariile

Ochiul veghetor, pe Vasile gura însuflată, pe Grigorie cel slăvit şi pe fericitul cu Gură de Aur care aduce pacea toţi să-i cinstim acum.

Vrednici sunteţi voi să vă bucuraţi treime de ierarhi: înţelepte Vasile, dumnezeiasca liră Grigorie Părinte cu Ioan Hrisostom, gura Cuvântului.

Pe dascăli mari ai Bisericii, ritori credinţei cu osârdie să-i cinstim pe marele Vasile, Grigorie slăvitul şi cu măritul ritor Ioan Hrisostomul.

Vrednici sunteţi voi să vă bucuraţi Părinţilor noştri, fericiţilor slujitori ai dumne-zeieştilor dogme şi canoane ai lumii luminare şi guri ale Domnului.

O, Sfinţilor, prea cuvioşi Părinţi la scaunul Slavei mijlociţi pentru noi acum, ca viaţa noastră în pace s-o petrecem, în dragoste frăţească şi bună-nţelegere.

Strana:
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

Preotul: Că a Ta este împărăţia;

Strana: Troparele, glasul al 6-lea:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Preotul: Ectenia: “Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule”, şi Otpustul cel mic.

Pentru rugăciunile glas 1

Pentru rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi Doamne şi ale Născătoarei de Dumnezeu pa cea Ta dă-ne-o nouă şi ne miluieşte pe noi ca un singur îndurat.

Sursa: ***https://psaltiicatedraleipatriarhale.files.wordpress.com/2009/05/paraclis-sf-trei-ierarhi.pdf***

Imnografie

Tropar la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur: Ca cei ce aţi fost întocmai la obicei cu apostolii şi lumii învăţători, rugaţi-vă Stăpânului tuturor să dăruiască pace lumii şi sufletelor noastre mare milă.

Tropar la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur: Pe cei trei prea mari luminători ai Dumnezeirii Celei de trei ori mai strălucitoare decât soarele, pe cei ce învăpăiază lumea cu Razele dumnezeieştilor dogme; pe râurile cele cu miere curgătoare ale înţelepciunii, care adapă toată făptura cu apele cunoştinţei de Dumnezeu: pe marele Vasile şi pe Grigorie de Dumnezeu, cuvântătorul împreună cu strălucitul Ioan cel cu limbă de aur, toţi cei iubitori de cuvintele lor, adunându-ne, cu cântări să-i cinstim; că aceştia pururea se roagă Treimii pentru noi.

Condac la sărbătoarea Sfinţilor trei ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur: Pe Sfinţii propovăduitori şi dumnezeieşti vestitori, pe căpetenia învăţătorilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea şi odihna bunătăţilor Tale. Că ai primit ostenelile acelora şi moartea mai vârtos decât arderile de tot; Cel ce Însuţi prea măreşti pe Sfinţii Tăi.

Vieţile Sfinţilor - Soborul Sfinţilor Părinţilor noştri şi marilor dascăli şi ierarhi Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

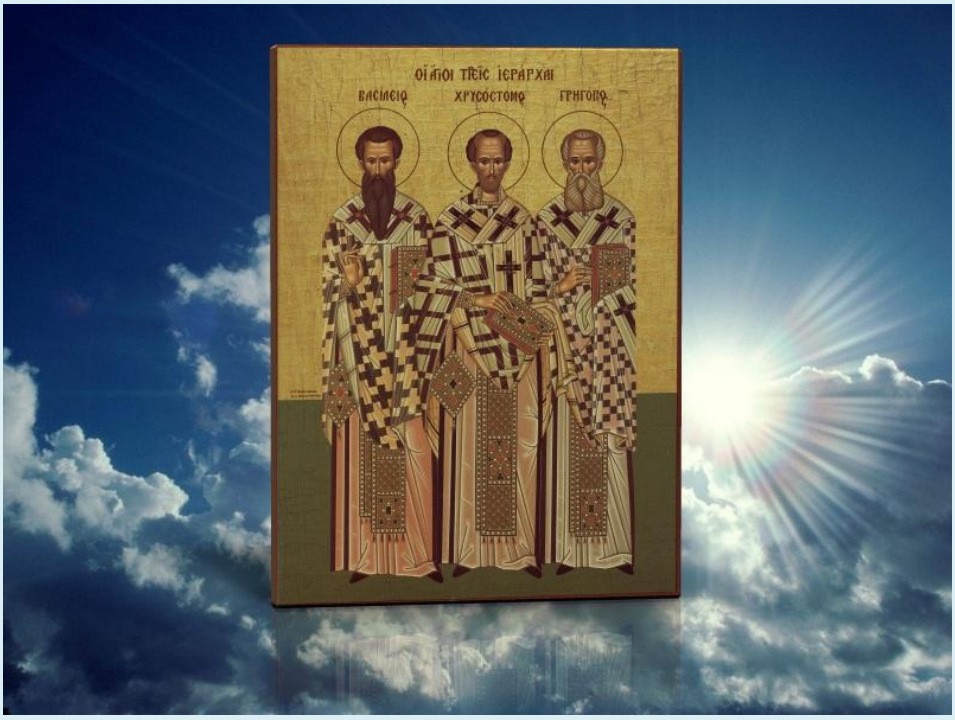

Pricina praznicului acestuia a fost în acest chip: în zilele împărăţiei lui Alexios I Comnenul (1081-1118), care a luat împărăţia după Nichifor Botaniates (1078-1081), s-a făcut împărţire şi prigonire între bărbaţii cei pricopsiţi în învăţături şi îmbunătăţiţi.

- *Căci unii cinsteau mai mult pe marele Vasile, zicând despre dânsul că este înalt la cuvinte, ca unul ce a cercetat şi a ispitit firea lucrurilor prin sine, şi cum că era atât de mult îmbunătăţit, încât puţin îi lipsea de a-l asemăna pe el cu îngerii.Căci nu făcea pogorământ legii, nici ierta cu lesnire, ci era greu la obicei şi aspru, neavând la sine nici un lucru pământesc.*
- *Iar pe dumnezeiescul Ioan Gură de Aur îl micşorau, ca şi cum ar fi fost în oarecare chip potrivnic marelui Vasile, fiindcă era lesnicios şi atrăgător către pocăinţă. Erau însă alţii care înălţau pe dumnezeiescul Hrisostom, ca şi cum ar fi fost în învăţături mai cu pogorământ omenesc şi cum că mai cu înlesnire povăţuia pe toţi, şi îi chema către pocăinţă. Deci, îl cinsteau mai mult decât pe marele Vasile şi decât pe Grigorie*

atât pentru mulţimea cuvintelor celor de miere curgătoare, cât şi pentru iscusinţa cugetărilor.

- *Alţii iarăşi cinsteau mai mult pe dumnezeiescul Grigorie, ca cel ce a întrecut în înţelepciune şi în învăţătură elinească pe toţi dascălii cei vestiţi şi pe elini, cum şi pentru frumuseţea cuvintelor şi înflorirea lor. Deci, ziceau, cum că înţeleptul Grigorie biruia pe toţi şi cum că acestuia i se cădea întâietatea.*

Atunci, prin o pricină ca aceasta a celor învăţaţi s-a întâmplat de s-a despărţit mulţimea poporului. Şi unii se ziceau ioaniteni, alţii vasiliteni, iar alţii grigoriteni. Deci, astfel sfădindu-se cei înţelepţi şi zicând între dânşii multe feluri de cuvinte, de trei ori fericiţii aceştia dascăli au voit să-i împace, ca să nu se mai sfădească în deşert.

Pentru aceea, după câţiva ani, s-au arătat Sfinţii ierarhi, mai întâi câte unul deosebit, apoi şi câte trei împreună, nu în vis, ci aievea la arătare, lui Ioan, mitropolitul cetăţii Evhaitenilor, care era om îmbunătăţit şi prea înţelept, după cum şi scrierile lui îl arată. Şi toţi trei au zis către dânsul cu un glas:
"Noi, precum vezi, una suntem la Dumnezeu şi nu este între noi nici o sfadă sau împotrivire, ci fiecare în vremea sa pornindu-se de dumnezeiescul Duh, am scris învăţăturile spre mântuirea cea de obşte şi folosul oamenilor; şi acelea pe care le-am învăţat noi înşine, le-am dat şi altora spre înmulţirea talantului nostru şi nu este între noi vreunul întâi sau al doilea, ci dacă veţi vorbi de unul, cei doi urmează.

Deci, sculându-te, porunceşte acelora care se separă, sfădindu-se, să nu se despartă, luptându-se pentru noi, căci pentru aceasta şi noi ne-am sârguit cât am fost vii, şi după mutarea noastră, ca să împăcăm lumea şi să o aducem într-o unire. Deci, împreunându-ne într-o zi, când ţi se va părea ţie că este de cuviinţă, fă nouă praznic cuviincios. Apoi, spune şi celorlalţi care vor fi mai pe urmă, cum că noi suntem una la Dumnezeu şi noi negreşit vom mijloci înaintea lui Dumnezeu cele pentru mântuire, pentru cei ce ne vor săvârşi praznicul pomenirii noastre".

Acestea zicând, i se părea că Sfinţii se înălţau la cer, strălucind cu lumină nemărginită şi chemându-se unul pe altul pe nume.

Deci, sculându-se acel minunat om, adică arhiereul evhaitenilor, a făcut precum i-au poruncit lui sfinţii, potolind mulţimea şi pe toţi aceia care se sfădeau mai înainte. Aceştia au crezut cele spuse de el, că era om vestit şi pentru învăţătura lui cea mare, şi pentru fapta cea bună, căci a lăsat predanie Bisericii spre a se face praznicul acesta.

Astfel, ***Sfântul episcop Ioan, găsind în luna ianuarie prăznuindu-se toţi cei trei Sfinţi ierarhi, adică la întâia zi pe Vasile, la 25 pe dumnezeiescul Grigorie şi la 27 pe dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, i-a unit la 30 pe toţi, împodobindu-se pomenirea lor cu canoane, cu tropare şi laude, precum li se cădea lor, şi fiind aceasta cu voia sfinţilor, nu au nici o lipsire în laude.*** Căci nici mai înainte, nici mai pe urmă n-a alcătuit renumitul acesta Ioan mai multe tropare, decât acestea.

Sfinţii aceştia cu chipul trupului lor erau astfel:

Dumnezeiescul Ioan "Gură de Aur" (Hrisostom) era de statură scund, cu capul mare, cu trupul drept şi subţire, cu nasul plecat, alb la faţă şi cam palid, având pleoapele ochilor adâncite şi luminile lor mari. Apoi, i se arăta multă veselie în faţă, cu fruntea lată şi mare, cu urechile cam plecate, cu barba mică şi rară, cu părul galben, amestecat cu cărunt, iar fălcile lui erau adâncite înăuntru, de multă postire şi nevoinţă.

Apoi, este de nevoie a zice despre dânsul, că ***a întrecut pe toţi înţelepţii elinilor cu cuvintele şi mai ales cu iscusinţa, înlesnirea şi frumuseţea vorbirii; şi atât de bine a tâlcuit dumnezeiasca Scriptură şi a săvârşit evanghelicească propovăduire, încât dacă n-ar fi fost sfântul acesta, îndrăznesc a zice că ar fi fost de trebuinţă să mai vină încă o dată pe pământ Stăpânul Hristos.*** Iar spre fapte bune atât de mult s-a suit, încât pe toţi i-a întrecut, fiind ***izvor al milosteniei şi al dragostei, râvnitor de obşte cu iubirea de fraţi şi cu învăţătura lui; şi a trăit 63 de ani, păscând Biserica lui Hristos şase ani.*** Apoi s-a săvârşit în Comane, surghiunit de Eudoxia, împărăteasa şi de episcopii cei pizmăreţi.

Sfântul Vasile cel mare era la statura corpului foarte înalt, uscăţiv şi slăbănog la faţă, negricios şi palid, cu sprâncenele lungi, încovoiate şi ridicate în sus, asemănându-se omului îngrijit, având nasul plecat, cu faţa cam zbârcită, adâncit la pleoapele ochilor, păros la trup, barba căruntă pe jumătate şi destul

de lungă. Acesta a întrecut mult în cuvinte, nu numai pe cei din vremea lui, ci şi pe cei vechi; pentru că s-a ostenit la învăţătură foarte mult şi deprinzând toate învăţăturile ştiinţei, din fiecare a câştigat biruinţă. Asemenea încă s-a iscusit şi în filosofia cea practică şi prin aceasta a sporit spre privirea celor înalte. ***S-a suit la scaunul arhiepiscopal al mitropoliei Cezareei Capadociei, când era de 37 de ani, ocârmuind Biserica opt ani; apoi, s-a dus către Domnul, fiind în scaunul arhiepiscopatului său.***

Sfântul Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu sau Teologul, era la statura corpului său potrivit, puţin cam palid, nasul lătăreţ, sprâncenele potrivite, căutătura veselă şi blândă, la ochiul cel drept avea un semn de la o lovitură, barba nu-i era lungă, dar deasă şi potrivită şi pe margini se arăta cam afumată. Pleşuv de ajuns, cu părul alb. Marele Grigorie întrecând cu strălucirea vieţii pe cei ce au sporit în fapte, la atâta înălţime a cuvântării de Dumnezeu s-a suit, încât toţi se biruiau de înţelepciunea lui, atât în cuvinte cât şi în dogme; pentru aceasta a câştigat numirea de "Cuvântătorul de Dumnezeu". ***El a ocârmuit Biserica Constantinopolului 12 ani şi a trăit 80.*** Când s-a făcut patriarh, a aflat în cetate numai o biserică a dreptcredincioşilor şi când a lăsat scaunul, a lăsat numai una eretică. Şi mergând la Arianz, moşia sa, unde, cugetând pururea la Dumnezeu şi făcându-se cu totul strălucită oglindă a Lui, s-a sfârşit cu pace.

Dar de vreme ce de trei ori fericiţii aceştia, atât de mult s-au ostenit pentru mântuirea noastră, se cuvine şi noi să prăznuim pomenirea lor şi să le mulţumim pe cât putem. ***Căci ei de nimic altceva n-au purtat grijă, nici altceva au cugetat, decât numai un scop au avut, ca să întărească buna credinţă; apoi o nevoinţă au avut spre a lucra fapta bună, îngrijind şi sârguindu-se fără pregetare, cu lucrul şi cu gândul, pentru mântuirea sufletelor***. Pentru care atât de rău au pătimit propovăduind credinţa cea adevărată în toată lumea, iar nouă tuturor de obşte ne-au făcut bine. De aceea şi noi suntem datori să cinstim pe făcătorii noştri de bine şi să le mulţumim după putere, fiindcă după datorie nu putem.

Deci, să cinstim cu cuvinte pe cei trei cuvântători, deşi mă tem şi mă sfiesc, neaflând cuvinte cuviincioase şi potrivite sfinţilor; pentru că pricina este mare şi nu pot, nu numai pe câte trei, dar nici măcar pe unul să-l laud după cum se cuvine şi de care toată lumea nu era vrednică. Deci, cum va ajunge buna grăire cea lumească să laude pe cei mai presus de lume, care au împodobit toată

lumea şi au izbăvit-o ca şi cei 12 văzători ai Cuvântului şi de Dumnezeu propovăduitori? Care dacă nu s-ar fi ostenit atât de mult cu sfintele lor scrieri, nu s-ar fi scăpat întreaga lume de slujirea la idoli, cea de mai înainte înrădăcinată, nici de eresurile cele în multe chipuri; ***căci sfânta şi preaînţeleapta Treime, nedespărţită şi cea mai presus de fiinţă, a iconomisit ca ei să vieţuiască într-acele vremuri ale eresurilor.***

Aceşti cereşti oameni şi pământeşti îngeri, trâmbiţele adevărului, prea înţelepţii retori, tunetele Dumnezeirii celei nezidite, s-au sârguit să smulgă şi să risipească pe ocărâtorii dreptei credinţe şi cu praştia cuvintelor lor au gonit departe pe lupi de la Biserica dreptcredincioşilor. Aceştia cu înţelepciunea lor au surpat zidurile cele rele ale vrăjmaşilor şi au smerit toată înţelepciunea care se ridică împotriva cunoştinţei de Dumnezeu, schimbând şi prefăcând totul spre bine, netezind şi îndreptând pe cele strâmbe, cum şi toată asprimea şi nedreptatea.

Treimea aceasta pământească ne-a învăţat a ne închina Treimii cereşti, precum se cade şi neamestecată a o mărturisi în acest chip, precum li s-a descoperit lor adeverirea credinţei, zicând:
Dumnezeu nenăscut este Tatăl, Dumnezeu născut este Fiul şi Dumnezeu purces este Duhul Sfânt. Sunt trei Persoane, dar un singur Dumnezeu, cu prea slăvire. Nu sunt trei dumnezei, doar un Dumnezeu, căci una şi aceeaşi este Dumnezeirea. Precum din soare ies raze, care n-au nici o deosebire, aşa sunt cele trei persoane, care fac aceeaşi fiinţă.

Astfel, ***ne-au învăţat să credem şi să mărturisim despre Sfânta Treime, cei trei prea sfinţiţi arhiepiscopi şi-au întărit dogmele cele drepte cu învăţături prea înţelepte, în prigoane, primejdii şi războaie, până la moarte fiind prigoniţi, ba încă şi după moarte.*** Deci, adunaţi-vă toţi câţi v-aţi folosit de la dânşii, veniţi toată vârsta şi firea, bărbaţi şi femei, preoţi şi monahi, tineri şi bătrâni, să mulţumim făcătorilor noştri de bine, să lăudăm pe dascălii şi propovăduitorii bunei credinţe, să binecuvântăm cei săraci pe cei îmbogăţitori, cei din primejdii pe cei izbăvitori, cei cuvântători pe cuvântătorii de Dumnezeu, cei necăjiţi pe mângâietori, sărmanii pe părinţi, bolnavii pe doctori, străinii şi lipsiţii pe iubitorii de străini.

Pe scurt, să zic, toţi deodată adunaţi-vă să mulţumim celor ce s-au făcut tuturor toate, ca pe cei mai mulţi să-i dobândească. Dar să lăsăm altora să le

povestească înţelepciunea lor, ştiinţele, posturile, privegherile şi celelalte fapte bune şi numai aceasta să o zic, care mă face şi mai mult să mă minunez, adică sârguinţa cea covârşitoare şi grija care o aveau ca să mântuiască sufletele oamenilor, robii lui Dumnezeu Celui iubitor de oameni şi următorii Lui cu toată virtutea. Căci de aceasta se îngrijeau mai mult, cunoscând că prin fapta aceasta păzeşte omul asemănarea cu Dumnezeu.

Căci nu este mai mare şi mai minunată ispravă decât a se păzi cineva într-aceasta amăgitoare lume pe sine fără de prihană; dar mai vrednic de laude, este acela care se sârguieşte a mântui şi pe aproapele. Căci cu acest milostiv chip se face următor Stăpânului care S-a dat pe Sine la moarte, ca să libereze pe om din robia vrăjmaşului. Iar în ce fel au mântuit pe mulţi oameni aceşti dascăli prea înţelepţi, ascultaţi:

Dumnezeu a făcut lumea aceasta pentru oameni şi aceştia au tâlcuit firea celor ce sunt, adică a tuturor făpturilor pe care le-a făcut Atotputernicul Dumnezeu şi prin cunoştinţa lor s-au făcut înţelepţi, încât au cunoscut oamenii pe Ziditorul. Cerurile povestesc slava lui Dumnezeu prin frumuseţea şi mărimea lor, iar dascălii tâlcuiesc luminat cerurile şi pământul, adică lumea cea văzută şi cea nevăzută, cum este aşezarea şi rânduiala ei şi care este pricina de le-au făcut pe ele Dumnezeu şi altele asemenea.

Astfel, se potriveşte să zicem graiul psalmistului: ***În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la toate marginile lumii au ajuns cuvintele lor.*** Ne-a dat prea bunul Dumnezeu Testamentul cel Vechi şi cel Nou spre mântuirea noastră şi aceştia au primit cu mulţumire poruncile Lui, pe care cu iubire de osteneală le-au păzit ziua şi noaptea, cugetând întru dânsele, şi pe sineşi făcându-se case curate ale Duhului Sfânt; apoi ne povăţuiesc şi pe noi să petrecem întru dânsele, precum Dumnezeu ne-a poruncit şi ne îndreptează, împodobindu-ne obiceiurile cu bună rânduială şi aducându-ne de mâna spre cele mai înalte. ***Dumnezeu S-a întrupat pentru noi şi sfinţii aceştia ne tâlcuiesc şi ne fac cunoscută taina iconomiei Lui, şi ne fac să înţelegem prin oarecare chin prea înţeleapta taină a unirii acesteia.***

A trimis pe Sfinţii Apostoli să propovăduiască în lume cunoştinţa lui Dumnezeu, să gonească întunericul închinăciunii de idoli, să lumineze pe neamuri şi către Dumnezeu să le întoarcă; ***s-au trimis şi Sfinţii aceştia să propovăduiască lumii adevărata credinţă, să izgonească dintr-însa***

întunericul relei credinţe, să se lupte cu ereticii şi să-i biruiască, să izbăvească pe oameni de învăţăturile cele de suflet pierzătoare, să le vestească dogmele cele drepte şi Sfintele Scripturi să ni le tâlcuiască, apoi, către mântuire şi pocăinţă să ne povăţuiască; care lucru îndoit s-a făcut, precum cel ce a luat cei cinci talanţi şi a câştigat cu dânşii alţi cinci talanţi.

A prea mărit pe apostoli cu minuni, de care şi aceşti sfinţi n-au fost neîmpărtăşiţi, precum poate fiecare să se înştiinţeze în istoria vieţii lor. Domnul a învăţat toate neamurile prin apostolii Săi; dar cine a rămas neîmpărtăşit de cuvintele acestor Sfinţi? Pe cine n-au învăţat şi nu învaţă până acum prea înţelepţii aceştia? Nu atâta cu filozofeşti şi geometriceşti ştiinţe, pe cât cu fireşti şi bune sfătuiri povăţuiesc minunaţii aceştia. Căci de vreme ce lumea nu a cunoscut pe Dumnezeu cu înţelepciunea, ei totuşi au voit să mântuiască cu propovăduirea pe cei ce credeau întru El.

Dar pe urmă, fiindcă lumea n-a cunoscut pe Dumnezeu prin propovăduire, precum se cădea, bine a voit să mântuiască, prin înţelepciunea acestora, pe cei ce vor crede învăţăturilor lor. Astfel cu adevărat şi mulţi s-au mântuit prin dogmele lor şi prin cugetările lor cele prea înţelepte, iar cu frumuseţea cea firească a bunei făpturi şi cu dulceaţa cuvintelor lor au adus la pocăinţă pe mulţi.

- *Pe aceştia îi avem noi oamenii, după Dumnezeu, făcători de bine şi păzitori.*
- *Aceştia sunt stâlpii cei neclintiţi ai credinţei noastre, peste care înţelepciunea lui Dumnezeu şi-a întărit casa ei, pe care porţile iadului, adică ereticii cei rău credincioşi şi fără de minte, n-au putut nicidecum s-o clintească.*
- *Aceştia sunt, după Sfinţii Apostoli, dascăli ai lumii.*
- *Pe aceştia îi serbăm şi noi astăzi, săvârşind pomenirea lor cu bucurie şi cu credinţă. Nu precum o prăznuiesc robii pântecelui, cu băuturi şi beţii, nu cu multe feluri de bucate şi cu benchetuiri; ci precum poftesc aceia, şi precum Scripturile lor poruncesc, adică, să ne îngrijim de mântuirea sufletelor noastre, păzind câte ne-au poruncit de-a pururea pomeniţii în scris, urmând vieţii lor, faptele bune şi nevoinţele lor.*

Şi făcând cele după puterea noastră, ***să păzim mântuitoarele porunci ale Domnului, precum le-au păzit ei; căci atunci când îi prăznuim cum se cuvine***

pe sfinţi, atunci şi pe Dumnezeu Îl slăvim şi pe sfinţi îi cinstim, atunci şi ei se bucură de noi, slăvindu-se şi cinstindu-se.

O! luminători prea străluciţi în toată lumea şi decât tăria aceasta mai cinstiţi! O! fericită treime, închipuirea, asemănarea şi strălucirea Preasfintei Treimi, care v-aţi prea mărit de Ea, ca cei ce pe Aceasta aţi propovăduit-o. Căci pentru dragostea lui Hristos, toate dumnezeieştile Lui porunci le-aţi păzit, trupurile voastre cu înfrânare le-aţi omorât, pe voi înşivă de toate patimile v-aţi curăţit, vase cinstite ale Sfântului Duh v-aţi făcut, oglinzi prea strălucite ale lui Dumnezeu v-aţi lucrat, cu Dumnezeu prin gândire v-aţi unit, la săvârşirea faptei bune v-aţi suit şi ca bărbaţi desăvârşiţi, la măsura vârstei lui Hristos aţi ajuns.

Oile cele cuvântătoare ale lui Hristos bine le-aţi păscut, sufletele voastre pentru ele le-aţi pus şi de vreascurile eretice le-aţi curăţit, pe eretici departe de la ele i-aţi alungat, primejdii şi izgoniri pentru adevăr aţi suferit, pe diavolul şi pe slugile lui i-aţi biruit, şi la fugă i-aţi luat. Ne aducem aminte de primejdiile voastre, pe care, pentru bună credinţă le-aţi pătimit, cinstim izgonirile voastre cele nedrepte, care pentru dreptate le-aţi suferit, slăvim mucenicia cea grea a pătimirii voastre celei fără de sânge; binecuvântăm celelalte osteneli şi dureri, care aţi luat asupră-va, cu Răsăritul şi cu Apusul luptându-vă, ca să învăţaţi pe toţi.

Încă avem şi scripturile voastre cele sfinte, tablele cele de Dumnezeu scrise, ca un al treilea testament, pe care Dumnezeu, prin inimile voastre l-a glăsuit; avem luminarea minţii, hrana sufletelor, desfătarea ochilor, dulceaţa cea de obşte şi îndulcirea tuturor Sfinţilor, moştenirea cea bine norocită şi bogăţia cea fericită, care am luat-o de la voi şi o păzim ca pe o vistierie de mare preţ, ca să treacă cu diadohisire (urmare) şi să rămână din neam în neam pomenirea voastră veşnică şi slava voastră să se păzească în lumea nemuritoare.

Ne rugăm şi cerem de la voi, Sfinţilor, să vă aduceţi aminte de noi, netrebnicii robii voştri, ca bine primite să fie rugăciunile noastre, să păziţi Biserica în pace, precum aţi lăsat-o, să ne învredniciţi a dobândi şi noi acea negrăită veselie şi prea dorita bucurie a întru tot lăudatei şi mai presus de fiinţă Treimi; ca împreună cu voi să slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Duhul cel Sfânt, pe unul Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii cei nesfârşiţi. Amin.

(alcătuită de Ioan, episcopul Evhaitei)

Sinaxar - Pomenirea Sfinţilor noştri părinţi şi mari dascăli ai lumii şi ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur

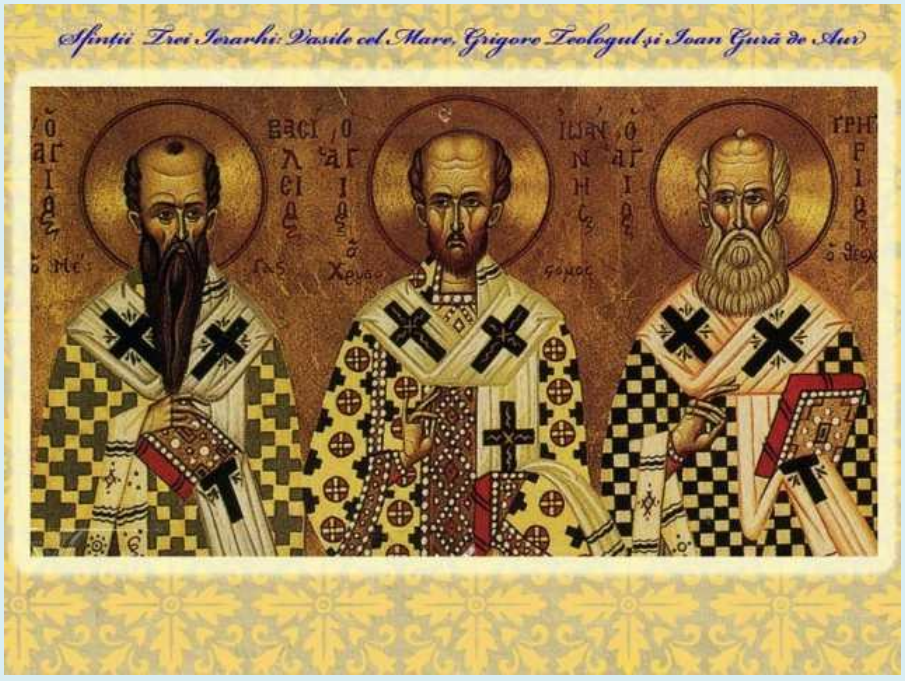

În această lună (ianuarie), în ziua a treizecea, pomenirea Sfinţilor noştri părinţi şi mari dascăli ai lumii şi ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur.

Pricina acestui praznic a fost următoarea: în zilele împăratului Alexie Comnen care a luat sceptrul împărăţiei în anul 1081, după împăratul Botaniat, s-a iscat neînţelegere între oamenii cei mai de cinste şi mai îmbunătăţiţi. Unii cinsteau mai mult pe Vasile cel mare, zicând că este înalt la cuvânt, ca unul care a cercetat prin cuvânt firea celor ce sunt, că la fapte se aseamănă aproape cu îngerii, că nu era lesne iertător, că era fire hotărâtă şi nu era stăpânit de nici un lucru pământesc. În schimb, pogorau pe dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, zicând că ar fi fost oarecum potrivnic lui Vasile, pentru că ierta prea lesne şi îndemna la pocăinţă. Iar alţii înălţau pe acest dumnezeiesc Ioan Gură de Aur, zicând că este mai omenească învăţătura lui şi că îndreaptă pe toţi, şi-i înduplecă spre pocăinţă prin dulceaţa graiului său. Ei ziceau că Ioan Gură de Aur stă mai presus decât marele Vasile şi Grigorie prin mulţimea cuvântărilor sale, cele dulci ca mierea, prin puterea şi adâncimea cugetării. Alţii înclinau

spre dumnezeiescul Grigorie, că adică el ar fi întrecut pe toţi şi pe cei vechi, vestiţi în învăţătura elinească, şi pe ai noştri, prin înălţimea, frumuseţea şi cuviinţa cuvântărilor şi scrierilor lui. De aceea ziceau că Grigorie biruie pe toţi şi stă mai presus decât Vasile şi Ioan. Deci, se ajunsese acolo că lumea se împărţise: unii se numeau ioanieni, alţii vasilieni şi alţii grigorieni, şi pricire în cuvinte era pe numele acestor sfinţi.

Mai târziu, după câţiva ani, sfinţii aceştia se arătară, unul câte unul, după aceea câte trei împreună, aievea, iar nu în vis, arhiereului care păstorea atunci cetatea Evhaitenilor şi care se numea Ioan, fiind bărbat înţelept în toate, cunoscător al învăţăturii elineşti, cum se vede din scrierile lui şi care ajunsese pe culmea virtuţilor.

Atunci, sfinţii grăiră într-un glas către dânsul: ***noi, precum vezi, la Dumnezeu una suntem şi nici o împotrivire sau vrajbă nu este între noi. Ci fiecare la timpul său, îndemnaţi fiind de Duhul Sfânt, am scris învăţături pentru mântuirea oamenilor. Cum ne-a insuflat Duhul Sfânt, aşa am învăţat. Nu este între noi, unul întâi şi altul al doilea, şi de vei chema pe unul, vin şi ceilalţi doi. Drept aceea, scoală-te de porunceşte celor ce se pricesc să nu se mai certe pentru noi. Că nevoinţa noastră a fost aceasta şi cât am fost vii şi după ce am răposat, ca să împăcăm şi să aducem lumea la unire. Împreunează-ne într-o singură zi şi ne prăznuieşte cu bună-cuviinţă. Înştiinţează şi pe urmaşi, că noi una suntem la Dumnezeu şi încredinţează-i că şi noi vom ajuta la mântuirea acelora ce fac pomenirea; căci nouă ni se pare că avem oarecare îndrăznire la Dumnezeu.***

Acestea zicându-le, s-a părut că ei se suie iarăşi la ceruri, îmbrăcaţi în lumina nespusă şi chemându-se unul pe altul, pe nume.

Iar minunatul om care a fost Ioan Evhaitul, după ce se sculă, a făcut aşa cum îi porunciseră sfinţii, potolind mulţimea şi pe cei ce se certau, căci acesta era om vestit pentru viaţa lui îmbunătăţită. El a dat Bisericii sărbătoarea aceasta spre a fi prăznuită.

Şi iată gândul acestui om: cunoscând că luna aceasta ianuarie, îi are pe câte trei sfinţi: la zi întâi pe Vasile cel mare, la douăzeci şi cinci pe dumnezeiescul Grigorie şi la douăzeci şi şapte pe dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, i-a sărbătorit la un loc în ziua a treizecea, împodobindu-le slujba cu canoane, cu

tropare şi cu cuvinte de laudă, aşa cum se cădea. Aceasta pare că s-a făcut şi cu voia sfinţilor, căci laudele închinate lor n-au nici o lipsă şi au întrecut pe toate câte s-au făcut şi câte se vor mai face.

Sfinţii aceştia erau la statul trupului şi la înfăţişarea lor în chipul următor: dumnezeiescul Ioan Gură de Aur era foarte mărunt şi foarte subţire, cu capul mare, ridicat deasupra umerilor, nasul lung, nările late, faţa foarte galbenă, amestecată cu alb, locaşurile ochilor adâncite, dar ochii mari, care îi făceau căutătura veselă şi faţa strălucită, deşi din firea lui părea mâhnit; fruntea mare, fără păr, cu multe încreţituri, urechile mari, barbă mică şi rară, împodobită cu păr puţin şi cărunt, fălcile trase înăuntru din pricina postului desăvârşit. Mai trebuie să spunem despre dânsul că a întrecut cu graiul pe toţi filosofii elinilor, mai ales cu privire la adâncimea gândurilor şi la dulceaţa şi înflorirea graiului. A tâlcuit Sfânta Scriptură şi a propovăduit Evanghelia cu folos ca nimeni altul, încât de n-ar fi fost acesta (măcar că este o cutezare să zicem aşa), ar fi trebuit ca iarăşi să vină Hristos pe pământ. Cât priveşte virtutea şi fapta şi privirea lăuntrică, i-a întrecut pe toţi, făcându-se izvor de milostenie, de dragoste şi de învăţătură. A trăit şaizeci şi trei de ani şi a păstorit Biserica lui Hristos şase ani.

Vasile cel mare era înalt şi drept la stat, uscăţiv şi slab, negru la faţă, cu nasul plecat, sprâncenele arcuite, cu fruntea cam posomorâtă, asemenea omului gânditor şi îngrijorat, cu obrazul lunguieţ şi cam încreţit, cu tâmplele adâncite, cam păros la trup, cu barba destul de lungă, căruntă pe jumătate. Acesta a întrecut cu scrierile sale nu numai pe înţelepţii din zilele lui, ci şi pe cei vechi. Străbătând toată învăţătura, era stăpân pe toată ştiinţa; se folosea de toată filosofia înţeleaptă în lucrările sale şi sporea în cunoştinţa tainelor dumnezeieşti. S-a suit în scaunul arhieriei când era de patruzeci de ani şi a cârmuit Biserica cinci ani.

Sfântul Grigorie cuvântătorul de Dumnezeu era om de mijloc la statul trupului, cu faţa palidă dar veselă, cu nasul lat, cu sprâncenele drepte, căutătura blândă şi veselă; la un ochi era mai mâhnit din pricina unui semn de lovitură, la pleoapa de sus; barba nu o avea prea lungă, dar era destul de deasă şi tocmită, iar pe margine gălbuie. Era pleşuv şi alb la păr.

Se cuvine să spunem despre dânsul că dacă ar fi trebuit să se facă vreo icoană sau vreo statuie înfrumuseţată cu toate virtuţile, apoi aceasta ar fi trebuit să înfăţişeze pe Sfântul Grigorie, căci el întrecuse cu strălucirile vieţuirii sale pe

toţi cei iscusiţi în faptă. A ajuns la atâta înălţime de teologie, că biruia pe toţi prin înţelepciunea cuvântărilor şi a învăţăturilor sale. Drept aceea a câştigat şi numele de teologul, adică de Dumnezeu cuvântătorul. A vieţuit pe pământ optzeci de ani şi a păstorit Biserica din Constantinopol doisprezece ani.

Cu rugăciunile acestor trei Ierarhi, Hristoase Dumnezeul nostru şi cu ale tuturor sfinţilor surpă şi risipeşte ridicările eresurilor; şi pe noi în unire şi paşnică aşezare ne păzeşte şi ne învredniceşte de împărăţia Ta cea cerească, că binecuvântat eşti în vecii vecilor. Amin.

Sfinţii trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan – Predici şi editoriale

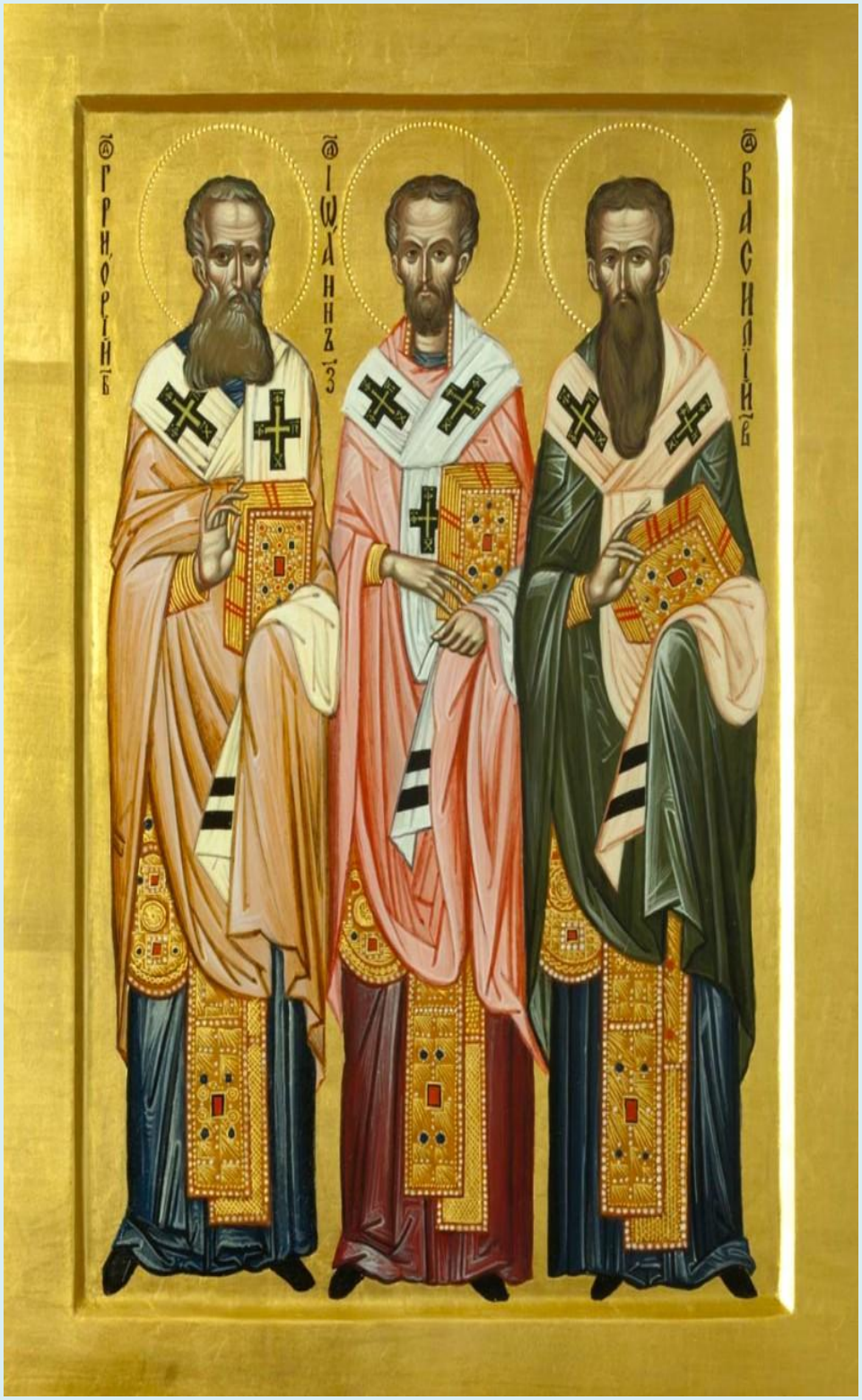

Părintele Ilie Cleopa - Predică la Sfinţii trei Ierarhi

Începutul înţelepciunii este frica de Dumnezeu şi priceperea este ştiinţa Celui Sfânt (Pilde 9, 10)

Iubiţi credincioşi, cu milă şi cu îndurarea Preabunului nostru Dumnezeu Cel în Treime închinat şi mărit, am ajuns şi în anul acesta la prăznuirea marilor ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur. De aceea ne-am adunat astăzi la Sfânta Biserică pentru a cinsti după cuviinţă pe această treime de ierarhi, apărătorii Preasfintei Treimi, pe care îi laudă toată creştinătatea.

Cinstim astăzi pe Sfinţii trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan, lauda Ortodoxiei, cununa Bisericii lui Hristos, apostolii pocăinţei, tâlcuitorii cei mai adânci ai Sfintei Scripturi. Lăudăm astăzi pe aceşti trei mari ierarhi, învăţători şi luminători ai lumii, vase alese ale Sfântului Duh, părinţi ai evlaviei noastre, păstori plini de râvnă ai creştinilor, dascăli ai dreptei credinţe, hrănitorii săracilor, apărătorii văduvelor şi povăţuitorii călugărilor.

Sfinţii trei Ierarhi sunt cele trei vârfuri ale ierarhiei Bisericii Ortodoxe, care au întrecut cu înălţimea vieţii şi a învăţăturii lor pe mulţi şi ca nişte apostoli după

Apostoli au strălucit în lume. Toţi trei fiind luminaţi de Duhul Sfânt, au avut aceeaşi înţelegere a Bisericii, au întărit canoanele şi învăţăturile dumnezeieştii Scripturi. Aceste trei vase ale Duhului Sfânt, pline de sfinţenie şi binecuvântare cu darul facerii de minuni şi al frumoasei vorbiri, au mărturisit în lume dreapta credinţă, au explicat dogmele Bisericii, au îmbogăţit Sfintele slujbe şi au vindecat şi alinat multe boli şi suferinţe trupeşti şi sufleteşti ale oamenilor. Fiind luminaţi de Dumnezeu şi dăruiţi cu multă înţelepciune, au uimit pe filosofii timpului lor, au mustrat pe împăraţii rău credincioşi, au smerit pe cei mândrii, au împărţit la săraci averile bogaţilor, au mustrat cu mare îndrăzneală păcatul, mai ales necredinţa, eresul, mândria, desfrâul, lăcomia şi zgârcenia, scriind multe învăţături creştineşti. Ei au lăsat Bisericii lui Hristos, pe lângă viaţa lor sfântă, zeci de cărţi teologice, care apără dogmele ortodoxe şi viaţa morală şi care formează un mare tezaur al lumii creştine.

Şi acum să vă amintesc pe scurt viaţa şi faptele fiecăruia din cei trei Sfinţi ierarhi:

Sfântul Vasile cel mare a văzut lumina zilei în Cezareea Capadociei (Turcia de astăzi), dintr-o familie aleasă de creştini. Părinţii săi, Vasile şi Emilia, au avut zece copii. Îndemnaţi de Dumnezeu, au dat pe Vasile din copilărie la învăţătura cărţii, crescându-l de mic în frica lui Dumnezeu.

Fire adânc gânditoare, evlavioasă, tăcută, Sfântul Vasile a străbătut cu multă uşurinţă toată învăţătura cea ritoricească şi filosofia ce se putea oferi pe atunci de cea mai înaltă şcoală a faimoasei Atene. Aici s-a împrietenit cu marele Grigorie; aici a uimit pe dascălii săi; aici a deprins "firea filosofiei, care este - după cum singur spunea - gândul morţii".

Îndemnat de Duhul Sfânt, a plecat apoi să viziteze toate mânăstirile şi pustietăţile Egiptului, iar de aici s-a dus la Ierusalim să se închine la Mormântul Domnului. După ce a primit botezul în râul Iordanului, s-a dus în Cezareea Capadochiei - patria sa - unde a fost făcut preot. Dar el, iubind mult liniştea şi rugăciunea, s-a retras în părţile Pontului, unde a întemeiat o aleasă mânăstire, cu viaţă de obşte. Venind aici şi Sfântul Grigorie, au trăit împreună cele mai alese clipe de bucurii duhovniceşti, pe care apoi adesea şi le aminteau unul altuia. Aici au scris împreună neîntrecute cuvinte ascetice despre rugăciune, post, viaţă de obşte, preoţie, dragoste etc.

Nevoia în care se afla Biserica din Cezareea, strâmtorată de eretici, l-a silit pe marele Vasile să lase pustia şi să vină în ajutorul Bisericii lui Hristos. În scurtă vreme, fiind ales episcop, cu multă putere şi osârdie, biruieşte pe începătorii eresurilor, împacă pe ortodocşi, uneşte Biserica dezbinată, mângâie inimile păstoriţilor, hrăneşte pe cei săraci din hambarele bogaţilor, adapă pe cei însetaţi din izvoarele bunei credinţe.

Sfântul Vasile era mare, nu atât ca statură, cât mai ales cu darul ce era într-însul, cu viaţa sa aspră, cu mintea sa adânc gânditoare. Avea şi darul facerii de minuni, cu care adesea scotea duhurile necurate din oameni, vindeca boli grele, spunea cele viitoare. Viaţa lui era mai mult îngerească decât omenească. Neîncetat se ruga, învăţa mereu, mângâia pe toţi. Pentru aceasta s-a făcut doctor bolnavilor, hrănitor flămânzilor, păstor adevărat al oilor celor risipite.

Aur pentru sine nu strângea, dar cu aurul învăţăturilor sale pe toţi îi îmbogăţea. Haine bune nu purta, dar pe toţi săracii Capadociei îi îmbrăca. Pâine de prisos pe masă nu avea, dar nimeni nu se întorcea de la el flămând şi nemiluit.
Cine altul ca Sfântul Vasile a purtat atâta grijă de cei săraci, cine a făcut ca el din Cezareea o adevărată casă de oaspeţi pentru străini, cu spitale pentru bolnavi, cu azile pentru bătrâni şi locuri de vindecare pentru suferinzi. Apoi îi înfrunta pe împăraţi, îi ruşina pe eretici, îi smerea pe filosofi, uimea pe ritori, pe călugări îi povăţuia, pe văduve le asculta, pe necredincioşi îi aducea la credinţă, pe păcătoşi îi primea şi cu canon de pocăinţă îi vindeca.

Fiind din tinereţe bolnăvicios, în anul 379, Sfântul Vasile cel mare s-a mutat la Domnul în vârstă de 51 de ani, după ce a păstorit Biserica lui Hristos, mai bine de opt ani.

Sfântul Grigorie Teologul s-a născut în oraşul Nazianz, aproape de oraşul Cezareea Capadociei. Părinţii săi, Grigorie şi Nona, fiind binecredincioşi, l-au crescut de mic în buna credinţă, dându-l la învăţătura cărţii. Iubind mai mult frumuseţea vorbirii, a învăţat şi a deprins mai mult ca oricare meşteşugul retoricii, de la cei mai aleşi dascăli ai Atenei.

Întors la Nazianz, a fost făcut preot de tatăl său, ce era episcop acolo, apoi s-a retras cu Vasile la o mânăstire întemeiată de ei în Pont. Fiind chemat de tatăl său şi de nevoile Bisericii împresurată de eretici, Sfântul Grigorie s-a reîntors în Nazianz. După multă stăruinţă, fiind făcut episcop de însuşi prietenul său,

Vasile, nu a primit scaunul cel încredinţat lui, ci petrecea lângă bătrânul său tată, ajutându-l să biruiască pe înverşunaţii eretici.

Fiind iubitor de linişte, nu a primit episcopia Nazianzului, dar cu gura sa cea plină de dar şi cu măiestria cuvântului, pe toţi ereticii i-a îmblânzit şi i-a adus la credinţa cea adevărată. Apoi, fiind ales episcop al Constantinopolului, marele Grigorie a făcut aici adevărate minuni. Cine a vorbit mai frumos ca Sfântul Grigorie? Cine a apărat mai bine dogmele Bisericii? Cine a rostit cuvinte mai înalte despre Duhul Sfânt, despre dragoste, despre credinţa cea adevărată? Cine a uimit în Sinodul al II-lea Ecumenic pe toţi episcopii? Cine a ruşinat pe filosofi şi a smerit pe ritori, mai mult ca el, cu adâncimea gândirii sale şi cu dulceaţa vorbirii?

Dornic de singurătate, după doisprezece ani de păstorie, se retrage în satul său natal, Nazianz, pentru a vorbi numai cu Dumnezeu, pe care Îl iubea atât de mult.

Cu toate că Sfântul Grigorie Teologul era o fire mult mai sensibilă, adânc gânditoare, însetată după linişte, nimeni nu a vorbit vreodată mai frumos ca el din amvonul bisericii, nimeni nu a apărat mai cu tărie dogma Preasfintei Treimi, nimeni nu s-a ridicat mai mult cu vorbirea de Dumnezeu, decât Sfântul Grigorie. Din aceste pricini s-a şi numit "Teolog", adică "Cuvântător de Dumnezeu".

Împăcat cu sine şi cu Dumnezeu, în anul 389, Sfântul Grigorie Teologul trece la Domnul în vârstă de 60 de ani, lăsând Bisericii un nepreţuit tezaur de cuvinte şi învăţături dogmatice.

Sfântul Ioan Gură de Aur s-a născut în vestita cetate Antiohia Siriei, din părinţi creştini, Secund şi Antuza. Fiind singur la părinţi, a fost dat la învăţătura cărţii, la cei mai aleşi dascăli ai vremii de atunci. Murind tatăl său din tinereţe, fericitul Ioan şi-a ales viaţa cea îngerească, retrăgându-se la o mânăstire şi de aici într-o peşteră, unde singur s-a nevoit în post şi rugăciune patru ani.

Fiind apoi hirotonit preot de episcopul Flavian, slujea cu multă osârdie în Biserica cea mare a Antiohiei. Aici rostea neîncetat cuvinte de învăţătură, de pocăinţă şi de mângâiere poporului însetat, încât s-a făcut cunoscut în toată cetatea. Pentru buna lui învăţătură şi frumuseţea vorbirii a fost numit de toată

creştinătatea "Gură de Aur". Ales patriarh al Constantinopolului, Sfântul Ioan, deşi a primit cu sila această mare cinste, a păstorit turma lui Hristos cu mare osârdie, timp de nouă ani, ducând-o la vreme la apă şi hrănind-o cu cuvintele sale cele aurite.

Sfântul Ioan Gură de Aur, zis şi Hrisostom, a întrecut pe toţi dascălii Bisericii noastre, nu atât prin înălţimea cuvintelor, nu prin asprimea învăţăturilor, cât mai ales prin dulceaţa vorbirii sale, atât de curgătoare şi pe înţelesul tuturor. Nimeni nu a vorbit mai mult ca Sfântul Ioan Hrisostom despre pocăinţă, despre folosul rugăciunii, despre mergerea cât mai regulat la biserică, despre păcat, despre moarte, despre judecată şi răsplata viitoare. Nimeni nu a tâlcuit mai bine ca el Sfânta Scriptură. Nimeni nu a hrănit turma sa cu mai multe învăţături, nimeni nu a apărat mai bine pe săraci şi pe văduve, nimeni nu s-a nevoit cu postul şi rugăciunea mai mult decât Sfântul Ioan Gură de Aur.

El era păstorul cel adevărat, tatăl săracilor, apărătorul văduvelor, mângâietorul sărmanilor, hrănitorul flămânzilor, mustrătorul boierilor, primitorul izgoniţilor şi învăţător prea luminat a toată lumea. Doctor minunat al sufletelor, el ştia să scoată cu cuvântul spinii patimilor din inimile oamenilor şi apoi să pună alifie pe răni, prin învăţăturile sale cele aurite.

Dar, ca întotdeauna, curajul şi îndrăzneala cuvintelor sale i-au adus multe necazuri şi încercări la sfârşitul vieţii. Astfel, izgonit din scaun şi exilat de împărat şi de soţia sa, Eudoxia, marele dascăl şi păstorul cel bun, Sfântul Ioan Gură de Aur, moare în grea suferinţă, departe de oile sale în anul 407, având pe buze aceste cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate!"

Iubiţi credincioşi, după ce am amintit, pe scurt, viaţa Sfinţilor trei Ierarhi, să vă spun în puţine cuvinte cum a luat naştere praznicul de astăzi.

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnenul (secolul XI), s-a născut o neînţelegere între credincioşii din Constantinopol, privind cinstirea Sfinţilor trei Ierarhi. Unii dintre ei cinsteau mai mult pe Sfântul Vasile, zicând despre el că este mai înalt în cuvinte, ca unul ce a încercat şi a ispitit firea lucrurilor prin sine şi cum că era atât de îmbunătăţit, încât puţin lipsea de a-l asemăna cu îngerii. Nu făcea pogorământ legii, nici nu ierta cu uşurinţă, ci era aspru, neavând la el nici un lucru pământesc. Aceştia îl micşorau pe Sfântul Ioan Gură de Aur, ca şi cum ar fi fost oarecum împotriva marelui Vasile, fiindcă era

îngăduitor şi atrăgător la pocăinţă. Alţii înălţau pe dumnezeiescul Hrisostom, precum că ar fi fost în învăţături mai iertător şi sfătuia cu uşurinţă pe toţi, chemându-i la pocăinţă. Pentru aceasta îl cunoşteau mai mult ca pe Sfinţii Vasile şi Grigorie, atât pentru mulţimea cuvintelor celor curgătoare de miere, cât şi pentru iscusinţa cugetărilor.

Alţii cinsteau mai mult pe Sfântul Grigorie, ca cel ce a întrecut prin înţelepciune, prin frumuseţea vorbirii şi prin învăţătura elinească pe toţi dascălii cei vestiţi. Ziceau, deci, că înţeleptul Grigorie îi întrecea pe toţi şi de aceea i se cuvenea întâietatea. Din această pricină s-au împărţit şi credincioşii, încât unii se chemau ioaniteni, alţii vasiliteni, iar ultimii grigorieni.

Văzând Sfinţii trei Ierarhi că se dezbină Biserica din cauza lor, s-au arătat în vis şi în chip văzut, câte unul deosebit, apoi toţi trei împreună, lui Ioan, mitropolitul cetăţii Evhaitelor, un păstor îmbunătăţit şi prea înţelept, zicându-i:

"După cum ne vezi, noi suntem una la Dumnezeu şi nu este între noi nici o ceartă sau împotrivire, ci fiecare fiind călăuziţi de dumnezeiescul Duh, am învăţat şi am scris spre mântuirea cea de obşte şi folosul oamenilor. Tot ce am învăţat noi am dat şi altora spre înmulţirea talantului nostru şi nu este între noi nici unul întâi sau al doilea, ci, dacă veţi vorbi de unul, cei doi urmează. Deci, scoală-te şi porunceşte acestora ce se ceartă şi se dezbină din cauza noastră, să nu se mai certe pentru noi, căci pentru aceasta şi noi ne-am sârguit, atât în viaţă, cât şi după moartea noastră să împăcăm lumea şi s-o aducem la unire. Deci rânduieşte-ne la toţi trei o zi, când ţi se va părea de cuviinţă şi ne fă praznic cuviincios odată. Apoi spune şi celorlalţi creştini, care vor fi mai pe urmă, că noi suntem una la Dumnezeu şi vom fi mijlocitori în cer înaintea Preasfintei Treimi, pentru mântuirea celor ce vor săvârşi praznicul şi pomenirea noastră".

Zicând acestea i se părea lui Ioan că Sfinţii trei Ierarhi se urcă la cer, strălucind cu lumină nemărginită şi chemându-se unul pe altul pe nume. Deci, sculându-se arhiereul evhaitenilor, a făcut precum i-au poruncit Sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan, potolind mulţimea şi pe toţi care se certau pentru ei. Astfel, Sfântul Episcop Ioan, aflând că în luna ianuarie se prăznuiesc toţi aceşti sfinţi: în ziua întâi, Sfântul Vasile, la 25, Sfântul Grigorie şi la 27, Sfântul Ioan Gură de Aur, i-a unit pe toţi trei, la 30 ianuarie, făcându-le slujbă, canoane, tropare şi cântări

de laudă precum se cuvenea. Deci, de aproape zece secole avem în Biserică sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi.

Suntem datori deci, fraţilor, să ţinem cu evlavie această sărbătoare şi să cinstim pe făcătorii noştri de bine, mulţumindu-le după putere, căci după datorie, nu putem. Să cinstim cu cuvinte de laudă pe cei trei cuvântători de Dumnezeu şi să le urmăm credinţa, râvna pentru Biserică, dragostea lor pentru oameni, viaţa lor sfântă. Dar cum vom putea lăuda îndeajuns pe aceşti mari sfinţi, dascăli şi ierarhi ai Bisericii? Atât se cuvine să zicem, că dacă nu s-ar fi ostenit atât de mult aceşti sfinţi cu viaţa, cu cuvântul şi cu scrisul, nu ar fi scăpat creştinătatea de slujirea idolească, de eresurile cele cumplite împotriva Preasfintei Treimi şi de atâtea tulburări şi grele păcate care nelinişteau obştea creştinilor. Dar Dumnezeu a rânduit de sus pe aceşti mari luminători să trăiască tocmai atunci când Biserica lui Hristos era învăluită şi tulburată şi înăuntru şi în afară.

Aceşti oameni cereşti şi îngeri pământeşti, trâmbiţele adevărului, prea înţelepţi ritori, tunetele dumnezeirii celei nezidite, s-au sârguit să smulgă trecutul şi să risipească pe luptătorii împotriva dreptei credinţe, alungând cu praştia cuvintelor lor pe lupii cei răi, care dezbinau Biserica dreptmăritoare. Aceşti trei mari ierarhi şi păstori, cu înţelepciunea şi darul dat lor de Dumnezeu, au surpat zidurile cele rele ale vrăjmaşilor şi au smerit înţelepciunea elinească ce se ridică împotriva cunoştinţei de Dumnezeu, schimbând şi prefăcând totul spre bine, netezind şi îndreptând pe cele strâmbe, risipind toată asuprirea şi nedreptatea.

Treimea pământească a Sfinţilor Ierarhi, ne-a învăţat a ne închina Treimii celei mai presus de minte şi a mărturisi, după cum scrie în Crez, un singur Dumnezeu, închinat în trei persoane: Tatăl, Care este nenăscut şi pricină a toate; Fiul, născut din Tatăl şi Duhul Sfânt, Care este purces din Tatăl şi făcut cunoscut nouă prin Fiul. Nu sunt trei Dumnezei, ci un Dumnezeu în trei persoane, care au aceeaşi fiinţă şi prin care s-au făcut toate cele văzute şi nevăzute.

Dar să lăsăm pe alţii să le spună înţelepciunea, adânca cunoştinţă, postul, rugăciunea, milostenia şi celelalte fapte bune pe care le aveau Sfinţii trei Ierarhi. Noi să ne minunăm de grija lor cea mare care o aveau pentru mântuirea oamenilor, pentru că de aceasta se îngrijeau mai mult decât toate, cunoscând că prin fapte bune păstrează omul asemănarea cu Dumnezeu.

În ce fel au miluit Sfinţii trei Ierarhi pe mulţi oameni, o să înţelegem din cele ce urmează: Dumnezeu a făcut lumea aceasta pentru oameni, iar aceşti sfinţi au tâlcuit firea tuturor făpturilor şi prin aceasta oamenii au cunoscut pe Ziditorul. Cerurile spun slava lui Dumnezeu prin frumuseţea şi mărimea lor, iar aceşti minunaţi dascăli explică cerurile şi pământul, adică lumea cea văzută şi nevăzută, cum este aşezată, rânduiala ei şi care este pricina pentru care le-a creat Dumnezeu. Ne-a dat Preabunul Dumnezeu, Testamentul Vechi şi Nou spre mântuirea noastră, şi aceşti mari sfinţi ne-au explicat mai bine ca toţi Sfânta Scriptură şi ne-au îndemnat să păzim poruncile Domnului.

Mântuitorul S-a întrupat pentru noi, iar sfinţii aceştia ne tâlcuiesc şi ne fac cunoscută taina răscumpărării noastre prin întrupare, prin moarte şi înviere. A trimis Hristos pe Sfinţii Apostoli să propovăduiască în lume cunoştinţa de Dumnezeu, să piardă idolatria şi să întoarcă lumea la dreapta credinţă în Dumnezeu. A trimis pe Sfinţii trei Ierarhi să propovăduiască adevărata credinţă, să izgonească din oameni întunericul necredinţei, să ruşineze pe eretici şi să aducă la Hristos cât mai multe suflete.

Iubiţi credincioşi, vedeţi grija Sfinţilor trei Ierarhi pentru unitatea Bisericii? Vedeţi grija lor pentru mântuirea oamenilor? Atât în viaţă cât şi după moarte, sfinţii se îngrijesc de unitatea Bisericii, de păstrarea cu sfinţenie a dreptei credinţe, de sporirea noastră în fapte bune şi de mântuirea lumii. Vedeţi cum a rânduit pronia dumnezeiască pe aceşti mari ierarhi, tocmai în secolul IV, secolul cel mai lovit de eresuri şi dezbinări, pentru a apăra unitatea credinţei în Biserică, pentru a salva creştinătatea de eresuri şi de idolatrie, pentru a smeri filosofia păgână şi a întări dogmele dreptei credinţe în lume?

N-au putut suferi Sfinţii trei Ierarhi dezbinarea Bisericii lui Hristos, ei care se jertfiseră să menţină corabia Bisericii în pace, să sporească Sfânta credinţă, să risipească eresurile şi să cureţe sufletele oamenilor de patimi. De un gând cu ei sunt toţi sfinţii şi îngerii din cer, ca şi toţi păstorii şi creştinii ortodocşi. Toţi se roagă înaintea Preasfintei Treimi pentru biruinţa Evangheliei, pentru pacea în lume şi mântuirea sufletelor noastre.

Însă la această unitate creştină, în familie, în Biserică şi în lume, trebuie să contribuie fiecare dintre noi. Gândiţi-vă cât de mare păcat face un creştin - bărbat sau femeie - care strică pacea şi unitatea familiei. Majoritatea divorţurilor de astăzi sunt tocmai din această cauză. Ei bine, aceşti creştini care

distrug familia cuiva şi lasă copii orfani pe drumuri, sunt blestemaţi de Dumnezeu şi nu vor primi mântuirea aşa uşor.

Gândiţi-vă la aceşti creştini care sar gardurile Bisericii lui Hristos, care leapădă Sfânta Cruce, Sfintele icoane, Sfintele Taine şi tot ce avem mai scump. Aceştia, nu numai că se duc la adunările sectelor, dar intră şi în casele ortodocşilor, cu scopul de a-i dezbina, de a semăna tulburare, îndoială şi să atragă câţi mai mulţi la eresul lor. Nu sunt ei oare asemenea lui Arie şi celorlaţi începători de eresuri? Toţi aceştia nu se pot mântui până nu se reîntorc în Biserică, de unde au plecat. Ei sunt îndemnaţi la dezbinare de diavolul, care nu poate birui decât în tulburare, ură şi îndoială. De aceea se şi numeşte vrăjmaşul nostru, "diavol", care înseamnă "împotrivnic". Toţi cei ce se împotrivesc adevărului, luminii, Bisericii, păstorilor, sfinţilor şi explică Evanghelia după capul lor, sunt fii ai celui rău care a dezbinat pe îngeri în cer şi dezbină mereu lumea pe pământ.

Să ne ferim, fraţilor, de cei ce dezbină şi tulbură casele, sufletele, obştea şi Biserica Domnului şi să ne rugăm permanent pentru unitatea ei. Dar, uneori, chiar copiii aceleiaşi mame se ceartă, se dezbină între ei. Aceasta este şi mai rău. La fel şi în Biserică, se dezbină uneori credincioşii noştri. Unii zic că ţin sărbătorile pe stil vechi; alţii zic că sunt în "Oastea Domnului". Alţii zic că s-au pocăit şi nu sunt ca ceilalţi fii ai Bisericii. Oare de ce această dezbinare? Numai diavolul, vrăjmaşul cel de obşte se bucură de neunirea noastră!

Să nu ne dezbinăm unii împotriva altora, fraţilor. Toţi suntem ai lui Hristos, toţi suntem fiii Bisericii, dacă ascultăm de ea şi de păstorii ei. Toţi suntem ostaşii lui Hristos, dacă ducem lupta cea bună cu răbdare până la capăt. La Dumnezeu se mântuiesc cel mai greu ereticii şi cei mândri, dacă se întorc cu căinţă la Biserică. Iar cel mai uşor se mântuiesc cei smeriţi, care ascultă şi iartă pe toţi.

Să rugăm pe Sfinţii trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan, care sunt foarte cinstiţi în ţara noastră şi au la Iaşi cea mai frumoasă biserică din Europa închinată lor, să se roage înaintea Preasfintei Treimi pentru întărirea dreptei credinţe, pentru pacea şi unitatea Sfintei Biserici şi pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfinţilor trei Ierarhi Vasile cel mare, Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur

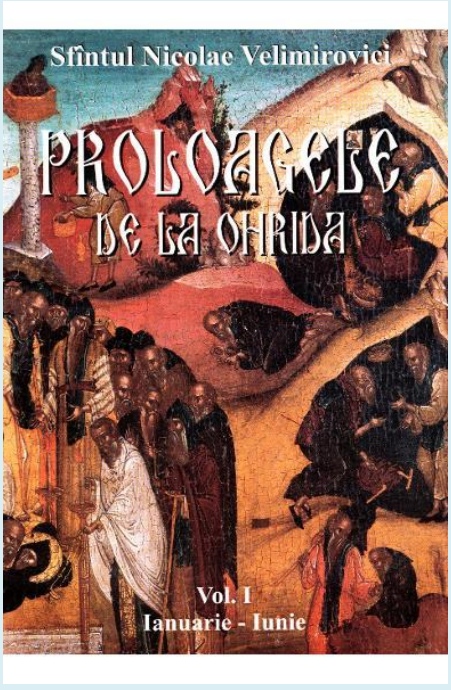

Fiecare dintre aceşti trei mari Sfinţi are propria sa zi de sărbătoare în Biserică: Sfântul Vasile cel mare este sărbătorit la 1 ianuarie, Sfântul Grigorie Teologul la 25 ianuarie, iar Sfântul Ioan Gură de Aur la 27 ianuarie.

Această sărbătorire a tuturor trei la un loc în ziua de 30 ianuarie a fost însă instituită în veacul al unsprezecelea, în timpul împărăţiei lui Alexie comnenul, când se ivise şi o neînţelegere în popor.

Căci erau unii care socoteau că dintre cei trei, Sfântul Vasile este cel mai mare sfânt datorită curajului şi curăţiei sale, şi aceştia se numeau vasilieni. Alţii îl cinsteau numai pe Sfântul Grigorie Teologul, datorită adâncimii şi sfinţeniei teologhisirii sale – aceştia îşi spuneau gregorieni. Iar alţii îl cinsteau numai pe Sfântul Ioan Gură de Aur datorită elocinţei şi limpezimii cu care explica Sfânta Scriptură către popor - aceştia erau ioaniţii.

Dar această ceartă s-a curmat prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi spre mai marea slavă a Sfintei Sale Biserici. Căci Episcopul Ioan al Evhaitelor (sfânt,

sărbătorit la 14 iunie în fiecare an) a avut o vedenie în vis: la început, cei trei Sfinţi i s-au înfăţişat separat, fiecare în slavă nespusă, iar mai la sfârşit toţi trei împreună.

Ei i-au spus episcopului Ioan: "Vezi aşadar că noi trei suntem una în Dumnezeu şi nici o despărţire sau ceartă nu este între noi şi nici nu se află între noi unul care să fie mai întâi sau mai pe urmă."

Sfinţii 1-au sfătuit pe episcopul Ioan să alcătuiască o slujbă deosebită închinată lor împreună şi să rânduiască o singură zi de cinstire a tuturor trei.

În urma acestei minunate vedenii, Episcopul a şi rânduit ziua de 30 ianuarie pentru cinstirea acestor trei mari Dascăli ai lumii şi Ierarhi.

Grecii au această zi nu doar ca o mare sărbătoare bisericească, ci şi ca pe cea mai mare vacanţă şcolară a anului.

Cântare de laudă la Sfinţii trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan Gură de Aur

O, postirea şi credinţa lui Vasile!
O, înalta teologhisire a lui Grigorie!
O, dumnezeiască milostivire a lui Ioan!
Aceştia trei guri de aur sunt,
Din care picură miere.

Toţi trei, lucrătorii unei singure lucrări;
Fiecare în parte, un înger în trup;
Ei trei împreună una sunt,
Precum Dumnezeu este Unul.

Nici unul nu este mai întâi,
Sau mai pe urmă.

În veşnicie ei sunt într-un gând,
Chemând pe unul,
Toţi trei îţi vin în ajutor,

Cântându-l pe unul,
Toţi trei aud,
Slăvindu-l pe unul,
Toţi trei împreună se bucură.

Cei trei sfinţi bărbaţi una sunt;
Trei Ierarhi şi o singură lucrare;
Trei nume şi o singură slavă;
Căci celor trei împreună Hristos
Le este Cap.

Mitropolitul Augustin de Florina: Cei trei Ierarhi, model de luptători

Biserica noastră ortodoxă este ca o grădină. În ea se găsesc flori cu bună-mireasmă nemuritoare. Flori duhovniceşti sunt şi cei trei Ierarhi, pe care îi sărbătorim astăzi – Sfinţii Vasile, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur.

Astăzi îi vom privi pe aceşti sfinţi ca luptători. Pentru că viaţa aceasta este o luptă şi un război. Cei trei Ierarhi au fost modele de luptători.

***

Şi epoca lor a fost marcată de defecte, răutăţi, patimi, crime, scandaluri, rătăciri, erezii…, dar ei n-au fost atraşi. S-au împotrivit. S-au războit. În felul acesta au devenit modele ale luptătorilor taberei creştine.

Marele Vasilie s-a născut în Cezareea Capadociei. A fost foarte bine pregătit intelectual. Douăzeci de ani a studiat la Atena. Acolo l-a întâlnit pe prietenul său nepreţuit Grigorie, iar prietenia aceasta i-a ocrotit de stricăciunea cetăţii. În Atena erau adunaţi toţi copiii bogaţi; părinţii le trimiteau bani, iar ei îi cheltuiau. Acolo existau şi femei stricate. Dar cei doi prieteni au rămas ca nişte crini în mijlocul spinilor.

Din Atena, Vasilie s-a întors în Cezareea. Atunci domina arianismul. Împăratul l-a trimis pe Modest să-i constrângă pe episcopi să semneze. Toţi au semnat declaraţia că sunt arieni.

A ajuns şi în Cezareea.

- Ce vrei?, îl întreabă marele Vasilie.

– O semnătură.

– Nu se poate. Împăratul meu îmi interzice să semnez aşa ceva.

– Nu te temi de împărat?

– Ce-o să-mi facă?

– Îţi va confisca averea sau te va trimite în exil sau la moarte!

Marele Vasilie a răspuns: – Şi altceva mai rău mai ai? Confiscarea averii? Nu am decât o rasă şi câteva cărţi. Exil? „Al Domnului e pământul şi plinirea lui" (Psalmul 23, 1); oriunde aş merge, exilat sunt. Moarte? Pentru mine moartea este o binefacere. Nu cedez…

A auzit Modest şi s-a mirat.

Împotrivire în Atena ca student, împotrivire şi în Cezareea ca episcop în faţa lui Modest şi a împăratului.

Grigorie Teologul. Şi duhul împotrivirii acestuia îl vedem în Atena. Nu l-a influenţat mediul rău. Coleg l-a avut pe Iulian paravatul, împăratul idolatru de mai târziu. Nu a fost amăgit de el. S-a războit împotriva ideilor lui Iulian.

Apoi, s-a dus în satul său, în Arianz, unde a devenit cleric şi apoi episcop. L-au chemat la Constantinopol când domina arianismul. Arienii ocupaseră toate bisericile în afară de una foarte mică – Sfânta Anastasia. Acolo, Sfântul Grigorie a rostit faimoasele lui Cuvinte teologice despre Sfânta Treime şi de acolo a primit numele de Teologul. La început nu-i dădeau importanţă, dar apoi a început să zguduie întreaga cetate prin predicile lui. Arienii turbau împotriva

lui. Şi în ziua de Paşti au intrat cu ciomege şi pietre şi au început să lovească cu pietre pe cei din biserică. A fost rănit şi Grigorie. Aproape pe jumătate mort a scăpat din acea dramă pentru credinţa ortodoxă. S-a luptat împotriva lui Iulian, s-a luptat împotriva arienilor, s-a luptat împotriva ereziilor timpului său.

Dar să venim la Ioan Gură de Aur.

Ioan Gură de Aur. Întreaga lui viaţă este o luptă. În scrierile şi în omiliile lui foloseşte cuvintele luptă, război, arme, nevoinţă, întrecere. Zice undeva: Vin din luptă! Şi când îl aude cineva crede că este în război. Da, în război duhovnicesc împotriva ereticilor. S-a luptat Gură de Aur. S-a luptat împotriva celebrărilor şi distracţiilor idolatre, a teatrelor, a hipodromurilor, a dansurilor desfrânate, a bogaţilor nemilostivi şi a luxului. S-a luptat împotriva lui Eutropiu. Cine era Eutropiu? Era favoritul împărătesei Eudoxia. Doar ce ajunsese prim-ministru, că şi începu jafurile. Nu ocolea nici căsuţa văduvei şi a orfanului. Striga la el Gură de Aur. Drumul pe care ai apucat este dezastruos!… El nu lua în seamă nimic.

O sfântă legiuire de la Marele Constantin definea azilul bisericilor: adică celui care era urmărit, dar apuca să intre într-o biserică, nu se putea să-i mai faci vreun rău. Eutropiu avea duşmani şi îi urmărea, dar aceştia fugeau în biserică. S-a dus atunci la Ioan Gură de Aur şi îi zice: – Vei desfiinţa azilul bisericilor (pentru a avea dreptul să intre înăuntru şi ca un uliu să răpească găinile.

– Asta nu se poate, răspunde Ioan.

– Te voi exila.

– Fă ce vrei; azilul nu se desfiinţează…

Într-o zi deci, pe când Gură de Aur propovăduia, a auzit un mare zgomot de mulţime. La un moment dat cineva, transpirat şi ticăloşit, intră alergând în biserică şi îmbrăţişează coloanele. Cine era? Eutropie! Cel care voia să desfiinţeze azilul acum era urmărit, îl degradaseră din funcţie şi pentru a primi salvare a alergat la biserică.

De afară strigau: Să ni-l predai, ne-a distrus!…

Atunci s-a urcat Gură de Aur în amvon şi a rostit faimosul cuvânt către Eutropiu, cel în care zice: „Deşertăciunea deşertăciunilor… (Ecclesiastul 1, 2). Veniţi să vedeţi ce era în urmă cu o oră şi ce este acum…”. Nu li l-a predat.

S-a luptat cu Eutropiu, dar s-a luptat şi cu împărăteasa Eudoxia. Lumeşte se pare că a învins împărăteasa, dar înaintea lui Dumnezeu a învins Gură de Aur.

Ce s-a întâmplat? Respectabilii domni o linguşeau pe împărătească pentru frumuseţea ei. I-au confecţionat o statuie, au aşezat-o în afara bisericii şi au hotărât o zi pentru ceremonie. Gură de Aur s-a răsculat. Când s-a aflat lucrul acesta la palat, s-a făcut mare tulburare şi a început marea luptă la care unelte au fost şi unii episcopi nevrednici. L-au exilat departe în Armenia. În sfârşit, chinuit, epuizat, îndurerat, prigonit, şi-a făcut semnul crucii şi a spus: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”. Astfel şi-a încredinţat sfântul său suflet, în ziua Înălţării Cinstitei Cruci. A căzut sus la datorie.

***

Nu ne-a adus Dumnezeu aici, pe pământ, ca să trăim câţiva ani şi să facem chefurile diavolului, ale trupului şi ale dorinţelor noastre. Ne-a adus pentru ca să facem voia Părintelui ceresc. În rugăciunea noastră zicem: „Facă-se voia Ta…” (Matei 6, 10); nu voia lui A, B, C, ci voia lui Dumnezeu. Normal, atunci când apare situaţia în care voia oamenilor este potrivnică voii lui Dumnezeu, noi să alegem fără discuţie voia lui Dumnezeu.

Vreţi exemple?

Este taină nunta. Femeia trebuie să se supună bărbatului, dar până la un punct. Dacă bărbatul cere lucruri contrare voii evidente a lui Dumnezeu, atunci femeia ce va alege? Va prefera iubirea bărbatului? Atunci a încetat să fie creştină. Va prefera iubirea lui Dumnezeu? Atunci mii de cununi îi împletesc îngerii. Să spună bărbatului: te-am luat ca să te am tovarăş aici în această viaţă şi în cealaltă; nu te-am luat să mă duci în iad… Iarăşi, dacă bărbatul are femeie cu pretenţii cu totul anticreştine, nu trebuie să cedeze poftelor ei. Trebuie să se împotrivească.

Eşti copil? Ascultare faţă de părinţi. Dacă însă părinţii tăi îţi impun lucruri contrare legii lui Dumnezeu, atunci să nu-i asculţi.

Eşti soldat? Ascultare faţă de general. A hulit însă înaintea ta cele dumnezeieşti? Să te împotriveşti.

Eşti funcţionar? Ascultare faţă de şeful tău. Însă te vei împotrivi întâistătătorului tău, dacă va cere lucruri contrare legii lui Dumnezeu.

Închei cu un exemplu. Peştii morţi sunt luaţi de curent, dar cei vii merg contra curentului. Iubiţii mei, noi ce suntem? Creştini morţi sau vii? Dacă suntem morţi, ne va târî în abis curentul păcatului. Dacă însă suntem vii, atunci vom merge contra tuturor curentelor. Împotrivire la curentele epocii, iar cei trei Ierarhi, modelele de luptători, să ne binecuvânteze în această luptă. Amin.

(traducere din elină: monahul Leontie)

(Omilia Mitropolitului de Florina în Sala „Trei Ierarhi”, Atena, 31.01.1960)

Părintele Arsenie Boca despre cum arată un episcop adevărat

“Sunt vremuri şi împrejurări în toate vremurile, când spunând adevărul şi propovăduind îndreptarea îţi poţi pune viaţa în primejdie de moarte. Aşa s-au întâmplat lucrurile în zilele lui Ioan Botezătorul şi a lui Irod şi aşa s-a întâmplat în zilele Sfântului Ioan Gură de Aur şi a împărătesei Eudoxia, fiindcă Ioan cerea dreptul văduvei împotriva împărătesei.

Sfântul Ioan Gură de Aur a zis odată, apărând văduva, cuvintele acestea: “iarăşi se tulbură Irodiada, iarăşi cere pe tipsie capul lui Ioan“. Pentru curajul său de a apăra săracul împotriva bogatului Sfântul Ioan a trebuit să ia calea exilului, prigonit de împărătească, până când, sfârşit de puteri, a murit pe drum. Iar Eudoxia era ariană.

Un creştinism fără recunoaşterea lui Iisus Hristos ca Dumnezeu şi stăpân al lumii nu-ţi obligă viaţa la a o face mai curată. Iar cu cât viaţa se face mai necurată cu atât te întuneci dinspre Dumnezeu, până la a-L tăgădui cu totul şi a I te face vrăjmaş declarat. Viaţa trăită fără grijă, numai pământeşte, la asta te duce.

Spre o atare stăvilire a răutăţii a trimis Dumnezeu pe Sfinţii trei Ierarhi. Ei sunt sarea care opreşte firea omului de a se împuţi cu totul. E de la sine înţeles că firea omenească, povârnită spre păcat, tocmai de aceea nu-i prea poate suferi. Dar lor nu le pasă că nu-s pe placul lumii. În ei arde luminos înainte misiunea

pe care le-a dat-o Dumnezeu, de a fi sare făpturii şi martorii lui Dumnezeu între oameni.

Ca să scurtez vorba, aleg din viaţa Sfântului Vasile câteva momente de mare înălţime morală prin care se dovedeşte a fi cu adevărat mare dascăl al lumii şi ierarh.

Era prin anul 372 când însuşi împăratul Valent a mers în Cezareea Capadociei unde păstorea Sfântul Vasile cu gând să-l abată de la dreapta credinţă la arianism. Sfântul Vasile i-a răspuns liniştit şi cuviincios că ţine credinţa pe care au mărturisit-o Sfinţii Părinţi la Niceea (325) şi că nimeni nu are putere să dea altă mărturisire de credinţă peste aceea. Primind un atare răspuns împăratul Valens căuta pricina că să-l exileze pe Sfântul Vasile ştiin că numai el susţine dreapta credinţă în Asia Mică şi că dacă n-ar fi el pe ceilalţi uşor i-ar putea câştiga fie prin momeli fie prin înfricoşări.

Împăratul l-a dus cu sine pe Modestus, prefectul pretorienilor (siguranţa împăratului) şi pe episcopul Evippius din Galatia care era arian. Pe acesta l-a dus ca să provoace scandalul ca apoi prefectul să poată interveni cu armata. Evippius a vrut să slujească într-o biserică din Cezareea dar Sfântul Vasile nu l-a lăsat până când nu va subscrie afuriseniile date de soborul de la Niceea asupra arienilor. Acela s-a plâns împăratului care a trimis la Sfântul Vasile pe prefectul pretorienilor ca să-l atragă la arianism iar dacă nu va putea cu binele să-l înfricoşeze cu ameninţări.

“Ce îndrăzneală ai tu să te împotriveşti religiei împăratului?” – îi zise prefectul.

“Eu nu văd nici o îndrăzneală şi nu văd care este religia împăratului ca să mă împotrivesc ei. Eu ştiu că şi împăratul e creat de Dumnezeu ca şi mine şi prin urmare şi el trebuie să aibă aceeaşi religie pe care o am şi eu şi credincioşii mei“.

Prefectul începu cu ademeniri zicând: “Uite n-ai vrea tu să fii în mărire asemenea împăratului? O vei putea avea dacă vei mărturisi şi tu credinţa împăratului“.

Sfântul Vasile îi răspunse: "Amândoi suntem creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu dacă suntem asemenea împăratului. În ce priveşte mărirea, aceasta se va vedea numai în viaţa viitoare. Apoi spune tu dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu sau acela care lucrează împotriva Lui".

"Dar nu te temi de relele ce pot să vină asupra ta?" – îi zise prefectul.

"Eu nu mă tem de rele pentru că ştiu că Dumnezeu nu va îngădui mai multe decât sunt de trebuinţă pentru ispăşirea păcatelor mele".

"Dar ştii că împăratul poate să-ţi facă atâta rău cât tu nu vei putea răbda?"

"Ce anume ar putea să-mi facă împăratul" – întreabă Sfântul Vasile liniştit?

"Să te despoaie de averi, să te exileze, să te ucidă chiar".

La acestea Sfântul Vasile râse zicând: "Toate acestea împăratul nu mi le poate face. Astfel nu mă poate despuia de averi fiindcă m-am despuiat demult eu însumi, aşa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila unde să nu fie Dumnezeu de faţă. Apoi cu moartea nu-mi poate face alta decât să mă trimită mai degrabă la viaţa pe care atât de mult o doresc. Spune deci stăpânului tău, împăratului, că dacă n-are alte rele cu care să mă înfricoşeze, de acestea de până acum nu mă tem şi nici gând n-am să-i fac lui pe voie împotriva lui Dumnezeu".

Prefectul pretorienilor spuse împăratului totul şi încheie cu aceste cuvinte: "De către căpetenia acestei Biserici suntem biruiţi: Ameninţărilor este superior, decât cuvintele e mai tare, iar decât ademenirile este mai puternic" (Minis superior est, sermonibus firucior, verbogum blandi, tiis fortior). Dacă i-am zis: "Niciodată n-am văzut om ca dumneata" ştiţi ce mi-a răspuns? "Poate că niciodată n-ai văzut episcop"!

Împăratul se aprinse de mânie şi zbieră înfuriat: "Să fie exilat numaidecât!!" Şi însuşi se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse peniţa şi nu putu scrie. Împăratul crezu că acesta este un semn de sus şi de data aceasta lăsă mânia pentru mai târziu. Reîntors la Constantinopol, din nou încercă să scrie mandatul de exilare pentru Sfântul Vasile dar fără de veste i se îmbolnăvi copilul cel mai mare şi se zbătea ca-n ghearele morţii şi nu se linişti până ce nu-şi propuse să lase pe arhiepiscopul din Cezareea în pace.

Iată părinte al Bisericii, mare dascăl al lumii şi ierarh. Iată ucenic umblând liniştit pe marea înfuriată. Iată stâlp nemişcat de talazuri, iată linişte şi modestie neclintită de vifor, iată om dintre noi străbătând veacurile şi întărindu-ne pe noi în liniştea cea mai presus de fire, că tot Dumnezeu este la cârma lumii“

Părintele Vasile Vasilache - Predică la Sfinţii trei Ierarhi

Fraţi creştini, în calendarul creştin, în fiecare zi, e sărbătorit cel puţin un sfânt. Şi după cum sunt lumini mai mult sau mai puţin strălucitoare, după mărimea şi puterea lor deosebită, la fel sunt şi sfinţii în slava sfinţeniei lor. Aceasta atrage în chip firesc şi prăznuirea mai mult sau mai puţin sărbătorească, ori numai că o simplă pomenire şi o slujbă îndeobşte făcută în zilele de lucru. Şi aşa, an de an, calendarul e împodobit cu pomenirile tuturor sfinţilor.

În luna ianuarie însă, în chip deosebit, avem de prăznuit mulţi şi încă foarte mulţi dintre cei mai străluciţi sfinţi, pe când în celelalte luni avem doi, trei care ne împodobesc cu purpura împărătească a sărbătorii. Astfel, chiar de la început avem pe Sfântul Vasile cel mare, la 7 ianuarie pe Sfântul Ioan Botezătorul, la 10 pe Sfântul Grigorie al Nisei (fratele lui Vasile cel mare), la 17 pe Sfântul Antonie cel mare, la 18 pe Sfântul Atanasie cel mare şi pe Sfântul Chiril, patriarhii Alexandriei, la 19 pe Sfântul Macarie cel mare, la 20 pe Sfântul Eftimie cel mare, la 21 pe Sfântul Maxim Mărturisitorul, la 25 pe Sfântul Grigorie Teologul, la 27 Aducerea moaştelor Sfântul Ioan Gură de Aur, la 28 pe Sfântul Efrem Sirul şi în sfârşit, astăzi, pe Sfinţii trei Ierarhi: pe Sfântul Vasile cel mare, pe Sfântul Grigorie Teologul şi pe Sfântul Ioan Gură de Aur.

Desigur că această prăznuire, în luna ianuarie, a atâtor sfinţi mari, a căror strălucire e asemenea unor luceferi pe cerul credinţei noastre, cere o lămurire: De ce luna ianuarie e împodobită cu atâtea străluciri de sfinţi mari, iar în celelalte luni ale anului sunt mai rari acei asemenea acestor sfinţi?

Fraţilor, ianuarie e prima lună a anului. E începutul celorlalte unsprezece luni care vor urma. Socot că de aici ne vine uşor şi tâlcul. Ca să începem anul sub ocrotirea acestor sfinţi. Să-i avem ca pildă de înţelepciune şi de sfinţenie. Să păşim în noul an cu dorul sfânt al eroismului inspirat de la aceşti eroi ai unei credinţe dumnezeieşti. Şi astfel, viaţa să-şi croiască făgaşul pe urmele acestor patriarhi ai harului, ai Învăţăturii celei înalte şi ale unui trai creştinesc dus până la perfecţiune.

Fraţilor, cei vechi, în simbolismul lor, înfăţişau luna ianuarie în chipul următor: o cheie în mâna cea dreaptă, rezemată pe 12 stâlpi, prin care voiau să arate că aceasta deschidea uşa la celelalte luni ale anului. Socot că, dacă am privi şi din punctul nostru de vedere, nu cu puţin tâlc e pusă sărbătorirea atâtor de mulţi şi mari sfinţi în cursul acestei luni a lui ianuarie. Într-adevăr, prin prăznuirea acestor sfinţi din luna ianuarie, dobândim cheia înţelegerilor întregii teologii, care se va desfăşura în cursul unui an şi cheia înţelegerilor tuturor prăznuirilor din celelalte luni.

De cât folos ne poate fi să cunoaştem viaţa Sfântului Vasile cel mare, pentru că apoi să ştim cine este un ierarh şi ce i se cere lui ca să-şi împlinească misiunea lui sau ce înseamnă pentru un propovăduitor creştin curajul predicilor lui Ioan Botezătorul, care înfrunta pe toţi cei ce nesocoteau învăţătura cea sfântă sau înalta filosofie pe care o cunoştea Grigorie de Nisa, ori ce dogmatist a fost Sfântul Atanasie cel mare şi apoi, ce orator de seamă a fost Sfântul Grigorie Teologul, ne mai vorbind de acela căruia i se zice pe drept Gură de Aur şi ce poet şi cugetător creştin a fost Sfântul Efrem Sirul. Şi, în sfârşit, nu pot să termin fără să pomenesc de viaţa de pustnici a acelor sfinţi şi prea cuvioşi părinţi, ca Sfântul Antonie cel mare, ori Sfântul Macarie cel mare, care au împodobit pustia şi au însufleţit-o prin sutele şi miile de ucenici, care reuşeau să urmeze şi ei viaţa cea prea îmbunătăţită a Sfinţilor Macarie şi Antonie, cărora azi, pe drept, li s-a spus cel mare.

Fraţilor, prin prăznuirea acestor sfinţi, noi nu numai că vom înţelege mai uşor creştinismul, dar şi pe toţi ceilalţi sfinţi pe care îi prăznuim în celelalte luni, ei nefiind decât ierarhi, teologi, călugări, propovăduitori şi martiri, ori mărturisitori ca unii din aceste pilde reprezentative din întregul câmp de viaţă al Bisericii noastre creştine.

Iată cum, prin prăznuirea sfinţilor din această lună, pătrundem în cuprinsul unui an şi mai ales şi în rostul de înţelegere al lui. Luna ianuarie este întocmai ca şi o livadă în care pătrunzând, avem de văzut atâtea frumuseţi, atâtea înălţimi şi atâtea podoabe în faţa cărora sufletul oricărui creştin rămâne în admiraţie şi plin de râvna dragostei de a culege şi dobândi şi el din aceste frumuseţi care fericesc pe orice om. Dorinţa noastră e de a implanta şi de a altoi şi în sufletele noastre pilda acestor sfinţi, care au strălucit în chip atât de măreţ în această viaţă.

Şi văzând cât de pilduitori sunt pentru noi, pare că şi nouă ne vine să zicem: "O, voi care în livadă sălăşluiţi, creştinii vor să vă audă glasul. Fă-mă să-l aud şi eu cu ei" (Cântarea Cântărilor VIII, 13). Într-adevăr, de ne întoarcem privirile la cei din trecut, voind ca prin cunoaşterea vieţii lor, să ne înţelepţim pentru viitor, apoi sincer trebuie să o mărturisim, că cei din trecut unii locuiesc în morminte, iar alţii în livezi. O, mare este numărul acelora care odată ce au murit au fost înmormântaţi pentru totdeauna. Mormintele lor nu-ţi vorbesc decât prin "oasele goale" ce le cuprind. Nici o flacără şi nici un glas de viaţă nu se-nvăluie deasupra unor asemenea morminte, care cu tristeţe au îngropat mai ales o viaţă plină de ticăloşii şi lipsită de orice folos care înalţă şi dă frumuseţe şi veşnicie sufletului omenesc.

Cei din grădina cu sfinţii, însă, "cugetând la legea Domnului ziua şi noaptea", au fost ca nişte pomi sădiţi la marginea apelor, care-şi dau rodul lor la vreme, după cum spune psalmistul. Ei au înflorit viaţa lor prin sufletul lor creştin şi prin aceasta au împodobit fiinţa omenească cu toate rodurile bogate. Şi de aceea ei au şi trăit şi trăiesc în cinstea milioanelor şi miliardelor de creştini din cursul tuturor veacurilor. Prin frumuseţea şi înălţimea vieţii lor, dusă în sfinţenie, ei au cinstit neamul omenesc împodobindu-l cu străluciri pilduitoare la care se poate înălţa orice om.

Fraţilor, pare că în chip firesc, vine să ne întrebăm: care este taina acestei înălţări a sfinţilor, căci oameni ca şi noi au fost, şi oameni au fost şi cei dinainte de venirea lui Iisus Hristos şi totuşi nu au ajuns să aibă strălucirea acestor sfinţi?

Într-adevăr că aceşti eroi ai înălţimilor au avut ceva deosebit. În sufletul lor a fost implantată puternic credinţa creştină. Grădinarul minunat a fost Domnul nostru Iisus Hristos, El a altoit darul adevărurilor Lui şi astfel s-a născut o viaţă

nouă. Creştinul, după cum spune şi Sfântul Apostol Pavel este "o făptură nouă" (Efeseni II, 15).

Tot ceea ce este vechi e înnoit în firea omului cu adevărat credincios. Adam cel vechi e înlocuit prin Adam cel nou, fără de păcat, care e Domnul nostru Iisus Hristos. În creştinul adevărat nu mai trăieşte omul cel vechi cu ale lui porniri pătimaşe, ci Hristos Însuşi e acel care trăieşte. Mântuitorul e pentru noi buciumul vieţii, iar noi suntem mlădiţele care pornesc din această viaţă nouă. Şi de aceea, cei ce cred şi trăiesc în această viaţă nouă, ei se şi împodobesc cu numele lui Hristos. Noi ne numim creştini, de la Hristos. Iar fiecare creştin adevărat este socotit un alt Hristos, pentru că învăţătura lui, viaţa lui, cu toate ale ei jertfe şi învingeri este Hristos Însuşi.

Ceea ce constituie geniul creştin este tocmai această noutate, care s-a adăugat omenirii, Hristos Dumnezeu. De acum cine trăieşte în duhul acestui chip de învăţătură şi viaţă nouă, înfăptuieşte şi el o nouă construcţie de viaţă generală. Creştinul cu adevărat este o zidire nouă pentru omenire. Păgânismul vechi şi nou nu a adus omenirii nici o înălţare, ci din contră o coborâre; nu a adus fericire, ci din contră suspin; nu a zidit, ci a dărâmat, proba o avem în prăbuşirea Rusiei şi în zvârcolirile din Spania. Creştinismul a întrupat sfinţenia, perfecţiunea morală şi înţelepciunea vieţii. Sfinţii sunt eroii credinţei în Hristos. La început toţi creştinii erau numiţi sfinţi. Viaţa lor era înfăţişarea sensibilă a învăţăturii celei noi a lui Hristos. Ei trăiau în duhul genial al adevăratei vieţi omeneşti, al cărui sens îl implantase Domnul nostru Iisus Hristos prin învăţătura Sa.

Pentru creştin, mai presus de toate, este sufletul. El valorează mai mult decât întreg universul, care e făcut în vederea lui. Iar venirea în lume a lui Dumnezeu, care valorează iarăşi cât măreţia primei creaţii a universului, e făcută tot în vederea sufletului omenesc. Pentru mărturia noastră a venit Hristos pe pământ.

Pentru creştini, "sufletul este mai însemnat decât hrana şi trupul este mai însemnat decât haina" Luca XII, 23. Iar grija noastră cea mare este în "a ne teme nu de cei ce ucid trupul, ci de acei care pot să piardă şi sufletul şi trupul în gheenă" (Mat. X, 28), căci dacă vom pierde sufletul nostru, totul este pierdut pentru noi. Şi de aceea creştinii din primele veacuri, şi mulţi din cei din Rusia

de astăzi au preferat să li se schilodească trupul, să fie omorâţi chiar, pentru credinţa lor, dar să nu se despartă de Hristos.

Iată pe Sfântul Maxim, mărturisitorul a cărui pomenire am făcut-o la 20 ale lunii ianuarie, l-au martirizat pentru că nu a voit să schilodească învăţătura lui Hristos prin a crede într-o erezie, dar nu s-a dat învins; i-au tăiat mâna, i-au tăiat limba pentru a nu mai propovădui credinţa cea adevărată a lui Hristos în care crezuse până la vârsta de 82 de ani, dar el nu şi-a întinat sufletul cu ereticii.

Şi câţi alţii au preferat ca să fie despărţiţi de acest trup trecător, dar sufletul să fie unit cu Hristos. De aceea cu dreptate se întreabă Sfântul Apostol Pavel: ***"Cine ne va despărţi de dragostea lui Hristos? Oare necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foamea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia? Căci precum este scris: Pentru tine ne ucid în toată ziua şi ne socot ca nişte oi, rânduite spre junghiere. Dar toate acestea le biruim cu puterea Celui ce ne-a iubit. Căci sunt încredinţat, că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici începătoriile, nici puterile, nici cele de faţă, nici cele viitoare, nici înălţimea, nici adâncimea, nici altă făptură oarecare nu poate să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus, Domnul nostru". Rom. VIII, 35-39.***

Iată în ce constă geniul creştinismului, în restatornicirea ierarhiei valorilor reale. Lumea creştină e o lume duhovnicească în care sufletul primează, el e spiritul rector al omenirii.

Forţa musculară nu dictează, ea e pusă în serviciul sufletului, ea e slugă, iar nu stăpân cum era înainte de venirea creştinismului, când valoarea omului era raportată la forţa şi sănătatea trupului. Acum nu numai că sufletul e pus la locul de cinste, dar ceva mai mult, truda creştinului este ca şi pe acest trup să-l facă locaş cinstit al sufletului. Pentru că, după cum am spus, lumea şi trupul sunt în vederea sufletului, iar sufletul la rândul lui nu poate să-şi îndeplinească menirea de a fi al lui Dumnezeu, dacă trupul este bolnav şi ţintuit patimilor. Toată roada duhului se revarsă şi se înfăptuieşte prin trup. Şi iată atunci de ce se cere din partea creştinului, ca şi acest trup, care este o prelungire a sufletului şi mijlocul de manifestare al lui, să-l păstreze vas curat şi neîntinat nici unei patimi, căci el, trupul, este zidirea lui Dumnezeu. Şi dacă păcat este ca să-ţi baţi joc de Sfintele icoane care înfăţişează imaginea Sfântului pe care-l reprezintă,

apoi tot un sacrilegiu este ca să distrugi prin fărădelegi această înfăţişare omenească a ta cu trup şi suflet, care e făcută după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

În creştinism nu numai că a fost repus la locul de cinste sufletul prin arătarea originii lui dumnezeieşti, ca unul ce este scânteie din dumnezeirea nemuritoare şi nu numai că prin aceasta a deşteptat preocuparea tuturor de el, dar ceva mai mult, sufletul şi trupul a fost şi este sfinţit prin harul lui Dumnezeu şi prin învăţătura Sa cea sfântă. Prin Taina Sfântului Botez, oricine o primeşte se înfiază ca fiu al lui Dumnezeu, iar prin celelalte Sfinte Taine se sfinţeşte în deosebitele chemări şi trepte ale vieţii bisericeşti şi sociale.

În ce priveşte lumina adevărurilor dumnezeieşti şi puterea lor de taină asupra gândurilor omeneşti, n-am a pomeni decât însăşi rugăciunea Mântuitorului către Părintele Său: "Sfinţeşte-i, Doamne, cu adevărul Tău". Ioan XVII, 17. Şi această sfinţenie pe care o dă adevărul învăţăturii lui Dumnezeu, vieţii omeneşti, nu avem să o vedem decât din următoarea comparaţie a felului cum ne învaţă alţii să concepem fericirea. Şi iată că, în această privinţă, nu voi face compararea decât între epicureism, stoicism şi creştinism, că unele ce reprezintă în chip permanent directivele întreite ale fericirii, după care aleargă omenirea.

Epicureii din vechime, ca şi cei de astăzi nu văd că ar fi fericirea decât în plăceri. Pentru ei plăcerea sub toate ale ei forme de senzaţii gâdilitoare şi încântătoare pentru simţuri este tot ceea ce poate constitui fericirea.... Dar cât de mult se înşeală! Aceste plăceri nu durează nici atâta timp cât trăieşti, ci doar numai câteva decenii şi apoi..., cu viaţa îngenunchiată de astfel de ruinări sufleteşti şi trupeşti, îţi gemi în durere a doua parte a vieţii...

Stoicii, în categoria cărora ar fi să încadrăm şi pe acei care-şi pun drept scop al vieţii numai ştiinţa, se încred numai în puterile lor sufleteşti. Ei pun bunul suprem în ceea ce poate da omul cu puterile lui. Ei se socot "înţelepţi", dar după cum spune Sfântul Apostol Pavel, această înţelepciune este nebunie înaintea lui Dumnezeu. Căci înţelepciunea aceasta omenească fără de lumina învăţăturii sfinte nu ne înalţă, ci ne coboară... Încrezători prea mult în puterile lor ei au negat ceea ce n-au putut prinde cu simţurile lor şi au socotit ca ultimul cuvânt numai ceea ce ştiu ei... Şi cât s-au înşelat! Spuneţi d-voastră dacă au ajuns ca să facă viaţa mai fericită şi dacă nu de multe ori ei au mărit

nenorocirile dintre oameni. N-ar fi să pomenesc decât de măcelul războaielor şi de mândria provocatoare pe care o au acei bine înarmaţi...

Fraţilor, nu e de condamnat ştiinţa în sine, ci numai lipsa de conştiinţă şi necredinţa provocatoare pe care o avem de observat la acei care se bizuie numai pe puterile lor...

Într-adevăr, atât în ce priveşte pe epicurei, care-şi pun fericirea în plăcerile trupului, cât şi pe stoici, care-şi pun înţelepciunea şi tăria lor numai în puterile lor sufleteşti, nu le putem spune decât cuvintele proorocului Ieremia: "Blestemat fie omul care nădăjduieşte în om şi-şi face sprijin în carne şi inima căruia se depărtează de Domnul", Ieremia XVII, 5.

Fericirea omului, după învăţătura creştină, nu o putem avea deplin decât de la Dumnezeu. Acel ce a creat pe om este singurul Cel ce ştie care-i fericirea potrivită omului. Şi de aceea creştinul o aşteaptă de la Dumnezeu. Pentru noi "Dumnezeu este Calea, Viaţa şi Adevărul". Iar psalmistul spune atât de limpede că "Domnul este tăria mea" (Psal. XCIII), iar în altă parte, "Ferice de omul pe care-l învaţă Domnul" (Psal. CXLIII, 5).

Într-adevăr, nici nu se poate un scop mai înalt al fericirii omului decât Dumnezeu, care e mai presus de toate. Şi de aceea şi Dumnezeu a pus fericirea şi iubirea noastră în El pentru că nimic nu ne poate înălţa pe noi mai presus de toate creaturile din acest univers, decât ceea ce e mai presus de ele, Dumnezeu. Orice scop al vieţii şi al fericirii întemeiat în dobândirea unui lucru sau a unei creaturi de pe pământ, pe om îl coboară de la înălţimea lui de rege al creaturii. Coroana regească a stăpânirii lui i se coboară de pe cap ori de câte ori îşi are aţintite toate preocupările şi fericirea lui la cele de jos, iar nu la cele de sus, care vin de la Dumnezeu.

În această privinţă, pe drept putem spune, că mai presus de toată învăţătura oamenilor cu privire la fericire, tot creştinismul cu adevărul învăţăturii lui Dumnezeieşti e mai presus de toate. Fericirea creştină aşa precum e concepută, e viaţă şi e bucurie adevărată care înalţă pe acei care o urmează până la Dumnezeu. Fericiţi au fost şi sunt sfinţii în cel mai înalt grad, fericiţi putem fi noi de vom urma întru totul învăţătura creştină şi ne vom pregăti în chip înţelept în această viaţă, pentru viaţa care va să vină. Sfinţii, care se împărtăşesc mai mult ca oricare alţii de această fericire cerească, au ajuns până

acolo că au murit lumii şi au trăit numai în Domnul. Pentru creştinii adevăraţi, a trăi e a împlini învăţătura lui Hristos.

Geniul sfinţilor e că au făcut ca din acea scânteie a credinţei aruncată în sufletul lor, să se aprindă acea lumină a lui Hristos, care aruncă întunericul prielnic patimilor. Sfântul Vasile cel mare, Sfântul Grigore Teologul şi Sfântul Ioan Gură de aur au crezut în Hristos până într-atâta, încât nu erau ei aceia care trăiau, ci Hristos. Şi totuşi aici este minunea cea mare, deşi au murit pentru ei, trăiesc ca nimeni alţii în cea mai mare cinste a sfinţeniei şi a fericirii. De ar fi trăit numai ei şi pentru ei, ar fi fost simpli filosofi sau profesori de retorică a căror faimă se ducea cu ultimii lor elevi. Căci dacă ne e cunoscut profesorul de retorică al Sfântului Ioan Gură de Aur, Libaniu, apoi aceasta vine de la faima elevului său.
Sfinţii sunt genii strălucitoare ale creştinismului, care sunt necesari mai mult ca oricare alţii pentru omenire. Superioritatea geniilor creştine, a sfinţilor, faţă de orice alte genii omeneşti, o mărturiseşte în chip atât de evident un mirean, Dr. Alexis Carreli, în cartea sa "Omul, această fiinţă necunoscută".

Superioritatea Sfinţilor trei Ierarhi este aşa de bine mărturisită şi de cântarea bisericească, când pe fiecare în parte îi numeşte: "Vasile dumnezeiasca minte, Grigorie dumnezeiesc glas, Ioan luminător a toată lumea"... (Stihira de la Vecernie).

Şi într-adevăr, că geniul creştin al acestor Sfinţi ierarhi nu constă numai în ce priveşte geniul natural înnăscut fiecărui om numit de noi genial, ci ceva mai mult, pe trunchiul acestui geniu firesc a venit şi s-a altoit geniul cel suprafiresc al creştinismului. Şi de aceea ei au avut nu numai creaţiile lor şi luminile naturale care pătrund într-un sens această natură care ne înconjoară, ci ei au fost luminaţi de Duhul Sfânt în a vedea şi a-şi însuşi din înţelepciunea cea fără de hotar, care e Dumnezeirea Însăşi. Şi numai aşa se explică cum ei au pătruns, ca nimeni alţii, misterul Sfintei Treimi stabilind definitiv dogma Sfintei Treimi. Sfântul Grigorie de Nazianz pe drept a fost numit Teologul, pentru că el singur s-a înălţat la înţelegerea lui Dumnezeu Cel întreit în persoane şi Unic în fiinţă. În istoria creştinismului numai Sfântul Ioan Evanghelistul şi Sfântul Grigorie de Nazianz poartă pe drept numele de Teologul.

Iată, genialitatea acestor Sfinţi ierarhi o putem vedea din aceste avânturi de dogmatizări nepătrunse de nimeni până la ei şi apoi urmate de întreaga

creştinătate. Noi astăzi credem în dogma Sfintei Treimi, aşa precum au formulat această credinţă aceşti mari ierarhi.

Nu mai vorbim de genialitatea lor în a pătrunde sensul întregii învăţături creştine în toată adâncimea ei, încât toţi creştinii din toate veacurile care voiesc să cunoască lămurit cele ale credinţei şi ale moralei, trebuie să citească scrierile acestor Sfinţi. Şi pentru a se vedea genialitatea lor, nu am a pomeni decât ceea ce spune unul dintre ei, despre una din scrierile lui Vasile cel mare. E vorba despre cele ce scrie Sfântul Grigorie Teologul, despre Exaimeronul Sfântului Vasile: "Când iau în mână şi citesc Exaimeronul lui - cele nouă predici vestite ale acestui Părinte, despre creaţia lumii - atunci intru în comuniune cu Făcătorul... Când citesc cărţile făcute de dânsul despre Sfântul Duh, găsesc pe Dumnezeu... Când citesc celelalte tâlcuiri ale lui, nu mă mărginesc numai la litera simplă de dinafară, ci pătrund adânc în duh, ca şi cum ar fi o chemare adâncă spre altul şi văd o lumină ce tinde spre lumină, şi astfel pricep însemnătatea înaltă a Sfintei Scripturi". Orat. XLIII,, cf. Farrar, Viaţa şi operele Sf. Părinţi, trad. de Mitropolitul Nicodim, vol. X, pag. 267.

Sfântul Vasile, vorbind despre Sfântul Grigorie de Nazianz, îl numeşte: "Vas ales şi fântână adâncă... gura lui Hristos"...

Această adâncă şi genială pătrundere a dogmelor dumnezeirii a înflorit apoi şi în alcătuirea Sfintelor Liturghii, a Sfântului Vasile cel mare şi a Sfântului Ioan Gură de Aur.

Şi iată, ca şi aici avem a vedea genialitatea lor, căci de atunci veşnic sufletul creştin ortodox se mângâie şi se înalţă prin rugile şi cântările acestor sfinte slujbe, care reprezintă viaţa, învăţătura şi pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. Sufletul nostru ia aripi şi se înalţă până la Dumnezeu, şoptind şi cântând gândurile de rugăciune ale acestor dumnezeieşti părinţi ierarhi: Vasile cel mare şi Ioan Gură de Aur. Iată prin urmare o altă manifestare a geniului creştin, în alcătuirea celui mai sfânt şi în veci repetat serviciu al Sfintei Liturghii.

Dar lumina gândului lor o folosim până astăzi şi în ceea ce priveşte adâncirea tâlcului pe care l-au dat ei învăţăturii sfinte. Şi aceasta merge până acolo, că nu se poate să fie creştin adânc cunoscător al problemelor credinţei şi nu se poate să fie propovăduitor al învăţăturii creştine, fără să fi citit şi învăţat ceea ce au

scris aceşti geniali părinţi ai Bisericii creştine: Sfântul Vasile cel mare, Sfântul Grigorie Teologul şi mai ales Sfântul Ioan Gură de Aur. Ei sunt părinţii învăţământului creştin; ei sunt părinţii elocvenţei. Cei mai străluciţi predicatori ai creştinismului au fost ei, iar cei mai de seamă predicatori după ei, au fost acei care şi-au făcut instrucţia şi educaţia la şcoala gândurilor şi a învăţăturii acestor părinţi ai gândului şi ai elocvenţei creştine.

Geniul creştin s-a manifestat la sfinţi nu numai în viaţa lor personală a gândurilor, a simţirii şi a traiului, ci şi în ceea ce priveşte fapta lor. Pecetea geniului creştin o vedem mai ales în fapte. Înfăptuirile sunt în raport cu priceperea învăţăturii sfinte, ele se raportează egal una faţă de alta, "Credinţa fără fapte este moartă". Iac. II, 17.

În această privinţă Sfinţii trei Ierarhi au trăit întru totul crezul creştin al mărturisirilor lor. Ei au fost nişte asceţi ai traiului. De la Sfântul Vasile cel mare ne-au rămas reguli de orânduire a traiului călugăresc, potrivit scopului pentru care fiinţează.

În faptele de milostenii, care mai de care s-au întrecut în a veni în ajutorul aproapelui lipsit, fie prin ceea ce aveau ei, fie prin strălucitele îndemnuri la milostenii pe care le făceau celor ce aveau de unde da. În sfârşit, n-ar fi să pomenesc decât de spitalul pe care l-a înfiinţat, pentru prima dată în lume, Sfântul Vasile cel mare…

Iată cum sfinţii şi în domeniul faptelor, au construit opere a căror genialitate o putem vedea şi după folosinţa lor de veacuri.

Fraţilor, geniul creştin e geniul implantat de Dumnezeu în sufletele noastre. Domnul nostru Iisus Hristos a adus ceva nou, care nu era în cugetul şi nici în raţiunea şi viaţa omenirii. Această noutate în har şi adevăr, coborâtă în sufletul omenesc, curăţă, luminează şi înalţă pe om până la perfecţiune. Şi pentru creştinul adevărat, perfecţiunea şi înţelepciunea însăşi, nu este alta decât în Hristos.

Sfinţii, care au trăit în Hristos şi s-au înţelepţit din înţelepciunea însăşi, au fost genii constructive, nu numai pentru viaţa lor, dar şi pentru întreaga omenire din cursul tuturor veacurilor, de când au trăit ei şi până la sfârşitul lumii.

Cu adevărat că şi în această privinţă, putem mărturisi cu psalmistul: "Doamne, trimite-vei Duhul Tău şi toate se vor înnoi" (Psal. 103, 30).

Drept încheiere pentru această vorbire, nu pot să grăiesc decât cuvintele de laudă cântate atât de frumos astăzi în cinstea Sfinţilor trei Ierarhi:
Bucură-te, luminătorul Bisericii Vasilie înţelepte şi stâlpul cel neclătit.
Bucură-te, minte cerească, prea mare Arhiereule teologule Grigorie.
Bucură-te, Ioane Gură de Aur, cel cu totul de aur, luminate învăţătorule al pocăinţei.
O părinţi de trei ori fericiţi, nu încetaţi pururea a vă ruga lui Hristos, pentru cei ce săvârşesc cu credinţă şi cu dragoste preasfinţita şi dumnezeiască pomenirea voastră. Amin.

(Nota autorului: Această predică a fost ţinută în cadrul predicilor-conferinte, ce au fost orânduite să se ţină în Catedrala Sfintei Mitropolii din Iaşi, în anul 1938 - din volumul "Dumnezeu este Lumina" - Predici rostite la Iaşi între anii 1935-1939)

Părintele Sofian - Predică la Sfinţii trei Ierarhi - Cum să le vorbim altora despre Dumnezeu?

“Fraţi creştini,

[...]

În cinstea Sfinţilor trei Ierarhi s-a mai vorbit şi de-a lungul lunii acesteia: la 1 ianuarie Sfântul Vasile, la 25 Sfântul Grigorie şi la 27 Sfântul Ioan Gură de Aur. S-a vorbit şi aseară şi astăzi, însă ei sunt inepuizabili. Aşa de bogaţi…, în viaţa lor, aşa de multe fapte au făcut şi aşa de frumos au scris, aşa de mult au scris, încât oricând se poate vorbi cu foarte mult folos despre ei. Opera lor este întinsă, volume întregi. E o colecţie numită Migne, în greceşte şi latineşte, volume întregi din operele lor. Şi aceşti bărbaţi au trăit puţin în comparaţie cu mulţi alţii, Sfântul Vasile cel mare a trăit numai cincizeci de ani, Sfântul Grigorie mai mult, optzeci de ani şi Sfântul Ioan Gură de Aur şaizeci şi ceva de ani. Însă în aceşti ani au lucrat şi s-au consumat pe ei, aşa cum o lumânare de ceară curată arde luminos şi nestingherit până când se topeşte, până la ultima picătură de ceară. Aşa au lucrat, aşa şi-au mistuit viaţa aceşti mari sfinţi ai Bisericii.

Îi prăznuim şi separat, îi prăznuim şi împreună. Îi prăznuim separat pentru că au nişte deosebiri între ei, fără îndoială, sunt trei mari personalităţi. Dar îi sărbătorim şi împreună, pentru că au şi nişte calităţi care îi unesc. Vi s-a mai

spus, ceea ce-i uneşte pe ei, pe aceşti trei sfinţi luminători ai Bisericii sau trâmbiţele Duhului Sfânt, este în primul rând cultura lor extraordinară. Pentru că au învăţat şi ştiinţa veche, păgână, de până la ei şi au adâncit foarte mult Sfintele Scripturi care sunt izvor nesecat de înţelepciune şi de idei. Deci această cultură, pe care toţi au avut-o, Vasile, Grigorie şi Ioan, îi uneşte pe toţi. Mai ales că trăiesc în acelaşi veac, veacul IV: cei doi se nasc, Sfântul Vasile şi Sfântul Grigorie, în 329; Sfântul Ioan mai târziu, 347 şi la 407 moare, se stinge undeva în Cucuz.

Deci trăiesc în aceeaşi epocă şi în aceleaşi probleme de atunci: era lumea păgână care trecea către creştinism încet, încet şi în acelaşi timp, [erau] foarte multe erezii, îndeosebi erezia lui Arie care a tulburat foarte mult Biserica lui Hristos şi care câştigase convingând şi pe împăraţii vremii de atunci. Mai ales pe Constanţiu, fiul lui Constantin cel mare. Şi pe Valens, care a fost contemporan cu aceştia; cu Sfântul Vasile cel mare a avut [Valens] nişte scânteieri, nişte dialoguri, încât şi-a dat seama că atunci abia se întâlnea cu nişte episcopi care cu adevărat ştiau să-şi apere credinţa lor, doctrina în care cred şi pentru care mor.

În această epocă trăiesc toţi [trei], adăpaţi din vechea cultură şi din cea nouă, creştină. Însă fiind aşa de culţi, erau totuşi nişte oameni extraordinar de smeriţi, umili. Ştiau că totul le vine de la Dumnezeu şi nu-şi însuşeau nimic din meritele lor. În acelaşi timp, erau nişte oameni foarte generoşi, iubitori de străini, iubitori de bolnavi, iubitori de săraci, şi unii şi alţii, şi Sfântul Ioan, în capitala imperiului şi Sfântul Grigorie – a fost şi el patriarh la Constatinopol – şi Sfântul Vasile cel mare în Cezareea Capadochiei, patria lui. Foarte milostivi, au îndemnat şi cu cuvântul, rupând pungile bogaţilor şi revărsându-le săracilor, unificând, cât au putut ei să facă într-un timp destul de scurt, rupând aceste diferenţe între bogaţi şi săraci, cum nu ne putem închipui noi astăzi. Erau mari latifundiari care aveau moşii prin alte continente şi robi cu miile şi erau în acelaşi timp săraci şi necăjiţi care abia îşi câştigau pâinea de toate zilele. Au lucrat cu foarte multă energie, cu foarte multă putere, ca să deschidă inimile bogaţilor, să dăruiască acestor mulţimi sărace şi flămânde. Deci foarte generoşi şi iubitori de oameni, foarte omenoşi, aceşti Sfinţi trei Ierarhi.

Şi încă o calitate care a uimit lumea păgână: sfinţenia vieţii lor. Prin post, prin rugăciune, prin renunţarea la sine au devenit cu adevărat vase ale Duhului Sfânt, temple ale Duhului Sfânt cum spune Sfântul Apostol Pavel, nişte oameni

cu adevărat sfinţi, plini de mireasma Duhului Sfânt, în toată fiinţa lor. De aceea au rodit aşa de mult în viaţa lor şi a rămas nemuritor tot ce au făcut ei şi faptele şi scrisul lor.

Acestea ar fi, în general, calităţile care îi apropie, însă… totuşi erau deosebiţi. Sfântul Vasile avea o statură înaltă, slab, negricios la faţă, cu o barbă mare, neagră - n-a avut timp să se înălbească, a trăit numai cincizeci de ani. Un om însă cu o extraordinară energie, încât nu se puteau ascunde de la ordinele lui: porunca lui era poruncă, trebuiau s-o împlinească numaidecât. Dacă şi împăratul Valens şi Iulian apostatul, duşmanii creştinilor, ai dreptei credinţe, nu aveau încotro! Vasile era cu adevărat un stâlp puternic peste care nu se putea trece, o mare autoritate omenească şi dumnezeiască, acest mare Vasile.

Grigorie - colegul lui de studii şi prieten iubit, despre care se spunea: „sunt două trupuri, Vasile şi Grigorie, însă un singur suflet", aşa era de mare această unitate între dânşii, asemănare în ceea ce este frumos şi bun. Sfântul Grigorie era de statură mijlocie, bătrân către sfârşitul vieţii sale, [cu] păr alb, pleşuv… Un ochi era bolnav, a fost lovit de cineva, anume când vorbea în Constantinopol despre Sfânta Treime… Arienii aruncau cu pietre în el, ca într-un netrebnic şi el nu s-a apărat, mergea şi vorbea în cinstea Sfintei Treimi. L-au lovit şi a suferit acest ochi. Însă era un om cu ochi duhovniceşti care au văzut clar Sfânta Treime şi a scris nişte lucruri cu mintea lui ageră care au rămas doctrinarii, au rămas nişte stâlpi, nişte făclii de luminare pentru toate veacurile creştine. O minte extrem de ageră şi în acelaşi timp o fire blajină, o fire duioasă, o fire foarte sensibilă. Sfântul Grigorie era şi un mare poet, a scris peste unsprezece mii de versuri. Viaţa lui toată e scrisă în versuri şi anumite minuni [sunt] povestite de el în aceste versuri. O fire de poet, de filozof şi de adânc teolog.

Sfântul Vasile cel mare, între altele, pune bazele vieţii călugăreşti de obşte; el însuşi, ca şi Sfântul Grigorie, au fost nişte mari călugări în acelaşi timp. Însă cum trăiesc…

Sfântul Ioan Gură de Aur, cu statura mijlocie - spune în Viaţa lui - avea capul mărişor, era puţin chel, [cu] părul negru, ochii strălucitori, pătrunzători şi avea îndeosebi o mare energie în a spune adevărul pe faţă. A mustrat pe Eudoxia cea vicleană şi trufaşă, împărăteasa Bizanţului care l-a şi aruncat de două ori în exil; datorită ei Sfântul Ioan a murit mai devreme decât trebuia, aruncat într-un

exil departe de patria lui şi de tronul său patriarhal. Însă Sfântul Ioan avea o fire totuşi blândă cu cei săraci, cu cei necăjiţi, cu cei bolnavi, cu cei care aveau nevoie de ajutor, dădea tot ca să fie ajutaţi cu adevărat. Era foarte bogat, ca şi Grigorie şi ca Vasile cel mare [care] au dat tot. Sfântul Ioan şi-a vândut averea sa şi a împărţit-o la săraci toată. A făcut case de milostenie, case de îngrijire a bolnavilor, a săracilor, a bolnavilor irecuperabili din Constantinopol, încât era un om cu adevărat dăruit altora.

În predicile lui pe care le-aţi mai auzit, găsea toate mijloacele oratoriei lui extraordinare ca să-i convingă pe păcătoşi să se întoarcă la calea cea bună, plăcută lui Dumnezeu. El mustra, însă mustra cu foarte multă blândeţe, foarte multă bunătate, încât de la el plecau oamenii convinşi că trebuie să asculte de cuvântul lui, că e cuvântul lui Dumnezeu. Spre deosebire de ceilalţi, Sfântul Ioan Gură de Aur ne covârşeşte cu graiul lui, cu puterea lui de evocare, de oratorie. Din ceea ce spun biografii lui de atunci şi de mai târziu, Sfântul Ioan a rămas neîntrecut ca orator al Bisericii. Era mare orator în vremea aceea, Libanius, care i-a fost profesor de oratorie în vremea lui, însă de la el, de la Libanius încoace, Sfântul Ioan a rămas cel mai mare orator al lumii, creştine în special.

Se distinge Sfântul Ioan Gură de Aur printr-o mare putere de a evoca, în care se vede toată grija lui pentru sufletele care îl ascultau şi care doreau să afle pe Dumnezeu.

În seara aceasta am ales să vă citesc aici, de veţi avea răbdare să mă ascultaţi, un cuvânt din Sfântul Ioan Gură de Aur, în care arată ce l-a îndemnat pe el să vorbească lumii, ce l-a mistuit pe el să spună cuvântul lui Dumnezeu celor din vremea lui* *(*„Tot creştinul şi mai ales propovăduitorul, trebuie să fie osârdnic întru învăţarea celor rătăciţi”. Vezi Sfântul Ioan Gură de Aur, Predici la duminici şi sărbători, traduse şi orânduite după duminicile şi sărbătorile anuale ale Bisericii Ortodoxe de Melchisedec, Episcopul de Roman).*

Şi după aceea, cuvântul lui a rodit mereu de-a lungul istoriei până astăzi. Şi profeţii şi apostolii au fost mânaţi de un foc lăuntric să spună, nu de trufia lor, nu încăpea trufie la ei, însă îi ardea acest foc al Duhului Sfânt care îi obliga să rostească. Spune Sfântul Pavel undeva: „Vai mie, dacă nu voi vesti cuvântul lui Dumnezeu! Vai mie!” Aşa spune Sfântul acesta mare, Ioan Gură de Aur. Şi o

să vă citesc un cuvânt despre această grijă de a vesti cuvântul lui Dumnezeu şi ce folos se urmăreşte prin această vestire a cuvântului lui Dumnezeu: Tot creştinul trebuie să fie osârdnic în sfătuirea celor rătăciţi şi acuma începe cuvântul lui:

„Când păcătoşii, încă după sfătuirile noastre, rămân în păcatele lor, totuşi noi nu trebuie să încetăm a le împărtăşi sfatul nostru“. Ascultă unul şi pleacă, nu-i place, pleacă; însă cuvântul pe care l-a auzit din când în când îl bate la ureche şi la inimă. Şi ascultaţi cum se compară cuvântul rostit cu cele din natură: *„Fântânele curg chiar când nimeni nu scoate apă din ele, izvoarele clocotesc când nimeni nu ia apă dintr-însele şi când nu beau, şi pâraiele curg chiar şi când nimeni nu însetează”.*

Ce frumoase figuri de stil şi cât adevăr poartă! Sunt izvoare reci, e pe Ceahlău Duruitoarea, apă limpede şi foarte bună şi sănătoasă, cine bea din ea? Beau călătorii în timpul verii, care au îndrăzneala să urce pe Ceahlău. Curg însă mereu aceste izvoare, aşa curge şi cuvântul învăţăturii.

Spune Sfântul Ioan mai jos: *„Aşa şi predicatorul trebuie să-şi facă datoria sa din toate puterile, deşi nimeni nu-l bagă în seamă”. [Învăţătorul] vorbeşte, lasă-l în treaba lui!*

“Aşa Dumnezeu cel plin de dragoste a dat lege, ca noi, cei care suntem puşi a predica cuvântul cel ceresc, să nu lăsăm nimica din câte stau în puterile noastre. Să nu tăcem niciodată, ascultă-ne cineva sau nu. Când Ieremia prorocul”,marele proroc Ieremia, „ameninţa pe iudei şi le predica nenorocirile care veneau asupra lor…”

Din cauza păcatelor lor (…) - se depărtaseră de la Dumnezeul cel adevărat şi-şi însuşiseră baalii, acei zei păgâni, le aduceau jertfe şi ucideau pe copiii lor, fete şi băieţi, aduceau jertfe acestor baali - S-a mâniat Dumnezeu pe ei şi i-a ameninţat cu robia Babilonului. Profetul Ieremia le-a spus cu foarte multă putere şi precis ce-i aşteaptă. Însă deşi a spus un cuvânt (în capitolul 19), le-a spus toată această veste din partea lui Dumnezeu, cel care era stăpânitor acolo l-a băgat în temniţă. De ce-a făcut aşa? Sperie poporul. Şi a ieşit după aceea din temniţă şi a ameninţat pe cel care îl aruncase în temniţă, Pashur. Tu însuţi şi prietenii tăi o să fiţi duşi în Babilon şi acolo o să mori.

Deci „când profetul Ieremia îi ameninţa pe iudei şi predica nenorocirea ce avea să vie, el era batjocură şi râs” contemporanilor săi. Toţi râdeau de profetul Ieremia: a mai venit şi ăsta. „El se hotărâse a se lăsa de dregătoria sa profetică”, să-i lase în pace, „căci prinsese slăbiciune omenească şi nu mai vroia să sufere derâderea şi batjocura.

Dar ascultaţi-l pe el însuşi, zice aşa: *«M-au făcut spre râs, toată ziua am fost batjocorit şi-am zis: Nu voi mai numi numele Domnului şi mai mult nu voi mai grăi în numele Lui în faţa acestui popor. Dar s-a făcut ca focul ce arde în inima mea şi se aprindeau oasele mele şi era să pier, pentru că nu vorbeam».”*

Nu voi mai pomeni de El şi nu voi mai grăi de numele Lui, dar iată, era în inima mea ca un foc, ca un fel de foc aprins, închis în oasele mele şi eu mă sileam să-l înfrânez dar n-am putut. Cu adevărat vroia foarte mult pe dinlăuntru să vorbească, să le spună, chiar dacă nu le convine. „El voieşte să zică”, tălmăceşte Sfântul Ioan „«gândeam să mă las de dregătoria profeţească, căci iudeii nu mă ascultau. Dar îndată ce mi-am făcut acest plan, puterea Duhului s-a aprins în sufletul meu ca un foc care a învăpăiat tot lăuntrul meu şi aşa de tare îmi mistuia oasele, încât eu n-am putut suferi acest pârjol».

Deci dacă acel profet care în toate zilele fusese râs, batjocorit şi ocărât, a trebuit să sufere o astfel de pedeapsă când s-a hotărât să tacă, de ce iertare ne vom învrednici noi care nu suferim aşa de mult cum suferea el, că ne împuţinăm cu duhul pentru uşurătatea minţii unora dintre ascultători şi voim să încetăm de a-i învăţa, atunci când încă mulţi alţii ne ascultă?” – cum sunteţi dumneavoastră acum.

„Eu ştiu că unii vor zice în batjocură sau în derâdere dispreţuitoare: «tu ai întors pe toţi cu predica ta?» Ce zici, omule? Am făgăduit noi oare ca într-o zi să dobândim pe toţi? Dacă noi am mişcat numai zece, ori numai cinci, ba încă chiar numai pe unul din ascultători, nu este oare aceasta îndeajuns spre a ne da un curaj bun? Dar eu voi zice încă mai mult. Presupuneţi că noi, prin cuvântarea noastră, n-am dobândit pe nimeni, cu toate că este cu neputinţă ca o cuvântare semănată în atâtea auzuri să rămână cu totul fără roadă. Însă fie şi aşa. Cuvântarea noastră şi atunci, totuşi, n-ar rămânea nefolositoare. Când ascultătorii noştri iarăşi vor fi păcătuit, o vor fi făcut aceasta nu aşa, fără de ruşine, ca mai înainte. Totuşi îşi vor fi adus aminte”, de pildă în timpul unei beţii, „de mustrarea noastră, de dojanele noastre, iar această amintire

negreşit a produs ruşine, ei au roşit înlăuntrul lor şi au săvârşit păcatul lor nu cu obrăznicia cea mai dinainte" şi-au dat seama că păcătuiesc, greşesc. „Iar aceasta este începutul îndreptării şi al întoarcerii celei desăvârşite, când cineva se ruşinează de păcatul săvârşit şi singur osândeşte cele făcute."

Deci încă un folos: chiar atunci când nu-i băgat în seamă, atunci, cuvântul însă îi vine mai pe urmă în minte. Cuvântul, fraţi creştini, are o mare putere asupra noastră, a oamenilor. Cuvântul te poate rătăci, cuvântul te poate îndrepta, te poate mustra, te poate reînvia.

„Afară de aceasta, urmează pentru noi şi un alt câştig care este nu prea mic. Noi am făcut pe cei luători aminte mai îmbunătăţiţi şi i-am convins că aceia mai bine s-au gândit, care nu se amăgesc de mulţimea cea mare. Aşadar eu, deşi n-am vindecat pe cei bolnavi, totuşi am făcut mai tari pe cei sănătoşi".

I-a convins de adevărul faptei bune şi al gândului celui bun.

„Cuvântul meu, negreşit, pe mulţi nu i-a oprit de la păcat, totuşi el a întărit pe cei îmbunătăţiţi. Voiesc a cumpăni încă şi un al treilea punct. Eu astăzi nu am mişcat, dar poate voi mişca mâine. Şi dacă nu mâine, poate poimâine sau încă mai târziu. Cine ne ascultă şi ne respinge astăzi, poate ne va asculta şi primi mâine. Cine nu ne bagă în seamă astăzi şi mâine, poate după mai multe zile va dărui ascultare cuvântării noastre, încă şi pescarul adeseori toată ziua a aruncat mreaja sa în zadar şi seara voia chiar să plece, dar totuşi la urmă a prins peşti mulţi, seara târziu. Dacă noi, pentru neizbutirea întreprinderilor noastre, îndată am înceta şi ne-am lăsa de lucru, atunci s-ar prăpădi toată viaţa noastră, şi cea trupească şi cea duhovnicească. Dacă de pildă, lucrătorul de pământ pentru o vreme rea întâmplată o dată, de două ori sau de mai multe ori, ar părăsi lucrarea pământului, atunci noi toţi curând ar trebui să pierim de foame. Şi dacă corăbierul pentru o furtună întâmplată o dată, de două sau de mai multe ori ar fugi de mare, şi viaţă noastră ar pierde foarte multe îndemânări".

N-ar mai călători lumea pe mare. Au fost nişte accidente de avion şi ar trebui să stea lumea, să nu mai meargă cu avionul. Cu trenul la fel, câte accidente nu sunt, cu maşinile, însă lumea merge. Aşa şi cu aceste cuvinte.

„Dacă la toate meşteşugurile, meseriile, ar lua cineva aceeaşi hotărâre, ar trebui totul să piară şi pământul s-ar face o pustietate, fiindcă toţi oamenii pricep aceasta, de aceea ei totdeauna cu bărbăţie se apucă iarăşi, din nou, de îndeletnicirile lor şi adeseori nu au avut de pierdut. Pe lângă acestea se adaugă că aceştia, în caz de neizbutire au numai pagubă, la noi însă nu se întâmplă aşa, că predicăm şi sfătuim. Când tu împrăştii sămânţa învăţăturii şi ascultătorii nu au primit şi n-au adus rod ascultării, totuşi tu primeşti de la Dumnezeu plată cuvenită pentru sfătuirea ta. Şi când aceia nu vor să te asculte, tu vei primi tot atâta de mare răsplătire, precum ai fi primit când ei ţi-ar fi urmat, căci tu ai făcut tot ce atârna de tine”.

«Noi suntem datori să semănăm», spunea Sfântul Pavel «şi Dumnezeu să facă să rodească.». Noi nu suntem răspunzători de ceea ce fac ascultătorii noştrii, ci suntem datori numai a le da sfaturi drepte, a-i îndruma. A-i îndemna e datoria noastră, a urmă şi-a face este datoria lor - adică a dumneavoastră.

„Cu toate acestea, predicatorul nu poate singur să isprăvească toate”.

Aici e un lucru foarte important pe care o să-l ascultaţi acum. E vorba de această lucrare a dumneavoastră, care ascultaţi cuvântul lui Dumnezeu, care cunoaşteţi nişte lucruri şi le puteţi împărtăşi altora care nu vin să asculte. Noi nu putem intra în anumite case, dumneavoastră însă puteţi face acest lucru.

Asta spune mai departe Sfântul Ioan: „*Cu toate acestea, predicatorul nu poate singur să isprăvească, să facă toate. El nu poate să fie la toţi, în toate zilele spre a-i sfătui”.*

Într-o comună mare sau într-un oraş, el nu se poate duce la fiecare familie, însă… *„dacă voi veţi voi să împărţiţi între voi lucrarea întoarcerii, dacă fiecare va voi să ia asupra-şi îngrijirea pentru unul dintre fraţii săi, atunci curând zidirea Bisericii va spori mai bine. Aşadar, vorbeşte cu fratele tău şi-l îndeamnă, chiar dacă el nu te-ar asculta, totuşi tu vei dobândi prin aceasta plata cuvenită. Însă numai atunci când nu vei înceta şi vei continua cu îndemnarea, cu sfătuirea”,* chiar dacă s-ar plictisi sau te-ar repezi. Să-i spună cu binişorul, îl mai lasă puţin, iar îi spune cu dragoste şi cu un accent, nu de poruncă, ci de compătimire. Şi atunci primeşte, adică e un duh smerit. Aşa erau sfinţii aceştia care au lăsat cuvântul, ni l-au spus de la inima lor, sufereau împreună cu cei care erau în necazuri. De aceea au fost primite cuvintele lor.

Aşa şi noi când predicăm, când spunem altuia la ureche, între patru ochi sau între şase ochi, să-i spunem cu această compătimire, cu acest duh umilit, cu această dragoste sinceră de a-l ajuta, de a-l îndrepta şi atunci el primeşte.

Ascultaţi acum alt aspect al lucrurilor: *„Fără obosire pândeşte satana mântuirea omului şi noi nu trebuie, oare, să ne ruşinăm de a fi nepăsători de mântuirea oamenilor celor asemenea nouă, când satana de-a pururea gândeşte la pierzarea lor?”*

E o luptă aici între duhul răutăţii, al vicleanului şi această lucrare a lui Dumnezeu în lume pe care trebuie să o facem între noi – suntem toţi fraţi în Hristos şi de aceea ne rugăm cu Tatăl Nostru, avem un singur Tată ceresc.

„Satana ne îngrozeşte cu lupta împotriva oamenilor, deşi Dumnezeu îl opreşte de la aceasta, iar tu oare te vei feri cu lenevire, măcar că Dumnezeu însuşi te îndeamnă şi cere ca iarăşi să dobândeşti pe cei căzuţi? Cine va ierta oare, fraţilor, că pe când satana arată o astfel de râvnă pentru pierzarea oamenilor, noi n-arătăm nici cea mai mică parte din asemenea râvnă pentru mântuirea fraţilor noştri? Pentru aceasta, când tu vezi un frate învârtoşat şi neplecat care nu voieşte să te asculte, atunci zi întru sine-ţi: «Oare nu-l voi putea dobândi cu timpul?» Aceasta şi Pavel ne-a poruncit să facem când scrie aşa: «Slugii Domnului nu i se cade să se sfădească, ci blând să fie către toţi, învăţător şi suferitor.»”

Se întâmplă în casele noastre creştine, de aici şi din alte părţi ale ţării, cineva din familie merge la biserică, citeşte, se roagă, citeşte Acatistul Maicii Domnului, însă nu poate convinge pe cei din familia sa să meargă şi ei pe aceeaşi cale. De ce oare? Poate să se ascundă un dram de mândrie în persoana care merge pe calea lui Dumnezeu. Poate un pic de dispreţ către ceilalţi, poate porunceşte cu autoritate şi cu un accent de răutate şi cu această dorinţă, de a face toţi ca ea sau că el. Asta e foarte greu… Vezi cum creşte un arbore, cât de mic, abia vezi, abia răsare din pământ şi aştepţi să crească. Creşte, dacă se îndoaie la vârfuri îi pui o proptea şi încet-încet creşte până când se înstăpâneşte şi creşte singur. Cam aşa creştem şi noi, avem o viaţă nu prea lungă, însă o viaţă în care creştem mereu. În fiecare zi se adaugă nişte cunoştinţe, ne bântuie nişte vânturi ale patimilor, aflăm ceva bun, ne încurajăm şi ne învăpăiem, aflăm ceva rău, ne descurajăm şi mergem pe calea celui rău. Toată viaţa e o cumpănire între bine şi rău şi dacă cineva e în preajma noastră şi ne ajută ca pe

arborele care se ridică din pământ, ca să fie ocrotit de vânturi, să crească drept, e mare merit cu acela sau pentru aceea. Şi aşa sunteţi dumneavoastră care ştiţi şi ascultaţi din când în când cuvântul lui Dumnezeu. însă să se facă aceasta cu smerenie şi cu dragoste, cu duhul umilinţei şi atunci va prinde cuvântul nostru, altfel [celălalt] întoarce capul şi pleacă, rămânem singuri.

Spune Sfântul Pavel aici, „slugii Domnului nu i se cade să se sfădească". Când îl înveţi pe cel din casa ta, nu mustra prea tare şi nu bate la cap prea mult. Spune-i puţin, lasă-l să se mai odihnească, iarăşi revii, pândeşte momentul. Această lucrare de îndreptare a omului este foarte grea. Sunt [lucrări] speciale pentru educaţia tineretului şi a lumii. Foarte greu să înveţi pe altul. Dacă tu pe tine nu te poţi îndrepta şi ştii o mulţime de lucruri, cum poţi să ai pretenţii să faci pe altul ca tine? În primul rând să nu se sfădească, „ci blând să fie către toţi, învăţător şi suferitor, răbdător, cu îndelungă răbdare, cu blândeţe certând pe cei ce stau împotrivă, poate cândva le va da Dumnezeu pocăinţa şi cunoştinţa adevărului" spunea Sfântul Pavel către Timotei, ucenicul său.

„Nu vezi tu oare", spune Sfântul Ioan, „că un părinte, chiar când este deznădăjduit despre însănătoşirea copilului său, totuşi plângând, suspinând, şade lângă patul lui, îl sărută cu dragoste şi întrebuinţează toate mijloacele de vindecare până la suflarea cea mai de pe urmă. Tot aşa trebuie să faci şi tu cu fratele tău".

Fratele tău, în înţelesul de oricine, aproapele nostru.

"Acela cu lacrimile sale nu poate să alunge boala, nici să respingă moartea ce se apropie. Tu însă pe un suflet bolnav de moarte poţi adeseori a-l mântui şi a-l scula, prin lacrimile şi suspinurile tale, dacă tu eşti neobosit şi nu te îndepărtezi de dânsul. Tot aşa face şi Dumnezeu cu noi, deşi noi suntem nebăgători de seamă, El totuşi în toate zilele vorbeşte către noi prin profeţi şi apostoli şi nu încetează a îndemna pe cei „cerbicoşi" - mândri, trufaşi - „neluători aminte". Gândiţi-vă, în sfârşit, că acel ce nu încetează cu sfătuirea, deşi o face în deşert, va secera o răsplată încă mai mare decât acela care prevede că cuvintele sale vor fi ascultate. Căci acela care de-a pururea îndeamnă fără să fie ascultat şi totuşi nu oboseşte, dă dovadă de dragostea cea mai călduroasă şi mai adevărată de aproapele său".

Fraţi creştini, aşa a învăţat Sfântul Ioan, aşa învăţau şi Sfântul Vasile, Sfântul Grigorie şi aşa învăţau şi învaţă sfinţii. Să ne însuşim duhul lor, duhul smereniei, duhul dragostei lor, să ne facem şi noi cât de cât asemenea lor. Amin”.

(din: Părintele Sofian, Editura Bizantină, 2007, Bucureşti)

Părintele Constantin Necula - Priveghere la Sfinţii Trei Ierarhi, cuvânt către teologi

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh! Amin.

Iubiţilor, nu vreau să vă pun la inimă altceva decât ce v-am pus până acum. Mai mult nici n-aş avea, de fapt, ce să vă doresc.

Luaţi aminte la scrisoarea Sfântului Ioan Gură de Aur către Chiriac, cel dimpreună cu dânsul exilat, care este cuprinsă între file de acatist şi pe care o puteţi găsi, dacă vreţi, cercetând scrierile patristice, de-a lungul anilor de facultate. Şi veţi vedea că toţi ierarhii care şi-au perceput misiunea către Hristos şi cu Hristos au această extraordinar de mare disponibilitate de a-şi pune dragostea lor, preoţia lor, ierarhia lor, mai presus decât toate celelalte şi de a răstigni în sine pe Hristos, pentru ca să poată învia cu Mântuitorul.

Nimic din ce s-a rostit astăzi despre Sfinţii trei Ierarhi n-a fost vorbă goală şi o ştiţi bine, chiar dacă textul acatistului a fost de astă dată mai greoi decât de obicei. Dar trebuie să luăm de fiecare dată seama că totdeauna şi pretutindeni cel care a priceput că este cu Hristos, acela a priceput că este cu Patima Lui, a priceput că este cu obrazul Lui scuipat, a priceput că este cu urechile Lui auzind huliri şi a priceput că a fi preot sau a fi ierarh nu înseamnă numai a şedea într-un fotoliu şi a te transforma într-un feudal sau într-un funcţionar al

Bisericii, care să taie din când în când câte o felie-două, subţiri, dintr-o pâine mai albă decât a celorlalţi.

Luaţi aminte la Sfântul Vasile cel mare, care iese înaintea împăratului cu pâine neagră şi sare. Noi nu suntem preoţii unui popor bogat. Dacă tindeţi ca din preoţie să faceţi câştig de pâine albă, păcatul vostru să fie! Dacă aţi venit, în schimb, să duceţi în spate, cu poporul deopotrivă, mâncarea din pâinea cea nepământească, binecuvântaţi să fiţi! Dar luaţi aminte că singura şi posibila pâine albă pentru preot, cea mai albă şi cea mai minunată pentru el, nu este alta decât pâinea împărtăşaniei, adică pâinea menită a fi primită de Hristos şi transformată în însuşi Trupul Său. Mai mult decât dăruiţi voi oamenilor, nimeni, niciodată şi nici într-o altă stare nu va putea dărui, decât Mântuitorul la a Doua Venire. Vă asemănaţi cu Hristos, dăruindu-L pe Hristos oamenilor!
Luaţi seama, aşadar, să nu fiţi dintre aceia care, văzând pe Eudoxia că loveşte în săraci, nu spun că e păcat. Luaţi seama dar, ca aruncaţi în groapă cândva, să nu încercaţi să ieşiţi călcând pe cadavrele celor de sub voi şi uitând de Daniel din groapa cu lei. Luaţi seama ca nu cumva, înghiţiţi de poftele lumii, să uitaţi să strigaţi cu Ioan: Izbăveşte-mă pe mine, Doamne! Luaţi seama dar ca, în tot ceea ce faceţi, nu cumva să vă identificaţi cu icoana răsturnată a martirilor, ci cu cea a martirilor cu adevărat martiri pentru Hristos!

Veţi muri şi voi sub pietrele celor din jurul vostru. Dacă nu, n-aţi simţit nimic! Veţi fi şi voi aruncaţi în groapa cu lei. Veţi fi şi voi bătuţi şi schingiuiţi, chiar dacă nu în mod fizic, vizibil, dar de cele mai multe ori sufleteşte şi spiritual. Îndrăzniţi! Ştiu eu nişte ierarhi! care ştiau la rândul lor pe Unul - şi am zis majuscular Unul - Care a biruit lumea!

Să nu vă temeţi măcar o secundă în viaţa voastră - fie de student care se pregăteşte pentru examenele acestea scrise cu litere pe foi albe, fie de preot care se mai pregăteşte pentru examenele scrise cu litere de aur în sufletele celor care vin în întâmpinarea lui - să nu vă temeţi nici o clipă că sunteţi singuri! Şi întotdeauna, pe măsură ce creşte dorul de împărăţia lui Dumnezeu, să vă crească şi nădejdea pentru împărăţia lui Dumnezeu. Iar pe măsură ce vă va creşte nădejdea pentru împărăţia lui Dumnezeu, vă va creşte şi dorul pentru împărăţia Lui şi veţi simţi de fiecare dată că nu veţi putea altfel decât în sobor, cu toţi marii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe!

Şi ştiţi că de fiecare dată în Liturghie veţi avea, indiferent dacă veţi fi în ultimul cătun sau în prima biserică din oraş, măcar un arhiereu să slujească în chip nevăzut împreună cu voi - şi spun măcar unul în afară de Arhiereul cel Mare, Hristos, Cel Care Se şi jertfeşte - dacă veţi şti să-i chemaţi în ajutorul slujirii voastre. V-o spun cu mâna pe inimă: nu cred că este un preot mai fericit decât acela care în fiecare ajun de Liturghie şi mai apoi în timpul Sfintei Liturghii, simte că, rugându-se cu rugăciunile Sfântului Vasile cel mare, l-a avut pe Sfântul Vasile cel mare îngenuncheat în rugăciune împreună cu el; rugându-se cu rugăciunile Sfântului Ioan Gură de Aur, l-a avut pe Sfântul Ioan Gură de Aur lângă el sau, rugându-se cu rugăciunile Sfântului Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu, împreună cu el a şezut îngenuncheat Sfântul Grigorie înaintea lui Dumnezeu.

Aici stă puterea rugăciunii noastre: să îngenunchem împreună cu marii ierarhi, care au ştiut să îngenuncheze pentru ca noi, ăştia, creştinii de la coada veacului, să nu avem ciobit nimic din conservatorismul nostru ortodox, din dogma noastră îngustă, dar mântuitoare. De aceea, daţi-mi voie să vă spun, studente şi studenţi teologi, să trăiţi mulţi ani, să vă luaţi în viaţă modele dintr-acelea veşnice, care să vă ducă la viaţă veşnică, nu dintr-acelea oare astăzi să vă facă să zâmbiţi, iar mâine să vă facă să vă zguduiţi de plâns.

Rămâneţi cu Hristos şi cu Sfinţii Săi, care nu vă vor înşela niciodată! Dumnezeu să vă binecuvânteze, să aduceţi bucurie părinţilor voştri, să aduceţi bucurie celor care vă iubesc şi întristare celor care vă urăsc pe voi, iar mai cu seamă, să aduceţi bucurie lui Dumnezeu, Care, fără îndoială, ne-a trimis pe Vasile, pe Ioan şi pe Grigorie, studenţi în teologie, şi i-a primit în împărăţia Sa.

Să vă rugaţi pentru profesorii voştri, pentru cei care, zâmbind sau încruntându-se - dar de fiecare dată iubindu-vă - încearcă să vă facă să vedeţi minunăţia măririi lui Vasile, a cuvântării teologice a lui Grigorie şi a predicii aurite a Sfântului Ioan.

Pentru rugăciunile Sfinţilor trei Ierarhi, Dumnezeu să vă miluiască şi să vă izbăvească pe voi! Amin.

(Capela Facultăţii de Teologie - Sibiu, 1998)

Părintele Nicolae Tănase - Predică la sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

Astăzi prăznuim pe Sfinţii trei Ierarhi. Un lucru minunat în Biserica noastră este şi acesta: la câteva sute de ani de la moartea lor, tot studiindu-se scrierile lor, tot discutând biografia lor, viaţa lor, faptele lor minunate, ajunseseră creştinii de intraseră în conflict unii cu alţii, după felul în care îl simpatizau pe unul, sau pe altul, sau pe celălalt: Vasile, Grigorie şi Ioan. Toţi au trăit în secolul de aur al creştinismului, secolul al IV-lea.

Unii spuneau despre Sfântul Vasile că el este cel mai mare, cel mai deosebit dintre cei trei.

Ziceau: „Câtă putere avea în rugăciune, câtă putere în izgonirea diavolilor, ce fel de omilii (adică explicări la textul Scripturii) făcuse el, ce ascet era, ce postitor!”.

Ceilalţi spuneau: „Cum puteţi zice voi asta? Ioan al nostru a fost supra numit şi i-a rămas numele acesta de «Gură de Aur», pentru că predica extraordinar”.

Iar Sfântul Grigorie Teologul era apărat de o altă categorie de creştini, care spuneau: „Nu vedeţi, are cineva mai frumoase predici despre Însuşi Dumnezeu,

despre Sfânta Treime? Pentru că a scris cu atâta dragoste şi aşa de explicit şi cu aşa înălţime, cele 5 cuvântări teologice...".

Şi multe alte fapte erau puse aşa, ca la proces. Şi atunci, văzându-se conflictul acesta în Biserică, cu rugăciunile episcopilor şi credincioşilor, s-au arătat patriarhului de atunci, în vis, cei trei mari dascăli ai lumii şi ierarhi, Vasile, Grigorie şi Ioan, împreună slujind la Sfânta Masă în ceruri. Şi au spus: „De ce se ceartă poporul pentru noi? Noi iată, una suntem, împreună slăvim pe Preasfânta Treime. Să nu se mai certe". Şi pentru că minunea aceasta s-a petrecut în ziua de 30 ianuarie, de atunci Biserica a instituit în cinstea lor, în această zi, prăznuirea lor împreună.

Îi prăznuim şi separat, la 1 ianuarie, la 25 ianuarie şi la 27 ianuarie. Iar ca o încheiere a sărbătorilor pentru ei, iată, îi prăznuim împreună la 30 ianuarie.

Ce vremuri, iubiţi credincioşi! Să înceapă cearta, care sfânt e mai mare. Ce vremuri ar trebui să trăim şi să gustăm şi noi astăzi, să începem certurile. Unii să citim o carte, ceilalţi altă carte, unii să studiem viaţa unui sfânt, alţii a celuilalt sfânt şi să înceapă o ceartă, o ceartă continuă.

Şi să avem argumente, care sfânt e mai mare, e mai puternic, mai făcător de minuni, care a avut viaţa mai milostivă, să ne facem adică nişte avocaţi, nişte apărători ai sfinţilor. Certurile sunt permise, pe sfinţii noştri. Când avem chef de ceartă, să ne certăm pe sfinţi, pe sfinţii pe care i-am studiat în cărţile noastre.

Aţi văzut că şi pe vremea Apostolilor, unii se dăduseră de partea lui Petru, alţii a lui Pavel, alţii a unui alt apostol, numit Apollo, alţii spuneau: „Lasă-i pe aceştia, Hristos este". Şi atunci s-au lămurit lucrurile, pentru că Hristos e Unul, slujit de mai mulţi; e făcută voia Lui în felul acesta.

Dumnezeu să ne ajute să avem şi noi această luminare a minţii, astfel încât, dacă chiar nu ne vom certa pe sfinţi, măcar să nu ne mai certăm pe nimicurile noastre, de la găină până la metru pătrat de teren care nu ştiu ce s-a întâmplat cu el. Dacă vom reuşi lucrul acesta, tot este un lucru bun. Rugăciunea împreună are multă putere... .

Aţi văzut, credincioşii de oriunde se adună, pot cânta împreună, se simt bine împreună. Liturghia este aceeaşi, învăţătura prin predică este aceeaşi.

Mulţumim Bunului Dumnezeu astăzi că am fost împreună..., mulţumim Bunului Dumnezeu că, iată, în miez de iarnă..., ne-am rugat împreună. Pentru că mult, foarte mult avem nevoie de rugăciune împreună.

Vă aduceţi aminte, Sfântul Vasile cel mare, unul din sfinţii pe care-i prăznuim astăzi, când a vrut să ia din mâna diavolului zapisul pe care tânărul acela îl semnase cu sângele său, de lepădare de credinţă şi de Hristos, a adunat poporul în biserică. Şi ore întregi i-a îndemnat Sfântul Vasile şi au strigat „Doamne, miluieşte!”, până când din văzduh a venit diavolul, i-a adus zapisul şi a zis: „Eşti nedrept, Vasile, că de bunăvoie a făcut el asta”.

Aşadar, cu „Doamne miluieşte” al poporului zis împreună, aţi văzut câtă putere a câştigat, chiar asupra diavolului! Tot aşa şi noi astăzi, cântând atâtea cântări, zicând împreună rugăciuni, ascultând îndemnul „să ne iubim unul pe altul, ca într-un gând să mărturisim”, am avut mult de câştigat... .

Părintele Ion Cârciuleanu - Predică la sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

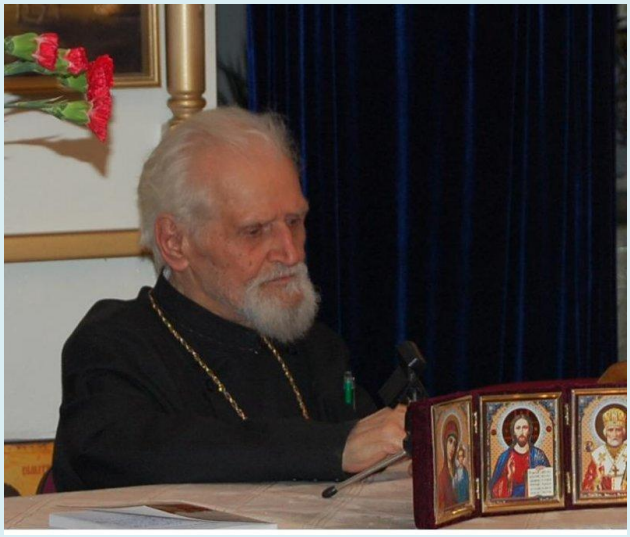

Prăznuim astăzi pe Sfinţii trei Ierarhi, Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur: „Organele darului, Alăutele Domnului, Trâmbiţele cele bine vestitoare ale predicării, Apărătorii Treimii, Păzitorii bunei credinţe, Treime pământească, Treime de Arhierei”.

Aşa-i numesc cântările bisericeşti. Cu toţii, legaţi în cultură, în credinţă, în evlavie şi jertfă, legaţi de o prietenie ce a străbătut veacurile, ei sunt consideraţi de Teologia ortodoxă ca primii îndrumători, ca protectori şi patroni, ca modele de viaţă, de virtute şi de râvnă. În ei au ars până la consumare totală, făcliile dragostei pentru Hristos, pentru Biserică, pentru adevărul Ortodoxiei, pentru munca cinstită, pentru mila faţă de cei lipsiţi şi bolnavi, pentru frumuseţea vieţii duhovniceşti, pentru smerenie şi pentru lucrarea de mântuire.

Ei au mai arătat lumii prin credinţa lor neclintită, prin grija părintească de Turma încredinţată păstoririi lor şi Viaţa cea sfântă, ce Taină mare este Preoţia. De aceea se cuvine a ne întoarce cu mintea cu 16 veacuri înapoi, în veacul de aur al Bisericii, când pe cerul Ortodoxiei s-au născut, au trăit, au luminat lumea creştină cele mai mari stele ale ei.

Pe Sfinţii trei Ierarhi i-am putea compara cu aştrii care primesc o lumină atât de puternică de la soare, încât ei înşişi devin strălucitori şi luminează în jurul lor.

Tot aşa şi aceşti trei Sfinţi ierarhi iradiază pentru toate veacurile lumina strălucitoare a „Soarelui dreptăţii”, luminând cugetele şi vieţile credincioşilor.

Suflete superioare creştine, ce nu s-au legat cu păcatul, Sfinţii trei Ierarhi au strălucit prin dragostea pentru Hristos, prin cultura şi virtuţile lor, realizând, în fiinţa lor, o sinteză vie între credinţă, teologie şi faptă. De tineri s-au înrolat în slujba idealului nepieritor: idealul slujirii lui Dumnezeu şi al oamenilor.

Toţi trei au trăit în veacul IV al erei creştine, „veacul de aur” al Bisericii. Toţi trei au fost educaţi în spiritul dragostei desăvârşite faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni, mai întâi de mamele lor evlavioase. Emilia, Nona, Antuza sunt nume de mame creştine care vor fi pomenite cu veneraţie cât va fi lumea. Toţi trei şi-au făcut studiile la cele mai vestite şcoli ale vremii: în Cezareea, Atena, Antiohia sau Constantinopol, având ca dascăli pe cei mai vestiţi profesori ai vremii.

Mari teologi şi ierarhi ai Bisericii, ei au militat consecvent pentru înnoirea credincioşilor în punct de vedere religios, moral, punându-le înainte Modelul desăvârşit, care este Mântuitorul Hristos, „calea, adevărul şi viaţa”. Unitatea în cugetare, în simţire şi în voinţă, care caracterizează viaţa şi lucrarea Sfinţilor trei Ierarhi, îşi trage seva din una şi aceeaşi rădăcină: Hristos. În virtutea acestei unităţi ei slujesc aceleiaşi comunităţi Biserica - dar în fiecare duhul Ortodoxiei se fructifică după darul deosebit pe care l-a avut.

Sfântul Grigorie de Nazianz străluceşte pe culmile cugetării creştine, Sfântul Vasile excelează în organizarea practică, ideală a vieţii creştine, iar Sfântul Ioan Gură de Aur este neîntrecutul predicator al Evangheliei lui Hristos; toţi vor lucra şi vor rămâne împreună în tezaurul sfânt al Bisericii prin viaţa şi operele lor.

Sfântul Vasile cel mare îşi începe viaţa clericală fiind hirotonit preot la 364 şi Episcop la 370 al Cezareei şi Capadociei. Ca strălucit teolog a fost condus de ideea: „Omul este o creatură care a primit poruncă să devină Dumnezeu”. De aceea activitatea sa este pusă în slujba omului pe care îl doreşte realizat după statura bărbatului desăvârşit, care este Hristos.

Sfântul Vasile ne învaţă practic ce înseamnă slujirea aproapelui. În timpul foametei organizează asistenţa socială, împărţind a doua oară averea sa la

săraci şi înfiinţează instituţii cu caracter social - azil sau spital pentru bolnavi şi bătrâni, case pentru reeducarea fetelor pierdute, şcoli, orfelinate, case de oaspeţi, toate la un loc numite „Vasiliada”, prin care luptă pentru ajutorarea celor lipsiţi, criticând pe bogaţii nemilostivi şi nefăcând deosebire între neamuri şi credinţa lor.

Stăpânit de un umanism ne mai întâlnit, Sfântul Vasile, adânc iubitor al Ortodoxiei, luptă împotriva arianismului favorizat de împăratul Valens care duce o prigoană împotriva Bisericii Ortodoxe. Susţine dreapta credinţă apărând în scris şi în cuvânt Sfânta Treime şi împotrivindu-se învăţăturilor lui Arie, Eumeniu şi Apolinarie

Pomenim acum doar câteva din scrierile Sfântului Vasile care constituie o parte preţioasă a tezaurului nostru patristic: „Contra lui Eumenius”, „Învăţăturile morale”, „Omiliile la Hexaimeron”, în care găsim toată ştiinţa antichităţii şi a timpului său în domeniul naturii şi filosofiei; „Cele 24 de cuvântări”, „Omiliile asupra psalmilor”, care rămân scrieri clasice de înaltă ţinută doctrinară şi stilistică.

Nimic din ce a scris Sfântul Vasile nu s-a învechit. Liturghia sa care se săvârşeşte de 10 ori pe an şi moliftele sale ce se citesc la începutul anului au intrat în practica bisericii. Mare păstor, mare preot, mare liturghisitor, mare pedagog, mare umanist şi om de ştiinţă al vremii sale.

De aceea între cei trei Sfinţi Ierarhi, Sfântul Vasile a fost mai ales „Braţul care lucrează”.

Sfântul Vasile moare la 1 ianuarie 379 fiind regretat de întreaga biserică şi numit „cel mare".

A doua figură din icoana celor trei Ierarhi este chipul blând al Sfântului Grigorie de Nazianz. Fire meditativă, suflet delicat, impresionabil, plin de duioşie şi sentimente nobile, minte aleasă, subtilă, cutezătoare, poet, prieten apropiat al Sfântului Vasile, un mare teolog cu excepţional talent literar, a adus o contribuţie însemnată la crearea culturii creştine din epoca sa.

Născut la 326 în Capadocia ca fiu al episcopului Grigorie şi al mamei sale Nona, primeşte de la mama sa educaţia evanghelică, aşa cum Sfântul Vasile o

primise de la bunica sa Macrina şi mama sa Emilia. Studiază retorica la Constantinopol, Atena şi Alexandria. La Atena are coleg pe Sfântul Vasile de care îl va lega o prietenie până la moarte. Chemat de tatăl său, episcopul Grigorie, să se întoarcă la Nazianz, este hirotonit preot fără voia sa în anul 361. Fuge în Pont la Sfântul Vasile, de unde revine peste un an şi rosteşte celebra cuvântare „Despre fugă", în care justifică plecarea sa, motivând, dintr-un spirit adânc de smerenie, nevrednicia sa pentru a primi o taină atât de mare ca „preoţia".

Episcop de Nazianz şi arhiepiscop de Constantinopol, el pune la picioarele Mântuitorului excepţionale calităţi, promovând ideea realizării unei Biserici lucrătoare, în cadrul căreia credincioşii să realizeze porunca Mântuitorului: „Fiţi desăvârşiţi, precum şi Tatăl vostru care este în ceruri este desăvârşit" (Mat. 5, 48).

Omul - afirmă Sfântul Grigorie - este „a doua lume în mic". De aceea, o datorie a fiecărui creştin este slujirea omului, ajutorarea lui căci, „nimic nu are omul în el aşa dumnezeiesc ca facerea de bine". Ca arhiepiscop la Constantinopol a rostit el cele „Cinci cuvântări teologice" în care a afirmat ca nimeni altul învăţătura despre Sfânta Treime. De aceea a fost cinstit cu numele de Teologul sau Cuvântătorul de Dumnezeu. Cutezanţa cugetării sale teologice a făcut să fie socotit între cei trei Sfinţi Ierarhi, drept „mintea care cugetă".

Din cauza intrigilor de la Sinodul al III-lea ecumenic se retrage din scaun la Arianz unde îşi trăieşte ultimii ani ai vieţii scriind studii şi poeme. Ca şi Sfântul Vasile, lasă o bogată moştenire literară: Cuvântări, Poeme şi Scrisori. Înainte de plecarea din Constantinopol ţine o impresionantă cuvântare de adio în Biserica Învierii, cuvântare ce a rămas celebră în antologia creştină.

Alături de aceşti doi mari corifei ai teologiei apare în icoană Sfântul Ioan, căruia posteritatea i-a dat numele de Gură de Aur.

Născut în Antiohia în anul 454, având părinte pe Secundus, mare dregător şi pe mama sa Antuza, rămasă văduvă la 20 de ani, primeşte o frumoasă educaţie de la aceasta. Studiază retorica la marile şcoli ale vremii cu dascăli renumiţi. Retras în 374, după moartea mamei sale, în singurătate, în munţii Antiohiei, duce o viaţă plină de restricţiuni vreme de 4 ani şi alţi doi ani într-o peşteră.

Se întoarce la Antiohia în 380 şi este hirotonit diacon. În vremea diaconatului său scrie cartea sa „Despre Preoţie”, tratat plin de date în legătură cu această Sfântă Taină şi cu vrednicia de a o îndeplini. Hirotonit preot de episcopul Flavian în 386 este numit predicator la biserica cea mare din Constantinopol. Acum ţine el frumoasele sale Omilii, atât aici cât şi în cetăţile din împrejurimi.

Vreme de 12 ani îşi desfăşoară activitatea sa cea mai productivă, întărind viaţa creştină şi combătând ereziile.

Numit patriarh de Constantinopol în anul 397 începe reforma printr-o redresare morală a clerului şi a credincioşilor, aducând un duh nou, luptând în toate formele pentru adevăr şi pentru dreptate.
Preocuparea fundamentală a Sfântului Ioan Gură de Aur este convertirea sufletelor pentru o viaţă nouă în Hristos. Etica hrisostomică are la bază o concepţie antropologică optimistă. Omul poate deveni virtuos, deci trebuie ajutat pe această cale. Cine a devenit membru al Bisericii are o responsabilitate morală faţă de semenul său, căci „şi-a luat sarcina mântuiri aproapelui”. Dragostea de apropele este culmea virtuţii, deoarece aproapele este „însuşi trupul lui Hristos”. El s-a afirmat ca mare predicator, fiind socotit „gură de aur” a Bisericii.

De la el ne-au rămas 800 de Omilii sau explicări duminicale la Sfânta Scriptură. Tălmăcirile Sfântului Ioan Gură de Aur plecau de la convingerea că Sfânta Scriptură trebuie să fie cunoscută de fiecare credincios. „Plăcută este o livadă - spune el - plăcută este o grădină, dar mai plăcut este studiul Sfintei Scripturi”.

Seria explicărilor din Sfânta Scriptură, sub formă de omilii, merge la Sfântul Ioan Gură de Aur într-o continuitate sistematică, începând cu prima carte a Vechiului Testament şi terminând cu ultimele epistole ale Noului Testament.

În anul 403 începe calvarul său când este condamnat la Sinodul de la Stejar. În anul 404 este exilat la Cucuzus, ca în 407 să fie trimis la Arabisus, la poalele munţilor Caucaz. Dumnezeu îi scurtează suferinţele sfântului ierarh, chiar pe drum, în ziua de 14 septembrie 407, pronunţând ultimele cuvinte: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”, îşi dă obştescul sfârşit. Mai târziu, împăratul Teodosie al II-lea îi aduce la 438 sfintele sale moaşte la Biserica Sfinţii Apostoli din Constantinopol, cu mare cinste.

Acesta este sfârşitul Sfântului Ioan Gură de Aur, dar el rămâne măreţ, strălucitor în întreaga Biserică. ***Este pomenit la fiecare Sfântă Liturghie a sa. Opera sa rămâne tot vie, tot tânără, deşi au trecut atâtea veacuri. Toate scrierile sale au stil armonios. Deşi uneori învăţătura sa este oarecum aspră, ea este îmbrăcată într-o delicateţe şi gingăşie deosebite, în haina dragostei de oameni.***

Nu a învăţat niciodată ceea ce nu a trăit el mai înainte. De aceea el rămâne ideal al Bisericii Ortodoxe. Este în acelaşi timp şi model de organizator al asistenţei sociale prin biserică la vremea lui, asemenea Sfântului Vasile cel mare. A trăit cum a învăţat şi a învăţat cum a trăit.
Aceşti mari ierarhi şi teologi sunt pentru noi şi pilde de slujire preoţească. Doi dintre ei, Sfântul Grigorie şi Sfântul Ioan Gură de Aur, au făcut elogiul preoţiei creştine în opere neîntrecute până azi. Pentru ei preoţia este o slujire şi ţine de fiinţa bisericii.

Pentru biserica dintotdeauna, Sfinţii trei Ierarhi întruchipează idealul slujirii creştine a omului. Căci îndreptându-şi cugetarea teologică spre Dumnezeu cel transcendent, nevăzut, necuprins şi neajuns, ei l-au vestit pe Dumnezeu Cel care s-a făcut prietenul, fratele, aproapele şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi prin ei au aşezat teologia în slujba vieţii şi preoţia în slujba oamenilor.

Cea mai aleasă cinstire pe care le-o putem aduce acestor mari luceferi ai Bisericii ortodoxe este să ne străduim să urmăm pilda lor, dăruindu-ne toată fiinţa noastră slujirii lui Dumnezeu şi semenilor noştri. Făcând aşa vom împlini porunca Apostolului Pavel, care zice: ***„Aduceţi-vă aminte de mai marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi le urmaţi credinţa” (Evrei 13, 17).***

Amin.

Părintele Gheorghe Neamţiu - Sfinţii trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan - Voi sunteţi lumina lumii

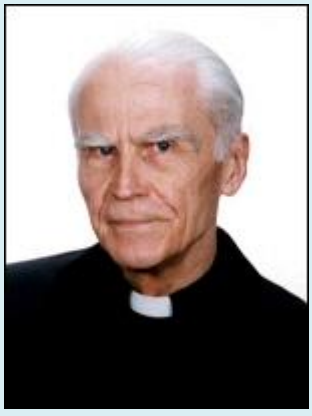

"Voi sunteţi lumina lumii (…) Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor încât, văzând faptele voastre cele bune, să-L prea mărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri." (Matei V, 14 şi 16)

Această poruncă o adresează Iisus Hristos, în predica de pe Munte, nu numai Apostolilor şi ucenicilor care Îl ascultau atunci, ci şi tuturor acelora care, prin Botez, aveau să fie, peste veacuri, urmaşii şi imitatorii Săi, alţi hristoşi, purtători ai prezenţei Sale printre oameni, adică nouă tuturor creştinilor. Deoarece nu numai în Apostoli, ci în toţi creştinii, deci şi în noi, trebuie să se oglindească chipul viu al lui Hristos, prin întreaga noastră conduită care să lumineze în jurul nostru, aprinzând alte şi alte lumini în semenii noştri.

Dintre toţi creştinii, aceia care L-au urmat mai fidel pe Hristos, trăind din plin solia Evangheliei, sunt sfinţii. Totuşi, deoarece singur Hristos este plenitudinea desăvârşirii, sfinţenia absolută, sfinţii oglindesc în viaţa lor, în mod eroic, doar unele din multiplele aspecte ale desăvârşirii evanghelice, ***fiecare sfânt după firea şi înclinaţiile lui, deoarece – şi e de reţinut acest lucru – sfinţenia nu distruge firea omului, ci o presupune şi o înnobilează, o desăvârşeşte.***

Aşa, bunăoară, unii dintre sfinţi au realizat în fiinţa lor aspectul speculativ, doctrinal al Evangheliei, alţii au oglindit, cu precădere, aspectul ei practic; unii au fost suflete contemplative, dedicaţi rugăciunii, trăirii interioare; alţii, oameni dăruiţi îndeosebi activităţii de evanghelizare, misionari, organizatori, conducători de suflete.

Cu toţii însă se întâlnesc în două puncte comune:
1. Credinţa şi viaţa lor, toţi le-au socotit ca formând o unitate vie, neîmpărţită, luminând în acelaşi timp ca două raze ale aceleiaşi lumini;
2. Această desăvârşită contopire între credinţă şi trăirea ei în fiecare clipă, ei au socotit-o un lucru extraordinar de important şi absolut (I. Miclea, op. cit., p.102), de care atârnă, ca de un centru de gravitate, şi Cerul şi pământul.

Prin flacăra vie a credinţei lor, sfinţii nu au relativizat ceea ce este absolut şi dumnezeiesc, ci au înălţat şi îndumnezeit ceea ce era omenesc în ei, străduindu-se să facă acelaşi lucru şi în semenii lor.
Figurile celor trei mari Sfinţi, ierarhi şi mari dascăli ai lumii: Vasile cel mare, Grigorie din Nazianz – supranumit Teologul – şi Ioan Gură de Aur, pe care îi prăznuim astăzi, ne îmbie fericitul prilej de a verifica aceste afirmaţii.

1. Sfinţii aceştia şi-au trăit credinţa. Toţi trei, în tinereţe, au urmat cele mai înalte şcoli de pe atunci: din Constantinopol, Cezareea şi Atena. Au studiat retorica şi filosofia, precum şi întreg clasicismul greco-roman, pregătindu-se pentru cariera de avocat. Neîntrecuţi de nici unul dintre colegii şi contemporanii lor, ei au devenit fala şcolii şi maeştrilor ei.

Dar, după cum lumina are afinitate pentru lumină, tot astfel ştiinţa neînfumurată despre lume duce la ştiinţa despre Creatorul ei, aşa încât setea de adevăr îi mână pe cei trei studenţi la lumina doctrinei creştine. Cu temeinica lor pregătire filosofică, impregnată de modestia ce îi caracteriza, ei se adâncesc în studiul Evangheliei, din care scot cu nesaţ nesecate comori de valori spirituale şi morale, care au pus în uimire o lume întreagă. Au proiectat noi lumini în misterele Sfintei Treimi, Întrupării şi Euharistiei, arătând că acestea, cu toate că mintea nu le poate pătrunde esenţa, trebuie primite pentru autoritatea lui Dumnezeu care ni le-a descoperit şi care, fiind atotştiutor, nu Se poate înşela, şi fiind prea sfânt, nu ne poate înşela nici pe noi.

În felul acesta, din maeştri ai ştiinţei profane, ei devin maeştri ai ştiinţei teologice, pe care o ridică pe culmi neatinse până la ei; prin scrierile lor documentate combat ereziile din acel timp: arianismul şi macedonianismul care zguduiau lumea creştină.

Această credinţă însă, ei, nu numai au vestit-o şi au apărat-o cu fidelitate de atacurile ereticilor, ci au şi trăit-o cu o fidelitate neclintită, contopind-o cu viaţa lor şi realizând, fiecare, tipul de sfinţenie potrivit firii sale.

Astfel, Sfântul Ioan Gură de Aur (344-407), numit "doctor euharisticus", este tipul sfântului gânditor-combatant (I. Miclea, op. cit., p. 104), care, cu inteligenţa sa neobişnuită, cucerit de sublimitatea adevărurilor credinţei, după ce le scrutează adâncurile, le apără cu graiul său de aur şi în scris, cu atâta fermitate şi curaj, încât nu ezită să înfrunte exilul şi moartea; aceasta din cauză că a cutezat să înfiereze imoralitatea împăraţilor Bizanţului: Arcadiu şi Eudoxia. ***A făcut-o pentru că Sfântul Ioan nu concepea să fie sfânt numai prin puritatea credinţei sale interioare, ci şi prin toate consecinţele ei practice, în viaţa de fiecare zi. Pentru el o convingere care nu înfăptuieşte binele, adevărul şi frumosul, e deşartă. Adevărul trebuie să rodească fapte adevărate şi oameni adevăraţi, adică sfinţi.***

Un cu totul alt tip de sfinţenie îl reprezintă Sfântul Grigorie din Nazianz sau Teologul (328-389). El nu este înzestrat cu simţul vieţii practice. Fire contemplativă, el reprezintă "tipul mistic al sfântului" (Ibid., p.106). Absorbit cu totul de marile adevăruri, pentru el lumea lui Dumnezeu este totul. De aceea, când i se îmbie scaunul episcopal din Sosima, râvnit atât de mult de alţii, el îl refuză, nesimţindu-se chemat pentru misiunea de organizator şi conducător de suflete; iar la scaunul din Constantinopol, în care a fost întronat de însuşi împăratul Teodosie (380), a renunţat înainte de a împlini un an de păstorire, lăsându-l altora, mai destoinici a cârmui sufletele, el urmându-şi chemarea de a dezvălui în scris, pentru sine şi pentru alţii, taina cunoaşterii lui Dumnezeu, în scopul unirii tot mai intime cu El. Pentru acest motiv, se mai numeşte şi Teologul sau Cuvântătorul lui Dumnezeu.

Sfântul Vasile cel mare (329-379), prietenul şi colegul de şcoală al Sfântului Grigorie – împreună cu care a compus primele reguli de viaţă călugărească - este personalitatea care îmbină în sine, în mod armonios, aspectul contemplativ şi cel practic al sfinţeniei. El este "tipul sfântului organizator" (I. Miclea, op. cit., p.106) şi conducător de suflete. Tatăl său, avocat, voia să-i dea şi lui aceeaşi carieră. Sfântul însă, convins că fără ordine, mai întâi interioară şi apoi exterioară, nu există desăvârşire, se retrage în pustiul Iris, unde, cum am spus, elaborează, pentru prima oară, în Răsărit, Regulile călugăreşti care îi poartă

numele, instituind astfel Ordinul bazilitan din care, în Biserica noastră, au făcut parte luceferii Şcolii Ardelene şi alţi oameni de seamă ai Neamului.

Ajuns arhiereu, Sfântul Vasile, armonizează perfect în viaţa sa, ştiinţa virtuţii cu virtutea ştiinţei, rugăciunea cu activitatea de păstor de suflete şi organizator. Deşi lumea, stăpânită de cel rău, îi va face mereu opoziţie, credinţa sa era că el nu trebuie să iasă din ea lăsând-o pradă celui rău, ci să lupte din răsputeri ca s-o schimbe, s-o re-creeze după vederile lui Dumnezeu, în care scop e necesar ca virtutea să strălucească, mai întâi, în propria sa viaţă. Iată de ce, Sfântul se ocupă mai întâi de sine, sfinţindu-se printr-o viaţă de asceză aspră, de renunţare, de jertfire de sine, cum au făcut-o şi ceilalţi doi, confirmându-şi cuvântul prin pilda propriei vieţi, convins că nu poate aprinde sufletele de iubirea lui Hristos fără ca aceasta să ardă, mai întâi, în el însuşi.
2. Dar aceşti trei mari Sfinţi Ierarhi şi mari luminători ai lumii, doctori ai Bisericii, nu numai că şi-au armonizat perfect credinţa cu trăirea de fiecare zi şi clipă, ci această trăire a credinţei ei au tratat-o cu cea mai mare seriozitate posibilă. După cum am spus, ei nu şi-au relativizat credinţa, nu şi-au modelat-o după vederi omeneşti, ci au divinizat omenescul din ei, cu cea mai mare severitate, nefăcând concesii nici pornirilor pătimaşe din firea lor, nici momelilor lumii, precum nici ameninţărilor capetelor încoronate, deoarece ei erau prea convinşi că nu se poate "sluji la doi domni".

Iată, bunăoară, dialogul dintre Sfântul Vasile, ca episcop al Cezareei şi prefectul arian Modestus.

– Dacă nu încetezi cu combaterea şi afurisenia arianismului, conform legilor, vei fi despuiat de orice avere – îl ameninţă prefectul.

- De la cine nu are nimic, nu i se poate lua nimic – îi răspunde Sfântul.

- Atunci, vei pleca în exil.

- Eu nu cunosc exil, fiindcă pe pământul lui Dumnezeu sunt, pretutindeni, la mine acasă.

Văzând neclintirea calmă şi senină a Sfântului, Modestus îşi pierde cumpătul şi ţipă: Te voi chinui !

- Nu mă poţi chinui, fiindcă n-am nici trup.

Văzând că şi suprema intimidare rămâne fără rezultat, prefectul îşi schimbă tactica:

- Încă până acum nici un episcop nu a vorbit cu mine cu atâta curaj.

– Probabil nici nu ai vorbit vreodată cu un episcop – îi replică fostul elev al şcolii de retorică din Atena. (I. Miclea, op. cit., p. 108-109).

Sfântul Ioan Gură de Aur, de asemenea, nu glumeşte cu adevărul dumnezeiesc, socotindu-l un bun mai de preţ decât propria sa viaţă. Pătruns de menirea de a apăra dreptul lui Dumnezeu pe pământ, înfruntă, de la înălţimea amvonului, pe împăraţii Arcadiu şi Eudoxia care scandalizau poporul, cu viaţa lor desfrânată. Urmarea? Sfântul a fost destituit. Dumnezeu însă l-a răzbunat, trimiţând asupra regiunii un cutremur atât de cumplit, încât împărăteasa l-a rechemat. Atacat din nou de duşmani, la sfatul tuturor de a fi îngăduitor el răspunde: ***"De ce să mă tem? De moarte? Viaţa mea este Hristos, iar moartea este pentru mine un câştig. De exil? De despuiere? Gol am venit în lume şi tot aşa trebuie să plec. Şi, dacă Hristos e cu mine, de cine să mă tem?" (I. Miclea, op. cit., p.110).***

În sfârşit, este exilat în Cucusus, de unde a fost dus la Pytos şi apoi îmbarcat pentru Comana (Pont) unde a şi fost înmormântat, iar mai târziu a fost transportat la Constantinopol şi apoi la Roma, în Biserica Sfântul Petru.

Deviza vieţii sale era: ***"Eu sunt gata să-mi dau de mii de ori viaţa pentru voi, iar voi nu-mi rămâneţi cu nimic îndatoraţi; eu nu-mi fac decât datoria." (A. Bessieres, LOevangil du Chef, Paris, Spes, 1935, p.189, apud I. Miclea, op. cit., p.110).***

Ce prăpastie între sfinţi şi omul de azi, în felul de a concepe şi trăi credinţa. Credinţa omului de azi zace în unul din sertarele memoriei; ea nu mai este regula lui de viaţă, nu îi însufleţeşte gândurile şi faptele de fiecare zi.

Se întreabă el oare: Ce ar gândi Hristos în această problemă, ce ar spune şi cum s-ar purta El în această situaţie, dacă ar fi în locul meu? Se străduieşte el să-L oglindească pe Hristos în viaţa sa? Şi urmarea tristă a acestui divorţ între credinţă şi trăirea ei practică este dureroasa realitate de sub ochii noştri. Căci ce

vedem? ***Omul, în loc să-şi modeleze viaţa după credinţă, îşi modelează credinţa după viaţă, în loc să divinizeze omenescul din el, umanizează divinul şi astfel, schimbându-şi convingerile după faptele sale nelegiuite, după patimi, omul devine eretic nu numai în faptă, ci şi în credinţă.***

Să ne ferim de o astfel de mentalitate, coruptă şi atât de contagioasă şi să privim trăirea credinţei cu seriozitatea Sfinţilor. Numai credinţa curată, trăită fără compromis, ne va mântui şi va fi izvor de lumină şi zidire pentru alţii, prea mărindu-se astfel Tatăl comun al tuturor, după porunca Mântuitorului: ***"Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât, văzând faptele cele bune, să-L prea mărească pe Tatăl nostru Cel din ceruri."***

Amin.

Părintele Mihai Tegzeş - Sfinţii trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan - Noi: sare şi lumină a lumii

Suntem la începutul Evangheliei după Matei: ucenicii nu au experienţă, dar Iisus îi responsabilizează, are încredere în ei. Le cere să se comporte bine. Singuri nu pot fi "sare", numai dacă rămân uniţi cu Hristos, la fel cum ciorchinele aduce roadă numai dacă rămâne unit cu viaţa de vie.

Sarea şi lumina, două elemente fără de care viaţa nu ar avea gust. Omul trebuie să ştie că trăind pe pământ, trebuie să privească Cerul, adică să-şi pregătească zi după zi, locul său din cer. De aceea nu trebuie să-şi trăiască viaţa după criterii strict omeneşti ci, după logica lui Dumnezeu. Domnul ne cheamă să fim sarea pământului, să-i condimentăm prin mărturia vieţii noastre pe cei care trăiesc în preajma noastră. Suntem invitaţi ca să lăsăm să strălucească lumina care a aprins viaţa noastră, care a permis ca noi să existăm.

Iubiţilor, este imposibil să strălucim dacă nu suntem buni părinţi, dacă nu avem pacea, liniştea şi iubirea în inimile noastre, dar şi blândeţea şi dorinţa de a-i ajuta pe cei dragi. De aceea noi putem să-L anunţăm pe Domnul numai dacă respectăm în viaţa noastră de zi cu zi, Poruncile Sale, numai dacă ne rugăm ca să primim de la El adevărata lumină. O lumânare nu ştie că este aprinsă, dar totuşi arde şi răspândeşte în jurul ei lumina.

Oare în zilele noastre mai are putere Evanghelia? Mai reuşeşte să pătrundă în inimile şi în minţile noastre: ţinem seama în timpul săptămânii de ceea ce am ascultat la Biserică? Sau trăim un creştinism fără Hristos, fără să respectăm învăţătura Lui?

Un om era de părerea: “Credinţa creştină este calea de a-L descoperi pe Dumnezeu!” Adevărat: dar noi suntem atât de împrejmuiţi de ideile creştine încât suntem convinşi că le trăim. ***Oare nu înţelegem că apostolii rămâneau cu “gura căscată” în faţa învăţăturii şi a minunilor Domnului?*** Nu doar atât: ei se hotărau repede să-şi schimbe viaţa. ***Oare nu suntem un fel de lumină ce luminează sub obroc (ascunsă), cât timp suntem atenţi numai la comportamentul nostru de creştin, ca să fie corect din punct de vedere politic şi să nu deranjeze pe nimeni?***

Lumină şi sare: adică noi suntem invitaţi să dăm o mărturie puternică cu viaţa noastră, despre credinţa în Iisus, prin faptele noastre bune. Aici încep problemele! ***Creştinul nu trebuie să salveze lumea, lumea este deja mântuită. Ceea ce poate face, este să trăiască ca un om mântuit, să-i facă publicitate Împărăţiei Cerurilor, să-şi actualizeze mântuirea prin stilul său de viaţă, prin iubirea sa faţă de cei dragi şi faţă de cei mai mici, care au nevoie de o vorbă bună. Să fie un om care ştie să-şi accepte slăbiciunile sale şi de aceea poate să accepte şi slăbiciunile celor de lângă el, şi care nu-şi pierde speranţa, deoarece ştie ceea ce Domnul a făcut pentru el. Să nu ne credem creştini perfecţi: Domnul are nevoie de fii, nu de drepţi care să-i dea lecţii.***

Isaia ne arată felul concret de-a fi lumină şi sare: prin iubire, prin caritate, care se interesează şi-i ajută pe cei mai săraci şi mai suferinzi. Trebuie să propunem stiluri de viaţă care să contracareze sărăcia noastră sufletească, ce creşte tot mai mult: profitul ca măsură a vieţii, egoismul şi edonismul (fac ce-mi place), ca soluţii de viaţă. În acest sens, apostolul Pavel ne aminteşte că logica lui Dumnezeu este total diferită de logica lumii. Iisus şi-a dăruit viaţa. Prin jertfa Sa ne-a salvat. Deci ne salvăm pe noi şi pe cei dragi ai noştri prin jertfa de iubire!!! Măsura rezultatului nostru stă în inima Domnului, nu în statisticile şi în profitul nostru: chiar dacă în ochii lumii, această iubire gratuită a Domnului faţă de noi şi a noastră faţă de alţii, este inutilă sau o pierdere de vreme, noi, fiii luminii, ne încredem în Domnul şi ca şi El vrem să iubim, cu o iubire mare, uneori cu o iubire care suferă, ştiind că falimentul aparent al lui Dumnezeu reprezintă, de fapt, mântuirea lumii.

Când Iisus le spune ucenicilor Săi: “Sunteţi sarea pământului!” le dă o responsabilitate faţă de întreg univers: face din ei oameni centrali şi esenţiali ai lumii. Sunt oameni chemaţi să dea sens şi gust vieţii lor şi vieţii credincioşilor. Dar există şi riscul ca ucenicii să fie ignoranţi şi să nu-i ajute pe credincioşi să

îşi pună toată nădejdea în Domnul şi prin urmare, să fie "aruncaţi afară şi călcaţi în picioare de oameni".

"Voi sunteţi", iată ce multă încredere îşi pune Domnul în noi. Iată ce mare responsabilitate au ucenicii faţă de cei la care au fost trimişi. Faptul de a fi ucenici este un dar de la Dumnezeu, un dar care îi cheamă să fie tot mai strâns uniţi cu Hristos, "Lumina lumii".

"Lumina", înseamnă faptele bune pe care ucenicii trebuie să le împlinească: dreptatea, mila, pacea, implicarea socială, prin care ei se arată ca adevăraţi fii ai lui Dumnezeu. Acest comportament al lor trebuie să-i conducă pe credincioşi să-L recunoască pe Dumnezeu, ca fiind valoarea supremă şi să nu-şi pună speranţa lor în lucrurile materiale trecătoare. Prin exemplul vieţii trebuie să-i atragem şi pe alţii la Tatăl. Ceilalţi trebuie să înţeleagă din vorbele şi din faptele noastre că noi suntem ai lui Iisus.

Iisus spune despre Sine: "Eu sunt lumina lumii", dar mai apoi spune: "voi sunteţi lumina lumii". Lumea cu întunericul ei – al fragilităţii oamenilor, al păcatului, al greutăţilor – are nevoie încontinuu de lumină. Lumina a venit în lume, dar oamenii nu au primit-o, însă lumina a biruit! Să nu uităm că avem un Dumnezeu mai inteligent decât noi! Şi celor care au primit-o, le-a dat puterea să fie copiii Săi, fiii luminii; ei înşişi să fie "lumina lumii". Iată cum misiunea lui Iisus devine misiunea urmaşilor Săi. Acest lucru este pentru noi un dar, o onoare, o responsabilitate.

Cum să fim lumină? ***Mai întâi de toate trebuie să ne lăsăm luminaţi de Domnul, să cunoaştem şi să credem Scripturile. Să învăţăm de la persoanele pline de lumină, pe care Domnul ni le-a scos în cale: acele persoane care ne înţeleg şi care ştiu să vorbească inimii noastre, care ne încurajează, care se roagă, care iubesc, care ne dau încredere şi putere.***

Şi sfinţii au primit lumina de la cei din jurul lor. Şi ei au dat-o credincioşilor lor. Acest lucru înseamnă a fi sare şi lumină a pământului, adică a avea înţelepciunea în a stabili, a determina valoarea lucrurilor, a promova valorile spirituale în conformitate cu demnitatea vieţii umane, a respecta viaţa noastră şi a celor de lângă noi, în conformitate cu credinţa noastră. Trebuie să fim lumină nu prin ideile şi prin gândurile noastre ascunse, ci prin faptele noastre.

Iată ce ne spune profetul Isaia: "Împarte pâinea ta cu cel flămând, primeşte-i în casa ta pe cei mizerabili, fără casă, îmbracă-l pe cel gol. Lumina ta va răsări ca şi cea a soarelui". Dacă suntem sinceri cu noi trebuie să recunoaştem că suntem o lumină dar tare slabă, că de multe ori suntem întuneric (ură, certuri, neînţelegeri şi dispreţ pentru cei de lângă noi) la nivel individual, familial şi social.

Toţi suntem chemaţi să fim lumină: să facem ca opresiunea şi nedreptatea să înceteze, printr-o muncă tot mai constantă în favoarea păcii şi a demnităţii tuturor oamenilor; trebuie să muncim pentru a extirpa foamea, bolile, pentru ca fraţii noştri să nu mai fie subjugaţi de către cei care profită de pe urma muncii lor. Atunci lumina va străluci în întuneric.

Trebuie să facem fapte bune nu pentru plăcerea şi satisfacţia noastră, ci pentru că fraţii noştri au nevoie de ajutor. Trebuie să facem fapte bune pentru ca (văzând bunătatea noastră) alţii să-L laude pe Tatăl nostru care este în ceruri (şi nu să ne laude pe noi!). Aceste idei le ştim pe de rost, dar problema este că foarte cu greu le trăim. Trebuie să ne facem un examen de conştiinţă, pentru a nu ne face de râs în faţa judecăţii Domnului sau suntem interesaţi doar de laudele şi de părerile oamenilor? Nu oamenii ne mântuiesc, ci Domnul!

Doamne, ajută-ne să nu fim poticnire pentru credinţa celor mai slabi decât noi! ***De câte ori nu se întâmplă în zilele noastre ca un om care merge des la biserică, să fie cel dintâi care se ceartă la locul de muncă şi în familie. Şi atunci mă întreb: "Domnul ne-a poruncit să răspândim întunericul? Sau ne-a cerut să fim lumină?"***

Iubiţilor! Noi, ca biserică, trebuie să fim "sarea pământului şi lumina lumii". Noi, creştinii, nu trebuie să trăim doar pentru noi, ci pentru a-i lumina pe cei necredincioşi. Pe timpul lui Matei, creştinii erau alungaţi din Sinagogi. Mulţi se întrebau ce trebuie să facă. Matei le răspunde folosindu-se de imagini simple, pe care toţi le foloseau zi de zi: sarea şi lumina.

Sarea, pentru acele timpuri, era simbolul solidarităţii, al iubirii şi al păcii dintre oameni (Mc 9,50). Şi în zilele noastre arabii spun: "Vă iubesc, cum iubesc sarea". În Orient se freacă cu sare copilul nou născut, pentru a-i da vitalitate şi vigoare (Ez 16,4) şi pentru a îndepărta de la el spiritele rele. Apoi expresia

“sarea inteligenţei” înseamnă a fi persoane capabile să-i sfătuiască, să-i ajute, să-i mângâie şi să-i orienteze pe alţii (Col 4,6).

Sensurile luminii: este cea dintâi creaţie a Domnului: “Să fie lumină!”; Dumnezeu însuşi este lumină; (1Gv 1,5); Cuvântul Său este lumină (Ps 109,105); Iisus se auto - proclamă “lumina lumii”, ce a venit să lumineze pe tot omul din lume (Io 1,5; 8,12); lumina este izvor de viaţă.

Iubiţi credincioşi! Apostolul Ioan ne învaţă ***“Cine iubeşte pe fratele său stă în lumină” (1 Io 2,10).*** Nu putem fi fiii luminii, dacă nu-i iubim pe fraţii noştri. Iisus ne cere să-i ajutăm pe săraci, pentru a fi lumina lumii! ***Într-o lume în care domină egoismul şi indiferenţa, Iisus ne cere să iubim, pentru a fi lumină. Doar experienţa în iubirea reciprocă, atât nouă cât şi celor din jurul nostru, ne umple vieţile de sens, de bucurie şi de lumină. Sarea nu costă mult, ca şi cum ar vrea să ne spună că iubirea nu costă bani: nu există adevărată iubire dacă nu este gratuită. Iubirea nu este un interes economic.***

“Nici o literă nu se va pierde din Lege”, clarifică Iisus. Unii credeau că este de ajuns credinţa şi că nu mai trebuie să respecte Legea lui Moise; alţii credeau că trebuie să respecte doar nişte reguli, Poruncile, fără să mai ţină seama de credinţă. Iisus clarifică: “N-am venit să desfiinţez Legea, ci s-o împlinesc (s-o perfecţionez)”. ***Nimeni nu poate să fie împotriva poruncilor, dar respectarea poruncilor fără credinţa în Dumnezeu, fără a şti că de la El ne vine toată puterea, viaţa şi iubirea, şi fără respectul faţă de aproapele, nu valorează nimic.***

Ca să-L cunoască pe Dumnezeu, copii mei şi cei din jur au nevoie să vadă că mă rog şi că fac fapte bune. Acest lucru reiese şi din următoarele exemple: dacă mă opresc să privesc un tablou într-un muzeu, acel tablou va stârni şi interesul altora, oprindu-se să-l admire. Lumea nu se uită la mine, care privesc tabloul, dar văzându-mă, o să dorească şi ea să-l vadă şi, fără să-şi dea seama că eu exist, o să admire tabloul! Dacă intru şi mă aşez într-un restaurant gol, restaurantul se va umple. Tot astfel, la Dumnezeu mă conduc cei care îl privesc, îl cunosc şi care îmi vorbesc despre Fiul Său. Dacă eu mă voi ruga şi mă voi umple de lumină îi voi atrage şi pe alţii pe calea către Dumnezeu.

Părinţii Ioan Abadi şi Alexandru Buzalic - Sfinţii trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan

În decursul vieţii, omul, vrând nevrând, este angrenat în diferite lucrări. Aceasta este viaţa, iar ea implică anumite eforturi, pe care fiinţa umană urmează să le facă, tocmai pentru a urma cursul firesc al existenţei sale în lume. Biserica sărbătoreşte astăzi trei mari Ierarhi, care aparent nu au fost deosebiţi faţă de noi şi constituie modele de urmat pentru toţi cei ce vor să-L urmeze pe Hristos. Din punctul de vedere spiritual, au avut şi ei suflet, la fel precum şi noi. Au demonstrat lumii întregi că vorbele rostite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos: ***«Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să mărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri» (Matei 5, 16),*** sunt realizabile pentru orice creştin, mai mult, conduc la ceea ce fiecare om este dator să dobândească pe acest pământ pentru mântuirea sa sigură – sfinţenia.

Sfântul Vasile cel mare, sărbătorit şi pe data de 1 ianuarie, s-a născut în anul 330 în Cezareea Capadociei, într-o familie nobilă, care a oferit Bisericii lui Hristos servitori devotaţi şi cărturari renumiţi, câţiva dintre ei fiind trecuţi şi în rândul sfinţilor. Bunicul său a mărturisit credinţa cu preţul vieţii, în timpul persecuţiilor împăratului roman Diocleţian. Primii învăţători ai lui Vasile au fost tatăl său, Vasile, orator renumit şi Sfânta Macrina, bunica sa.

A studiat în Cezareea şi în Constantinopol, apoi la Atena, printre colegii săi numărându-se şi Sfântul Grigorie din Nazianz, un alt sfânt, pe care-l sărbătorim astăzi, de care-l va lega o strânsă prietenie. După ce în anul 355 şi-a încheiat studiile, Sfântul Vasile s-a reîntors în Cezareea, unde pentru scurt timp a predat retorica.

Urmând îndemnurile surorii sale Macrina, s-a dedicat servirii lui Hristos. S-a botezat, a împărţit o parte din avere celor săraci, iar în anul 358, s-a retras pe o proprietate, nu departe de satul Annesi din Pont, ca să ducă o viaţă de pustnic.

În mănăstirea din Pont a redactat "Regulile vieţii monahale (mici şi mari) şi o "Filocalie" care avea extrase din textele lui Origene (Părinte al Bisericii greceşti). Aceasta din urmă a fost întocmită împreună cu Grigore din Nazianz, care venise şi el în acea perioadă în Pont. În anul 364 este chemat de către episcopul Eusebiu în Cezareea, unde este hirotonit preot. El îi va fi de mare ajutor episcopului în luptele purtate împotriva ereticilor arieni.

În timpul foametei din anul 368, Sfântul Vasile a organizat o adevărată operă de asistenţă socială, împărţind celor aflaţi în nevoi din averea care-i mai rămăsese de la părinţi. A fost ales episcop al Cezareei în anul 370 şi exarh al Pontului deşi s-a izbit de opoziţia arienilor care dezbinau Biserica lui Hristos. Sfântul Vasile a fost întemeietorul unor aşezăminte de ocrotire şi îngrijire a celor nevoiaşi: azile, spitale, cantine pentru cei săraci, case pentru reeducarea celor decăzuţi moral, reunite sub denumirea de «Vasiliada».

Şi în domeniul teologiei a făcut eforturi însemnate pentru combaterea ereziilor care ameninţau unitatea Bisericii. A contribuit la structurarea slujbelor bisericeşti, rânduind Liturghia care-i poartă numele şi care se celebrează până în zilele noastre. Spirit profund, cu o mare cultură filosofică şi literară, fin cunoscător al adevărurilor teologice, el este unul dintre marii părinţi capadocieni ai secolului de aur al Patristicii.

Alături de Sfântul Vasile, este sărbătorit şi Sfântul Grigore de Nazianz. S-a născut în Arianz, nu departe de Nazianz, în jurul anului 330, fiind fiul episcopului Grigorie, numit cel bătrân. Mama lui, Nona, a avut o mare contribuţie la educarea sa în spiritul creştinismului. A studiat în Cezareea Capadociei unde l-a întâlnit pe Sfântul Vasile cel mare, de care l-a legat o

profundă prietenie. Şi-a perfectat pregătirea intelectuală la şcolile din Cezareea Palestinei, Alexandria, iar apoi Atena.

După aproape nouă ani de studiu în cetatea de aur a grecilor, în anul 360 s-a întors în Nazianz, unde a primit botezul creştin. În anul 361 este hirotonit preot. Deschide o capelă în casa unei rude din Constantinopol, care devine în scurt timp locul de întâlnire al intelectualităţii creştine din oraş, atrasă de personalitatea şi predicile lui Grigorie. În această capelă numită a Învierii, Grigorie rosteşte Cinci Cuvântări Teologice, care îl vor face celebru, prin care va aduce mari deservicii ereticilor arieni şi schismei provocată de ei.

Sfântul Grigorie este numit oficial episcop de Constantinopol în 27 noiembrie 380, la care însă va renunţa datorită unor controverse cu reprezentanţii bisericilor macedoniene şi egiptene pe baza numirii sale. Se retrage în ultimii săi ani de viaţă la Azianzi, unde a scris numeroase poeme cu caracter creştin. Datorită clarelor sale formulări în privinţa adevărurilor de credinţă, i s-a acordat supranumele de Grigorie, Teologul.

Nu mai prejos de aceştia este Sfântul Ioan Gură de Aur, celebru orator şi combatant al ereziilor timpului. Însuşi numirea îi vine de la numeroasele sale omilii care cufundau creştinii în ambianţa trăirii spirituale profunde, dezvăluindu-i cu mare claritate înţelegerea adevărurilor de credinţă. Nici el nu a fost lipsit de adeversari, uneltindu-se împotriva lui pentru a fi înlăturat din scaunul episcopal al Constantinopolului şi apoi exilat.

Cei trei mari dascăli şi ierarhi sunt astăzi patronii instituţiilor de învăţământ teologic, fiind printre cei mai importanţi teologi ai Bisericii catolice şi mari sfinţi care au influenţat lumea în care au trăit. Sfântul Vasile cel mare este şi întemeietorul vieţii monastice comunitare, propunând o viaţă călugărească în care comunitatea joacă un rol important în desăvârşirea fiecărui monah.

Prin viaţa lor în slujba lui Hristos, au dovedit lumii întregi că orice creştin poate să-l servească în mod strălucit pe Hristos, punând mai presus de toate iubirea.

Şi dacă viaţa lor a fost o lumină în Biserica lui Hristos, să ne folosim şi noi de aceasta, având în vedere faptul că suntem fiii Bisericii catolice şi călăuzindu-ne după Hristos Lumina lumii, să luminăm şi noi în timpul istoric în care trăim,

fără a privi la vicisitudinile acestuia, presărându-l cu opere de caritate şi servire după cerinţa lui Dumnezeu şi exemplul celor trei mari Sfinţi, pe care-i sărbătorim astăzi.

Rugăciune după Sfânta Tereza Pruncului Iisus

O, Doamne, primind atâtea dovezi de iubire de la Tine, sufletul doreşte, să-Ţi fie recunoscător pentru acestea. În mod aparte îl mişcă aceea, că Tu, adevăratul Îndurător, nu-l părăseşti niciodată, ci de fiecare dată Te afli lângă el, oferindu-i fiinţă şi viaţă. Înţelepciunea îl convinge, că niciodată nu va afla un prieten mai bun…, că lumea este plină de falsitate şi minciună, iar plăcerile, pe care le stârneşte diavolul, reprezintă un izvor neîncetat al grijilor, pierderilor şi oponenţelor… Dar, din păcate, Domnul meu şi Dumnezeul meu, domnind în lume deprinderea deşertăciunii şi vederea oamenilor alergând după ea nimiceşte totul. Atât este de moartă credinţa în noi, încât mai degrabă credem în ceea ce vedem, decât în ceea ce ea ne învaţă. Mare pustietate suferă cei care trăiesc dăruiţi cu totul lucrurilor văzute… O, Domnul meu, cât de necesar este aici ajutorul Tău, fără de care nimic nu putem face. Prin marea Ta îndurare nu permite, ca sufletul nostru să cadă înşelăciunii diavoleşti, părăsind calea, pe care a pornit! Învaţă-l să discearnă adevărata lumină, să ştie că în păzirea binelui, se află întreaga lui mântuire. Amin.

Părintele Liviu Alexandrescu - Predică la Duminica Sfinţilor trei Ierarhi

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

„Aduceţi-vă aminte de mai-marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţă"(Evrei 13,7)!

Iubiţi credincioşi, Sfinţii sunt acele persoane care s-au ostenit să câştige împărăţia cerească şi care au atins cele mai înalte culmi de trăire creştină şi de desăvârşire morală pe pământ.

Apostolii Mântuitorului Hristos, chemaţi „să cunoască tainele Împărăţiei Cerurilor"(Matei 13,11) au transmis urmaşilor învăţătura Domnului Hristos şi odată cu aceasta harul Cincizecimei şi al sfinţeniei.

Unii dintre aceşti primitori ai harului şi lucrării Sfântului Duh au fost şi cei trei luceferi, mari dascăli ai lumii şi ierarhi: Sfântul Vasile Cel mare, Sfântul Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu şi Sfântul Ioan Gură de Aur, pe care Sfânta Biserică îi cinsteşte pe data de 30 ianuarie, al fiecărui an.

De altfel, ei se mai prăznuiesc şi aparte, tot în cursul lunii ianuarie şi anume: Sfântul Vasile, în ziua întâia, Sfântul Grigorie, în ziua de 25, iar Sfântul Ioan, în ziua de 27 ale lunii.
Se spune că prin veacul al IX-lea s-a produs o neînţelegere între creştinii din Constantinopol. Unii ziceau că Sfântul Vasile, prin marile sale binefaceri, ar fi fost cel mai însemnat dintre aceşti trei Sfinţi. Alţii ziceau că Sfântul Grigorie, prin bogăţia ştiinţei lui, s-ar fi ridicat deasupra celorlalţi şi în sfârşit, o a treia parte a credincioşilor socoteau că de cea mai aleasă cinstire trebuie să se bucure Sfântul Ioan Gură de Aur, căci nimeni nu l-a putut întrece în cuvântările sale.

Pentru că această neînţelegere dintre credincioşii din cetatea marelui împărat Constantin cel mare, era cu totul păgubitoare bisericii, un episcop din acea vreme şi anume, Ioan cel din Cetatea Evhateilor, prin arătare dumnezeiască, s-a ridicat să împace cele trei tabere de credincioşi. Anume, el a rânduit ca pe viitor, în ziua de 30 a lunii ianuarie, să se prăznuiască la un loc aceşti trei Sfinţi. De altfel, el a avut un vis în care i s-au arătat cei trei Sfinţi, unul câte unul şi i-au spus: „ Nu este între noi, unul întâi şi altul al doilea; drept aceea, scoală-te de porunceşte să nu se mai certe pentru noi, căci nevoinţa noastră a fost aceasta şi cât am fost vii şi după ce am răposat, ca să împăcăm şi să aducem lumea la unire".

Sfântul Vasile cel mare a trăit în veacul al IV-lea, în slăvita cetate Cezareea, în Provincia Capadocia din Asia mică. S-a născut într-o evlavioasă familie, care a dat bisericii şase Sfinţi. Mama sa se numea Emilia, iar un frate al său a fost Sfântul Grigorie de Nissa, ajuns şi el episcop şi mare învăţat creştin.

În anul 364 este hirotonit preot, iar în anul 370, este ales arhiepiscop al Cezareei, păstorind până la moartea sa, la 1 ianuarie 379, Sfântul Vasile a purtat o grijă cu adevărat părintească faţă de mulţi săraci, bătrâni, neputincioşi, văduve şi orfani, întemeind felurite aşezăminte pentru alinarea suferinţelor lor: spitale, aziluri, şcoli.

Sfântul Vasile a scris multe cărţi de învăţătură creştinească, printre care amintim: „Hexaimeronul", explicând textul Sfintei Scripturi, privind cele 6 zile ale facerii lumii. Tot el s-a străduit să înfrumuseţeze şi Sfintele slujbe, lăsându-ne Liturghia care-i poartă numele şi care se săvârşeşte de zece ori pe an.

Sfântul Grigorie de Nazianz, numit şi teologul, s-a născut în Arianz, tot în Capadocia, pe la anul 330. A învăţat carte în casa părintească, apoi la şcolile din Cezareea Capadociei, Cezareea Palestinei şi Atena, având coleg pe Sfântul Vasile.

Se spunea despre ei că nu cunoşteau decât două drumuri: al bisericii şi al şcolii. În anul 361 este hirotonit preot , ajunge episcop în anul 371 şi a murit în anul 390.

Deşi a avut o viaţă aşa de zbuciumată, totuşi el a scris multe cărţi de învăţătură teologică, în cuvântările sale, vorbeşte în chip deosebit despre Sfânta Treime, precizând învăţătura bisericii despre aceasta.

Al treilea Ierarh prăznuit, este Sfântul Ioan Gură de Aur, din Antiohia Siriei. A fost crescut de mama sa Antuza, o femeie evlavioasă, care a dat o creştere foarte îngrijită fiului ei. A învăţat carte la un vestit învăţat elin, cu numele Libanius, apoi a dus o viaţă izolată, în rugăciune şi meditaţie.

În anul 392 este hirotonit preot, apoi în anul 397, ridicat la cinstea de arhiepiscop al Constantinopolului.

În predicile sale a osândit toate păcatele celor bogaţi, ca: mândria, lăcomia, luxul şi necinstea. Era un sincer apărător al săracilor, al sclavilor şi al tuturor celor aflaţi în necazuri.

A murit în anul 407, după o viaţă de luptă şi propovăduire a cuvântului dumnezeiesc. De la el au rămas o mulţime de cuvântări care, pentru frumuseţea lor, i-au adus, mai târziu numele de „Gură de Aur", a mai rămas şi Liturghia care-i poartă numele şi care se săvârşeşte aproape în toate Duminicile de peste an.

Iubiţi credincioşi, din aceste motive, cei trei Sfinţi „mari dascăli ai lumii şi Ierarhi", sunt socotiţi drept cele mai strălucite chipuri ale turmei lui Hristos şi

de propovăduitori ai cuvântului dumnezeiesc, adevăraţi „ctitori" ai ortodoxiei, într-o perioadă a veacului IV, numit „veacul de aur" al creştinătăţii.

La această sărbătoare se bucură însuşi Dumnezeu văzând strălucind roadele jertfei lor, se bucură Biserica, privindu-şi plinirea, ne bucurăm noi toţi privind la pilda vieţii lor, rugându-ne şi încercând a le urma credinţa, pentru a ne putea bucura şi noi împreună cu ei. Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Sfinţii trei Ierarhi ca modele de slujire

Arhim. Andrei Coroian - Sfinţii Trei Ierarhi ca modele de slujire

Fără îndoială veacul al IV-lea numit „veac de aur” pentru Biserica creştină este dominat de cele trei personalităţi de excepţie, Sfinţii Ierarhi Vasile cel mare, Grigore Teologul şi Ioan Gură de Aur.

Dacă Sfinţii Apostoli au fost cei dintâi într-un şir uriaş de mucenici şi mărturisitori din primele trei secole, odată cu Edictul de la Mediolan din anul 313, practicarea, propovăduirea şi mărturisirea credinţei creştine capătă alte forme de manifestare, mult mai complexe şi nuanţate. Într-o lume cosmopolită ca cea a Imperiului Roman, cu mulţimea de religii şi etnii, când creştinismul devine religie de stat, valul de ispite provocat de ispititorul se dublează. Apar ispitele din interiorul Bisericii, începe războiul întru cuvânt, iar în urma acestor mari provocări şi lupte cu ereziile, se stabilesc şi definesc învăţăturile dogmatice ale Bisericii.

După Sfântul Atanasie cel mare care avusese un rol extraordinar (deşi era doar diacon pe atunci) la întâiul Sinod ecumenic de la Niceea, în anul 325, a venit şi rândul Sfinţilor trei Ierarhi, ca prin felul lor de slujire, de teologhisire, de

mărturisire a credinţei să arate prin cuvânt şi prin faptă chipul sau icoana slujitorului lui Dumnezeu, a păstorului sau conducătorului duhovnicesc, în Biserică. În ei se oglindesc virtuţile atât cele personale ale credinciosului desăvârşit, cât şi cele necesare păstorului, a celui care răspunde şi poartă pe umeri grija pentru mântuirea altora.

Obârşia lor nobilă, aristocratică, vine să trezească în noi sentimentul nobiliar de fii ai lui Dumnezeu, născuţi prin harul Sfântului Duh în Sfânta Taină a Botezului şi hrăniţi cu Cuvântul, Harul şi Puterea, Trupul şi Sângele dumnezeiesc al Domnului şi Împăratului nostru Iisus Hristos. Familiile în care s-au născut, numărându-se majoritatea membrilor lor în rândul sfinţilor comunităţii ne amintesc că adevăratele noastre familii sunt cetele sfinţilor ce-i numără pe apostoli, prooroci, ierarhi, mucenici, cuvioşi, drepţi.

Virtuţile care au strălucit în Sfinţii trei Ierarhi şi vor lumina până la sfârşitul veacurilor sunt: credinţa, faptele bune, postul, milostenia, rugăciunea, cunoştinţa, evlavia, răbdarea şi iubirea. Toţi trei au avut o credinţă de neclintit, desăvârşită. Dacă în tinereţe ea s-a manifestat în viaţa lor curată şi cinstită, sobră şi austeră, dar plină de altruism, la vârsta maturităţii ea s-a manifestat prin acte de îndrăzneală şi curaj, răbdare şi darul facerii de minuni.

Sfântul Vasile, recunoscut pentru puterea rugăciunilor sale, încă de la începutul slujirii preoţeşti şi arhiereşti a înfruntat cu succes pe cei doi împăraţi romani, Iulian, apostatul şi Valens, eretic arian. Biruindu-i prin înţelepciune şi prin puterea rugăciunii, salvând în defavoarea primului oraşul Cezareea Capadochiei, iar de la al doilea obţinând bisericile ortodoxe confiscate şi date pentru slujire ereticilor arieni.

Sfântul Grigorie, printr-o credinţă şi răbdare îngerească înfruntând injurii, hule, invidii, loviri cu pietre a reuşit în patru, cinci ani prin puterea şi înţelepciunea cuvântului său să readucă la ortodoxie capitala imperiului Bizantin – Constantinopol (de aproape 300.000 de locuitori) căzută aproape sută la sută în erezia ariană.

Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, încă de pe vremea când era preot în Antiohia, prin predică şi rugăciune, a salvat oraşul de la distrugere, ai cărui locuitori revoltaţi de majorarea impozitelor, au distrus câteva statui ale Împăratului Teodosie cel mare, iar puternicul bazileu luase hotărârea de a-l distruge.

Toţi trei au fost iubitori de fapte bune, practicând post aspru, rugăciune aproape neîncetată atât în Biserică cât şi în chilie, iar milostenia a fost constanţa vieţii lor.

Toţi trei au iubit sărăcia şi smerenia. Deşi după terminarea studiilor universitare, puteau să ocupe funcţii importante de profesori, magistraţi sau prefecţi, au preferat viaţa săracă pustnicească. Au căutat întotdeauna să păşească pe urmele Domnului Iisus Hristos, ale Apostolilor, Profeţilor şi Martirilor, care nu aveau unde să-şi plece capul, dar erau prieteni iubiţi şi nedespărţiţi ai lui Dumnezeu.

Toţi trei au primit hirotonia de preot sau episcop cu mare greutate abia în urma unor semne dumnezeieşti şi voii unanime a membrilor Bisericii pe care urmau să-i păstorească.

De asemenea, toţi trei au căutat ca la fapta bună să adauge cunoştinţa, cercetând şi învăţând la cele mai vestite şcoli din vremea lor, cu dascăli de renume mondial, tot ce se putea studia atunci în filosofie, retorică, gramatică, medicină, muzică, astronomie.

Dacă fiecare în felul său a avut o credinţă desăvârşită în Dumnezeu, aceasta s-a materializat printr-o iubire desăvârşită faţă de oameni. De dragul creştinilor pe care îi păstoreau şi a tuturor oamenilor, au scris slujbe care ne-au rămas până astăzi, tratate de teologie, cărţi de învăţătură morală, dogmatică şi exegetică, ascetică, apologetică, chiar polemică. Ziua învăţau poporul prin cuvântul vorbit şi sfinţeau prin Tainele lui Hristos şi prin prezenţa lor, iar noaptea se dedicau rugăciunii şi scrisului. Ei, care rămân modele eterne de păstori care îşi dedică viaţa şi talentul pentru turma cea cuvântătoare, au pus bazele învăţăturii ortodoxe şi a modului de viaţă creştin autentic în biserică în raport cu învăţăturile eretice şi filosofiile şi religiile păgâne.

Toţi aceşti trei Sfinţi părinţi, prin neîncetata comuniune cu Dumnezeu în rugăciune, au suferit nedreptăţi, prigoane, insulte, boli, necazuri şi chiar moarte cu seninătate şi nădejde neclintită. Privind mereu la Cel nevăzut, cu ochii sufletului, în fiinţa lor trăia Hristos, Tatăl şi Duhul Sfânt, iar moartea era ceasul cel mult aşteptat şi dorit.

Ţintuit pe pat cu trupul uscat, mai mult o umbră, Sfântul Vasile nu înceta să predice. Dus pe targă vorbea ore în şir, iar credincioşii nu se mai săturau să-l asculte. În ceasul morţii, s-a ridicat sănătos, a slujit Sfânta Liturghie, a botezat pe medicul evreu Iosif, pe care îl convertise şi apoi s-a mutat binecuvântând asemeni Domnului pe Muntele Eleon.

Sfântul Grigorie, retras de bună voie din scaunul de patriarh al Constantinopolului, din cauza răutăţii omeneşti şi invidiilor, a sfârşit pustnic în Munţii Arianzului, neştiut de nimeni, având tovarăşi chiar animale sălbatice. Stăruind în rugăciune, sta în picioare, cu mâinile ridicate toată noaptea, pătruns în suflet şi în trup de lumina şi iubirea Sfintei Treimi, şi-a dat sufletul iubitului Mire – Iisus Hristos.

Sfântul Ioan Gură de Aur, cel mai mare predicator al Bisericii din toate timpurile, exilat, bătut, înfometat, îndurerat de soarta păstoriţilor săi, şi-a dat sufletul lui Dumnezeu mulţumind şi rostind ca un testament aceste cuvinte: „slavă lui Dumnezeu pentru toate”!.

În cer ei trăiesc în iubire şi unitate deplină, aşa cum au trăit pe pământ. Iubirea şi unitatea Sfintei Treimi descoperită în Iisus Hristos, a fost viaţa şi propovăduirea lor. Aceasta este şi acum după o mie şapte sute de ani. Glasurile lor vestesc ca nişte trâmbiţe dumnezeirea Mântuitorului Iisus Hristos, unitatea Treimii, dumnezeirea Duhului Sfânt, importanţa capitală a Spovedaniei, Sfintei Împărtăşanii, a postului, rugăciunii, milosteniei, studiului, cântării psalmilor şi mai ales a iubirii dintre noi şi a comuniunii liturgice.

Când, din cauza admiraţiilor şi simpatiilor subiective, creştinii din Constantinopol se certau şi se separau, Sfinţii Vasile, Grigore şi Ioan s-au arătat în vedenie Mitropolitului Ioan, spunându-i să realizeze împăcarea, compunând o slujbă şi hotărând o dată de prăznuire comună, ceea ce s-a şi petrecut. Din secolul al XI–lea avem praznicul din data de 30 ianuarie.

Ei sunt dascălii noştri, care ne învaţă teologia, adică ştiinţa de a ne uni cu Dumnezeu întru iubire, păstorii noştri care din iubire asemeni lui Hristos îşi pun sufletul pentru noi, ne sunt modele, sunt rugători şi mijlocitori pentru noi. Să-i cinstim şi să-i iubim, să le cerem mereu ajutorul şi sfatul, citind cărţile pe care ei le-au scris şi rostind rugăciuni pe care ei le-au rostit. Prin rugăciunile lor de foc, putem primi har şi ajutor de a le urma exemplul.

Părintele Mihai-Andrei Aldea: De unde începe şi cum se face lucrarea de propovăduire (mărturisire)? Cum putem să-i iubim pe cei aflaţi în rătăciri şi păcate grele? Cum poţi să cazi din Adevăr chiar fără să ştii?

"Dar iată cum se dovedeşte cât de mincinoşi suntem, pentru că, deşi spunem că suntem ucenicii lui Hristos, ne este foarte uşor să aruncăm la gunoi pe alţi oameni, vorbind despre ei cu foarte multă lipsă de iubire, ca să nu spun chiar cu foarte multă răutate de multe ori, de multe ori jignindu-i, de multe ori rănindu-i în fel şi chip. Nu căutând îndreptarea lor, ci îndreptăţirea noastră. Mulţi cred că ocărându-i pe cei care fac păcate se arată pe ei înşişi drepţi. Mulţi îşi închipuie, chiar dacă nu mărturisesc acest lucru, că dând cu pietre în păcătos, sunt bineplăcuţi înaintea lui Dumnezeu".

"Lucrarea de vestire a lui Dumnezeu începe de la faptele bune. Adică, adică de fapt, lucrarea de mântuire a omului începe de aici, din mine, din mine. Nu din afară, din mine! (…) Şi atunci, marea bătălie a celui care a înţeles că adevărat este Domnul şi că adevărată este învăţătura lui Hristos, marea bătălie nu este aceea de a se duce să-i tragă de mânecă pe trecătorii de pe stradă ca să le spună acest lucru, ci să facă lucrul acesta cu el însuşi" .

"… Înainte de a ajunge ei să fie apostoli şi propovăduitori – [lucru] de care ei au fugit, nu şi-au luat-o ei singuri [această misiune], cum mulţi astăzi şi-o iau

singuri şi se fac vestitori, şi pe Internet şi în alte părţi fără nici o binecuvântare, fără să-şi dea seama că prin asta cad din credinţă îngrozitor, oricât de mult şi-ar închipui ei că poartă cuvintele credinţei".

Părintele Mihai-Andrei Aldea - Predică la Duminica lui Zaheu, vameşul şi sărbătoarea Sfintilor trei Ierarhi (30 ianuarie 2011)

"Iubiţi credincioşi, astăzi, pe de-o parte este Duminica vameşului Zaheu, iar pe cealaltă parte este prăznuirea Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu, cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur. Aceşti trei Sfinţi Ierarhi sunt vestiţi în toată lumea, nu numai în biserica lui Hristos, ci şi la cei de altă credinţă, până departe şi sunt printre cei mai mari şi cei mai însemnaţi sfinţi ai bisericii şi de aceea cei mai mulţi dintre creştinii noştri nu ştiu aproape nimic despre ei. Şi lucrul acesta se poate dovedi cu uşurinţă, pentru că dacă întrebăm acuma în Sfânta Biserică, şi nu numai în această biserică, ci în oricare biserică din Bucureşti şi din România, vom vedea că din 100 de oameni, 99 nici măcar nu ştiu prea bine când au trăit aceşti trei Sfinţi, cam care a fost viaţa lor, ce au scris, ş.a.m.d.

Lucru foarte trist, lucru foarte trist şi foarte adevărat, şi care ne arată nouă un gol, un gol din sufletele noastre şi din viaţa noastră. Între cuvintele pe care le auzim, între cuvintele pe care le ştim şi cuvintele pe care le spunem, pe de-o parte şi viaţa noastră, trăirea noastră, este o foarte adâncă prăpastie – care se măreşte, dacă nu luptăm să o umplem şi care poate să devină acea genune fără fund a iadului! Este o primejdie foarte, foarte mare, care ne pândeşte neîncetat, şi de fapt, nu că ne pândeşte, ci pur şi simplu suntem în ea. Într-adevăr, din nou spun, cei mai mulţi dintre oameni deşi ştiu că Sfântul Vasile cel mare este un foarte mare sfânt, că Sfântul Grigorie de Dumnezeu, cuvântătorul este un foarte mare sfânt, că Sfântul Ioan Gură de Aur este un foarte mare sfânt şi că toţi trei împreună sunt prăznuiţi, nu ştiu aproape nimic despre viaţa lor, despre învăţătura lor, despre cele scrise de ei ş.a.m.d., aşa încât se împlineşte cuvântul acela al lui Dumnezeu care spune: ***"Poporul acesta Mă cinsteşte numai cu gura" (Matei 15, 8.)*** şi lucrul acesta foarte des se vede în toate laturile vieţii noastre. Nu o dată, ci de multe ori, poţi vedea pe cineva care, folosind, să zicem aşa, cuvinte ale Sfântului Ioan Gură de Aur sau ale altora dintre Sfinţii trei Ierarhi, încearcă să îndreptăţească ecumenismul, ecumenismul în forma lui urâtă, eretică, nu în forma bună a înfrăţirii dintre bisericile ortodoxe, ci în forma aceea de a pune egalitate între Dumnezeu şi diavol şi a zice că nu

contează a cui religie este şi cui te închini, că toate sunt la fel. Se întâmplă acest lucru pentru că nu se ascultă în primul şi în primul rând de Sfânta Scriptură.

Când se vorbeşte de cei care înaintea noastră, au bineplăcut lui Dumnezeu ni se spune "luaţi aminte la mai-marii voştri şi la felul în care şi-au sfârşit ei viaţa" (Evrei 13, 7) or, dacă noi am începe, nu prin a învăţa pe de rost citate, din cutare sau cutare sfânt, din Filocalie sau din alte cărţi, ci am începe prin a cunoaşte vieţile Sfinţilor, lucrurile, cred eu, s-ar lumina mult mai puternic şi mult mai bine. Şi ar fi mult mai limpezi şi mai temeinic aşezate în sufletele noastre. Pentru că se amestecă nechibzuit, iubirea şi lipsa de iubire, adevărul şi minciuna, încât omul se rătăceşte foarte tare şi de multe ori este atât de încredinţat că e în adevăr, când de fapt este foarte departe de adevăr încât nici nu poţi să vorbeşti cu el.

Să ne uităm la Evanghelile de astăzi şi să pornim de la Zaheu, vameşul ca să vedem cum ne urcă, uşor uşor către Sfinţii trei Ierarhi şi către cealaltă Evanghelie, cea după Matei care s-a citit.

A ajuns Domnul nostru Iisus Hristos în Ierihon şi iată acest om bogat cu numele Zaheu a vrut să-l vadă pe Hristos, s-a suit într-un copac, Hristos s-a oprit, l-a băgat în seamă şi nu numai că l-a băgat în seamă, a spus: "Astăzi trebuie să rămân în casa ta". Şi a intrat şi a stat la masă împreună cu Zaheu şi cu ceilalţi vameşi care erau, să zicem aşa, subordonaţii lui Zaheu şi cu alţi păcătoşi care, făcând parte, nu-i aşa, din societatea lui Zaheu, veniseră şi ei în casa lui, cum veneau de obicei, bucurându-se că vestitul prooroc din Galilea şi învăţător primise să stea împreună cu ei, ei care nu erau băgaţi în seamă de nimeni din societatea evreiască, ei fiind socotiţi ca nişte trădători de neam de vreme ce slujeau romanilor şi altor străini, şi nişte duşmani ai credinţei, pentru că prin mijlocirea lor şi prin lucrarea lor puteau intra în ţară şi cei care aduceau idolii şi închinarea la idoli şi toate păgânismele ş.a.m.d., într-un cuvânt erau nişte oameni care erau urâţi de toţi evreii.

Şi iată că Hristos vine şi stă la masă împreună cu ei. Şi atunci bineînţeles, toţi evreii care-l urmaseră pe Hristos şi care rămăseseră afară s-au tulburat şi-au început să cârtească: "A intrat să gazduiască la un păcătos." (Luca 19, 5) Şi iarăşi fariseii spun acest cuvânt, iată, stă la masă cu vameşii şi cu păcătoşii.

Vedeţi, când, în duminica ce-a trecut, am vorbit despre dragostea mare pe care o are Dumnezeu faţă de noi, au fost unii care s-au tulburat. Cum adică să iubeşti pe cei care sunt în rătăciri şi în patimi cumplite? Cum să iubeşti pe cei care sunt închinători la idoli sau canibali sau homosexuali sau mai ştiu eu ce? Şi răspunsul este foarte simplu: cu durere. Iubeşti cu durere. Cu durere pentru căderea lor, pentru păcatele lor. Să iubeşti aşa cum îţi iubeşti un frate care a căzut în cine ştie ce boală cumplită sau în cine ştie ce păcat sau în cine ştie ce patimă. Deşi a căzut, deşi este rău, este fratele tău. Şi atunci trebuie să-l iubeşti. Sau dacă ţi se îmbolnăveşte copilul sau cade în cine ştie ce patimă şi în ce rău cum şi în cine ştie ce răutate, poate face nişte greşeli cumplite, nişte păcate înfiorătoare, poate ajunge chiar în puşcărie, credeţi că o mamă sau un tată, care într-adevăr au dragoste, încetează pentru aceste lucruri să-şi iubească fiul? Îl iubeşti mai departe, deşi a făcut toate aceste lucruri, dar îl iubeşti cu durere, îl iubeşti plângând şi rugându-te cu inima sfărâmată de durere înaintea lui Dumnezeu: "Doamne, ridică-l! Doamne, ai milă de el! Doamne, izbăveşte-l, scoate-l, scapă-l. Ştiu că a greşit îngrozitor de mult dar ai milă de mine şi de el şi scoate-l cumva. Ajută-l să se trezească, să i se deschidă ochii, să înţeleagă, să nu rămână acolo, să nu ajungă, Doamne ai milă, să nu ajungă cumva în iad". Dacă ar fi vorba de copilul nostru sau de fratele nostru aşa ne-am ruga.

Dar iată cum se dovedeşte cât de mincinoşi suntem, pentru că, deşi spunem că suntem ucenicii lui Hristos, ne este foarte uşor să aruncăm la gunoi pe alţi oameni, vorbind despre ei cu foarte multă lipsă de iubire, ca să nu spun chiar cu foarte multă răutate de multe ori, de multe ori jignindu-i, de multe ori rănindu-i în fel şi chip. Nu căutând îndreptarea lor, ci îndreptăţirea noastră.

Mulţi cred că ocărându-i pe cei care fac păcate se arată pe ei înşişi drepţi. Mulţi îşi închipuie, chiar dacă nu mărturisesc acest lucru, că dând cu pietre în păcătos, sunt bineplăcuţi înaintea lui Dumnezeu. Şi nu înţeleg, ceea ce Sfântul Ioan Gură de Aur de multă vreme a spus, că nu ne este îngăduit nouă să urâm păcătosul, ci păcatul trebuie urât. Atunci când Scriptura vorbeşte de cei nelegiuiţi, care nu pot fi mântuiţi şi care sunt osândiţi focului, spune aşa: "de alţii feriţi-vă, urând şi cămaşa spurcată de pe trupul lor" (Iuda 1, 23)

Vedeţi ce spune? "şi cămaşa spurcată de pe trupul lor", dar nu pe ei.

Şi ferirea se face cu milă, pentru că nu putem, dacă suntem ucenicii lui Hristos, să nu avem durere în suflet pentru cei care cad.

Lipsa de rod a credinţei, de care mulţi se plâng în zilele noastre, izvorăşte din această boală cumplită despre care am vorbit şi duminica trecută: despărţirea, dezbinarea dintre iubire şi adevăr. Nu este cu putinţă să fie cele două despărţite, orice ar încerca cineva să găsească, ca mijloc de despărţire a iubirii de adevăr sau a adevărului de iubire, nu va izbuti alceva decât, aşa cum am mai spus, să cadă şi din adevăr şi din iubire. Nu stă iubirea singură, ci iubirea stă prin adevăr. Iar adevărul nu stă singur, ci stă prin iubire.

Pentru că adevărul este că atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său, cel Unul născut, L-a dat, ca tot cel ce crede să poată avea viaţă printr-Însul. (Ioan 3, 16)

Uitaţi-vă la acest cuvânt al Scripturii, spuneţi-mi unde putem despărţi iubirea de adevăr şi adevărul de iubire. Nu se poate. Nu există despărţire între cele două. Totuşi mulţi o fac. Mulţi încearcă să facă acest lucru.

Să ne uităm la ce ne înfăţişează Evanghelia de astăzi, pe Hristos Iisus stând la masă cu păcătoşii. Şi într-adevăr acei păcătoşi aveau tot felul de păcate cumplite, mari, mari, mari pentru care cu bună dreptate pot fi osândiţi. Ce face Hristos? Stă cu ei la masă. Şi fariseii, şi cei care se luau după farisei, cărtesc şi spun: Ce se întâmplă aici, de ce stă la masă cu vameşii şi cu păcătoşii?

Încuviinţează trădarea? (…) Hristos încuviinţează trădarea de neam? Încuviinţează lepădarea de credinţă?

Iată, noi, fariseii, apărăm credinţa şi luptăm ca romanii şi grecii să nu ne nimicească neamul, să nu ne nimicească credinţa şi învăţătorul vostru stă la masă cu cei care sunt slugile romanilor şi ale grecilor?! Şi care îi ajută să stăpânească poporul nostru şi să nimicească neamul şi credinţa. Oare n-au dreptate fariseii?

Ia să vedem în zilele noastre. Să se ducă un preot şi să stea la masă într-o cârciumă cu vameşii şi cu păcătoşii, sau oriunde în altă parte, ce iese? Ce iese? Ştiţi foarte bine ce iese. Nici nu mai este nevoie să spunem noi. Că şi fără să facă lucrul acesta preoţii au parte de atâta bârfă din partea iubiţilor lor credincioşi şi nu sunt ironic, vorbesc foarte serios când spun acest lucru. Am fost în mănăstiri în care erau duhovnici foarte mari, făcători de minuni, şi am auzit pe cei din apropierea lor bârfindu-i în fel şi chip, fără să-şi dea seama

măcar de ce păcate-şi fac. Deci, dacă ar fi vreunul din aceşti duhovnici, văzut la masă cu vameşii şi cu păcătoşii? Cum ar fi să fie văzut unul dintre ei la masă cu masonii?

Să vedeţi ce s-ar da cu pietre în el, şi cum ar fi spurcat în toate părţile de către toţi "marii apărători ai Ortodoxiei", şi cum lucrul acesta îndată ar fi speculat în favoarea masoneriei de cei care sunt contra bisericii. Fără să înţeleagă nici unii, nici ceilalţi, adevărul.

Îmi amintesc chiar de faptul că cineva mi-a spus, că pe nu ştiu ce mare episcop de-al nostru, l-a văzut un foarte apropriat prieten de-al lui, stând la masă, în capul mesei, la o mare adunare a masonilor. Şi era tulburat acest frate care mi-a spus lucrul acesta, până peste poate. Şi eu l-am întrebat ce haine purta episcopul. Cum de l-a recunoscut? Ce haine purta? Şi mi-a spus: păi era îmbrăcat în hainele lui, obişnuite, de episcop. I-auzi, nu purta uniformă masonică? Nu. Nu purta uniformă, ştiu eu, de ofiţer, de militar, de jucător de fotbal sau de altceva? Nu. Deci era în hainele lui de episcop, da? Da. Păi şi atunci care-i problema? Deci nu era acolo, l-ai văzut că a făcut vreun ceremonial împreună cu ei? Nu. Nu, dar a stat la masă şi a binecuvântat masa. Şi Hristos a făcut acest lucru. Şi Hristos a făcut acest lucru. Şi să ştiţi că nu toţi cei cu care a stat Hristos la masă au înţeles ce a făcut Hristos. Mulţi n-au înţeles deloc. Mulţi nu s-au îndreptat. Mulţi s-au socotit îndreptăţiţi să păcătuiască mai departe. S-au simţit măguliţi în mândria lor, în mândria păcatului lor, de ceea ce a făcut Hristos şi au mers mai departe pe calea pierzării.

Dar a fost şi Zaheu, a fost şi Zaheu care face un lucru nebunesc, îşi aruncă toată averea lui: Deci jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor. Şi dacă am nedreptăţit pe cineva cu ceva întorc împătrit. (Luca 19, 8.)

E, acuma, [nu] se poate închipui [ca] el, fiind mai marele vameşilor, să nu fi nedreptăţit pe cineva cu ceva. Păi oricare dintre noi fără să fim mai-marele vameşilor, oricum, nedreptăţeşte pe cei din jurul lui. Cu cât mai mult un om care făcea parte din sistemul acela. Să ne aducem aminte de faptul că, atunci când se aude că Sfântul Apostol Pavel este cetăţean roman, cel care aude spune: "cu mare cheltuială am cumpărat această cetăţenie", iar Pavel spune: "iar eu din naştere am dobândit-o". De ce? Pentru că într-adevăr multe, multe, foarte multe dintre drepturile şi rangurile din acea vreme se dobândeau de către

puţini din naştere şi de către cei mai mulţi cu foarte multă cheltuială. Atât cuvenită, cât şi necuvenită. Sigur existau şi dările la stat, şi pe acea vreme. Dar pe lângă acelea, de nu ştiu câte ori mai mult trebuia să dai ca să ţi se dea voie să le plăteşti, ca să zic aşa. Ca să-ţi obţii acele drepturi sau ranguri pe care le vroiai. Şi acelea erau lucruri nedrepte, acele luări de bani sau de averi erau nedrepte. Şi nu se putea să se facă aceste lucruri fără ca mai-marele vameşilor să ştie, şi într-o măsură mai mare sau mai mică să fie şi el părtaş. N-avea cum. Deci el într-adevăr, ştia că prin ceea ce zice nu-şi va pierde toată averea lui. Face un gest de nebunie, pe care aproape nimeni nu îl înţelege. Nici fariseii, nici foştii tovarăşi de păcat ai lui Zaheu. Este un gest care seamănă cu al orbului cu care Hristos se întâlnise puţin mai devreme, înainte să intre în Ierihon.

Deci să nu uităm că întâmplarea aceasta cu Zaheu este în Ierihon, iar cea cu orbul este pe drumul către Ierihon. Deci intrând în Ierihon, este această întâlnire cu Zaheu vameşul şi iată Zaheu face un lucru care seamănă foarte mult cu ce făcuse orbul. Orbul, din clipa în care a văzut, la fel cum, am văzut mai devreme şi pe acel lepros care s-a vindecat, în loc să se ducă la treaba lui, orbul merge după Hristos. Nu se mai sătura văzându-l pe Hristos. De cealaltă parte, Zaheu, văzând dragostea cu care este primit, dragostea cu care i se dăruieşte iertare, dragostea acea pe care el a înţeles-o în adevăr, nu despărţită de adevăr, ci a înţeles-o în adevărul dumnezeirii în care o primise, ca să se poată aşeza în această dragoste, leapădă tot, tot, tot ceea ce avea.

Dacă citiţi Evanghelia şi vedeţi aceste două capitole, 18 şi 19 de la Luca, vedeţi cât de adânc sunt legate toate întâmplările între ele şi vedeţi legătura dintre ceea ce a făcut Zaheu şi ceea ce se întâmplă cu apostolii. Căci şi apostolii în aceste rânduri au odată o întrebare către Hristos, ştiţi, după întâlnirea dintre tânărul acela, cel bogat şi Mântuitorul. Vedeţi că ei spun, iată noi am lăsat toate şi am urmat Ţie, cu noi ce va fi? (Matei 19, 27) Şi Hristos spune: “Nu este nimeni care, lăsând pentru Mine lucruri, să nu primească înmiit mai mult în viaţa aceasta, iar în cea care va să fie, Viaţa cea Veşnică s-o dobândească.

Numai că dacă citim toată Scriptura şi mai ales toată Evanghelile, vedem că apostolii nu lăsaseră chiar toate când au urmat lui Hristos. Apostolii nu lăsaseră chiar toate. Îşi lăsaseră sărăcia lor, ca să zic aşa, pentru că ei erau oameni săraci, erau pescari, erau oameni cu puţină avere, pur şi simplu au lăsat corabia şi mrejele şi s-au dus după Hristos. Ei bine dar nici nu prea aveau altceva, asta

era toată viaţa lor, ca să zic aşa. Însă şi-au luat cu ei tot felul de idei, tot felul de păreri pe care le aveau şi îi vedem nu o dată contrazicându-se cu Hristos. Ţinând mai mult la părerile lor decât la cuvântul lui Hristos. Cum i se întâmplă o dată, rău de tot şi Sfântului Apostol Petru, care contrazicându-se cu Hristos, chipurile din grijă faţă de Hristos – şi asta ne aduce aminte că nu există dragoste fără adevăr – el a vrut să-i arate cu tot dinadinsul o dragoste lui Hristos, dar o dragoste care ieşea în afara adevărului. Şi atunci a auzit acele cuvinte cumplite: ”Înapoia mea, Satano! Sminteală-mi eşti, că tu cugeţi cele omeneşti, nu cele ale lui Dumnezeu” (Matei 16, 22)

Vedeţi, aceste “cele omeneşti”, aceste lucruri omeneşti, apostolii, în parte, încă le duceau cu ei. Şi era o povară de care nu-şi dădeau seama întru totul şi de care Hristos îi ajută pas cu pas să scape. Zaheu încearcă şi el să facă acest lucru foarte bun şi minunat, să lase toate pentru Hristos. După cum ştiţi a devenit apostol, unul dintre apostoli, dar vedeţi că primul lucru pe care îl face este să lase toate ale lui şi mai ales, mai ales tot ceea ce ştia el că este, să zicem aşa, pătat sau pecetluit de nedreptate. Vedeţi, dragostea şi adevărul merg împreună. Copleşit de dragostea lui Hristos, ca să-i răspundă cu dragoste, trebuie să iasă din minciună, din neadevăr. Dragostea şi adevărul trebuie să meargă împreună neîncetat.

Fariseii, aveau sau nu aveau dreptate? Vedeţi cât de cumplit este? E uşor să spunem „nu aveau dreptate” pentru că vedem ce s-a întâmplat după aceea. Dar dacă am fi în locul lor, nu am gândi la fel ca ei?!

Unde se opreşte apropierea de cei care stau în păcat? Hristos s-a dus şi a stat la masă cu ei. Deci mergem şi noi şi stăm mereu la masă cu vameşii şi cu păcătoşii şi desfrânatele ş.a.m.d., cum a făcut Hristos? Păi nu, că Hristos n-a făcut aşa. Hristos a stat cu ei la masă o dată, cel mult de două ori, şi după aceea gata, cine a vrut să înţeleagă L-a urmat pe Hristos, cine nu, a rămas să-şi dea petrecerile păcătoase mai departe şi şi-a pierdut, şi-a irosit viaţa şi a irosit dragostea pe care Dumnezeu i-a arătat-o. Şi ne arată Hristos prin faptă, acest cuvânt care spune “de omul eretic după întâia şi-a doua certare depărtează-te, ştiind că unul ca acesta a fost osândit de însuşi cugetul său” (Tit 3, 10-11).

Deci, fapta aceasta a lui Hristos nu ne îndeamnă să stăm neîncetat la masă cu vameşii şi cu păcătoşii, şi să trăim împreună cu ei ca şi când ar fi bine ceea ce fac ei. Ne învaţă altceva, anume, dacă eşti pregătit pentru aceasta, poţi să mergi

în mijlocul lor ca să încerci să pescuieşti lui Hristos vreun suflet. Dar vedeţi, „dacă eşti pregătit”. Dacă nu eşti pregătit, se poate întâmpla ceva rău, cum s-a întâmplat cu cei care chemau numele lui Iisus, deşi nu trăiau întru Iisus, ca să alunge dracii şi au mâncat de la draci o bătaie soră cu moartea, de au scăpat cu greu şi plini de răni din cap până-n picioare, citiţi Faptele Apostolilor să vedeţi. Deci trebuie întotdeauna dragostea însoţită de înţelepciune sau de adevăr. Şi adevărul sau înţelepciunea trebuie să trăiască în dragoste.

Înţelepciunea fără dragoste nu există şi nici dragostea fără înţelepciune. Lucrurile acestea au fost şi rămân totdeauna legate, şi din nou mă întorc la acest cuvânt: cum să iubim pe cei care sunt în păcate mari şi în patimi?…. Cu durere! Aceasta este înţelepciunea, îi iubim cu durere, durerea ne arată că sunt în rătăcire, că le este rău, că nu le este bine, această durere ne arată şi că îi iubim, dar şi că mai presus de toate iubim adevărul, Îl iubim pe Dumnezeu. Atât de strâns legate sunt lucrurile acestea, încât de multe ori se poate întâmpla să nu mai ştim în ce parte s-o apucăm. Acuma, ce să facem? Vorbind despre adevăr, trecem cu iubire peste nişte lucruri? Cum să facem? Ne întrebăm aşa ceva de multe ori în viaţa noastră.

Sunt tot felul de încercări prin care trecem zi de zi, tot felul de întâlniri cu oamenii, vedem pe unul pe stradă făcând cine ştie ce păcat, cine ştie ce prostie. Cum facem? Cum răspundem? La serviciu, în casă, în alt loc în care ne aflăm, şi de multe ori omul se întreabă şi nu ştie ce să răspundă. Ba se apucă să spună adevărul, dar îl spune cu frică aşa şi lipsit de convingere şi de hotărâre, şi parcă nu izbuteşte nimic, decât eventual să fie luat în râs, şi nimic serios, nimic ziditor nu se întâmplă. Alte dăţi spunem cu hotărâre, dar lipsit de iubire, şi sună parcă ar fi un inchizitor proclamându-şi ideile în faţa oamenilor înspăimântaţi ş.a.m.d. De multe ori ni se întâmplă să greşim, pentru că într-adevăr, până ajungi cu adevărat să fii copleşit de dragostea lui Hristos şi lăsând toate ale tale cu adevărat şi cu totul desăvârşit să primeşti adevărul în Hristos, în aşa fel încât să trăiască şi să lucreze în toată viaţa ta, cum ai putea să îi vezi pe alţii?

Şi ajungem astfel de la această nedumerire şi întrebare şi de la aceste necontenite încercări prin care nu trecem foarte bine în viaţa de zi cu zi, ajungem la Evanghelia după Matei care s-a citit astăzi. O Evanghelie care ţine de Predica de pe Munte. O predică pe care Hristos a spus-o tuturor celor care veniseră să-L asculte. Şi ne putem pune întrebarea aceasta: De ce de Sfinţii trei Ierarhi, în loc să se citească o evanghelie a ierarhului, a bunului păstor,

ş.a.m.d., s-a socotit de cuviinţă să se spună o Evanghelie care se potriveşte pentru toţi ucenicii lui Hristos?

Şi răspunsul este foarte simplu, pentru că toţi ierarhii ar trebui, la fel ca toţi cei care poartă numele de creştin, să fie pur şi simplu ucenicii lui Hristos. De aici începe şi aici se sfârşeşte totul.

"Voi sunteţi lumina lumii. Nu poate cetatea să se ascundă când stă deasupra muntelui, nici oamenii nu aprind făclia ca s-o pună sub obroc, ci în sfeşnic, ca să lumineze tuturor celor din casă. Tot aşa să lumineze şi lumina voastră înaintea oamenilor încât văzând ei faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri". (Matei 5, 14-16)

Poate v-aduceţi aminte că la începutul predicii am spus că ne-ar fi nouă de mare folos să ne străduim să cunoaştem viaţa, viaţa Sfinţilor pe care zicem că-i cinstim, despre care spunem că sunt mari şi însemnaţi şi slăviţi. Întâi şi întâi să încercăm să le cercetăm viaţa. Pentru că de acolo izvorăşte totul. Vedeţi ce spune Hristos? Primul lucru pe care îl spune, primul cuvânt pe care îl spune ucenicilor săi, nu le spune: voi să vorbiţi până leşinaţi de ameţeală spunând cuvintele Mele tuturor. Nu aşa spune. Ci începe cu: "Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor încât văzând faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri".

Vedeţi că lucrarea de vestire a lui Dumnezeu începe de la faptele bune. Adică, adică de fapt, lucrarea de mântuire a omului începe de aici, din mine, din mine. Nu din afară, din mine!

Este un lucru pe care îl înţelegem destul de greu. Dar această pildă pe care zilele trecute am dat-o cuiva, mi se pare că ne poate ajuta să înţelegem. Să spunem că un om, atunci când este mic, se duce la şcoală, are nişte prieteni şi se hotărăşte să meargă cu ei undeva – cum se întâmpla când eram noi mici şi nu erau atâtea mall-uri şi alte chestii d-astea… – ci mergeam să vedem o pădure, o livadă, un lac, mergeam la scăldat ş.a.m.d. Şi mergând cu prietenii tăi acolo, ce faci? Le dai tot ce ai. Adică scoţi pacheţelul de mâncare de acasă şi ce ai acolo, un sandwich, două – trei, un măr, ce ţi-a pus mama acolo, scoţi şi împarţi cu prietenii tăi. Tot ce ai tu. Dai din tot ce ai.

Pe de altă parte, să zicem că eşti un om gospodar, la casa ta, cu familie, copii, ş.a.m.d, – acuma vorbim când spun om gospodar la casa ta - vorbesc de un ţăran, vorbesc de un om care are cu adevărat gospodărie, nu ca noi care ne prefacem că avem case, dar nici măcar pereţii nu-s ai noştri, că-i împărţim cu vecinii. Vorbesc despre un om care este stăpân al casei sale, care într-adevăr este gospodar. Şi vin prietenii tăi buni din copilărie, cu care ai fost la scăldat, cu care ai fost la pădure, cu care ai fost în livadă şi îi pui la masă. Ce faci? Le dai tot ce ai? Nu, le dai o fărâmă mică din ceea ce ai. Păi ai de dat grâne şi tărâţe şi nu ştiu ce la porc, ai de dat la vacă, ai de dat boabe la păsări, ai de dat nu ştiu ce, ai nevastă, ai copii, n-ai cum să iei toată mâncarea din hambarele tale, din casa ta, şi să le-o pui pe masă: „mâncaţi până muriţi”, nu se poate. Ei, n-ai cum să le dai, că trebuie să trăiască şi porcul, şi capra, şi vaca, şi oaia, şi ce ai tu în bătătură, p-acolo. Dar din partea foarte mică faţă de averea ta, din partea foarte mică faţă de averea ta, pe care le-o dai lor, tu tai şi bucăţile – sau poate nu tu, soţia – bucăţile din care se fac sandvişurile pe care şi le bagă în ghiozdan copilul tău când pleacă la şcoală şi pe care le împarte cu prietenii lui. Partea aia din averea ta mai mică – mică, mică – pe care o împarţi cu prietenii tăi, este de nu ştiu câte ori mai mare decât ce aveai când erai dus pe braţe de alţii. Pentru că munca ta hrăneşte pe mulţi, dar aduce şi mult rod, şi atunci de fapt tu poţi să le pui prietenilor tăi o masă îmbelşugată, nu trei sandvişuri de la mama, ci o masă îmbelşugată din munca ta. Deşi această masă îmbelşugată este o parte mică din toată averea pe care o ai, pe când atunci când erai mic, pacheţelul ăla de mâncare era tot ce aveai, mai mult dai acum, decât dădeai atunci. Atât pentru că roadele sunt mai mari, cât şi pentru faptul că acuma dai din munca ta, nu din munca altuia, cum dădeai atunci.

Am dat această pildă, pentru că asta este pilda creştinului atunci când vine la credinţă. Se întâmplă multora când vin la credinţă să aibă parte de foarte multe minuni, Dumnezeu revarsă foarte mult har către cel care vine la început la credinţă. Nenorocirea este că mulţi îşi închipuie că harul e al lor, la fel cum copiii de multe ori spun: “e sandvişul meu” şi ei chiar sunt siguri că este sandvişul lor, deşi de fapt nu este al lor, este al părinţilor care i l-au dat lui. Dar de multe ori copilul crede că e sandvişul lui. La fel se întâmplă şi pentru cel care vine la credinţă. Primeşte har, îl primeşte ca să guste, să vadă că bun este Domnul, să înţeleagă unde este şi să poată scăpa mai ales de urmările cumplite ale păcatului în care a trăit până atunci. Pentru că fără acest har ajutător n-ar putea să se izbăvească, să iasă din acele lanţuri, din acele, din acea cădere.

După care însă trebuie să vină osteneala. Buna gospodărire a omului. În aşa fel încât el să devină, cum spune Scriptura, un casnic al lui Dumnezeu.

Trebuie, omul să se uite în inima lui, în sufletul lui, să se cerceteze neîncetat, să vadă gândurile care-i vin, sunt bune sau sunt rele? Sunt de la Dumnezeu sau sunt de la diavol? Măi, dar ce se întâmplă, cum m-am purtat eu cu prietenii mei, cu vecinii, cu colegii de serviciu sau de şcoală, sau în sfârşit cu cei din jurul meu? A fost cum ar fi făcut-o Hristos? Sau mă îndreptăţesc după gânduri care nu sunt dumnezeieşti, ci omeneşti, cum a făcut Petru atunci când a auzit de la Hristos „Înapoia mea, Satano!" Mare băgare de seamă! De multe ori, noi creştini fiind, ne îndreptăţim în purtarea noastră rea, urâtă, chiar faţă de cei apropiaţi ai nostri, cu gânduri omeneşti. Nu folosind rânduiala lui Dumnezeu, ci cu gânduri omeneşti. Şi pierdem totul, Îl pierdem pe Hristos. Chiar dacă nu auzim glasul lui spunând „Înapoia mea Satano", ne-am dat noi înapoia lui, prin ceea ce am făcut. Noi am fugit de la faţa lui Hristos. Şi de multe ori ni se întâmplă acest lucru. Şi atunci, marea bătălie a celui care a înţeles că adevărat este Domnul şi că adevărată este învăţătura lui Hristos, marea bătălie nu este aceea de a se duce să-i tragă de mânecă pe trecătorii de pe stradă ca să le spună acest lucru, ci să facă lucrul acesta cu el însuşi.

Când spunem Psalmul 50 "Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce", eu aştept, odată şi odată, să împlinesc aceste cuvinte cu mine însumi. Eu sunt cel fărădelege. Eu sunt cel necredincios. Eu trebuie pe mine să mă învăţ Cuvântul lui Dumnezeu şi să mă întorc către El.

Dar va spune cineva : „Bine, eu mă preocup de păcatele mele, mă preocup de mine să învăţ Cuvântul lui Dumnezeu…", foarte bine face. Păi şi pe ceilalţi? Pe ceilalţi i-am uitat? Nu, Hristos spune că făcând lucrul acesta, deja ai devenit propovăduitor al Evangheliei.

„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât văzând faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri". Aceasta este prima lucrare apostolică. Tot ce s-au străduit Sfinţii trei Ierarhi în viaţa lor să facă a fost închinat acestui lucru, ca toţi să putem să fim lumina lumii, ca în toţi să trăiască Hristos. Şi pentru acest lucru, întâi au făcut asta în ei. Înainte de a ajunge ei să fie apostoli şi propovăduitori – [lucru] de care ei au fugit, nu şi-au luat-o ei singuri, cum mulţi astăzi şi-o iau singuri şi se fac vestitori, şi pe

Internet şi în alte părţi fără nici o binecuvântare, fără să-şi dea seama că prin asta cad din credinţă îngrozitor, oricât de mult şi-ar închipui ei că poartă cuvintele credinţei. Înainte de a ajunge să fie vestitori, ai Evangheliei lui Hristos, cu gura, sau de la amvon, cum vreţi să spunem, Sfinţii trei Ierarhi au luptat din răsputeri să-şi curăţească viaţă lor, să se curăţească pe ei înşişi.

Dacă citiţi Tratatul despre preoţie al Sfantului Ioan Gură de Aur, vedeţi ce luptă cumplită, câtă suferinţă avea el pentru orice umbră a păcatului care rămăsese în viaţa lui, cum plângea pentru acestea şi se socotea mai prejos decât toată omenirea pentru fiecare umbră de păcat rămasă în viaţa lui. Cu atât mai mult se ştia nevrednic de preoţie. Tocmai de aceea sunt atât de mari. Şi de aceea Evanghelia de astăzi li se potriveşte atât de bine. Ne arată biserica lui Hristos, punând Evanghelia de astăzi pentru Sfinţii trei Ierarhi, unde se ajunge dacă îndeplinim acest Cuvânt al lui Dumnezeu. Şi dacă, într-adevăr, citim Vieţile Sfinţilor şi ne uităm la istoria bisericii, vedem mulţi Sfinţi despre care nu ştim mare lucru să fi propovăduit din gură, dar a căror viaţă, ale căror fapte într-adevăr, au luminat atât de mult…

Şi dăm din nou această pildă a Sfintei Muceniţe Ecaterina, despre care ştim că era foarte învăţată, dar ce învăţături a spus nu ştim, nu ştim. Nu ne-a rămas de la ea nici o carte scrisă, nimic. Ea s-a luptat să se curăţească de orice urmă de păcat, şi pe urmă atâta ştim că într-adevăr a luminat încât i-a luminat şi pe cei mai adânciţi în rătăcire şi în păgânism şi în înstrăinarea de Dumnezeu. Faptele, faptele ei au fost propovăduirea ei. Şi nu numai a ei. Sunt nenumăraţi Sfinţi şi repet, sfinţi, adică nu sunt toţi preoţi sau ierarhi, foarte mulţi dintre ei sunt călugări sau mireni, a căror viaţă, într-adevăr a strălucit şi a luminat pentru toţi cei din jur care aveau ochi să vadă. De aceea li s-a dat Sfinţilor trei Ierarhi la această Evanghelie care este o evanghelie a propovăduirii lor.

Cine se ridică împotriva învăţăturii lui Hristos, bineînţeles că este lepădat. Şi Sfinţii trei Ierarhi mereu au încercat să ne arate acest lucru, că ridicarea împotriva adevărului este ridicare împotriva lui Hristos. Dar ridicare împotriva adevărului este şi orice împăcare pe care o avem cu păcatul. De ce scrie în Scriptură “prietenia cu lumea este duşmănie cu Dumnezeu (Iacov 4, 4)“? De aceea, pentru că până la urmă orice păcat nu înseamnă altceva decât despărţire de Dumnezeu. Şi cine învaţă altfel este în rătăcire.

Am vorbit mult şi am vorbit prea puţin. Sunt foarte nemulţumit şi foarte întristat că nu am cum, nu am cum să înfăţişez viaţa şi învăţătura şi lucrarea Sfinţilor trei Ierarhi, atât de multă este dragostea lor şi atât de multă este propovăduirea şi vestirea lor prin fapte şi prin cuvânt, încât se copleşeşte pur şi simplu orice minte.

Între viaţa lor şi Evanghelia lui Zaheu vameşul este o foarte strânsă legătură. La fel ca şi Hristos, ei s-au coborât, nu o dată ci de foarte multe ori, în mijlocul păcătoşilor pentru a pescui dintre ei pe cei care puteau fi îndreptaţi. Ca şi Hristos, ei au certat păcatul, cu mare asprime şi au certat pe cei care ţineau minciuna drept adevăr, cu mare asprime, dorind, dacă era cu putinţă, mântuirea tuturor. Şi ştiind totodată că până la urmă credinţa este libera voinţă a omului.

Şi aici stă şi primejdia pentru noi, pentru că de foarte multe ori alegem, fie că ne dăm, fie că nu ne dăm seama, alegem necredinţa. Alegem să trăim o viaţă care este foarte depărtată de Dumnezeu. Iar fariseii sunt o pildă a omului care vorbeşte despre Hristos sau despre Dumnezeu – pentru că şi ei mereu încercau să vorbească despre Mesia, şi ei mereu încercau să vorbească despre Dumnezeu, numai că punând mândria lor mai presus de toate, vorbeau mincinos. Căzuseră şi nici măcar nu ştiau. Cum se întâmplă şi cu Saul, care devine pe urmă Sfântul Apostol Pavel, că şi el căzuse, şi nici nu ştia. Şi se trezeşte într-un târziu, că se afla într-o rătăcire cumplită.

Să încercăm să ascultăm de glasul Arhanghelului Mihail. Atunci când satana amăgise pe îngeri, el a strigat cu glas mare şi a spus: “Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte!” şi îndată s-a oprit căderea îngerilor, că atunci când şi-au luat seama de ei înşişi, au văzut şi înşelarea îndată. Noi de multe ori, lăsându-ne răpiţi de lumea aceasta, uităm de noi înşine şi nu mai vedem înşelarea în care suntem.

Să citim vieţile Sfinţilor trei Ierarhi. Să încercăm să ştim, când au trăit, cum au trăit. E bine şi de mare folos pentru noi să înţelegem că nu au trăit nişte vremuri ideale, să înţelegem că au fost dispreţuiţi, că au fost chinuiţi şi batjocoriţi, că au fost daţi deoparte şi uitaţi, că în vremea lor erau mulţi alţii care erau mai onoraţi de împăraţi şi de puternicii zilei decât ei.

Sfântul Ierarh Nectarie, ale cărui moaşte sunt şi în România, n-a fost aşa de băgat în seamă cât a trăit. Erau tot felul de personalităţi ale bisericii care erau

socotite mult mai presus decât acest mărunt ierarh. Şi totuşi iată, de câtă slavă l-a învrednicit Dumnezeu. Şi mulţi nu şi-au dat seama, de nimic din acestea cât a trăit şi unii dintre cei care îi sunt compatrioţi nici astăzi nu-şi dau seama. (…)

Preasfinţitul Artemie din Kosovo, în zilele noastre, este pe nedrept prigonit, la fel cum a fost prigonit Sfântul Ioan Gură de Aur. Şi, spre deosebire de poporul Sfântului Ioan Gură de Aur care s-a ridicat să-l apere, sârbii de astăzi dovedesc o împietrire şi o laşitate uluitoare. Deşi mulţi îşi puneau mare încredere în profunda ortodoxie a sârbilor, în loc să îşi pună încrederea în Dumnezeu.

Toate lucrurile acestea care se întâmplă astăzi, toate relele care se întâmplă astăzi, într-o formă sau alta s-au mai întâmplat şi tocmai de aceea avem mare trebuinţă să cunoaştem bine de tot istoria mântuirii. Să înţelegem Scripturile pe cât se poate şi istoria, felul în care a curs această istorie a mântuirii în Scripturi şi să vedem pe urmă cum s-a trăit Evanghelia la sfârşitul veacurilor, adică de la Sfinţii Apostoli şi până astăzi, pentru că în felul ăsta vom afla răspunsul. Se va aşeza în noi chipul trăirii lui Hristos de care avem şi noi nevoie, şi vom şti cum să ne purtăm în viaţa noastră, în faţa feluritelor încercări şi ispite la care suntem supuşi.

Vă cer iertare pentru cuvântul lung… Sfinţii Ierarhi să ne lumineze pe noi toţi, cei care ne spunem creştini, ca să putem să trăim Evanghelia lui Hristos, aşa cum au trăit-o şi ei".

Cuvânt după Sfânta Liturghie al părintelui Aldea: De ce nu poţi fi şi mason, şi ortodox

"O să încerc să zic câteva cuvinte, destul de simple, despre masonerie şi despre pricina pentru care nu pot fi şi mason, şi ortodox. Pricina este foarte simplă şi nu o să începem de la o discuţie asupra originii masoneriei şi alte lucruri din acestea, cum de multe ori am văzut că se face. Pe mine puţin mă interesează cine şi când a înfiinţat masoneria şi la fel de puţin mă interesează care sunt scopurile, fie declarate, fie ascunse ale masoneriei. Pe mine mă interesează un cuvânt al lui Hristos. Acel cuvânt zice "Nu poţi sluji la doi stăpâni"(Luca 16, 13).

Or, este un lucru foarte limpede şi de această dată nu este contestabil, pentru că inclusiv masonii îl recunosc. Un lucru recunoscut de către toţi este faptul că

jurământul masonic este un jurământ de ascultare desăvârşită faţă de organizaţia respectivă. Din clipa în care organizaţia îţi cere un asemenea jurământ, nu poţi să fii membru al ei, dacă eşti ortodox. Pentru că noi deja am jurat ascultare absolută stăpânului nostru Hristos, Dumnezeul nostru. Nu putem să mai jurăm altcuiva ascultare absolută. De asemenea se ştie acest lucru şi este incontestabil şi recunoscut de către toate publicaţiile şi organizaţiile masonice că există o serie întreagă de lucruri ascunse, să zicem tainice, ezoterice, cum vrem să le numim, ale masoneriei, pe care prin jurământ extrem de aspru, nu ai voie să le dezvălui nimănui. Or, în clipa aceea, te-ai despărţit de duhovnicul tău. Duhovnicului tău trebuie să îi spui totul. Dacă tu juri că nu îi vei spune duhovnicului tău ceva, te-ai despărţit de duhovnic, te-ai despărţit de Biserică, nu mai poţi să fii ortodox. Deci, iată două lucruri foarte simple, fără mare filozofeală şi fără mare cercetare istorică şi fără dispute doctrinare sau mai ştiu eu ce, două lucruri foarte simple şi limpezi şi care ne arată că nu poţi să fii şi ortodox şi mason. Este cu neputinţă.

Ştiu foarte bine că sunt oameni care au intrat în masonerie, crezând că în felul acesta vor face un lucru bun. Vor face un lucru bun, au crezut ei, pentru neamul românesc sau pentru ţara asta, sau chiar pentru Biserică, unii dintre ei. Însă nu poţi face nimic bun, călcând porunca lui Dumnezeu. Ori, de vreme ce, aşa cum am arătat, nu avem voie să slujim la doi stăpâni şi nu putem să ne despărţim de Dumnezeu prin jurămintele masonice, este numai o amăgire că poţi să faci ceva bun intrând în masonerie. Este o amăgire, este o înşelare. Lucrurile acestea, repet, sunt limpezi şi se văd fără foarte multă filozofeală şi dispute doctrinare. Aşa cum am spus, aşa cum am spus, lucrurile se pot judeca şi fără asemenea complicaţii, mergând pe o judecată de bun simţ.

Părintele Nicolae de la Rohia spune: Când sunt probleme d-astea care par adânci, complicate, complexe, răsucite, încâlcite, ş.a.m.d., trebuie să folosim bunul simţ ţărănesc, ca în cazul lui Iuda. Că vine nu mai ştiu cine şi începe să spună că Iuda de fapt a vrut să-l ajute pe Hristos să-şi împlinească rosturile, că de fapt Iuda a avut intenţii bune şi nu ştiu ce şi ne spune Părintele Nicolae Steinhardt, vine şi ţăranul român, şi-l întreabă: “Mă, ai luat banii? Eşti vânzător, du-te de aici! Ce intenţii, ce…? Ai luat banii? Eşti vânzător, la revedere”.

O chestie simplă, fără complicaţii doctrinare, super analize răsucite, cu dialectică şi cu regula de trei simplă sau complicată sau scărpinată după

urechea stângă cu degetul mic de la piciorul drept, terminăm cu chestiile astea, simplu şi în cazul, şi nu vorbesc numai de masonerie, vorbesc de orice mare organizaţie tainică, ezoterică, fantastică, iluminată şi nemaipomenită care vrea binele şi propăşirea umanităţii şi care, cu tapaj, cu radicali liberi, cu nu ştiu ce …toate prostiile de genul ăsta… Nu poţi sluji la doi stăpâni, este scris? Este scris. Bun, deci ne-am lămurit. N-avem ce căuta la asemenea organizaţii. Suntem ai lui Hristos, de El ascultăm, El este stăpânul nostru, nu mai putem să jurăm altcuiva măreaţa ascultare sau mai ştiu eu ce prostii de felul ăsta. E un lucru destul de simplu, dacă ne folosim de bunul simţ ţărănesc, cum spune Părintele Nicolae de la Rohia şi atunci lucrurile se aşează.

Am văzut pe mulţi certându-se că masoneria ar învăţa sau n-ar învăţa nu ştiu ce lucruri, că ar face sau n-ar face nu ştiu ce jertfe şi alte asmenea chestii. Pe noi nu ne privesc, pur şi simplu n-au de ce să ne intereseze. Dacă e cineva specializat în istoria religiilor, sigur, poate să se preocupe de treaba asta, numai în măsură, este firesc, că este domeniul lui profesional, dar pe noi, creştini fiind, nu ne interesează acest lucru. Putem fi într-o organizaţie care cere supunere absolută? Nu. Nu. Ori suntem ai bisericii, ori suntem ai acelei organizaţii. Nu poţi fi în acelaşi timp ortodox şi mason. Lucrul este, zic eu, destul de simplu şi de lămurit.
(…) Şi, după predica de astăzi, sincer vă spun, sunt foarte nemulţumit de două lucruri, o dată, de cât de mult am vorbit şi a doua oară, de cât de puţine am spus…”

Părintele profesor Mihai Valică - Predica mărturisitoare la sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi

Sfântul Vasile cel mare este braţul care lucrează. Sfântul Grigorie Teologul este capul care cugetă. Sfântul Ioan Gură de Aur este gura care mărturiseşte.

Câteva extrase din predică:

Această evanghelie (a lui Zaheu) este foarte importantă pentru viaţa noastră de zi cu zi, este extrem de actuală. Pentru că vom vedea că se adresează nouă şi societăţii noastre şi dacă s-ar aplica comportamentul sau atitudinea lui Zaheu, atunci desigur nu va exista nici un fel de criză, nici morală, nici spiritual, nici economică… Iată soluţia ieşirii din criză. În primul rând toţi cei care au furat, politrucii care au devalizat ţara şi au dus-o în haos şi în ruină… Iată soluţia hristică: să dea înapoi jumate din ce-au furat, la săraci şi dacă au nedreptăţit cu ceva pe ceilalţi să dea împătrit. Dacă s-ar aplica această decizie dumnezeiască şi mântuitoare a lui Zaheu nu am mai avea nevoie nici de Banca Mondială, nici de FMI sau de alte organisme internaţionale, care nu fac altceva decât să ne

sărăcească şi mai mult, în acelaşi timp să ne fure viitorul copiilor şi să ne facă viaţa un chin…

Dacă cei care conduc ar cugeta la această Evanghelie, am toată convingerea că noi nu mai avem nevoie de nici un împrumut de nicăieri. Vă imaginaţi cât s-a furat în 20 de ani? Ceva incredibil. Şi dacă de când s-a furat s-ar da jumătate la săraci, imaginaţi-vă că în România nu ar exista o problemă socială, dar nici financiară şi desigur nici economică. Soluţia este Hristos. Partea de sfinţenie şi de redresare este Hristos. Din păcate, această variantă hristica nu este luată în seamă. Din păcate, aceasta este pentru ceilalţi, nu pentru cei care îşi adună averi peste averi prin nedreptăţi şi alte lucruri care fac viaţa din ce în ce mai grea…

Sfinţii Părinţi spun că omul care mereu se îngrijeşte de averile materiale devine din ce în ce mai mic… Însă totuşi Dumnezeu pune la îndemână natura. Omul poate să folosească natura în sensul de a-L cunoaşte pe Hristos. Noi L-am cunoscut pe Hristos prin Biserică. Ar trebui să ne îngrijim de Biserică, aşa cum Zaheu s-a îngrijit de acel dud, întrucât prin Biserica lui Hristos ne-am botezat, am primit taina mirungerii, a euharistiei şi celelalte sfinte taine…

În timpul Sfântului Ioan Gură de Aur în Antiohia s-au răsculat cetăţenii că nu mai puteau suporta taxele şi birurile. Aşa cum se întâmplă la noi astăzi. Şi pe apă de ploaie au pus taxe.. Pe tot ce mişca numai taxe şi iar taxe. Dar vedeţi vreunul din conducerea Bisericii noastre care să vină să spună: Staţi fraţilor! Nu mai daţi în poporul ăsta. Nu-l mai chinuiţi, nu-l mai jecmăniţi, că l-aţi umilit total, l-aţi şi depopulat, l-aţi şi devalidat … Ce mai vreţi? Dar vedem că se adună de fiecare dată cu puterea! Nu de mult, ba cu unirea, ba cu nu ştiu mai cine.. Şi stă acolo o întreagă delegaţie de preoţi în frunte cu ierarhii, stă alături de cel care te exploatează. E grav! Mai bat şi din palme la urmă: uite ce frumos a vorbit… S-au schimbat vremurile într-atât de greu… Este un contrast atât de izbitor.

Dacă vedem cum a fost comportamentul celor trei Ierarhi şi care este comportamentul şi slugărnicia altora care ne conduc astăzi. Eu o spun cu durere mare, iubiţi credincioşi, dar ne întrebăm: oare ei nu pot învăţa nimic din ceea ce ce aceşti ierarhi (Sfinţii trei Ierarhi) ne arată? A fost acel moment trist de la Iaşi şi de la Focşani, când pe scenă era şi „împăratul” dar şi mitropolitul şi strigau toţi : Hoţii! împotriva lor. Unde credeţi că trebuia să fie locul Bisericii?

În mulţime! În milocul celor obişnuiţi, celor necăjiţi să strige Hoţilor, lăsaţi-ne în pace!, cum a făcut Sfântul Ioan Gură de Aur, în Antiohia: s-au revoltat, au spart tot ce era demnitate împărătească, statui, însemne, le-a dărâmat şi normal că a fost trimisă armata şi i-au arestat; peste o mie de tineri, în special. A venit Sfântul Ioan împreună cu monahii, monahiile şi preoţii care mai erau şi a spus: Pe noi să ne omorâţi şi să ne executaţi! Nu pe ei! Şi atunci împăratul a înţeles şi i-a lăsat în viaţă.

Iată o atitudine practică, demnă, concretă! Nu venim la Biserică şi spunem: ce frumos a învăţat Sfântul Vasile, Sfântul Ioan; îi lăudăm , facem cruce, le citim acatistul, luăm anafura şi plecăm acasă. Nu chiar aşa, iubiţi credincioşi! Concret ca să facem, ce învăţăm noi din viaţa acestora? Cum se manisfestă şi ce atitudini au cei care conduc Biserica? Cum s-au comportat ei (Sfinţii ierarhi) şi cum se comportă astăzi ai noştri? Aceasta este problema Bisericii noastre! Că dacă batem din palme la cei care ne asupresc, dacă stăm lângă cel care semnează legea imoralităţii … Ar trebui să-i spune: Nu te supăra domnule preşedinte, dumneata ai semnat atâtea legi rele şi imorale. Nu am ce căuta lângă dumneata! Că aşa au făcut şi ierarhii Sfinţii Ioan, Grigorie şi Vasile. Ei au înfruntat puterea la vremea respectivă, că era împărat, nu conta! Ei au spus: Singura lege la noi este: Hristos şi Biserica şi legea cea dumnezeiască.

Aceasta treime sfântă de ierarhi reprezintă un model de luptă, pentru că noi suntem într-o permanentă luptă, dar reprezintă şi o forţă de mijlocire către Dumnezeu pentru cei care vor să lupte împotriva nedreptăţilor de tot felul.

Trebuie să cunoaştem aceste lucruri, nu ca să criticăm, ci ca să-şi aducă aminte cei care conduc că pot să greşească şi că poţi să faci o persecuţie în cadrul tagmei tale. Şi aici e partea tristă. De aceea, când greşesc ai noştri, fie că-s ierarhi, că-s patriarhi, că-s preoţi le spunem în dragoste. Vedeţi că aici nu e corect. Pentru că în momentul în care tăcem şi ei greşesc, noi ca şi preoţi şi dvs. ca şi credincioşi suntem vinovaţi de cum ajunge un stareţ, un mitropolit sau un patriarh. Suntem vinovaţi dacă tăcem.

De aceea Sfântul Vasile cel mare spune: Când nu te mai ceartă şi nu te mai critică nimeni, fie că eşti preot sau mitropolit, înseamnă că te-a părăsit Duhul Sfânt. Dar când vezi că te ceartă, când vezi că se nemulţumesc cei care îi ai sub conducere înseamnă că încă Duhul Sfânt mai lucrează în tine şi mai poartă grijă de tine să te îndrepţi.

Cei trei mari ierarhi, modele de atitudine şi de sfinţenie sunt cei care noi îi putem urma în mod desăvârşit şi în acelaşi timp ne putem şi ruga la ei să mijlocească. Şi acum ne amintim că simbolul creştinilor era peştele, care în limba greacă înseamnă IHTIS (Iisus Hristos Dumnezeu Mântuitorul). Şi o imagine extrem de frumoasă a Sfântului Vasile zice: Cel care vrea să fie peşte în sensul hristic să meargă întodeauna contra curentului. Doar peştii morţi sunt duşi de val. Avem de ales astăzi ori să fim peşti vii şi să mergem contra curentului mondialist, satanist, ecumenist care-l trăim la ora actuală ori să ne lăsăm duşi morţi de val spre tărâmul morţii. Să nu fie! Să rugăm astăzi pe cei trei mari Sfinţi şi Arhierei să ne dea putere să luptăm să fim peştii vii şi să mergem mereu contra curentului care încearcă să pună într-un sistem satanist lumea, credinţa şi Biserica noastră. Amin!

IPS Serafim de Pireu - Mesaj către tinerii teologi, la praznicul Sfinţilor trei Ierarhi, dascăli ai lumii

Iubiţii mei copii, aţi venit astăzi la biserică pentru a sărbători şi a prăznui toţi împreună praznicul marilor Ierarhi şi dascăli ai lumii Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur. Trei arhierei ai Bisericii, care prin dragostea lor pentru Hristos, prin cuvintele şi faptele lor au întărit şi întăresc credinţa creştină. Trei dascăli ai lumii, care prin dragostea lor faţă de oameni, prin înţelepciunea şi învăţăturile lor au luminat întreaga lume.

Dascăli ai lumii s-au arătat, deoarece în primul rând ei înşişi au fost elevi sârguincioşi. Au iubit ştiinţele, înţelepciunea lui Dumnezeu descoperită oamenilor. Au studiat filosofia, retorica, matematica, astronomia, muzica şi tot ce fiecare tânăr din vremea lor primea ca educaţie, nu mecanic, nu din obligaţie, ci cu sârguinţă şi grijă. Dascăli ai lumii s-au arătat, deoarece au vorbit persoanelor despre relaţiile umane, despre relaţiile părinţilor faţă de copii, ale prietenilor între ei, ale colaboratorilor şi confraţilor. Prin toate mijloacele au încercat să explice oamenilor că ceea ce are importanţă în viaţă nu este realizarea individuală şi scopurile egoiste, ci împărţirea cu semenii, drumul comun cu ceilalţi, compasiunea şi duhul jertfei pentru fiecare om.

Dascăli ai lumii au fost recunoscuţi, deoarece au vorbit oamenilor despre dragoste şi eros, despre cât de important şi cât de sfânt este ca un bărbat să se hotărască să-şi împartă viaţa cu o femeie, despre cât de frumos şi binecuvântat este ca o femeie să păşească împreună în viaţă cu un bărbat pe drumul greu al vieţii, despre cum Dumnezeu dăruieşte la două persoane, care se iubesc, desăvârşita unitate în cadrul Nunţii.

Dascăli ai lumii au fost, deoarece au vorbit oamenilor despre dreptate, despre respectarea legilor şi despre buna orânduire în societăţile umane. Au vorbit despre responsabilităţile conducătorilor faţă de popor, dar şi despre respectul pe care-l datorează poporul faţă de conducătorii lui corecţi. Au vorbit despre suferinţele produse de bogăţie, i-au mustrat aspru pe toţi cei care făceau averi în paguba săracilor, au stigmatizat cămătăria şi orice activitate economică, care nedreptăţea pe cei neputincioşi. Au vorbit despre catastrofele războiului, despre respectul faţă de natură şi de mediu.

Dascăli ai lumii sunt cu adevărat, deoarece ne vorbesc nouă tuturor, oamenii de astăzi, dar şi celor dinainte şi celor care vor urma după noi, despre Hristos, Cel Iubit; Părintele şi Fratele, Prietenul şi Colaboratorul, Împăratul şi în acelaşi timp Robul – pentru dragostea noastră, Hrănitorul şi Camaradul nostru de călătorie, Cel împreună mergător cu noi, Cel care este atât de îndrăgostit de noi oamenii, încât a primit să se facă unul din noi, să pătimească pentru noi şi să învieze de dragul nostru. […]

Iubiţii mei copii, dorim ca sfinţii voştri ocrotitori – marele Vasile, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, dascălii lumii, să lumineze vieţile voastre şi eforturile pe care le faceţi, ca să vă educaţi şi să vă instruiţi, să-i ajute şi să-i inspire pe dascălii voştri în dificila lor lucrare şi să conducă şi să călăuzească neamul nostru pe potecile înguste pe care păşeşte.

Cu toată dragostea mea,
Mitropolitul vostru
†Serafim de Pireu

(extras din cartea: "Mitropolitul Serafim de Pireu – Drept învăţând cuvântul Adevărului", vol. 2 – în curs de apariţie)

Teofan, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei - Predică la Sfinţii trei Ierarhi

„Voi sunteţi lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă. Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic, şi luminează tuturor celor din casă. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.” (Matei 5: 14-15)

Părinte decan, cucernici părinţi profesori, domnilor profesori, iubite cadre didactice ale Facultăţii noastre de Teologie, iubiţi studenţi/studente, iubiţi credincioşi, cu-vintele pe care le-am rostit sunt din Sfânta Evanghelie, cuvinte aparţinând Domnului nostru Iisus Hristos adresate tuturor apostolilor din toate vremurile şi din toate locurile, care propovăduiesc cuvântul Evangheliei. Acest text a fost rânduit de Biserică pentru a fi citit la dumnezeiasca Liturghie în ziua de mare praznic închinată Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur, ocrotitori ai învăţământului teologic ortodox de aici şi de pretutindenea.

„Voi sunteţi lumina lumii. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor”, cuvinte rostite de Mântuitorul Hristos şi alese de Biserică pentru a defini şi a

prezenta chipurile cele luminate şi luminătoare ale Sfinţilor trei Ierarhi pe care îi prăznuim astăzi.

Conştiinţa liturgică a Bisericii a preluat acest cuvânt inspirându-se din viaţa, din învăţătura, din scrisul, din propovăduirea şi, mai ales, din viaţa lăuntrică a Sfinţilor trei Ierarhi. Şi a împodobit conştiinţa liturgică a Bisericii cântările de la slujba Vecerniei şi a Utreniei închinate marilor doctori ai Bisericii: Sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan.

În cântările pe care Biserica le-a înălţat aseară către cer spre lauda celor trei ierarhi au fost cuprinse toate cele legate de Sfinţii trei Ierarhi, prezentându-i credincioşilor ca izvor de inspiraţie pentru dăinuirea lor cea întru Hristos.

Mărturisitori ai Sfintei Treimi îi numeşte Biserica, „apărători ai Treimii aţi fost sfinţilor”, „voi sunteţi raze şi văpăi din lumina cea întreit strălucitoare”şi „voi sun-teţi treimea cea pământeană, propovăduitori ai Treimii celei cereşti”. Cu aceste glasuri în duh de poezie, Biserica îi prezintă conştiinţei noastre pe cei trei ierarhi prăznuiţi astăzi.
„Voi sunteţi mărturisitori ai Ortodoxiei”, continuă Biserica lăudându-i pe cei trei cu următoarele cuvinte: „păzitori ai dreptei credinţe aţi fost sfinţilor”, „stâlpi şi sprijinitori ai Bisericii v-aţi arătat de Dumnezeu cuvântătorilor”, „tunetele cele înfricoşătoare pentru cei care nu propovăduiesc adevărul, înfricoşătoare pentru eretici şi pentru duşmanii Bisericii sunteţi voi Sfinţilor Vasile, Grigorie şi Ioan”.

Mai departe cântările Bisericii îi prezintă pe cei trei ca mărturisitori ai Evangheliei Domnului Hristos şi iată ceea ce Vecernia de aseară mărturisea celor prezenţi la sfânta slujbă: voi sfinţilor sunteţi „trâmbiţele propovăduirii”, voi sunteţi „tram-biţele adevărului până la marginile pământului”, voi sunteţi „ritorii Cuvântului”, voi sunteţi „gura lui Hristos, cea dulce glăsuitoare”, voi sunteţi „izvoarele cele pururea ţâşnitoare”.

Cuvinte alese, iubiţi credincioşi, cuvinte de Duh şi cuvinte de har prin care Biserica înţelege să-i mărturisească pe cei trei Sfinţi Ierarhi pe care îi prăznuim astăzi şi a căror viaţă, luptă şi stare lăuntrică sunt aşezate ca izvoare de har şi binecuvântare în drumul nostru către Hristos Domnul.

Mai departe slujba Vecerniei de aseară îi prezintă pe cei trei Ierarhi ca mărturisitori ai vieţii în Hristos, mărturisitori ai vieţii în Duh, mărturisitori ai vieţii în Dum-nezeu. Şi Biserica face aceasta prin cuvinte de felul: voi, sfinţilor, sunteţi „cărbunii cei aprinşi din focul cel neapropiat”, voi sunteţi „de Dumnezeu purtători părinţi”, voi sunteţi „râurile cele din Eden, care izvorăsc apa cea vie şi adapă faţa întregului pământ”, voi sunteţi „vasele ale alegerii”, „mărgăritare străvezii” sunteţi voi sfinţilor, „alăute ale Duhului” v-a binecuvântat Dumnezeu să fiţi, voi aţi cercetat „adâncurile înţelepciunii Duhului” spune Biserica; pentru că sunteţi „trâmbiţele cele tainice” ale Duhului Sfânt, „organe ale harului dumnezeiesc” sunteţi sfinţilor.

Parcă nicicând şi pentru nici un sfânt din calendarul Bisericii noastre, Biserica nu a descoperit nu a găsit mai alese, mai frumoase, mai înălţătoare, mai adânci şi mai cuprinzătoare cuvinte. ***Pentru că Biserica a înţeles că în viaţa Sfinţilor trei Ierarhi, în lupta lor pentru adevăr, în cărţile pe care le-au lăsat posterităţii, în lupta lor pentru apărarea dreptei credinţe, în rugăciunea lor, dragostea lor, cuvântul lor de aur, Biserica găseşte inepuizabile comori care să adape şi să hrănească sufletele oamenilor înfometate şi însetate după Adevăr, după dreptate, după sfinţenie, după Împărăţia Cerurilor.***

Şi iată de ce Biserica Ortodoxă a hotărât ca sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi să fie sărbătoare închinată învăţământului teologic, închinată Facultăţilor de Teologie de pretutindeni. Nu a găsit Biserica un alt izvor de inspiraţie pentru cei care predau teologia, cei care trăiesc în duhul teologiei, cei care se pregătesc să devină slujitori ai Dumnezeului Celui Preaînalt, decât pe Sfinţii trei Ierarhi, mai luminători ai creştinătăţii, din care viitorul preot, actualul student în teologie poate să găsească, zic, izvor inepuizabil de inspiraţie pentru răbdare în ispite, pentru putere în rugă-ciune, pentru foc în dragostea cea către Dumnezeu şi cea către aproapele.

Sfinţii trei Ierarhi au scris mult, au trăit intens, au dat lupta până la ultima picătură de sânge pentru Adevăr şi pentru Biserică; au răspuns nenumăratelor întrebări care se adresau Bisericii în vremea lor. Dintre nenumăratele răspunsuri pe care Sfinţii trei Ierarhi le-au oferit lumii cu valabilitate eternă am ales pentru noi, astăzi, trei răspunsuri, câte unul dintre răspunsurile pe care fiecare dintre Sfinţii trei Ierarhi le-au oferi lumii la întrebarea - şi cred că aceasta este întrebarea în mod special în ziua de astăzi - şi anume: Ce este

preotul? Ce este teologul? Cine este cel care se pregăteşte să-i slujească Domnului?

Şi, iată, la întrebarea ***„Ce este preotul?”*** ce răspunde „mintea cea de foc”, „vulturul cel rănit”, ***Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul:*** ***„Preotul este apărătorul Ade-vărului, preotul este cel ce se înalță împreună cu îngerii, preotul este cel ce prea mărește pe Dumnezeu laolaltă cu arhanghelii, preotul este cel ce ridică jertfele pe altar până la cer, preotul este părtaș la preoția lui Hristos, preotul plămădește din nou făptura, preotul reface chipul lui Dumnezeu în om, preotul este cel ce zidește din nou pentru lumea cea de sus şi*** - încheie de Dumnezeu cuvântătorul Grigorie - cel lucrul cel mai însemnat - ***preotul este îndumnezeit și îndum-nezeitor”.*** Cuvinte adânci, pe măsura adâncului Duhului scrutat de mintea cea de foc a de Dumnezeu cuvântătorului Grigorie, patriarhul Constantinopolului.

Ce este preotul? Iată ce răspunde cel de-al doilea prăznuit astăzi - ***Sfântul şi marele Vasile, stâlp al Bisericii, înfricoşător pentru eretici: „Preotul este cel care a fost încredinţat de Dumnezeu cu slujire nu pământească, ci cerească, nu omenească, ci îngerească. Preotul este acel lucrător cinstit care drept învaţă cuvântul adevărului. Preotul este cel chemat ca în rugăciune să nu aibă duşmănie cu nimeni pentru a nu îndepărta de la el şi de la poporul pe care îl păstoreşte pe Mângâietorul, Duhul Sfânt. Preotul este cel chemat ca, până la ceasul Liturghiei, să citească şi să se roage şi, numai în adânc duh de pocăinţă, să se apropie împreună cu poporul de Sfântul Altar.”***

Iar Sfântul Hrisostom, Ioan cel cu gura şi cu cuvântul de aur, răspunzând la aceeaşi întrebare - ***Ce este preotul?*** - gând aşezat la rădăcina credinţei studenţilor şi studentelor Facultăţii de Teologie şi, de ce nu, la rădăcina legăturii cu Dumnezeu pentru orice preot, pentru orice credincios, membrul al preoţiei celei universale, părtaş al Bisericii lui Hristos, chemat ca preot al preoţiei universale să fie alături de preotul preoţiei sacramentale şi, împreună, să se dedice lui Dumnezeu Celui în Treime lăudat. Iată care este răspunsul dat de ***Sfântul Ioan Gură de Aur*** la între-barea ***„Ce este preotul?”***: ***„Preotul este acela căruia i s-a încredinţat zămislirea cea duhovnicească a omului. Preotul este acela căruia i s-a dat să nască prin Botez în Duhul Sfânt poporul cel încredinţat lui spre păstorire. Prin preot ne îmbrăcăm în Hristos. Prin preot suntem îngropaţi împreună cu Fiul lui Dumnezeu, ca să şi înviem împreună cu El. Prin preot ajungem mădulare ale fericitului Cap a lui Hristos***

Dumnezeu." Şi încheie cuvântul său Sfântul Ioan Gură de Aur spunând ***„Preoţii ne sunt pricinuitorii naşterii noastre din Dumnezeu, ai acelei fericite naşteri din nou, ai libertăţii celei adevărate şi ai învierii celei după har".***

Cuvinte numai pe care de Dumnezeu purtătorii părinţii Ioan Gură de Aur, Vasile cel mare şi Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul parcă au fost în stare să le ros-tească pentru a arăta care este drumul preotului către Dumnezeu, care este drumul păstorului de sufletele către Împărăţia Cerurilor, care este drumul poporului lui Dumnezeu către scaunul Preasfintei Treimi.

Dumnezeu să ne binecuvânteze viaţa, iubiţi credincioşi, dăruindu-ne putere de a prelua duhul, harul şi binecuvântarea Sfinţilor trei Ierarhi, care sunt aşezaţi de Biserică ca izvor de viaţă pentru toate categoriile de creştini.

Aseară, de asemenea, la slujba Vecerniei, o altă cântare închinată Sfinţilor trei Ierarhi mărturisea următorul adevăr: ***„Voi Sfinţilor trei Ierarhi sunteţi izvor de înţelepciune pentru înţelepţii acestei lumi. Voi sunteţi păstorii preoţilor poporului lui Dumnezeu. Voi sunteţi mângâietorii celor săraci. Voi sunteţi împreună călători cu cei care călătoresc pe marea acestei lumi".***

Biserica a găsit în Sfinţii trei Ierarhi cale de urmat pentru cei mari şi puternici, pentru cei mici şi smeriţi, pentru bogaţii şi săracii lumii, pentru cei care conduc şi pentru cei care sunt conduşi, pentru cei care au carte multă sau pentru cei care în simplitatea duhului lor se apropie de multe ori de Dumnezeu mai mult chiar decât cei învăţaţi.

Să ne dea Dumnezeu putere ca din scrisul lor, tradus de multe veacuri - de cel puţin două veacuri - o parte din scrierile Sfinţilor trei Ierarhi sunt traduse şi în limba română. Se traduce în continuare din teologia lor, conştientă fiind Biserica de izvorul de binecuvântare care ţâşneşte neîncetat din teologia Sfinţilor trei Ierarhi, de care Facultatea de Teologie, preoţii şi călugării noştri, poporul lui Dumnezeu, toţi avem o imensă nevoie.

Fie numele lui Dumnezeu binecuvântat pentru această mare binecuvântare, dăruită bisericii sale prin viaţa, lucrarea, duhul, scrisul şi rugăciunea Sfinţilor trei Ierarhi. Amin

(Notă: Predică rostită de IPS Teofan pe 30 ianuarie 2012 în catedrala mitropolitană din Iaşi)

Sfinţii trei mari Dascăli ai lumii şi Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan: Taina prieteniei sau zidul întărit şi unimii în Hristos versus "taina dezbinării"

Îi prăznuim astăzi pe cei trei mari Dascăli şi Ierarhi ai Bisericii, Sfinţii Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, care prin descoperire cerească au arătat creştinilor ce se gâlceveau pentru a dovedi întâietatea vreunuia dintre ei, legătura înveşnicită a dragostei lor intru Domnul.

Prietenia duhovnicească – despre care toţi aceşti 3 luminători ai lumii cu "razele dumnezeieştilor învăţături" ne-au lăsat cuvântări "de miere curgătoare" - se împuţinează astăzi din ce în ce, pe măsura răcirii dragostei multora, iar slăbiciunea legăturilor dintre noi ne face pe fiecare în parte şi pe toţi la un loc, mult mai vulnerabili în faţa atacurilor înverşunate ale celui care se asemăna cu un "leu răcnind" care caută să ne înghită…

În vremuri de restrişte, când ar fi mai mare nevoie decât oricând în istoria Bisericii "să strângem rândurile" în duhul dragostei frăteşti şi să împlinim Taina Unimii (Unităţii) în Hristos şi în Biserică la care am fost chemaţi, tocmai acum şi patimile noastre, stimulate de asaltul drăcesc dezlănţuit asupra lumii, ne trădează mai abitir şi îl dezleagă pe satana – calomniatorul sufletelor noastre, marele diversionist şi cel care desparte (diabolos) - să realizeze cu noi, probabil într-o măsură fără precedent în istorie, "taina dezbinării" între prieteni, între fraţi. Cel mai adesea din motive de nimic. Taina dezbinării face parte integrantă din procesul "tainei fărădelegii" care se lucrează tot mai precipitat,

sub ochii noştri – “larg închişi” – în lume, până la venirea fiului pierzării. Iar Duhul Sfânt ne-a arătat de mult că… duşmănia şi ura de fraţi sunt semnul sfârşitului şi că… “dacă nu biruim vrajba şi tulburarea se va întâmpla o nenorocire”

Nu ne mai suferim şi nu ne mai răbdăm unii pe alţii, nu mai avem ochi să ne vedem şi omenie să ne mai răspundem unii altora. Ne izolăm în turnuri de fildeş ca să ne protejăm de “taina aproapelui” devenit lepros, ciumat, străin căzut între tâlhari, nevrednic de privirea preotului şi a levitului… Ne găsim în permanenţă nouă înşine îndreptăţiri sofisticate, ştim să scoatem rapid de sub mâneca raţiunii celei cu nume mincinos o mulţime de teorii ultra-para-meta… duhovniceşti ca să ne justificăm refuzul de a iubi, refuzul de a răbda, refuzul de a asculta, refuzul de a vedea dincolo de aparenţe, refuzul de… a ne lucra duhovniceşte unii prin alţii.

La prima ispită, la prima bănuială, la prima bârfă, la prima ceartă, la prima “tulburare”, creştinul de astăzi este învăţat să dea bir cu fugiţii, iar nu s-o înfrunte bărbăteşte, ci să se refugieze narcisist în pătuţul cald al auto-compătimirii şi al clevetirii. Acolo unde, desigur, el va avea întotdeauna dreptate şi fratele său niciodată…

Cândva, creştinii ştiau să certe iubindu-se. Se certau şi iarăşi se împăcau. Se contraziceau ori se tachinau – fără să se rănească sau să se răcească – poate şi până la moarte, dar îşi vorbeau, tot până la moarte, cu aceeaşi iubire, preţuindu-se unul pe celălalt ca pe un mare dar. Comunicau. Se mustrau spre îndreptare. Nu tăceau pasiv-agresiv, precum noi, lăsând a se cultiva, între timp, în ambele sensuri, resentimente, suspiciuni, gânduri potrivnice devenite certitudini.

Ei înţelegeau prietenia cea în Hristos ca o Taină sfântă, care se păzeşte şi se întreţine cu frică şi evlavie de toate asalturile diavoleşti, ca orice alt dar ceresc, pentru care se lucrează şi se luptă neîncetat, care merită orice picătură de sudoare, orice jertfă a odihnei şi a liniştii proprii. Ne lipseşte acum şi conştiinţa că prietenia duhovnicească este o Taină a împreună creşterii, dar şi o putere eclezială vânată de cel rău cu maximă înverşunare şi că ea nu se păstrează de la sine, că trebuie să se verifice şi să se călească prin încercări, prin focul ispitelor.

Pentru că satana îi vânează pe cei izolaţi. Inclusiv pe cei izolaţi în propriul grup închis ermetic, elitist, sieşi suficient. Dar piedicile şi ispitele spre destrămare se asumă, se iau în piept, nu pot speria pe cei care ştiu preţul iubirii frăţeşti. Prietenia este un dar care cere luptă, cere nevoinţă, care este incompatibil cu egoismul şi este ucis de iubirea de plăceri, de confort şi de comoditate, fie ea şi mascată de înşelarea "liniştirii".

Prietenia ne ajută să facem şi un obligatoriu "exerciţiu" de fidelitate duhovnicească, bine ştiind că cel care nu este credincios în cele mici – faţă de prietenul sau binefăcătorul său – nu poate rămâne până la capăt credincios nici lui Hristos, Cel care Se identifică tainic tocmai cu fratele "cel mic", pe care l-am părăsit şi l-am condamnat, găsindu-l nevrednic de a-i mai arunca vreo vorbă bună de la… înălţimea maiestăţii noastre.
Spunea Părintele Stăniloae: Răspunzând nevoii noastre, El a arătat în mod limpede că, pentru a fi slujitori unii altora, avem nevoie unii de alţii. Nu este de ajuns să slujim în mod exterior, trebuie să ne dăruim pe noi înşine. Acest fapt este temeiul jertfirii de sine, temeiul iubirii. Doar astfel creştem, pentru că avem comuniune în mod real. Nu suntem chemaţi să slujim aşa cum achităm o datorie. Trebuie să existe iubirea ca rădăcină: să vezi taina celuilalt, să vezi în el fiinţa necondiţionată. Aceasta este taina extraordinară, negrăită: să iubim, să ne adâncim spiritual unul în altul, să fim atenţi la ce înseamnă celălalt care are nevoie de mine. Să fim atenţi aşa cum este Dumnezeu, să fim atenţi faţă de el ca faţă de o fiinţă transparentă pentru Dumnezeu.

Astăzi, în "era comunicării", ortodocşii ajung să comunice mai puţin şi mai prost ca oricând şi mai ales, să nu rateze şansa de a fi ei înşişi cei care marchează… inaugurarea erei "anti-comuniunii". Biserica ne cheamă la suprema părtăşie, cea de viaţă făcătoare, în vreme ce noi ne sârguim din greu să colaborăm la lucrarea despărtăşirii, a înstrăinării celei de moarte lucrătoare. Iar acesta este numai primul pas către devenirea întru Iuda şi Cain, către trădarea, vânzarea şi uciderea fratelui devenit întâi instrument de folosit, apoi străin, iar la urmă duşman.

Astăzi avem la îndemână, "graţie" tehnologiilor ultra-avansate, toate mijloacele de comunicare posibile, dar ce folos? Nu mai avem nimic a ne spune: dragostea dintre noi a murit. În numele unor deziderate şi a unor mize mult mai înalte şi mai importante, avem "binecuvântarea" să devenim reci, duri, agresivi şi tăioşi cu aproapele nostru. Avem "binecuvântarea" să destrămăm într-o clipă ceea ce

Dumnezeu a zidit şi a întărit cu timp, cu efort, cu jertfă, cu scump Sângele Său. Când Apostolii şi Părinţi ne cheamă "să ne lărgim inimile", noi ne luăm "binecuvântarea" să devenim cât mai împietriţi şi mai "strâmtoraţi" la inimă. Să nu ne lăsăm deranjaţi de durerea fratelui nostru, să ne închidem urechile la strigătul sau la plânsul lui. Nu avem vreme de pierdut pentru alţii; linişte! noi acum ne rugăm…Să nu trebuiască să-i auzim dojana făcută cu dragoste, să nu ne "tulbure" cu nici o altă părere, cu nici un alt gând care ne-ar putea problematiza câtuşi de puţin propria autosuficienţă.

Ce este mai tragic e când ajungem să ducem îndreptăţirea până acolo încât, spre pierzarea noastră, cerem şi primim "binecuvântarea" să ne pecetluim, prosteşte, ceartă pentru veşnicie, iar nu să căutăm împăcarea şi bunăvoirea. Să nu cumva să pierdem ocazia de a semna şi noi prezent în "condica" Dezbinătorului.

Evanghelia spunea: ***Luaţi aminte la voi înşivă. De-ţi va greşi fratele tău, dojeneşte-l şi dacă se va pocăi, iartă-l. Şi chiar dacă îţi va greşi de şapte ori într-o zi şi de şapte ori se va întoarce către tine, zicând: Mă căiesc, iartă-l.***

Şi încă, aceeaşi Evanghelie, "reglementa" şi mai concret: ***De-ţi va greşi ţie fratele tău, mergi, mustră-l pe el între tine şi el singur. Şi de te va asculta, ai câştigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul. Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş.***

… iar noi, fără să ne mai preocupăm "să câştigăm pe fratele" nostru, să-l iertăm, să-l ajutăm, sărim direct la ultimul pas şi cel mai de evitat, transformându-ne prietenii, fără nici o altă şansă, fără drept de apel, peste noapte, în "păgâni şi vameşi".

Eventual ne liniştim conştiinţele amăgindu-ne că vom compensa refuzul de a-i vorbi cu "rugăciune pentru el". Ca şi cum rugăciunea corectă nu ar trebui să rodească dragoste şi să conducă la comunicare, ca şi cum faptul că ne rugăm (dacă o facem!) ar putea să ne dea dispensa de la lucrarea şi prin trup a faptelor celor frăteşti sau ca şi cum, precum în ereziile gnostice sau precum în pietismele individualiste şi idealiste, am gândi despre noi că suntem numai suflete şi că cele omeneşti nu mai au deja ce căuta în comuniunea noastră…

Asta în vreme ce Apostolul ne învaţă, cu glas mare: ***Ce folos, fraţii mei, dacă zice cineva că are credinţă, iar fapte nu are? Oare credinţa poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele Şi cineva dintre voi le-ar zice: Mergeţi în pace! Încălziţi-vă şi vă săturaţi, dar nu le daţi cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul?***

Iată ce ne spune şi Cuviosul Paisie Aghioritul: Dar pentru ca rugăciunea să se facă în chip corect, trebuie să te doară pentru ceilalţi. Pentru că tipicul multor creştini din vremea noastră este să nu dorească să se mâhnească... (…)

Adevărata rugăciune începe de la durere, nu este plăcere, "nirvana". Dar ce fel de durere este? Omul se chinuieşte în sensul cel bun. Îl doare, geme, suferă atunci când face rugăciune pentru orice. Ştiţi ce înseamnă a suferi? Da, suferă, pentru că participă la durerea generală a lumii sau a unui om în particular.

Iată însă cum descria Sfântul Ioan Gură de Aur întărirea duhovnicească pe care şi-o dăruiesc prietenii adevăraţi: "Care zid este atât de puternic şi atât de întărit prin legătura perfectă a pietrelor trainice din care e construit, încât să reziste atacurilor vrăjmaşilor ca ceata celor care se iubesc – unii pe alţii şi care sunt strânşi într-o singură unire? Atacurile diavolului le resping şi pe bună dreptate. Căci cei care se orânduiesc în ordine de luptă contra diavolului sunt de neînvins; de uneltirile lui îşi înălţă trofeele strălucitoare ale dragostei. Sunt ca şi o liră. După cum coardele lirei sunt multe, dar dau o singură melodie şi scot o cântare plăcută, tot astfel şi cei care sunt strânşi într-un gând dau drumul cântării melodioase a dragostei. Nimic nu poate să fie mai dulce decât dragostea!"

Să râvnim la măsura dragostei duhovniceşti descrise de aceşti Sfinţi, apropiindu-ne de prietenii noştri întru Hristos, care, cu toate posibilele lor slăbiciuni şi greşeli, ne pot fi dreptar zilnic, mângâiere în necazuri, sprijin în vreme de ispită şi întremare din cădere…

Poate ne va ajuta să ne reamintim şi ultimele cuvinte ale Părintelui Stăniloae, dinainte de moarte: "Vorbim despre Tine, Doamne… Cu voinţă… Plini de har şi de adevăr… Hai… Hai… Hai!… Plini de har şi de adevăr…

Hai… hai… hai… Hai să ne trezim … Hai să ne sculăm… Hai să vorbim… Haide, Doamne… Hai… Hai… Hai… Hai să vorbim… “

(…)

Citiţi mai departe la: Sfinţii trei Ierarhi şi prietenia duhovnicească

Sfinţii trei Ierarhi şi prietenia duhovnicească

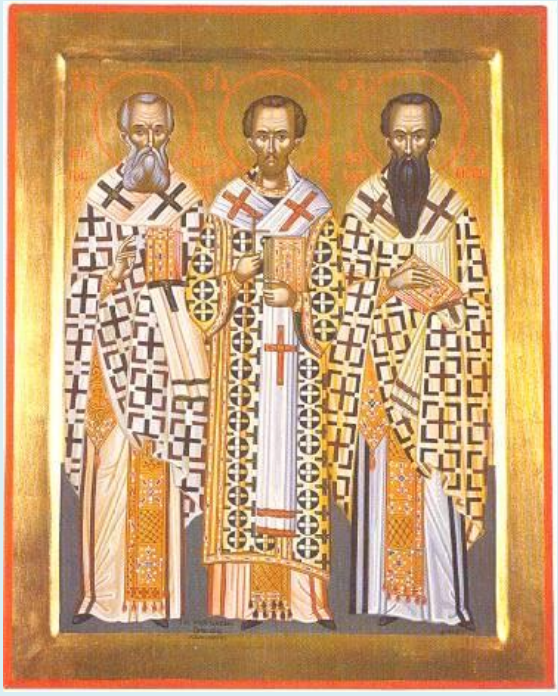

Îi prăznuim astăzi pe cei trei mari Dascăli şi Ierarhi ai Bisericii, Sfinţii Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, care prin descoperire cerească au arătat creştinilor, ce se gâlceveau pentru a dovedi întâietatea vreunuia dintre ei, legătura dragostei lor întru Domnul. Prietenia duhovnicească, despre care aceşti ierarhi ne-au lăsat cuvântări pline de har, se împuţinează astăzi din ce în ce, pe măsura răcirii dragostei multora, iar slăbiciunea legăturilor dintre noi ne face vulnerabili în faţa atacurilor celui rău.

"***Care zid este atât de puternic şi atât de întărit prin legătura perfectă a pietrelor trainice din care e construit, încât să reziste atacurilor vrăjmaşilor ca ceata celor care se iubesc – unii pe alţii şi care sunt strânşi într-o singură unire? Atacurile diavolului le resping şi pe bună dreptate. Căci cei care se orânduiesc în ordine de luptă contra diavolului sunt de neînvins; de uneltirile lui îşi înalţă trofeele strălucitoare ale dragostei. Sunt ca şi o liră. După cum coardele lirei sunt multe, dar dau o singură melodie şi scot o cântare plăcută, tot astfel şi cei care sunt strânşi într-un gând dau drumul cântării melodioase a dragostei. Nimic nu poate să fie mai dulce decât dragostea!" Aşa descria Sfântul Ioan Gură de Aur întărirea duhovnicească pe care şi-o dăruiesc prietenii adevăraţi.***

Să râvnim la măsura dragostei duhovniceşti descrise de aceşti sfinţi, apropiindu-ne de prietenii noştri întru Hristos, care cu toate posibilele lor slăbiciuni şi greşeli, ne pot fi dreptar zilnic, mângâiere în necazuri, sprijin în vreme de ispită şi întremare din cădere.

Din Cuvântul funebru al Sfântului Grigorie de Nazianz pentru prietenul său, Vasile cel mare

„Mai târziu, când după trecerea timpului ne-am mărturisit reciproc aspiraţiile intime şi că ţinta străduinţelor noastre este filosofia, din acea clipă am avut totul în comun; trăiam sub acelaşi acoperământ, mâncam la aceeaşi masă, aveam aceleaşi păreri, trăiam în deplină armonie şi ne spoream reciproc, cu multă râvnă, dragostea unuia către celălalt. Iubirile trupeşti, întrucât au baza trecătoare, trec şi ele întocmai ca florile de primăvară, deoarece nici o flacără nu dăinuieşte mai mult decât materia care o produce, ci se stinge îndată ce materia combustibilă s-a consumat; tot aşa se petrece lucrul şi cu dragostea, se stinge îndată ce s-a consumat jarul ei. Dimpotrivă, iubirile curate şi plăcute lui Dumnezeu, având o temelie solidă, sunt cu mult mai durabile şi cu cât se dezvăluie mai mult frumuseţea lor, cu atât mai mult se leagă de ele şi leagă şi între ei pe cei ce iubesc aceleaşi lucruri.

Aceasta este, doar, legea dragostei celei mai presus de noi. Aşa fiind raporturile dintre noi şi pe astfel de “columne de aur fiind sprijinită această clădire solidă” cum zice Pandar, progresam mereu, folosindu-ne de ajutorul lui Dumnezeu şi de dragostea noastră.

O, cum să nu vărs lacrimi când îmi aduc aminte! Pe amândoi ne îmboldeau aceleaşi speranţe spre învăţătură, adică spre ceea ce-i mai dorit de oameni şi cu toate acestea invidia era departe de noi, fiind împinşi numai de râvnă. Ne luptam între noi nu pentru întâietate, ci ne luam la întrecere cum să ne-o atribuim unul altuia, întrucât fiecare socotea gloria dobândită de celelălt ca şi a sa proprie. Se părea că avem amândoi un singur suflet, care punea în mişcare două trupuri. Chiar dacă ar trebui să nu credem pe cei ce afirmă că “toate sunt în toţi”, în cazul nostru este de crezut că fiecare din noi eram în celălalt şi prin celălalt. Un singur lucru urmăream amândoi: virtutea şi realizarea speranţelor viitoare, să trăim adică viaţa viitoare înainte de a fi părăsit pe cea de aici. Cu privirile aţintite spre această ţintă, numai spre atingerea ei ne călăuzeam toată activitatea şi toată viaţa noastră, urmând poruncile legii şi aţâţându-ne unul

altuia bărbăţia; şi dacă n-ar fi fost prea mult din partea mea, aş afirma că fiecare eram pentru celălalt normă şi dreptar, după care judecam ce este bun şi ce nu.

Petreceam şi noi cu prieteni, dar nu cu cei desfrânaţi, ci cu cei cumpătaţi; nu cu cei scandalagii, ci cu cei mai cuminţi şi cu care petrecerea ne era de folos, dându-ne bine seama că mai uşor poţi contracta viciul decât să te deprinzi cu virtutea, după cum mai uşor capeţi boala decât să redobândeşti sănătatea. Cât priveşte studiile, iubeam nu atât pe cele plăcute, cât mai ales pe cele folositoare, pentru că cele dintâi împing pe tineri spre viciu, pe când celelalte, spre virtute. Cunoşteam numai două căi: cea dintâi de mare preţ, cea de a doua de o valoare mai mică; cea dintâi ducea spre casele noastre sfinte şi spre profesorii care propovăduiau în ele, pe când cea de-a doua, la profesorii de ştiinţă profana. Celelalte căi, adică cele ce duceau la serbări, teatre, întruniri sau ospeţe, le lăsam pe seama altora, pentru că, după părerea mea, nimic nu-i mai de preţ dacă nu duce la virtute şi nu face mai buni pe cei ce apucă în acea direcţie. Pentru noi lucrul cel mai de seamă era să fim creştini şi să fim numiţi creştini…

Să vorbim pe scurt. Atena este primejdioasă pentru sufletele altora, dar deloc pentru cei evlavioşi; este plină de bogăţia cea rea, adică de idoli, mai mult decât restul Greciei şi este foarte greu să scapi neatras spre adorarea şi închinarea la idoli; nouă, însă, nu a putut să ne aducă nici o pagubă, întrucât eram cu sufletele oţelite şi bine apărate de această primejdie. Ba chiar dimpotrivă, dacă îmi este îngăduit a spune ceva şi mai ciudat, noi tocmai aici ne-am întărit în credinţă, având prilej să cunoaştem minciunaria şi falsitatea păgânismului şi să dispreţuim idolii tocmai acolo unde erau mai mult adoraţi.

(…)”.

Sfântul Vasile cel mare către Sfântul Amfilohie, episcop de Iconium

[Se pare că aceasta epistolă n-a fost adresată lui Amfilohiu, ci lui Simpsios din Seleucia Isauriei, fiind expediată prin intermediul lui Amfilohiu, după cum reiese din epistola 190]

(Epistola 191, scrisă în anul 374)

“Căzându-mi în mână epistola Cucerniciei tale, am adus mare mulţumire lui Dumnezeu, pentru că în cuvintele ei am găsit urmele unei vechi prietenii. Tu nu ai trecut în categoria celor mulţi, care fac cu încăpăţânare primele avansuri de convorbire prietenească, ci, după cum ai învăţat în ce constă măreţia pe care smerenia le-o dă sfinţilor, ai preferat să ţii rangul al doilea, dar totuşi să dai semn de viaţă înainte de mine. De altfel, aceasta e legea biruinţei între creştini, ca să se încoroneze şi cel care se mulţumeşte să aibă mai puţin. Ca să nu rămân însă cu mult în urma râvnei tale celei nobile, iată mă adresez Cucerniciei tale şi exprim şi eu ceea ce simt, pentru că o dată ce, cu darul lui Dumnezeu, unitatea de credinţă este statornică între noi, din acea clipă nu există nimic altceva care să ne împiedice de a fi un trup şi un duh, după cum am şi fost aleşi într-o nădejde prin chemare.

De dragostea ta atârna să legi de un început bun şi o urmare potrivită, adică, pe de o parte, să aduni în jurul tău pe cei de aceeaşi credinţă, iar pe de altă parte, să rânduieşti vremea şi locul pentru întâlnirea cu mine, în aşa fel încât întâmpinându-ne reciproc cu darul lui Dumnezeu să conducem Bisericile după vechea rânduială a dragostei, primind ca mădulare ale noastre atât pe cei care vin dintr-o parte, cât şi pe cei care vin din cealaltă parte, trimiţându-i ca şi cum ar fi de-ai noştri şi primindu-i tot în acelaşi fel. Aceasta era pe vremuri fala Bisericii: fraţii care erau trimişi în misiune de la o margine la alta a lumii abia dacă era încredinţaţi din partea Bisericii lor particulare cu mici semne de recunoaştere, în schimb pe oriunde mergeau, ei găseau pretutindeni numai rude şi fraţi. Din păcate acest lucru şi multe altele ni le-au răpit acum, prin diferite oraşe, vrăjmaşul Bisericilor lui Hristos, aşa încât astăzi s-a ridicat un zid despărţitor chiar în cadrul aceloraşi oraşe, ajungând ca fiecare din noi să se uite cu ochi bănuitori la semenul său [*Din aceste cuvinte se deduce indirect sfatul dat de Sfântul Vasile: de a strânge rândurile între ortodocşii din Isauria pentru că se vede că şi în acele părţi bântuia dihonia între fraţi.*]. Prin aceasta ce altceva am câştigat decât să ne răcim sufleteşte unii faţă de alţii [*Matei 24, 12; Ioan 13, 35.*], stare cu care a caracterizat Domnul în chip excepţional însăşi situaţia apostolilor?

Dacă vei găsi că-i indicat, faceţi, între timp, cunoştinţa unii cu alţii, ca să ştim cu cine vom intra în comuniune. Şi astfel, după ce, în vederea strângerii la un loc, vom alege o localitate potrivită pentru ambele părţi şi timpul potrivit

pentru o călătorie, vom porni la drum unii către alţii, iar Domnul ne va îndruma pe drumul cel bun.

Să fii sănătos şi voios şi roagă-te pentru mine, iar dragostea de oameni a Bunului Dumnezeu să te păzească spre mulţumirea mea”.

Sfântul Ioan Gură de Aur: Despre prietenie

[Extras din Omilia a II-a a Comentariului la Epistola I către Tesalonicieni. Am tradus acest extras pentru a arăta modul cum ar trebui să fie şi relaţia între un băiat şi o fată înainte de căsătorie şi după. Soţul şi soţia trebuie să-şi fie reciproc prietenii cei mai adânci.]

“Aşa trebuie prietenul (adevărat) să iubească, încât şi sufletul dacă îi este cerut, să nu refuze a-l da, dacă îi este cu putinţă. Dar ce zic eu: dacă îi este cerut? Chiar el trebuie să alerge (cu sârguinţă) să-l dea. Căci nimic, nimic nu este mai dulce decât această dragoste şi nimic întristător nu este în ea. Cu adevărat prietenul credincios este leacul vieţii. Cu adevărat prietenul credincios este scăpare tare. Ce nu face prietenul adevărat? Câtă dulceaţă nu aduce? Cât folos? Câtă siguranţă? Chiar dacă mi-ai vorbi de mii de comori, nimic nu se compară cu prietenul adevărat. Să spunem mai întâi câta dulceaţă aduce prietenia. Când (prietenul) vede pe prietenul său, se luminează şi se revarsă din sine (se topeşte) [*Se revarsă din sine în celălalt, trăieşte prin el şi împreună cu el şi nu poate concepe să existe fără el.*], se împleteşte cu acela cu o împletire care conţine o dulceaţă sufletească negrăită (şi tainică). Şi chiar dacă numai îşi aduce aminte [anamnesis] de el, îi învie şi i se-ntraripează mintea (dianoia) [*Iată şi efectul adevăratei pomeniri [anamnesis] în rugăciune: nu îl ajuţi doar tu pe cel pomenit, ci, prin pomenirea lui, te înalţi şi tu. Iar harul, văzând această dăruire, îi înalţă pe amândoi către vieţuirea cerească. Veşnicia va fi nu doar adâncire şi întrepătrundere la infinit cu Dumnezeu, ci acest proces se va petrece şi cu oamenii. Într-o astfel de prietenie, Duhul Sfânt descoperă fiecăruia starea celuilalt şi inima lor se face treptat una.*].

Iar acestea le spun despre prietenii cei adevăraţi care sunt de un suflet şi care aleg să şi moară unul pentru altul şi care se iubesc cu căldură. Degeaba îmi mustraţi cuvântul gândindu-vă la cei care sunt prieteni numai aşa (de formă), având părtăşie la mese şi fiind prieteni numai cu numele. Dacă cineva are un prieten de felul celor despre care eu vorbesc, va cunoaşte ce spun [*Ca să*

înţelegem vorbele, trebuie să avem experienţa realităţii lor, altfel le judecau din închipuiri sau din experienţele asemănătoare pe care le avem.]. Chiar dacă îl vede pe acest (prieten) în flecare zi, nu se sătură [*Faptul că ne plictisim unii de alţii – prietenii de prieteni, soţii între ei – arată că de fapt între noi nu există relaţii adevărate. Ca să mă plictisesc de cineva, trebuie să-l epuizez, să-l ştiu ca în palmă. Or, persoana este infinit de adâncă, fiind chip al Treimii neajunse. Dacă ne plictisim de om, înseamnă că îl privim doar la suprafaţă. Dar atunci suntem superficiali şi ne plictisim şi de noi înşine. De aceea căutăm tot timpul noul de suprafaţă. Omul modern, în general, habar nu are ce înseamnă adâncimea unei relaţii. El este învăţat să fie superficial, din leagăn până la mormânt, prin modul de viaţă care i se impune. Esenţa căderii Evei este superficialitatea. Diavolul a îndemnat-o să fie superficială, promiţându-i cunoaşterea adevărată. Poate că a fost şi ea puţin superficială mai dinainte, din libera ei voinţă. Era cu neputinţă să epuizeze de contemplat creaţia lui Dumnezeu. Faptul că a dat atenţie şarpelui arată că încă poate nu se adâncise cu totul în ceea ce i se oferise să contemple („tot pomul"). Dacă ar fi adâncit cu adevărat contemplarea creaţiei, ar fi fost atât de uimită şi acaparată încât nu ar mai fi avut timp de nimic altceva. Poate prima neascultare, mult mai subtilă, a fost că nu a urmat sfatul lui Dumnezeu de a mânca din tot pomul. Şi noi cădem, în general, pentru că nu ne ţinem cu tărie de cugetarea necontenită la Dumnezeu. Ori de câte ori ne îngăduim să ne rupem de El, diavolul poate avea intrare. Adevărata relaţie între doi oameni nu poate fi decât aceea de a se umple unul de altul. Şi totuşi, simţind că eşti plin de celălalt, voieşti să te umpli şi mai mult, şi simţi că ai şi mai mult loc să-l încapi. Deci, umplerea nesăturată de celălalt presupune golirea nemărginită de sine, lărgirea la nesfârşit a inimii tale. Cum amândoi prietenii se lărgesc necontenit, este nevoie ca fiecare să simtă că el trebuie să se lărgească mai mult decât lărgirea celuilalt, să crească mai mult decât creşterea celuilalt. Fiecare trebuie să iasă de la sine în întâmpinarea celuilalt. Aceasta este prietenia reală. Această lărgire este de neînţeles omului lumii. Ea este taina Maici Domnului, al cărei pântece este „mai desfătat, mai larg, decât cerurile şi a tuturor sfinţilor care îl încap pe Iisus în inimile lor. Este ceva ce nu se poate explica logic, ci care se trăieşte.*]. Aceleaşi le cere pentru acela în rugăciune ca şi pentru sine. Iar eu ştiu pe cineva care, îndemnându-i pe bărbaţii cei sfinţi să se roage pentru prietenul lui, îi îndemna să se roage mai întâi pentru prieten şi abia după aceea pentru sine.

Atât de mare lucru este un prieten bun, încât de dragul lui sunt iubite şi locurile şi vremile (legate de el) [*De remarcat că nu făptura neînsufleţită este cea care face iubit pe om, ci ea este iubită pentru om. De aceea relaţiile care au la bază felurite contexte sau circumstanţe, iar nu persoana în sine, nu sunt adevărate. Adesea, de pildă, iubim o persoană dacă este îmbrăcată frumos, dacă arată bine, dacă locuieşte undeva, dacă are cutare lucru sau bani, poziţie socială etc., iar când nu le mai are, încet-încet subţiem relaţia cu ea. Aceasta este iubire şi relaţie pătimaşă şi egoistă. De acest gen sunt mai toate relaţiile din lumea de azi. Aceasta este răcirea dragostei de care amintea Mântuitorul.*].

Căci după cum corpurile strălucitoare îşi lasă lumina [*Literal: floarea, înţelesul este „îşi lasă rodul". Dar „rodul" unui corp strălucitor nu este decât reflectarea luminozităţii sale în jur.*] să cadă în locurile din apropiere, aşa şi prietenii îşi lasă harul (farmecul) (charis) în locurile în care au fost prezenţi [*Charis pentru vechii greci era farmecul, şarmul unei persoane, unui lucru, ceea ce te atrăgea la acela. Fiind vorba de o relaţie duhovnicească, credem că Sfântul Ioan nu a folosit degeaba cuvântul „har". Harul pe care îl avea Adam la început strălumina şi creaţia din jur. La fel se întâmplă şi cu prezenţa plină de har a sfinţilor: transformă calitativ făpturile din jurul lor şi îşi lasă binecuvântarea în locul respectiv (de pildă, sunt multe izvoarele făcătoare de minuni care curg în locuri de nevoinţă ale sfinţilor). Deşi textul ar putea fi înţeles doar psihologic, credem că e vorba de acel har al Duhului care locuieşte în cei care au o asemenea relaţie de prietenie. Acest har se îmbibă în lucrurile care au adăpostit temporar prezenţa prietenilor.*]. Şi adeseori stând fără prieteni în locurile acelea, am lăcrimat şi am suspinat, aducându-ne aminte de zilele în care eram (acolo) dimpreună cu ei.

Nu este cu putinţă să înfăţişăm cu cuvântul câtă dulceaţă este în prezenţa prietenilor. Numai cei care au experienţa (acestor lucruri) ştiu. Iar de la un prieten este cu putinţă să ceri şi să primeşti un har (favoare) (charis) [*Orice har conţine şi o favoare, dar nu orice favoare este un har. De la un prieten adevărat, efectiv se primeşte har, căci prietenia adevărată poate fi întreţinută numai de harul Duhului Sfânt. Aşadar, orice favoare primită de la el este plină de harul care îi uneşte pe cei doi. Cel care cere, de asemenea, nu cere ceva în afara harului. Deci într-o prietenie adevărată nici unul nu cere ceva care să-i satisfacă patimile. Relaţia nu e utilitaristă. Harul cerut şi primit de fapt îi creşte pe amândoi în dragoste. Cel care cere a cerut cu îndrăzneală, tocmai pentru că-l iubeşte pe cel de la care a cerut. Deci, deşi a cerut, prin însăşi*

actul cererii mai înainte a dăruit dragostea şi încrederea sa celuilalt, şi abia pe urmă a primit. Cel care dă favoarea cerută, prin însăşi faptul că a fost apelat a primit dragostea şi încrederea celui care l-a apelat. După cum se vede, într-o relaţie adevărată nu există delimitare clară între cine dă şi cine primeşte. Iar prieten cu sfinţii nu poate să fie decât cel care are harul Duhului Sfânt. Accentuăm: o relaţie adevărată nu poate avea loc decât în măsura în care ambii sunt părtaşi Duhului Sfânt.] fără nici o bănuială (şi împovărare) [*Faptul că simţim că deranjăm pe cineva prin cererea noastră, stânjeneala în relaţiile dintre noi, arată că nu ştim ce e prietenia şi nici nu prea vrem să trăim adevărul ei. Pentru că nici noi nu vrem să fim deranjaţi, pentru că suntem închişi în noi înşine şi egoişti, şi nu vrem să dăruim, pentru aceea nutrim aceleaşi sentimente atunci când trebuie, tot pentru egoismul nostru, să întreţinem relaţii cu alţii (egoism care în termeni politicoşi se numeşte „nevoi" sau „afaceri").*]

Când prietenii ne poruncesc, ca un har (charis) privim (porunca) [*Dragostea ne face să înţelegem că nu noi facem lor o favoare împlinindu-le porunca, ci ei ne fac nouă o favoare poruncindu-ne. Tot aşa şi Dumnezeu, Se bucură când îi cerem, nu când nu Îi cerem.*]. Iar când ezită (să ne poruncească) atunci ne mâhnim [*Literal: „nu ştim ce să facem".*]. Nimic nu avem care să nu fie şi a lor. Adeseori, dispreţuind toate cele de aici, de dragul lor totuşi nu vrem să plecăm de aici. Şi decât lumina ne sunt ei mai doriţi. Căci, cu adevărat şi decât lumină este mai dorit prietenul. Mă refer la cel adevărat. Şi nu te minuna! Căci mai bine pentru noi este să se stingă soarele decât să ne lipsim de prieteni. Mai bine este să petrecem în întuneric decât să fim fără prieteni. Cum vine asta? Vă spun. Mulţi dintre cei care văd soarele sunt în întuneric [*Întunericul minţii.*], pe când cei care sunt bogaţi în prieteni nu au necaz [*Bogăţia prietenilor- se referă la calitatea şi nu la cantitatea lor – aduce bucurie şi luminare în suflet, iar acestea ne ajută să trecem, ba chiar să nu mai simţim necazurile din lumea aceasta (boli, sărăcie, pagube etc.)*]. Mă refer la prietenii duhovniceşti care nu cinstesc nimic mai mult decât prietenia. Aşa era Pavel care şi-ar fi dat cu bucurie sufletul fără să ceară nimic şi l-ar fi zvârlit cu bucurie în gheenă. Cu aşa dragoste aprinsă trebuie să iubim.

Vreau să vă dau o pildă de prietenie. Prietenii – desigur prietenii după Hristos – trec cu vederea şi pe părinţi şi pe copii. Să nu-mi spui de cei de acum care, împreună cu celelalte, au lepădat şi acest bun al [prieteniei adevărate]. Gândeşte-te la cei de pe vremea apostolilor, nu zic la corifeii lor, ci la

credincioşii (simpli). „Sufletul şi inima tuturor“, zice (Scriptura), „era una şi nici unul nu zicea că ceva din cele ce le avea este al lui… Şi se împărţea fiecăruia după cum avea fiecare nevoie” (Fapte 4, 32-35). Nu era atunci „al meu” şi „al tău”. Aceasta înseamnă prietenie: să nu socotească cineva cele ale lui ca ale sale, ci ca ale aproapelui şi cele ale sale să-i fie străine [*Asta înseamnă că rugăciunile fratelui sunt şi ale mele, şi nevoia mea este şi a lui, darul lui este şi al meu, şi talantul meu este şi al lui. Bucuria şi suferinţa ne sunt comune, într-un cuvânt, şi prietenia nu este decât o reflectare a tainei Bisericii, după cum şi o celulă conţine în sine întreaga informaţie genetică a unui organism, fără nici o lipsă. Tocmai acest lucru arată că acea celulă face parte din organism. Ciclul genetic înscris în ea reflectă întregul.*]. Atâta grijire să aibă de sufletul aceluia ca de al său şi acela din partea sa să facă dovada aceleiaşi dragoste. „Şi cum e cu putinţă”, ar zice (careva), „să afli pe unul ca acesta“? într-adevăr, nu e cu putinţă, pentru că nu vrem, căci dacă am vrea, este foarte cu putinţă. Că dacă nu ar fi fost cu putinţă, nu ar fi poruncit Hristos, nici nu ne-ar fi spus atâtea despre dragoste.

Mare (lucru) este prietenia! Atât de mare, încât nimeni nu ar putea să o înveţe (de la altul), nici nu ar putea vreun cuvânt să o înfăţişeze, în afara trăirii ei [*Viaţa duhovnicească nu se discută, se trăieşte. Ea nu se poate pricepe în mod academic, ci doar prin experienţa proprie. Teologie ar trebui să predea doar cel cu experienţă duhovnicească, dublată sigur şi de cunoştinţă teologică academică. Imperativul însă se referă la prima componentă.*]. Acest lucru a produs ereziile, acest fapt îi face pe păgâni să fie încă păgâni? [*Ereziile şi păgânismul nu sunt decât produsul pierderii harului şi faptului că nu-l simţim concret. Eretic sau păgân – care rămâne de bună voie aşa – nu poate fi decât cel care nu are experienţa harului. Ereticul sau păgânul doar îşi închipuie ce e harul Duhului şi îşi imaginează despre el, discută despre el, pe când cel cu adevărat ortodox – în sensul deplin al cuvântului, nu doar de formă – şi care este mădular viu al Bisericii – adică are în sine în chip conştient pe Duhul cel Dătător de viaţă – îl experimentează deplin şi real în Biserică, şi el simte că despărţirea de Biserică e moarte veşnică. Doar acesta din urmă are cuvânt cu putere ca să schimbe inimile spre pocăinţă adevărată. Nu există dragoste în toată adâncimea ei – care e esenţa prieteniei - în afara Bisericii. Dumnezeieşte nu poţi iubi făptura, oricare ar fi ea, decât din Biserică.*].

Prietenul nu vrea să poruncească, nici să conducă (archein), ci are bucurie (charis) mai degrabă dacă este condus şi i se porunceşte [*O traducere mai*

adâncă ar fi: „rămâne în har (deţine har), dacă este condus şi i se porunceşte". Esenţa ereziei este dorinţa de a stăpâni tu în locul lui Hristos. Atunci pierzi harul.Harul şi bucuria nu se poate afla decât fiind supus Bisericii. În acest context, chiar faptul de a conduce primeşte în Biserică înţelesul unei slujiri. Ţi se porunceşte să conduci. Nu vrei tu să conduci, dar dacă Hristos îţi porunceşte o accepţi ca pe o supunere şi ascultare. Deci în Biserică toate au alt conţinut, chiar dacă pe dinafară par asemănătoare celor ale lumii. Antihristul nu poate imita decât forma lui Hristos, Duhul nu-L poate avea. La fel şi lumea poate imita cele ale Bisericii, dar niciodată nu poate primi Duhul Ei.]. El vrea mai degrabă să dăruiască (charizomai) decât să primească vreun dar (charis) [*Pentru un astfel de prieten, bucuria lui este a suferi pentru ca altuia să-i fie bine. Harul lui este să sufere Golgota pentru celălalt, în această lipsire de bucurie el simte puterea harului învierii. Este taina lui Hristos pe cruce. Orice prietenie adevărată este o răstignire pe cruce.Pentru un astfel de om, darul este însăşi existenţa prietenului. Şi îl simte ca dar, pentru că prietenul îi dă prilejul să iubească. În absenţa prietenului nu-şi poare revărsa iubirea şi cel care nu iubeşte nu există. Deci el îl crede pe prieten „sursa" şi „pricina" existenţei sale, fiinţării sale (nu e vorba de aducerea şi menţinerea în fiinţă, care ţine de Creator). Strigătul unui astfel de om către prietenul său este: „Lasă-mă să te iubesc şi îmi e de-ajuns. Lasă-mă să-ţi dau dragostea mea, oricâte ar trebui să sufăr pentru asta". Aşa a făcut Domnul Hristos pentru noi.*]. Căci el iubeşte pe prieten şi nu se mai satură de dorirea lui. Aşa de mult îl iubeşte. Nu se desfată aşa de mult când i se face lui bine, ca atunci când face el bine. Vrea mai degrabă ca acela să fie mai presus decât să-i fie datornic. Vrea mai degrabă ca el să-i fie datornic aceluia decât să-l aibă ca datornic [*Este o mare taină acest lucru. Cum să facem ca atunci când dăm altuia sau îi facem bine să ne credem în adâncul inimii datornicii lui şi să-l socotim ca binefăcătorul nostru? Faptul că el a acceptat să-l ajuţi este pentru tine îndatorarea ta faţă de el, căci tu creşti în dragoste prin faptul că el te acceptă. Dumnezeu se socoteşte îndatorat să ne răsplătească, dacă vrem să-I acceptăm ajutorul – desigur în cazul lui Dumnezeu nu se poate vorbi de o creştere a Lui în dragoste. De neînţeles e iubirea şi smerenia lui Dumnezeu! Iar când ajutăm pe cineva, este esenţial să nu-i dau aceluia impresia că l-am ajutat, ci că el m-a ajutat.*]. Şi vrea să-i dăruiască, dar nu vrea să pară că dăruieşte, ci că de fapt îi este dator celuilalt.

Cred că mulţi dintre voi nu ştiu ce vorbesc. De aceea este de trebuinţă să spun iarăşi. (Unul ca acesta) vrea să facă de la sine o binefacere, dar să nu pară ca o

face de la sine, ci ca de fapt (binefacerea) n-ar fi decât o răsplătire datorată celuilalt. Aşa a făcut şi Dumnezeu cu oamenii. Urma să-L dăruiască pe Fiul Său pentru noi, însă, ca să nu pară că ni-L dă în dar, ci că de fapt ne este dator, a poruncit lui Avraam să i-l dea pe fiul lui ca, făcând Avraam ceva mare, să nu pară că El face ceva mare.[*De vreme ce Avraam a fost în stare să-şi dea fiul, nu mai pare aşa de minunat că Dumnezeu îşi dă Fiul. Dar Dumnezeu ascunde de la noi faptul că Avraam a avut puterea să facă acest lucru tot de la El şi că Dumnezeu i-a insuflat de fapt acest mod jertfelnic de a vieţui.*] Când nu există prietenie (iubire) (filia), batjocorim binefacerile (primite), (iar cele pe care le facem), chiar când sunt mici, le socotim mari şi ne lăudăm cu ele. Însă când există dragoste (prietenie), (filia) ascundem binefacerile şi vrem ca şi cele mari să se arate mici ca să nu părem că îl îndatorăm pe prieten, ci că noi de fapt suntem datori lui prin aceea că el ne este dator.

Ştiu că mulţi nu pricep ceea ce spun. Iar pricină este că vorbesc despre un lucru care acum se află în cer [*Adevărata prietenie nu se găseşte decât între sfinţi.*]. După cum dacă vorbeam de vreo plantă ce se găseşte în India, cu care nimeni nu a avut nici un contact, nu ar fi putut cuvântul (singur) să o înfăţişeze, chiar dacă aş fi spus mii de vorbe, aşa şi câte le spun acum, le voi spune degeaba, căci nimeni nu le va putea cunoaşte, în cer este sădită această plantă şi are ramuri încărcate nu cu mărgăritare, ci cu vieţuirea virtuoasă cea cu mult mai dulce decât acestea [*Ca să experimentăm o astfel de prietenie şi dragoste nu se poate în afara virtuţii. Fiecare dintre prieteni trebuie să lucreze virtutea, altfel nu va fi o prietenie dumnezeiască. Deci între oameni pătimaşi nu poate exista prietenie reală sau dragoste, fie chiar şi între soţ şi soţie.*].

De ce fel de dulceaţă vrea să ne vorbească? De cea ruşinoasă? Sau de cea cuviincioasă? [*Cei neexperimentaţi în viaţa duhovnicească cred că plăcerea unei vieţuiri virtuoase îşi găseşte termen de comparaţie – indiferent că e bun sau rău – în sentimentele legate de lumea aceasta. Sfântul tocmai acest lucru îl avertizează: plăcerea duhovnicească nu are echivalent lumea creată.*] Nu! Ci dulceaţa unei prietenii le covârşeşte pe toate, chiar dacă mi-ai vorbi şi de cea a mierii. Căci dulceaţa mierii este trecătoare, prietenia însă niciodată. Fiindcă până rămâne prieten, mai mult creşte dorirea şi o astfel de dulceaţă nu are nicicând saţ. Chiar decât viaţa aceasta de acum este mai dulce prietenul. Şi, de bună seamă, pentru că mulţi, după sfârşitul prietenilor, nu au mai trăit prea mult. Împreună cu prietenul suferă cineva cu bucurie înstrăinarea, pe când fără prieten nu ar vrea nici în ţara lui să locuiască, împreună cu prietenul şi sărăcia o

putem răbda, iar fără el până şi sănătatea şi bogăţia sunt de nesuferit. Unul ca acesta pe altul (pe prieten) îl socoteşte ca pe sine însuşi. Mă sufoc că nu pot să vă dau un exemplu, căci am înţeles că mult mai mici sunt cele grăite decât realitatea [*Literal: „decât ceea ce trebuie.”*].

Iar acestea se întâmplă aici (pe lumea asta). Dar la Dumnezeu atâta plată are prietenia, cât nici nu se poate spune. Ne dă plată ca să ne iubim unii pe alţii. „Iubeşte“, zice (Dumnezeu), „şi ia şi plată“, când de fapt noi am fi cei care am datora plată pentru acest lucru (pentru şansa unei prietenii adevărate). „Roagă-te“, zice (Dumnezeu), „şi primeşte şi plata“, când de fapt noi am fi cei care am datora plată pentru că cerem cele bune. „Pentru ceea ce ceri, ia şi plată“, ne zice. „Posteşte, şi ia şi plată! Fii virtuos, şi ia şi plată“, deşi tu eşti dator cu plata. Dar după cum părinţii, când îi fac pe copii să fie virtuoşi, atunci le dau şi plata – căci ei se simt datori (faţă de copii), căci aceştia le fac bucurie (cu vieţuirea lor virtuoasă) - aşa şi Dumnezeu zice: „Ia plata, de vreme ce ai devenit virtuos. Căci (făcând aşa), tu veseleşti pe Tatăl şi îţi sunt dator cu plata acestei veselii. Pe când dacă eşti rău, nu mai fac aşa, căci tu îl mânii pe Cel Ce te-a născut“.

Să nu mâniem pe Dumnezeu, ci să-L înveselim [*Împărăţia Cerului nu este decât relaţia directă cu Sfânta Treime şi cu toţi sfinţii şi îngerii. Este împreună-veselie, provocată de dragostea de a fi cu cei iubiţi.*], ca să avem parte de Împărăţia Cerurilor întru Hristos Domnul nostru. Amin”.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvântări despre viaţa de familie, Editura Învierea, 2005)

Sfinţilor trei Ierarhi, învăţătorii adevăratei teologii: “Să învăţăm cu toţii să iubim şi ne apărăm Biserica. S-o protejăm de atacurile celor ce voiesc s-o distrugă!”

“Ce bine ar fi dacă am simţi dragostea, dorul şi râvna Sfinţilor Trei Ierarhi pentru apărarea şi păstrarea dreptei credinţe!”

“Să ne ferim, fraților, de cei ce dezbină și tulbură casele, sufletele, obștea și Biserica Domnului și să ne rugăm permanent pentru unitatea ei. […] Numai diavolul, vrăjmașul cel de obște se bucură de neunirea noastră! Să nu ne dezbinăm unii împotriva altora, fraților!”

***

Arhim. Melchisedec, stareţul Mănăstirii Putna - Scurt cuvânt la sărbătoarea Sfinţii trei Ierarhi, după Sfânta Liturghie (2014)

“Preacuvioşi părinţi şi fraţi, iubiţi credincioşi, mai întâi de toate, pentru că suntem la praznicul, la sărbătoarea aceasta a Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan, să le spunem celor care poartă numele acestor trei mari Părinţi ai Bisericii noastre: La mulţi ani cu sănătate, cu putere, cu bucurie, şi Dumnezeu să le dea râvna din râvna Sfinţilor. Şi nu numai lor, ci şi nouă, tuturor, să ne dea Preabunul Dumnezeu râvna din râvna lor, căci mai întâi de toate ei au avut râvnă şi dragoste faţă de Dumnezeu.

A prezentat părintele pe larg viaţa Sfinţilor trei Ierarhi, a prezentat şi din faptele lor. Eu doar atât mai vreau să spun, că Sfinţii trei Ierarhi au fost cunoscători ai cuvintelor Sfintelor Scripturi, ai tainelor lui Dumnezeu, dar taina lui Dumnezeu au cunoscut-o în urma citirii Sfintelor Scripturi şi a rugăciunii personale, a nevoinţei pe care ei au săvârşit-o. Pentru că în ziua de astăzi s-au înmulţit facultăţile de teologie şi cei care au făcut o Facultate de Teologie se cred şi teologi. Teolog este cel ce ştie să se şi roage… Ascult de multe ori cuvinte ale unor pretinşi teologi care uită că teologia se învaţă în genunchi, cunoaşterea lui Dumnezeu nu vine decât în felul acesta… Este periculos să vorbeşti despre Dumnezeu dacă n-ai vorbit întâi cu Dumnezeu. Pentru că poţi, din cauza ispitei acesteia de-a dreapta, a închipuirii şi a îndreptăţirii, să aluneci în slavă deşartă.

De aceea să ne rugăm la Preabunul Dumnezeu ca fiecare dintre noi să îl cunoaştem pe Dumnezeu citind şi făcând. Că Sfinţii trei Ierarhi aceasta au făcut. Au citit, au cunoscut şi au pătruns tainele lui Dumnezeu vorbind cu Dumnezeu.

A menţionat frumos şi părintele că toţi trei au cunoscut viaţa de retragere, viaţa de pustnicie, viaţa de nevoinţă. Nu au ieşit la luptă decât după ce ei s-au înarmat cu adâncul cunoaşterii lui Dumnezeu, după ce ei s-au nevoit şi au bineplăcut lui Dumnezeu.

De aceea, iubiţii mei, îndemn în această zi la citirea Sfintelor Scripturi şi la rugăciune mai multă. Dacă e numai să deschidem Ceaslovul şi să ne uităm la cele 12 rugăciuni pe care le citim înainte de Sfânta Împărtăşanie, vom vedea că majoritatea aparţin Sfinţilor trei Ierarhi ai Bisericii noastre. Lui Vasile, şi lui

Ioan Gură de Aur în mod deosebit, şi Grigorie – de acum mai puţine rugăciuni sunt ale lui, dar Liturghia pe care o săvârşim zilnic este a lui Ioan, şi Liturghia Sfântului Vasile o săvârşim de 10 ori pe an.

Iubiţilor, să ne silim spre cunoaşterea cea adevărată ca să dobândim înţelepciunea cea înaltă. Vrei să dobândeşti înţelepciune? Smereşte-te! Vrei să dobândeşti cunoaşterea lui Dumnezeu? Smereşte-te! Fără de smerenie şi fără de cuminţenie - căci Ioan, dacă ar fi să vorbim despre el, predicatorul prin excelenţă al pocăinţei, nu este un altul ca el; Vasile cel mare – bun şi milostiv, cuvântător, slujitor al Bisericii, aş putea zice iarăşi, prin excelenţă; Grigorie – vulturul, cel care a pătruns tainele lui Dumnezeu.

Facă Bunul Dumnezeu ca prezenţa Sfinţilor trei Ierarhi în mijlocul nostru, participarea noastră la această sfântă şi dumnezeiască Liturghie de azi, la sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi să ne fie prilej de înnoire. Dar mi-a venit mai întâi să spun: de întrebare. Să ne întrebăm: Sunt eu oare pe calea cea bună a Părinţilor? Merg eu oare bine pe calea cea bună a Părinţilor? Sau cumva m-am abătut? Căci nimeni să nu se amăgească, cu Hristos ne vom întâlni! Mai devreme, mai târziu, vine şi întâlnirea cu Hristos. Şi vai de sufletul care s-a apropiat şi care a ajuns la final nepregătit!

Facă Bunul Dumnezeu ca toţi să fim pregătiţi, şi toţi să ne silim, să ne pregătim frumos, să vieţuim frumos, ca să avem un sfârşit frumos! Aşa să ne ajute Bunul Dumnezeu la toţi! Amin!”

Doxologia: Arhim. Mihail Daniliuc: „Hristos moare fără Biserică, dar şi Biserica moare fără Hristos”

“Finele lui ianuarie ne oferă binecuvântatul prilej de a ne reîntâlni duhovniceşte cu trei mari sfinţi ai Bisericii lui Hristos: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur. O sărbătoare dedicată celor mai de seamă trăitori şi apărători ai Ortodoxiei din secolul al IV-lea d.Hr., instituită în urma unei arătări dumnezeieşti.

Pe la sfârşitul secolului al XI-lea, în cetatea Evhaitelor din Asia Mică, printre credincioşi se iviseră divergenţe, fiindcă nu puteau stabili o ierarhie a celor trei Sfinţi Părinţi: pe care să-l socotească drept cel mai mare, mai ales, mai bineplăcut Domnului? Astfel, după evlavia nutrită pentru câte unul dintre ei,

creştinii se scindaseră în trei grupe: vasilieni, gregorieni şi ioanieni. Episcopul lor, Ioan, văzând că nu reuşeşte să-i împace şi că dezbinarea se adâncea, a apelat la rugăciune, iar Dumnezeu nu a întârziat să-i răspundă, în chip minunat: cei trei ierarhi i-au apărut în vedenie, încredinţându-l că, înaintea Domnului, nu „concurează" unii cu alţii, ci sunt proslăviţi cu aceeaşi cinste. I-au poruncit să înveţe poporul să nu se certe, să nu se dezbine. Aşa s-a constituit sărbătoarea, cu scopul de a arăta că Sfinţii Trei Ierarhi nu se află în nici o „competiţie" la Dumnezeu.

Numeroşi istorici bisericeşti numesc perioada în care au trăit cei trei ierarhi „secolul de aur al Creştinismului". Denumire paradoxală, dacă nu încercăm s-o lămurim. Cum să socotim „de aur" secolul al IV-lea, de vreme ce, pe parcursul său, Biserica lui Hristos a înfruntat atâtea suferinţe? Să ne amintim că debutul acestuia a găsit Creştinismul încă prigonit, prin catacombe, cu nenumărate răni în sufletele şi pe trupurile celor ce credeau în dumnezeirea lui Iisus, Mântuitorul lumii.

Chiar dacă Sfântul Constantin cel mare, prin edictul de la Milan din 313, apoi prin măsurile luate, a asigurat un climat tihnit, propice trăirii în duhul Evangheliei, pacea în Biserică nu a durat foarte mult. Gândindu-ne doar la împăratul Iulian apostatul, nepotul ilustrului basileu, doritor să reintroducă păgânismul în Imperiul Roman între anii 360-363, vom înţelege lesne că nu prea s-a dovedit de aur veleatul cu pricina. Dar ce să spunem de tulburările ori luptele din interiorul Bisericii, pricinuite de primii eretici: arieni, manihieni, novaţieni, melitieni, anomieni, pnevmatomahi? Ei au stârnit o nespusă îngrijorare şi suferinţă, din pricina dezbinărilor, a certurilor provocate în trupul tainic al lui Hristos. Pacea s-a restabilit prin sinoadele ecumenice de la Niceea, 325, şi de la Constantinopol din 381, dar şi în urma altor sinoade locale, de la Antiohia şi Constantinopol (330), Tyr şi Ierusalim (335), Sardica (343), Sirmium (348), Alexandria (362). Aşadar, toate aceste dispute teologice, intrigi, dezbinări ori încercări de a restabili ordinea şi armonia în Biserică s-au desfăşurat de-a lungul întregului secol al IV-lea.

De aceea afirmăm că ne vine greu să-l numim „de aur". Totuşi nu ne putem dezice de respectiva sintagmă, consacrată de istorici. S-a arătat „de aur" datorită învăţăturilor luminate ale Sfinţilor trei Ierarhi, precum şi ale altor Părinţi trăitori în acea vreme. Scrierile lor constituie adevărate comori. De aur le-au fost nevoinţele, râvna faţă de Biserica lui Hristos; de aur, predicile -

sublimitatea slujirii lor; nu în ultimul rând, de aur curat li s-au dovedit solidaritatea cu cei năpăstuiţi, înfăptuirile în sprijinul celor suferinzi, aflaţi în nevoi, în lipsuri. Sfinţii trei Ierarhi, prin modul lor de viaţă şi de dăruire, au turnat în vinele Bisericii şi ale creştinismului primar o puternică sevă de viaţă şi înflorire a Duhului lui Dumnezeu.

După primul congres al facultăţilor de Teologie din lumea ortodoxă, organizat la Atena, în 1936, Sfinţii Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur au fost aleşi drept ocrotitorii tuturor şcolilor teologice. Din cele relatate anterior, reies clar motivele respectivei decizii: prin viaţa, credinţa şi prin desăvârşita lor dăruire faţă de Hristos şi Biserica Lui, cei trei sfinţi reprezintă, după Hristos, modelele cele mai vii, emoţionante, ale slujirii preoţeşti în cele trei trepte ale sale: diacon, preot şi episcop.

Pentru cei ce se pregătesc a deveni sacerdoţi, dar îndeosebi pentru clerici, Sfinţii trei Ierarhi apar ca nişte icoane de lumină călăuzitoare spre calea plăcută Domnului. Ei ne învaţă pe noi, cei ce am ales să vieţuim ca ucenici apropiaţi ai Mântuitorului, cum să ne manifestăm credinţa, iubindu-L pe Hristos şi Biserica Sa mai presus de orice demnităţi lumeşti, iar dragostea aceasta s-o traducem prin fapte, prin grijă deosebită faţă de poporul lui Dumnezeu încredinţat spre păstorire. Nevoinţele şi râvna lor să ne reamintească mereu că trebuie să avem conştiinţa chemării sfinte, o legătură unică dintre Hristos şi fiecare preot în parte. Urmându-le pilda, să devenim icoană nemijlocită a lucrării şi prezenţei Domnului în Biserica Sa. Să le oferim credincioşilor, întocmai ca ei, hrană duhovnicească prin cuvinte alese, predici lămuritoare, tâlcuiri corecte ale dumnezeieştilor Scripturi. Dreapta credinţă s-o apărăm, ca şi sfinţii ierarhi, cu măiestrie, dârzenie, înţelepciune, ferindu-ne păstoriţii de nenumăratele rătăciri, de pericolul secularizării care, din păcate, face atâtea victime în rândul confraţilor noştri. Dragostea să ne-o manifestăm prin fapte concrete, sprijinindu-i, ca odinioară ei, pe cei copleşiţi de lipsuri sau necazuri.

Prin credinţa, strădaniile şi înfăptuirile lor, Sfinţii trei Ierarhi rămân călăuze şi pentru poporul dreptcredincios. De la dânşii să învăţăm cu toţii să iubim şi ne apărăm Biserica. S-o protejăm de atacurile celor ce voiesc s-o distrugă. Precum atunci, şi astăzi trupul tainic al lui Hristos primeşte lovituri nu doar de la păgâni, ci, din păcate, şi din partea a numeroşi creştini sau mai bine spus aşa-zişi creştini. Nu te poţi pretinde dreptcredincios dacă prigoneşti Biserica: lovind în ea, suferă Hristos - o ştim de la Sfântul Ioan Gură de Aur, primul

teolog care a mărturisit că Biserica şi Hristos nu se vor despărţi niciodată. „Hristos moare fără Biserică, dar şi Biserica, fără Hristos. După ce ai tăiat capul, separându-l de trup, moare şi capul, moare şi trupul”, afirma îndrăzneţ sfântul părinte, referindu-se la Hristos Care sălăşluieşte în sufletele celor care s-au făcut mădulare ale Trupului Său, prin Taina Botezului. Pare o cugetare de-a dreptul tulburătoare.

De unde cunoştea oare Sfântul Ioan un asemenea adevăr profund? Bănuim că acela care i l-a şoptit - Sfântul Apostol Pavel - i-a descoperit multe din tainele dumnezeirii, ca unul ce trăise deja această experienţă. Pe când pornise spre Damasc, cu gândul de a-i pedepsi pe cei îmbrăcaţi cu Hristos, la poarta cetăţii o lumină puternică l-a izbit în pulberea drumului, zicându-i: „Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti?” „Cine eşti Tu, Doamne?” a strigat Saul, conştient că strălucirea orbitoare din amiaza zilei aparţine puterii dumnezeieşti. I s-a răspuns: „Hristos, pe Care tu Îl prigoneşti”. Deci Saul îi lovea pe creştini şi Îl durea pe Hristos. Saul prigonea trupul lui Hristos, adică pe membrii Bisericii, dar a strigat, suferind, capul ei - Mântuitorul.

Ce bine ar fi dacă am simţi, la rândul nostru, dragostea, dorul şi râvna Sfinţilor Trei Ierarhi pentru apărarea şi păstrarea dreptei credinţe! Ce bună ar fi lumea dacă L-am vedea pe Hristos, aidoma Sfinţilor Trei Ierarhi, nu doar pe icoană sau în Potir, ci şi în taina fratelui, a aproapelui nostru! Rămâne să ne rugăm cu nădejde, păstrând în minte modelul suprem al celor trei mari dascăli ai lumii şi ierarhi: ei n-au despărţit niciodată cuvântul de faptă, rugăciunea de milostenie, nici credinţa de cultură”.

Pr. Vasile Gordon - Predică la Sărbătoarea Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur

„Bucură-te, treime de arhierei mult lăudată!” (din Acatistul Sfinţilor trei Ierarhi).

Iubiţi credincioşi, în fiecare an, la 30 ianuarie, Biserica noastră face pomenire Sfinţilor trei Ierarhi: Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, care ocupă un loc de preţuire deosebită în evlavia creştinilor drept-măritori.

Fiecare sfânt ierarh are, de fapt şi o zi separată de pomenire: Sfântul Vasile la 1 ianuarie, Sfântul Grigorie la 25 ianuarie şi Sfântul Ioan la 13 noiembrie. Cum se explică, atunci, această cinstire într-o zi comună? Pentru răspuns apelăm la Proloage, o carte care cuprinde vieţile şi anumite învăţături ale sfinţilor ortodocşi, scrise într-o frumoasă şi liturgică limbă românească, datorată şi ostenelii ultimei diortosiri săvârşite de regretatul părinte Benedict Ghiuş (1904-1990):

„Pe vremea lui Alexios Comnenul, împăratul Bizanţului (1081-1118), erau creştini care-l socoteau pe Vasile mai mare între cei trei Ierarhi, ca unul care, ca nimeni altul, a unit cuvântul său cu fapta. Alţii, coborându-l pe acesta şi pe Ioan, îl socoteau fruntaş pe Grigorie, cuvântătorul de Dumnezeu, atât pentru mulţimea cuvintelor lui, cele dulci ca mierea, cât şi pentru puterea şi adâncimea gândului. Alţii, în sfârşit, dădeau întâietate lui Ioan, cel cu gura de aur, mai meşter în cuvânt decât toţi şi îndemnător la aspră pocăinţă. Şi neînţelegerea ajunsese atât de mare, încât creştinii se împărţiseră în cete, care se duşmăneau între ele... . Dar sfinţii n-au răbdat o ruptură ca aceasta. Drept aceea, s-au arătat ei în vedenie, mai întâi câte unul, apoi toţi trei laolaltă, unui episcop înţelept, care păstorea în acea vreme în cetatea Evhaitelor, anume Ioan, grăindu-i aşa:

După cum vezi, noi la Dumnezeu una suntem şi nici o vrajbă nu avem. Fiecare dintre noi, la timpul său, îndemnaţi de Duhul Sfânt, am scris învăţături pentru mântuirea oamenilor. Precum ne-a insuflat Duhul Sfânt, aşa am învăţat. Nu este între noi unul întâi şi altul al doilea. De chemi pe unul, vin şi ceilalţi doi. Drept aceea, sculându-te, porunceşte celor ce se învrăjbesc să nu se mai certe pentru noi. Că nevoinţa noastră, cât am fost în viaţă şi după moarte, a fost să împăcăm pe oameni şi să aducem în lume pace şi unire. Uneşte-ne, dar, făcându-ne praznic într-o singură zi... . Şi ascultând porunca, acest minunat bărbat al Bisericii, Ioan al Evhaitelor, a rânduit pomenirea lor laolaltă, la 30 ianuarie...".

Iată, aşadar, iubiţi credincioşi, buna rânduire a lui Dumnezeu, să-i cinstim în aceeaşi zi pe cei a căror viaţă şi osteneală este mult asemănătoare: toţi trei s-au născut şi au crescut în familii deosebit de evlavioase, toţi au studiat la şcoli înalte ale vremii, toţi s-au învrednicit să slujească Biserica în calitate de arhierei. În familii au beneficiat mai ales de educaţia exemplară a mamelor: Emilia (Sfântul Vasile), Nona (Sfântul Grigorie) şi Antuza (Sfântul Ioan), care, cu o stăruinţă titanică şi-au îndemnat fiii să nu se lase „furaţi" de ademenirile filosofice ale şcolilor păgâne, ci să se întoarcă în sânul Bisericii pentru a o sluji, cu toate că unii profesori păgâni au fost recomandaţi chiar de ele (de exemplu, Libaniu a fost ales de Antuza, pentru educaţia lui Ioan). Şi aşa s-a întâmplat.

Cu toate că toţi trei au învăţat la cei mai renumiţi dascăli şi filosofi ai vremii, ca Libaniu, Proheresiu, Himeriu, Andragaţiu etc., care ar fi fost fericiţi să-i lase urmaşi la catedre, ei n-au părăsit nici o clipă Biserica, ci au pus în slujba ei tot ce acumulaseră în şcolile cele înalte, încreştinând totodată mare parte din învăţăturile dobândite. Este semnificativă, în acest sens, mărturisirea plină de regret a lui Libaniu din Antiohia, rostită pe patul de moarte. Întrebat pe cine ar dori să lase urmaş la catedră, a spus: „Aş fi dorit să-l las pe Ioan, dacă nu mi l-ar fi furat creştinii...". Tot el, însă, aflând despre virtuţile Antuzei şi influenţa-i benefică asupra fiului, a exclamat plin de admiraţie: „Ce femei extraordinare au aceşti creştini!".

De altfel, în timpul studiilor la Atena, Vasile şi Grigorie, erau „porecliţi" creştini de către colegii lor, care erau de alte religii, după cum mărturiseşte însuşi Grigorie: „Fiecare om are o poreclă, fie moştenită de la părinţi, fie căpătată după faptele şi ocupaţia lui; pentru noi, lucrul şi numele cel mai de seamă era să fim şi să ne numească ceilalţi creştini".

Întorşi în patrie, cei trei a fost chemaţi şi rânduiţi în scurtă vreme în slujirea preoţească, iar apoi în cea arhierească: Vasile la Cezareea Capadociei, Grigorie şi Ioan la Constantinopol. Cu regret notăm că spaţiul limitat al cuvântului nostru nu îngăduie a vorbi pe larg despre faptele şi scrisul lor. Cei interesaţi le pot afla, însă, din bogăţia de cărţi şi traduceri în româneşte, multe dintre ele apărute după anul jertfelnic 1989.

Cu toate acestea, redăm pentru fiecare măcar un scurt fragment din ceea ce au scris, pentru a ne forma o cât de mică imagine despre adânca lor cugetare, totodată ca despre ei să vorbească şi ei înşişi.

Sfântul Chiril al Alexandriei zice în acest sens: „Dacă nu putem mânca toate fructele dint-o livadă bogată, oare nu vom gusta măcar câteva spre a ne astâmpăra foamea? Sau dacă nu putem bea toată apa dintr-un izvor curat, nu vom lua atât cât să ne potolim setea? Sau dacă nu putem privi direct toată strălucirea soarelui, nu ne vom lăsa încălziţi măcar de o rază a lui?...”.

Aşa şi în cazul operelor Sfinţilor trei Ierarhi. Vom gusta măcar puţin acum, în nădejdea unei hrăniri ulterioare mai abundente.

Iată, bunăoară, ce spune Sfântul Vasile despre dragoste: „Drept aceea, fraţilor, nimic să nu cinstiţi mai mult decât dragostea. Că mult greşim, în toate zilele, în toate vremurile, ceasurile şi nopţile. Ce vom folosi, fiilor, măcar de am dobândi toată lumea, iar mântuitoarea dragoste nu o vom avea? Şi ce ar folosi de ar avea cineva o masă mare, ca să ospăteze împăraţi şi domni şi ar găti toate bunătăţile, iar bucatele nu ar avea sare? Oare ar putea cineva să mănânce din masa aceea? Şi nu numai că a gătit toate acele bunătăţi în zadar, dar se va simţi şi ruşinat faţă de cei chemaţi... . Dragostea este sarea tuturor bunătăţilor! Ea şi pe Fiul lui Dumnezeu din cer la noi L-a pogorât. Pentru dragoste împărăţia lui Dumnezeu s-a propovăduit. Prin ea pustietăţile s-au prefăcut în nişte cetăţi, iar pescarii s-au înţelepţit. Ea munţii şi peşterile le-a umplut de cântări. Ea a învăţat pe bărbaţi şi femei să umble pe calea cea strâmtă şi cu greutăţi...” (Cuvânt despre moarte, din „Proloage”).

Din scrisul Sfântului Grigorie se cunosc, în general, Cuvântările teologice şi Tratatul despre preoţie, dar se ştie mai puţin faptul că el a fost şi un teolog-poet, iar câteva din poeziile sale au fost traduse şi în româneşte. Reproducem câteva versuri, în traducerea regretatului părinte profesor Ene Branişte: „Mai

bine înalţă-te spre Dumnezeu, decât să vorbeşti despre El/Căci cuvântul se poate împotrivi altui cuvânt, dar vieţii cine se va împotrivi? Sau nu te face învăţător, sau învaţă pe alţii prin purtarea ta/Ca nu cumva ce iei într-o mână să arunci cu cealaltă! Va fi mai puţină nevoie să predici, dacă tu însuţi faci ceea ce se cuvine/După cum zugravul învaţă pe alţii mai mult prin chipuri. Mai bună este fapta fără vorbă, decât vorba fără faptă/Căci nimeni nu s-a înălţat vreodată decât prin viaţa sa/Şi mulţi au izbutit şi fără vorba cea frumos grăitoare/Căci harul nu este al celor ce vorbesc bine, ci al celor ce vieţuiesc frumos!/Iar darul cel mai de preţ pentru Dumnezeu este purtarea... . Nu te înflăcăra prea tare, ci stăruie în ceea ce eşti hotărât/Căci mai frumos este să sporeşti în bine, decât să te abaţi de la el; De aceea socotim oameni de nimic nu pe cei de jos, ci pe cei ce, năzuind spre înălţime, cad cu zgomot: o scânteie cât de mică face flacără mare!”.

Iar din opera Sfântului Ioan Gură de Aur, socotim potrivit a reda un fragment din Tratatul despre preoţie cu referire la sublimitatea Sfintei Liturghii şi la înălţimea duhovnicească a slujirii preoţeşti: „...Am auzit odată pe cineva povestind că un bătrân, bărbat minunat, care avea adesea descoperiri, i-a spus că a fost învrednicit de o vedenie ca aceasta: în timpul săvârşirii sfintei jertfe a văzut dintr-o dată, atât cât i-a fost cu putinţă, mulţime de îngeri, îmbrăcaţi în veşminte strălucitoare, stând în jurul altarului cu ochii plecaţi în jos, aşa cum stau soldaţii când împăratul este de faţă. Şi eu o cred. Un altul mi-a spus – n-o aflase de la altul, ci el însuşi fusese învrednicit să vadă şi să audă - că dacă cei care pleacă de pe lumea aceasta s-au împărtăşit cu Sfintele Taine cu conştiinţa curată, când îşi dau sufletul, sunt însoţiţi de aici de îngeri, din pricina Sfintei Împărtăşanii pe care au luat-o...”.

Iubiţi credincioşi, după cum lesne se poate observa, chiar şi numai din aceste mici fragmente, se simte o mare asemănare a celor trei sfinţi în privinţa profundei cugetări, a talentului scriitoricesc şi a înaltei conştiinţe şi responsabilităţi creştine, deşi fiecare dintre ei s-a remarcat ca personalitate distinctă, cu accentuate predispoziţii individuale în gândire şi acţiune. De aceea s-a zis, pe bună dreptate, că Sfântul Vasile, ca bun organizator sub aspect administrativ este braţul care lucrează, Sfântul Grigorie, pentru fineţea observaţiilor teologice, capul care cugetă, iar Sfântul Ioan, ca iscusit şi fascinant vorbitor, gura care vorbeşte... .

După aceste exemplificări şi scurte reconstituiri ale imaginii celor trei Sfinţi Părinţi, exclamăm plini de admiraţie, o dată cu Psalmistul: „Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi!” (Psalm 67, 36).

Căci după cum în curţile şi palatele nobililor din vechime, cât şi în locuinţele puternicilor zilei din vremea noastră se afla nişte saloane numite „galeriile strămbunilor”, pe ale căror pereţi sunt atârnate portretele strămbunilor, părinţilor şi altor membri decedaţi ai familiilor lor, tot aşa şi în curţile cereşti se află lăcaşuri în care stau adunate sufletele aleşilor lui Dumnezeu, sfinţii, care sunt ca nişte strămbuni ai noştri prea cinstiţi.

Şi după cum membrii unei familii nobiliare se mândresc în faţa copiilor şi a musafirilor cu portretele înaintaşilor, dându-i exemple de virtuţi, tot aşa noi, creştinii, trebuie să ne mândrim cu sfinţii noştri, prezenţi în memoria Bisericii şi reprezentaţi în icoane, prea mărindu-le faptele, urmându-le exemplul şi rugându-ne lor pentru sfânta mijlocire în faţa tronului Preasfintei Treimi.

Fericiţi că avem de la Dumnezeu astfel de sfinţi strămbuni, socotim potrivit a încheia cuvântul nostru cu un fragment liturgic, desprins din Acatistul dedicat lor pentru ziua de astăzi: „Pe apărătorii şi luminătorii Bisericii creştineşti, pe învăţătorii cei mari şi înfrânătorii zâzaniilor diavoleşti, pe surpătorii eresurilor, pe stâlpii cei neclintiţi ai Bisericii, podoabele cele mai alese ale ierarhilor şi întocmai cu apostolii şi ai lumii învăţători, pe marele Vasilie cel cu dumnezeiască minte; pe Grigorie, cel cu dulce glas; şi pe Ioan luminătorul a toată lumea, să-i lăudăm credincioşii din toată inima şi să le cântăm: Bucură-te, treime de arhierei mult lăudată!”. Amin.

O minune de ziua Sfinţilor trei Ierarhi povestită de bătrânul Iustin Pârvu

Cu Părintele Ilie Lăcătuşu am stat 4 ani la Periprava, în Deltă. El s-a remarcat, în general, prin interiorizarea lui puternică şi prin tăcere; rar îl auzeai vorbind ceva şi atunci când o făcea, era foarte important ceea ce spunea, de cele mai multe ori ne îndemna să ne rugăm atunci când eram în vreo primejdie.

Despre acest om pot să spun că avea cu adevărat darul smereniei. Căuta tot timpul să nu iasă în evidenţă cu ceva, făcea pe neînsemnatul.

Îmi amintesc de o întâmplare minunată din Deltă, când Părintele Ilie a jucat un rol foarte important. În 30 ianuarie, ne-au trimis în colonie, la canal la tăiat de stuf. Vă daţi seama ce însemna lucrul acesta pe un frig de iarnă? Moarte curată. Eram toţi înspăimântaţi, mai ales că îi văzusem şi pe caraliii noştri cu mitraliera, vreo patru mitraliere. Probabil aşteptau să ne execute, crezând că vom refuza comanda. Era o deschidere acolo, de apă, de vreo patruzeci de hectare şi stuful era tocmai în adâncime. Toţi am început să murmurăm şi nu prea aveam de gând să intrăm în apă. Ne-au ordonat să intrăm şi să scoatem câte doi snopi. Pentru cine făceam noi astea? Nu avea nici un sens. Măi, şi cum să intri în apă? Calci te duci într-o ştioalnă, nu te mai scoate nimeni de acolo. Am ezitat la început. Dar Părintele Ilie a avut un cuvânt foarte ferm şi ne-a

îmbărbătat pe toţi: „Măi, intrăm pentru că ăştia îs puşi pe gând rău; ăştia trag în noi. Să intrăm în apă, că Maica Domnului şi Sfinţii trei Ierarhi ne vor scoate nevătămaţi”. Măi, şi am intrat. Am ajuns acolo, până la bărbie am intrat în apă. Am tăiat frumos snopi. Şi ne miram cu toţii că lucram ca pe uscat. Unii până la piept, unii până la gât, unii în sfârşit până la jumătate, cum ne-a prins locul pe fiecare acolo. Şi am scos. Am mers vreo trei ore în apă şi am scos la mal cei doi snopi. Dar nu era numai aşa că-l tai cu frunze, trebuia frumos, curăţat, măsurat, pus la dimensiune şi era un ger de – 30° afară, gheaţa groasă de 20-25 cm, încât vedea nufărul galben înflorit sub gheaţă. Sus ne însoţeau nişte păsări, care ne-au urmărit în tot acest timp şi dedesubt florile de sub gheaţă. Ei bine, eram cu toţii nevătămaţi şi uzi. Curgea apa de pe noi. Mare minune a fost atunci. Că dimineaţa, când am intrat noi era ceaţă, nori şi rece, aşa te prindea la oase. Şi dintr-odată a apărut soarele, măi băieţi, s-a luminat de ziuă. Era o căldură, de se minunau şi caraliii. Ne-am dezbrăcat şi s-au uscat hainele ca la cea mai fierbinte sobă, aşa aburi ieşeau din toate. Ne-am încălţat, ne-am îmbrăcat şi hai la colonie. Şi aşa Maica Domnului şi Sfinţii trei Ierarhi au fost cu noi şi ne-au ajutat, chiar în ziua de 30 ianuarie. Şi vă spun că nu s-a întâmplat să fie nici un bolnav, nici un internat, n-o fost nimic. Şi aceasta datorită rugăciunilor Părintelui Ilie, că altfel cred că eram cu toţii morţi…

Sursa: „Din temniţe spre sinaxare – despre mucenicii prigoanei comuniste”, Editura Egumeniţa, Galaţi, 2008.

Părintele Nicolae-Cristian Câdă - Credinţa vie şi lucrătoare a Sfinţilor trei Ierarhi

Distincţia operată până la separare în mentalul omului modern între particular şi public, între ceea ce este şi ceea ce face individul (omul depersonalizat) este incompatibilă cu imaginea vivificatoare a Sfinţilor Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur. Socio-profesional vorbind, este legitimă evaluarea exclusiv după rezultatele muncii şi nu după opţiunile private. Însă, dintr-o perspectivă holist-personalistă, clivajul subiectiv-obiectiv nu se susţine datorită complexităţii universului uman, complexitate descoperită de prototipul său Iisus Hristos. Taina omului este de factură personală. Or, după modelul fiinţării divino-umane a Mântuitorului, persoana este indisolubil legată de opera sa.

În cazul Sfinţilor trei Ierarhi, acest principiu este ilustrat prin interdependenţa dintre teologia şi viaţa lor, expresie a unei credinţe vii şi lucrătoare.

Sfântul Vasile cel mare vorbeşte despre filantropia divină împlinită în jertfa lui Hristos şi împărtăşită lumii întregi de Duhul lui Dumnezeu, iar mărturia sa prinde viaţă în opera ierarhului capadocian de ajutorare a categoriilor sociale marginalizate şi a bolnavilor.

Cele cinci cuvântări teologice care i-au conferit Sfântului Grigorie din Nazianz titlul de Teolog sunt motivate de preocuparea acestuia pentru clarificarea şi susţinerea Ortodoxiei în faţa arienilor extremişti reprezentaţi de Eunomie. Expunerea lor priveşte direct consolidarea credinţei comunităţii ortodoxe din Constantinopol serios decimată în cea de-a doua parte a secolului al IV-lea sub presiunea politică a împăratului arian Valens (364-378).

Sfântul Ioan Hrisostom este un predicator care denunţă atât păcatele membrilor comunităţii pe care o păstoreşte, cât şi excesele de autoritate şi opulenţa anumitor cercuri eclesiale şi socio-politice din Imperiul Roman. În acest sens, asemenea Sfântului Vasile cel mare, Hrisostom este implicat în rezolvarea problemei sărăciei, sclaviei şi proprietăţii, atrăgând admiraţia poporului şi dezavuarea din partea unora dintre autorităţile eclesiale şi politice.

Nu există inconsecvenţă între opţiunile personale, care privesc credinţa şi preferinţa pentru o vieţuire ascetico-mistică, şi maniera de raportare la semeni a Sfinţilor trei Ierarhi. Modelul şi Evanghelia lui Hristos iradiază deopotrivă lăuntric (la nivel personal), în teologia şi în slujirea lor (la nivel public), iar învăţătura şi activitatea lor au consecinţe culturale şi sociale imediate, dar şi peste timp (prin ceea ce unul dintre teologii români contemporani numeşte „creştinism integral“, sintagmă ce vizează corelaţia între dimensiunea duhovnicească şi cea socială a responsabilităţii creştine).

Elocventă în acest sens este opinia celor trei ierarhi despre legătura dintre predicator (cleric) şi predică. Conform sugestiilor pastorale ale Sfinţilor Părinţi sărbătoriţi împreună la 30 ianuarie, principalele coordonate ale predicii sunt mărturisirea fără echivoc a Ortodoxiei şi îndemnul la conformarea modului de a gândi şi de a fi Evangheliei lui Hristos. Însă fiecare avertizează că aşa cum finalitatea predicii este existenţială, cele două principii trebuie să fie familiare clericului atât teoretic, cât mai ales practic. Mărturisirea necesită cunoaşterea

învăţăturii, adică precizie dogmatică (Sfântul Ioan Gură de Aur) şi apropiere de Domnul prin rugăciune, semn al legăturii personale cu Hristos şi al împărtăşirii mistice de taina dumnezeirii (Sfântul Grigorie Teologul). Vorbirea despre Dumnezeu - ca şi ascultarea predicii, de altfel - presupune prealabila preocupare pentru şi angajare în experienţa întâlnirii cu El (Sfântul Vasile cel mare). De asemenea, îndrumarea omiletică spre asceză implică din partea predicatorului un efort continuu de despătimire, de luptă cu el însuşi, cu ispitele, patimile şi demonii, deoarece, afirmă Hrisostom, predica optimă este cea în care vorbesc faptele şi comportamentul clericului.

În pofida celor descoperite de teologia şi viaţa Sfinţilor trei Ierarhi, din nefericire, clivajul privat-public nu este străin nici măcar creştinismului (cel puţin în formele sale vulnerabile la secularizare), situaţie în care conduce la derapaje inimaginabile. Sunt de acum notorii comunităţile (pseudo)creştine care nu văd nici o problemă în promovarea homosexualilor în cler şi recent, marcarea a 20 de ani de la hirotonirea primelor femei preot în Biserica anglicană, prin întronizarea primei femei episcop…

Oana Dobrin - Sfinţii trei Ierarhi

Sfinţii Vasile cel mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur au fost contemporani, colegi de studii şi prieteni. S-au născut, toţi trei, în Asia mică, în secolul al patrulea – adică într-o perioadă de luptă între păgânismul agresiv şi creştinismul abia ieşit din primele trei secole de prigoană. Ocupă un loc aparte între teologii, ierarhii şi sfinţii Bisericii, fiind consideraţi după trecerea lor la Domnul la fel ca şi acum „Mari dascăli ai lumii şi ierarhi”.

De ce sunt prăznuiţi împreună

În Biserica Greciei din secolul al XI-lea au existat opinii diferite în ceea ce priveşte valoarea celor trei ierarhi. Au fost teologi care considerau că Sfântul Vasile e cel mai mare pentru că viaţa acestuia se asemăna cu a îngerilor şi lupta cu asprime împotriva păcatului. Alţii înălţau pe Ioan Gură de Aur, pentru adâncimea şi desăvârşirea cuvântărilor, care pe mulţi întorceau la pocăinţă. În fine, mai presus iubit de alţii, Sfântul Grigorie din Nazianz era cinstit aparte pentru blândeţea şi sensibilitatea profundă a scrierilor sale. Existând această împărţire a creştinilor, cei trei sfinţi s-au arătat împreună unui arhiereu din acea vreme, spundându-i într-un glas: „la Dumnezeu una suntem şi nici o împotrivire sau vrajbă nu este între noi. Ci fiecare la timpul său, îndemnaţi fiind de Duhul Sfânt, am scris învăţături pentru mântuirea oamenilor. Nu este între noi, unul întâi şi altul al doilea, şi de vei chema pe unul, vin şi ceilalţi doi. Drept aceea, împreunează-ne prăznuirea într-o singură zi.”

Iar arătarea lor fiind în ianuarie - lună în care era şi mai este câte o zi închinată fiecăruia dintre ei - arhiereul Ioan Evhaitul a stabilit ziua de 30 ianuarie pentru prăznuirea celor trei Ierarhi. Şi aşa a rămas până astăzi.

Sfântul Vasile

Sfântul Vasile s-a născut în jurul anului 330 în Cezareea Capadociei (unde mai târziu va sluji ca arhiepiscop) dintr-o veche familie creştină. Se spune că era un bărbat înalt şi uscăţiv, slăbit de ajunare şi priveghere, cu o expresie meditativă. A întrecut în înţelepciune pe cei din timpul său şi pe cei din vechime, căci învăţase toată filozofia şi toate ştiinţele din vremea aceea. În Atena, se întâlneşte la studii cu Sfântul Grigorie de Nazianz cu care leagă o strânsă prietenie care va dura toată viaţa. Sfântul Vasile este autorul Sfintei Liturghii care îi poartă numele, al „Regulilor monahale mari şi mici" normative şi astăzi, dar şi al cunoscutelor rugăciuni de alungare a demonilor – Molitfele Sfântului Vasile cel mare. În singurătatea mănăstirii, el şi prietenul său Grigorie alcătuiesc o culegere de texte despre frumuseţea vieţii spirituale cu titlul „Filocalia" (iubirea de frumos).

Numele Sfântului Vasile cel mare este legat de activitatea socială a Bisericii. A înfiinţat, pe lângă biserici şi mănăstiri, primele aşezăminte sociale în care erau îngrijiţi trupeşte şi sufleteşte cei care aveau nevoie de ajutor. Spitalele, şcolile şi cantinele funcţionau sub numele generic de Vasiliada.

Sfântul Ioan Gură de Aur

Sfântul Ioan s-a născut în Antiohia Siriei. Era un bărbat mic de statură, cu fruntea înaltă, barbă mică şi rară, ochi largi şi strălucitori. A studiat ştiinţele vremii, întrecându-şi dascălii, apoi s-a lepădat de toate şi s-a botezat în Biserica lui Hristos. Un mare filosof al vremii şi-ar fi exprimat regretul că l-a pierdut spunând „Ioan mi-ar fi putut fi urmaş, dacă nu mi-l răpeau creştinii". Era un suflet fin, blând cu alţii, aspru cu sine, îndemna la pocăinţă. Desăvârşit orator, îi lămurea pe mulţi să lepede credinţele păgâneşti şi să urmeze lui Hristos. În timpul unei predici, o femeie din mulţime i-ar fi spus „Învăţătorule cu gură de aur, ai adâncit fântâna sfintelor tale învăţături, iar funia minţii noastre e scurtă". De atunci, creştinii au început să-i spună Ioan Gură de Aur. Iar sfântul a cugetat că predica trebuie să fie împodobită cu învăţături simple, nu cu podoabele oratoriei, pentru ca şi cei simpli să înţeleagă şi să aibă folos.

Faima lui de predicator a contribuit la alegerea sa ca Patriarh al Constantinopolului, în 397. Ca patriarh, Sfântul Ioan condamna păcatul fără menajamente şi concesiuni, astfel că nu este pe placul înaltei societăţi frivole. Astfel, din uneltirea împărătesei Eudoxia va fi exilat de câteva ori şi va muri pe drumul spre Caucaz rostind ultimile cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate".

Sfântul Ioan Gură de Aur este autorul Sfintei Liturghii care îi poartă numele, care se slujeşte de 1600 de ani în bisericile ortodoxe de pretutindeni.

Sfântul Grigorie Teologul

Sfântul Grigorie de Nazianz, numit Teologul, s-a născut dintr-o veche familie de creştini din Capadocia. Era un bărbat de statură mijlocie şi avea o privire blândă şi veselă.

A primit o educaţie aleasă, desăvârşită în Atena, unde l-a cunoscut pe bunul său prieten, Sfântul Vasile. Despre ei se spune că erau nedespărţiţi şi cunoşteau numai două căi „spre şcoală şi spre biserică". A fost, nu pentru multă vreme însă, patriarh al Constantinopolului. S-a retras din scaun din cauza uneltirilor împotriva sa şi şi-a petrecut ultimii ani de viaţă în studiu şi meditaţie. Rodul este bogat: pe lângă renumitele "Cinci cuvântări teologice", a scris şi strălucite poeme (peste 408 cântări în 1800 de versuri). Sfântul Grigorie Teologul este considerat între primii autori de poezie creştină.

Modelul Sfinţilor trei Ierarhi

Într-o lume care adesea geme, orbecăind după un punct de reper, Sfinţii trei Ierarhi oferă modele mereu actuale. Deşi diferiţi în fire şi daruri duhovniceşti, Sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan, sunt fiecare model al ierarhului desăvârşit, al adevăratului preot, episcop şi patriarh. Sunt apoi, model de călugări care au împlinit deplin rostul monahal, adică sfinţenia. Celor care încă se tem că credinţa ar fi contrară ştiinţei, le stă înainte modelul sfinţilor care şi-au întrecut în înţelepciune dascălii, care la rândul lor au scris atât adânci explicaţii la învăţătura Bisericii, cât şi poeme creştine de rară delicateţe. Tot ei ne învaţă modelul adevăratei prietenii, dovedind că cei uniţi în Hristos pe pământ, împreună rămân în veşnicie. Când lumea ridică la rang de virtute nefirescul şi

uită virtuţile autentice, Sfinţii Ierarhi ne învaţă cum să trăim, să ne rugăm, să iubim – să viem în Hristos, mereu şi-n fiecare clipă.

Istorioară – Să mulţumim prin cuvânt şi prin faptă

Un mare făcător de rele, într-o vreme fiind foarte ostenit de cale, s-a dus şi s-a culcat la umbra unui zid vechi. Pe când dormea el, i-a grăit cineva, zicându-i: "Scoală-te repede de aici şi mergi alături, căci cade zidul şi te omoară."

Şi s-a sculat repede şi fugind îndată a căzut zidul. Iar el, plin fiind de toate păcatele a spus în mintea sa că este un om bun şi îl iubeşte Dumnezeu, căci l-a scăpat de moarte şi nu-l urăşte pentru faptele şi uciderile care le-a făcut în viaţă. Deci, a cumpărat tămâie şi lumânări şi intrând în biserică a zis: "Mulţumesc Ţie, Doamne, că m-ai scăpat de la această mare primejdie şi de moarte".

El n-a înţeles că alta voieşte Dumnezeu de la el, adică să-şi îndrepte viaţa şi să nu mai facă rău.

Apoi a început din nou a face tot felul de răutăţi, fără nici o căinţă de păcatele lui. Dar într-o noapte, pe când dormea pe patul său, i s-a arătat cineva şi i-a zis: "Eu sunt cel care te-a trezit când dormeai sub zid şi tu, în loc să te pocăieşti, mărturisindu-ţi păcatele şi să pui hotărâre în inima ta ca să nu mai faci cele rele înaintea lui Dumnezeu, ai adus tămâie şi lumânări la biserică şi ai socotit că îmi sunt plăcute faptele şi făţărniciile tale. Să ştii că pentru aceasta te-am izbăvit de primejdia aceea, ca să nu mori nepocăit. Iar tu, în loc de pocăinţă iar ai început a face cele rele ale tale. De aceea, pentru nerecunoştinţa şi nemulţumirea ta care ai arătat-o faţă de bunătatea lui Dumnezeu, nu vei muri repede ca să nu te vadă nimeni, cum era să-ţi fie moartea sub acel zid, ci vei tras în ţeapă în mijlocul oraşului ca să te vadă toţi oamenii şi să ia pildă spre îndreptarea lor, văzând cum moare un tâlhar şi ucigaş nepocăit".

La aceste cuvinte el se înfricoşează, dar îndată prinzându-l oamenii, l-au dus la judecătorul cetăţii şi el a hotărât să fie tras în ţeapă în mijlocul târgului ca să-l vadă toţi şi să nu urmeze acelui tâlhar nemulţumitor şi nerecunoscător faţă de binefacerile lui Dumnezeu.

(din "Mărgăritarele" Sfântului Ioan Gură de Aur)

Mărgăritare ale Sfinţilor trei Ierarhi

“Cerul este, adesea, mai aproape de noi atunci când ne aplecăm, decât atunci când ne îndreptăm în sus." (Sfântul Grigorie Teologul)

"Începând rugăciunea, părăseşte-te pe tine însuţi, pe soţie, pe copii, ia-ţi rămas bun de la pământ, străbate cerurile, lasă la o parte toată făptura văzută şi cea nevăzută şi porneşte cu slavoslovia Aceluia care a făcut toate. Şi nu-I cere nici avere, nici putere pământească, nici sănătate trupească, fiindcă Domnul ştie ceea ce trebuie, ci cere-I numai Împărăţia lui Dumnezeu în tine". (Sfântul Vasile cel mare)

"Dragostea schimbă însăşi natura lucrurilor. În mâna dragostei, toate devin bune." (Sfântul Ioan Gură de Aur)

"De fiecare dată când ne plecăm genunchii şi ne ridicăm, arătăm cu fapta că prin păcat am fost azvârliţi la pământ, dar iubirea de oameni a ziditorului nostru ne-a rechemat la cer." (Sfântul Vasile cel mare)

"Dumnezeu ne trimite darurile Sale cu o bucurie mai mare decât cea cu care le primim noi." (Sfântul Grigorie Teologul)

"Aceasta este rugămintea mea către voi: daţi copiilor numele sfinţilor şi ale drepţilor... de aici, de la nume să începem şi noi să modelăm sufletul copilului nostru. Să intre numele sfinţilor în casa noastră, la botezul copiilor." (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Icoane

ВЕЛИКОМУЧЕНИК

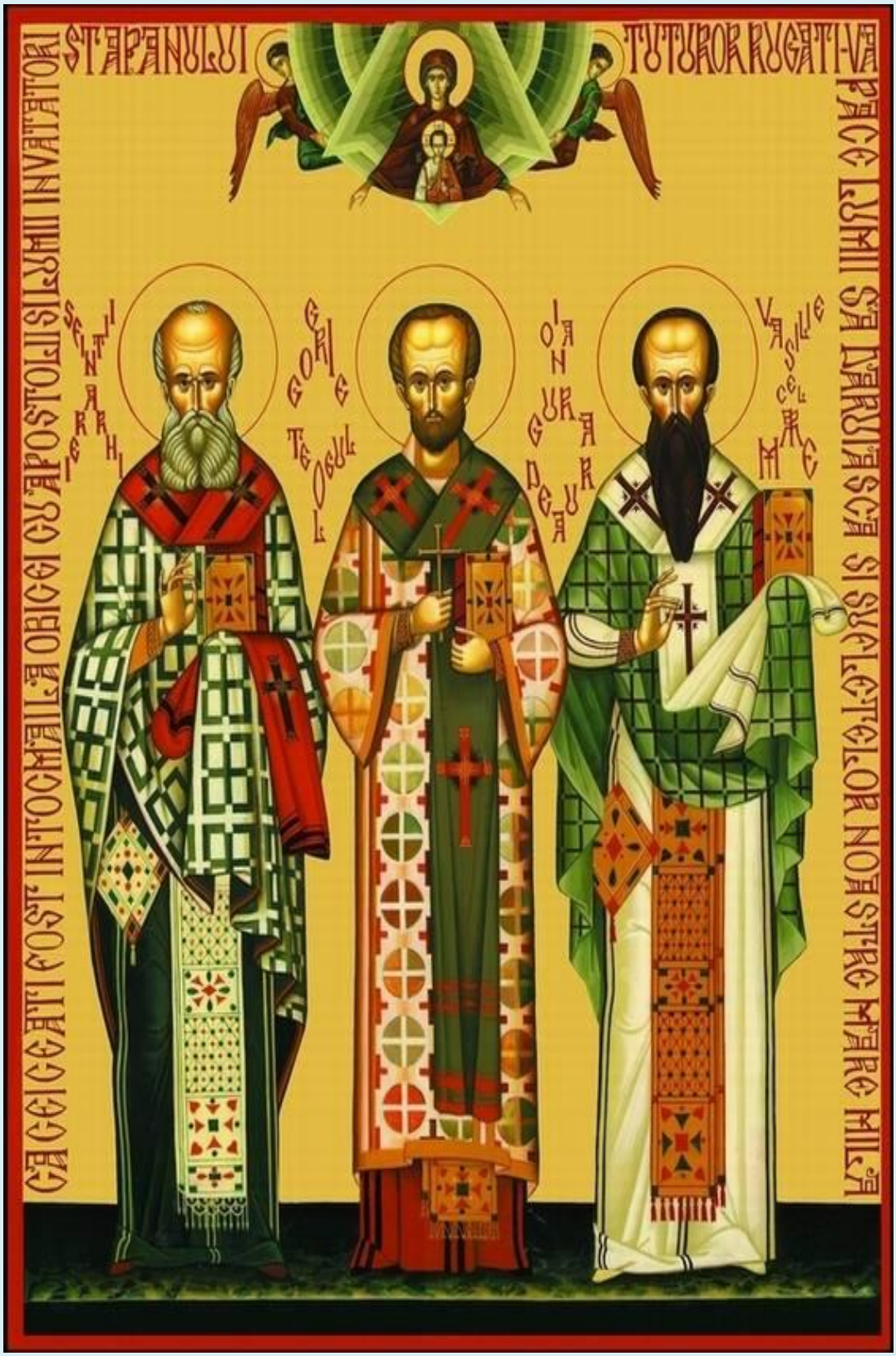
STAPANULUI
TUTUROR RUGATI-VA
PACE LUMII SA LARUIASCA SI SUFLETELOR NOASTRE MARE MILA
CA CEI CEATI FOST INTOCMAI LA OBICEI CU APOSTOLII SI LUMII INVATATORI

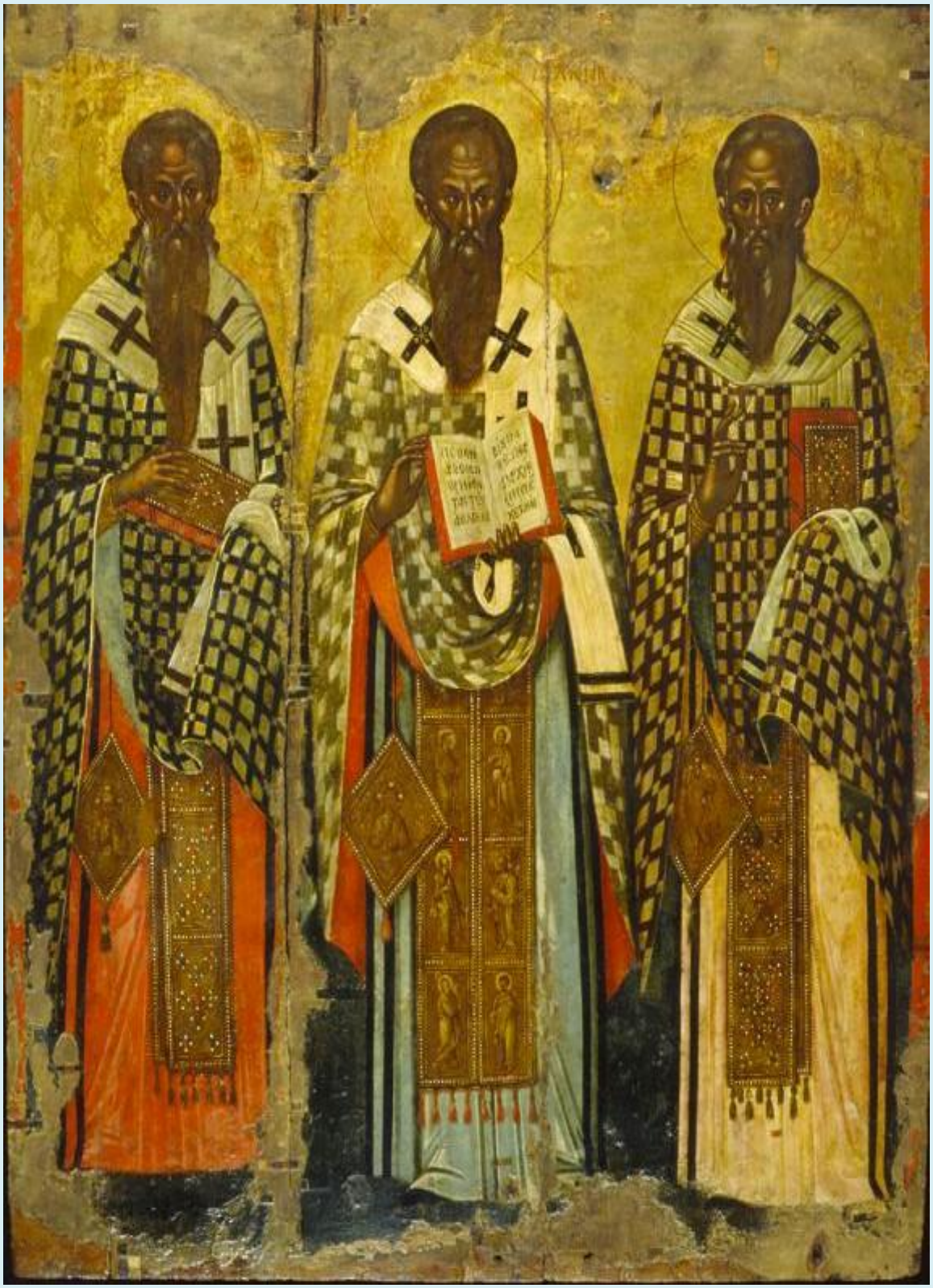

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΙΕΡΑΡΧΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΟΣ

СВ ВАСИЛІЙ ВЕЛ
СВ ІѠАННЪ ЗЛ
СВ ГРИГОРІЙ БГОСЛ

ГРИГОРІЙ
ІѠАННЪ
ВАСИЛІЙ

ГРИ́ОРІЙ Б
ІѠА́ННЪ З
ВАСИЛІЙ В

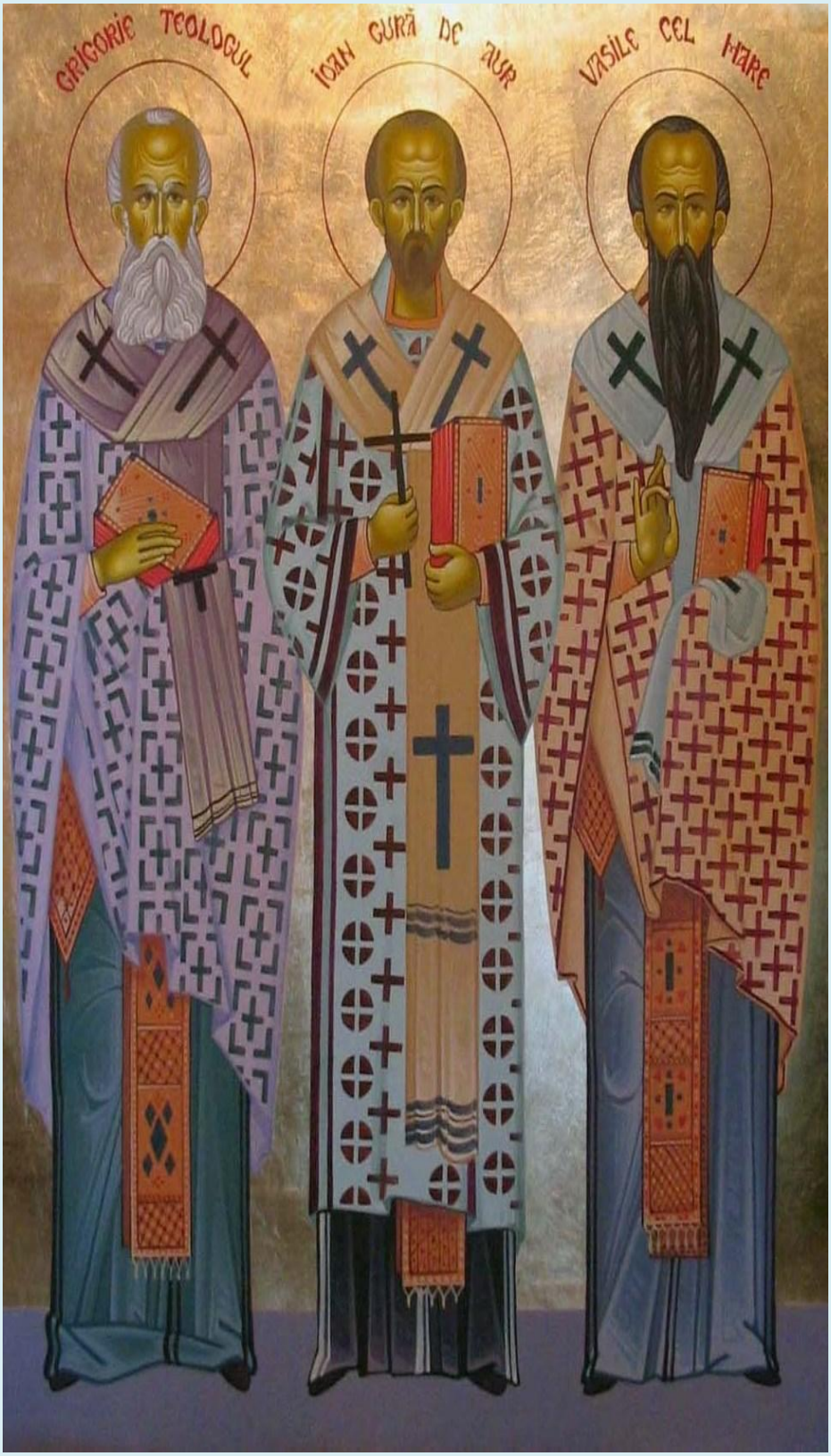
GRIGORIE TEOLOGUL
IOAN GURĂ DE AUR
VASILE CEL MARE

ЗЛАТОУСТЪ

SF. IERH.
VASILE cel MARE
SF. IERH.
GRIGORIE TEOLOGUL
SF. IERH.
IOAN GURA DE AUR

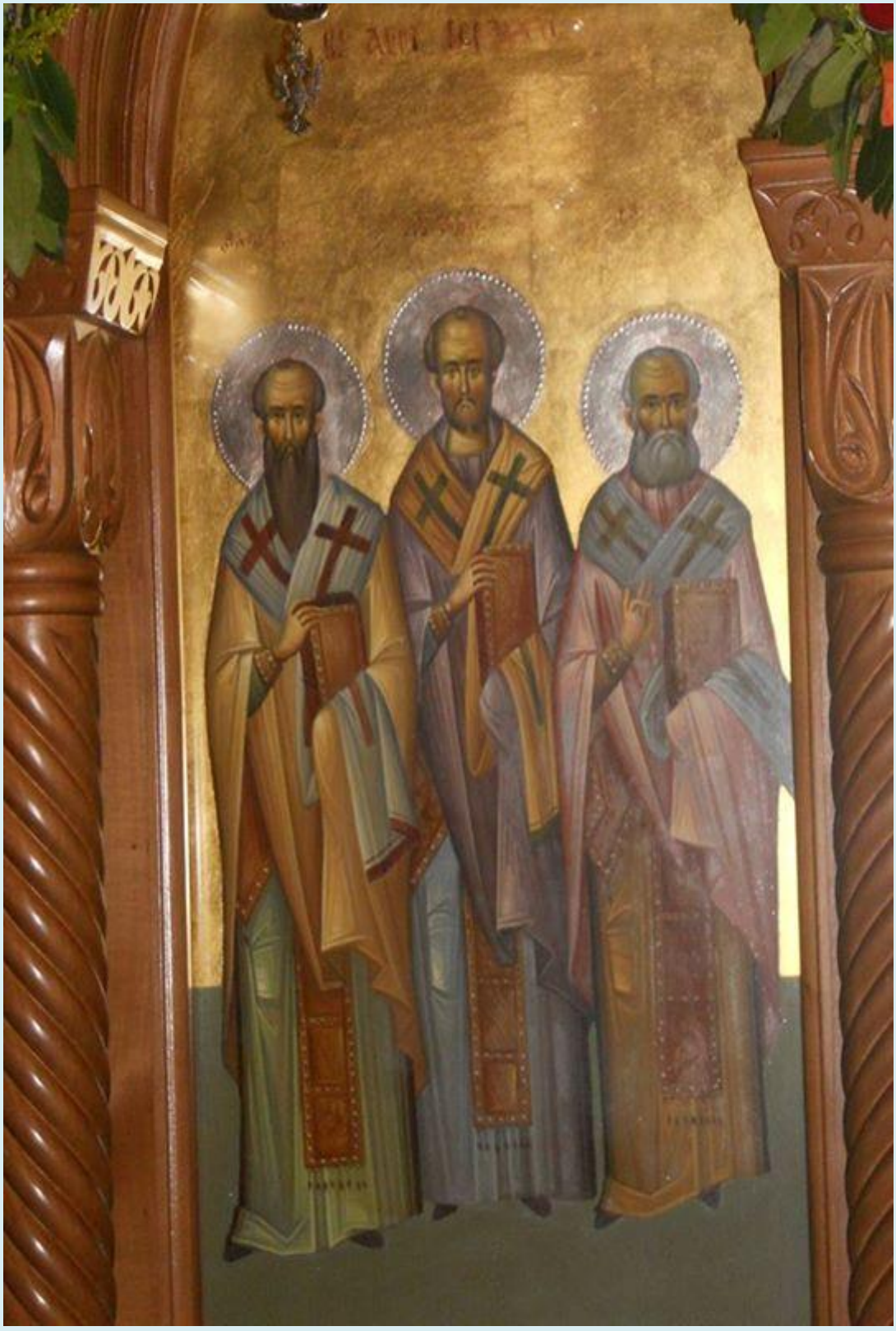

SFINȚII TREI IERARHI

Tuturor celor care poartă numele Sfinţilor trei Ierarhi vă dorim multă sănătate, pace şi bucurie duhovnicească! La mulţi ani!

Bucuraţi-vă, Sfinţilor Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan, păstori ai Sfintei Treimi!